ความร่วมมือของภาครัฐและกลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (YEC) เพื่อเป็นพลังในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจท้องถิ่น

โดย

กิติมา แถลงกิจ

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

ดุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และนโยบายสาธารณะ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต

ปีการศึกษา 2563

COOPERATION BETWEEN THE GOVERNMENT AND THE YOUNG ENTREPRENEUR CHAMBER OF COMMERCE (YEC) IN THE LOCAL ECONOMIC DEVELOPMENT

BY

KITIMA THALAENGKIT

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

A DISSERTATION SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT

OF THE REQUIREMENTS FOR

THE DEGREE OF DOCTOR OF PHILOSOPHY IN PUBLIC ADMINISTRATION

INSTITUTE OF PUBLIC ADMINISTRATION AND PUBLIC POLICY

GRADUATE SCHOOL, RANGSIT UNIVERSITY

ACADEMIC YEAR 2020

ดุษฎีนิพนธ์เรื่อง

ความร่วมมือของภาครัฐและกลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (YEC)
เพื่อเป็นพลังในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจท้องถิ่น

โดย

กิติมา แถลงกิจ

ได้รับการพิจารณาให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยรังสิต
ปีการศึกษา 2563

รศ.ดร.ปิยากร หวังมหาพร ประธานกรรมการสอบ	ศ.ดร.จรัส สุวรรณมาลา กรรมการ
รศ.ดร.ปธาน สุวรรณมงคล กรรมการ	รศ.ดร.จีระ ประทีป กรรมการ

ศ.ดร.ศุภชัย ยาวะประภาษ
กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษา

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(ผศ.ร.ต.หญิง ดร.วรรณี ศุขสาตร)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
19 กุมภาพันธ์ 2564

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

Dissertation entitled

COOPERATION BETWEEN THE GOVERNMENT AND THE YOUNG ENTREPRENEUR CHAMBER OF COMMERCE (YEC) IN THE LOCAL ECONOMIC DEVELOPMENT

by

KITIMA THALAENGKIT

was submitted in partial fulfillment of the requirements
for the degree of Doctor of Philosophy in Public Administration

Rangsit University
Academic Year 2020

----------	----------
Assoc.Prof. Piyaporn Whangmahaporn, Ph.D. Examination Committee Chairperson	Prof. Charas Suwanmala, Ph.D. Member
----------	----------
Assoc.Prof. Pathan Suvanamongkol, Ph.D. Member	Assoc.Prof. Chira Prateep, Ph.D. Member

---

Prof. Supachai Yavaprabhas, Ph.D.
Member and Advisor

Approved by Graduate School

(Asst.Prof.Plt.Off. Vannee Sooksatra, D.Eng.)

Dean of Graduate School

February 19, 2021

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

กิตติกรรมประกาศ

ดุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้เป็นย่างก้าวที่สำคัญ และมีคุณค่ายิ่งต่อผู้วิจัย กิตติกรรมประกาศนี้ผู้วิจัยเขียนขึ้นจากความรู้สึกซาบซึ้ง และสำนึกในความกรุณาของทุกท่านที่เอื้ออำนวยต่อความสำเร็จเพื่อให้งานดุษฎีนิพนธ์มีความสมบูรณ์ และสำเร็จได้ในที่สุด

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย ยาวะประภาษ อาจารย์ ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์ เป็นอย่างสูงที่ได้ให้คำแนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความละเอียด ถี่ถ้วน และเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รศ.ดร.ปิยกร หวังมหาพร ประธานกรรมการสอบป้องกันดุษฎีนิพนธ์ และคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ให้คำปรึกษาแนะนำ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนทำให้การศึกษาครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ สุขสำราญ และคณาจารย์ทุกท่านที่ถ่ายทอดความรู้ ความคิด หลักวิชาการต่างๆ รวมถึงท่านผู้รู้ทุกท่านที่ผู้วิจัยนำแนวคิดของท่านผ่านทางตำรา เอกสารวิชาการต่างๆ อันเป็นพื้นฐานสำคัญยิ่งมาประยุกต์ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ให้ข้อมูลสำคัญทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ให้ข้อมูล ให้คำแนะนำ ยืนยันข้อมูล เพื่อประกอบการวิจัยในครั้งนี้ จนทำให้ดุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณครอบครัว บิดา มารดา พี่ๆ และกัลยาณมิตรทุกท่านที่เป็นกำลังใจและสนับสนุนการศึกษาของผู้วิจัยเป็นอย่างดี รวมถึงเพื่อนร่วมงาน ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ที่คอยช่วยเหลืองานในหน้าที่ ระหว่างที่ผู้วิจัยอยู่ในช่วงระหว่างการศึกษา และนอกจากนี้ยังมีคณาจารย์ผู้เป็นกัลยาณมิตรอีกหลายท่านที่ผู้วิจัยไม่สามารถกล่าวนามได้หมดในที่นี้ จึงขอขอบพระคุณทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้

คุณค่า ส่วนประโยชน์และคุณงามความดีที่ได้จากดุษฎีนิพนธ์ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูกตเวทิตา แด่บุพการี บูรพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ทำให้ผู้วิจัยเป็นผู้มีการศึกษาและประสบความสำเร็จมาตราบทุกวันนี้

กิติมา แถลงกิจ

ผู้วิจัย

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

6004795 : กิติมา แถลงกิจ

ชื่อดุษฎีนิพนธ์ : ความร่วมมือของภาครัฐและกลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (YEC) เพื่อเป็นพลังในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจท้องถิ่น

หลักสูตร : ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา : ศ.ดร.ศุภชัย ยาวะประภาษ

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การก่อเกิดและบทบาทของเครือข่ายผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (YEC) ในการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น 2) รูปแบบความร่วมมือของเครือข่ายผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (YEC) กับภาครัฐ 3) ปัจจัยที่ส่งเสริมให้กลุ่มทำงานได้ดี ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก 3 กลุ่ม จากกลุ่ม YEC ใน 4 จังหวัด คือ สมุทรสาคร สระบุรี แม่ฮ่องสอน และชลบุรี ที่เป็นกลุ่มผู้ประกอบรุ่นใหม่ จำนวน 14 คน หน่วยงานภาครัฐ หัวหน้าส่วนต่างๆ 4 คน ภาคชุมชน 1 กลุ่ม โดยใช้แนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองแบบร่วมมือกัน แนวคิดประชาสังคม แนวคิดการมีส่วนร่วม และแนวคิดเครือข่ายทางสังคมประกอบการวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่ม YEC เกิดขึ้นจากการผลักดันนโยบายสร้างคนรุ่นใหม่ของหอการค้าไทย ความต้องการบรรลุเป้าหมายส่วนตัวและสร้างเครือข่ายของกลุ่ม YEC เอง และการสนับสนุนสมาชิกในครอบครัว ส่วนบทบาทของกลุ่ม YEC ทั้ง 4 แห่ง คล้ายกับหอการค้าจังหวัด คือ การพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น เพิ่มมูลค่าสินค้า และส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยมีรูปแบบความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ 3 ระดับสำคัญคือ 1) การประสานงานระหว่างหน่วยงาน มีลักษณะเป็นเครือข่ายความร่วมมือ 2) การร่วมมือในการดำเนินภารกิจร่วมกัน ส่วนใหญ่อยู่ในรูปแบบขององค์กรความร่วมมือที่ไม่มีสถานะนิติบุคคล 3) ความร่วมมือระดับสูงสุด คือ ทุกฝ่ายร่วมมือดำเนินภารกิจ ร่วมทำงาน ร่วมแบ่งปันทรัพยากร ร่วมรับผลประโยชน์ เกิดองค์กรใหม่ในรูปของบริษัท ส่วนปัจจัยที่ทำให้กลุ่ม YEC ร่วมมือกับภาครัฐได้ดี คือ ความคล่องตัวของภาคเอกชน การอำนาจหน้าที่ ทรัพยากร และศักยภาพ รวมถึงความเชื่อมั่นและไว้ใจต่อกลุ่ม YEC และการสนับสนุนของหอการค้าจังหวัด ซึ่งส่งผลให้เกิดเครือข่ายพัฒนาเศรษฐกิจ เกิดหุ้นส่วนการบริหารกิจการบ้านเมืองแบบร่วมมือกัน เป็นรูปแบบใหม่ของการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น คือ “เอกชนนำ รัฐสนับสนุน ประชาชนได้ประโยชน์” เป็นความร่วมมือและหุ้นส่วนแบบลักษณะไทยๆ โดยมีภาครัฐเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้กำกับ ร่วมปฏิบัติงาน

(จำนวนหน้า 183 หน้า)

คำสำคัญ : ความร่วมมือระหว่างรัฐและเอกชน, กลุ่ม YEC, การพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น

ลายมือชื่อนักศึกษา ..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

6004795 : Kitima Thalaengkit

Dissertation Title : Cooperation Between The Government and The Young Entrepreneur Chamber of Commerce (YEC) in The Local Economic Development

Program : Doctor of Philosophy in Public Administration

Dissertation Advisor : Prof. Supachai Yavaprabhas, Ph.D.

Abstract

This research aimed to investigate 1) the establishment and roles of Young Entrepreneur Chamber of Commerce (YEC) in developing the economy of local community, 2) patterns of its collaboration with the government sector, and 3) factors that contribute to YEC's work performance. The research applied qualitative methodology in which data were obtained through in-depth interviews with 3 groups of key informants divided into 14 members of 4 provincial YECs including Samut Sakhon, Saraburi, Mae Hong Son, and Chonburi, 4 officials from government organizations, and one group of community representatives. The data were analyzed based on four theories namely: collaborative governance, civil society, participation, and social network.

The result revealed that YEC was established in response to the Thai Chamber of Commerce's policy of building a new generation, YEC's needs for the establishment of a network and achievement, and support of family members. All 4 provincial YECs played the same roles as provincial chambers of commerce including local economy development, value addition, and tourism promotion. YEC was found to mainly have collaboration with the government sector in 3 levels: 1) coordination between organizations in the form of collaborative network, 2) collaboration in missions mostly found to deal with non-juristic organizations, 3) supreme collaboration in which all involving parties work together and share mutual resources and benefits resulting in the establishment of a new company. The factors leading to their collaborative success with the government sector included the private sector's agility, power and duties, resources and their potential, trust and confidence in YEC, and support from provincial chambers of commerce. Those factors resulted in the establishment of economic development network and the occurrence of co-parties in collaborative governance as a new economic development approach in which "the private sector plays a leading role with support from the government for the benefits of the people" - a Thai pattern of collaboration directed and co-worked by the government sector.

(Total 183 pages)

Keywords: Collaboration between the Government Sector and the Private Sector, YEC, Local Economic Development

Student's Signature …..... Dissertation Advisor's Signature .....

สารบัญ

หน้า

กิตติกรรมประกาศ		**ก**
บทคัดย่อภาษาไทย		**ข**
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ		**ค**
สารบัญ		**ง**
สารบัญรูป		**ช**
สารบัญตาราง		**ซ**
บทที่ 1	**บทนำ**	**1**
	1.1 ที่มาและความสำคัญ	1
	1.2 คำถามวิจัย	6
	1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย	6
	1.4 ขอบเขตการวิจัย	7
	1.5 ประโยชน์ที่ได้รับ	7
	1.6 นิยามศัพท์	7
	1.7 ลำดับการนำเสนอ	9
บทที่ 2	**แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง**	**10**
	2.1 แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน	10
	2.2 แนวคิดประชาสังคม	14
	2.3 แนวคิดเครือข่ายทางสังคม	20
	2.4 แนวคิดการจัดการปกครองแบบร่วมมือกัน	25
	2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	36
	2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย	40
บทที่ 3	**ระเบียบวิธีวิจัย**	**42**
	3.1 วิธีการดำเนินวิจัย	42

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

สารบัญ (ต่อ)

		หน้า
	3.2 กรณีศึกษา	45
	3.3 การตรวจสอบข้อมูล	48
	3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	49
บทที่ 4	**กำเนิดและลักษณะการรวมตัวของกลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (YEC)**	**51**
	4.1 หอการค้าการกำเนิดเครือข่ายผู้ประกอบการรุ่นใหม่ YEC	51
	4.2 บทบาทของหอการค้า	57
	4.3 กิจกรรมของหอการค้าในปัจจุบัน	59
	4.4 หอการค้ากับบทบาทเศรษฐกิจการเมืองไทย	63
	4.5 กำเนิดผู้ประกอบการรุ่นใหม่ YEC	64
	4.6 ลักษณะการรวมตัวของกลุ่ม YEC	68
	4.7 วิเคราะห์ภาพรวมของลักษณะการรวมกลุ่ม YEC	95
บทที่ 5	**บทบาทและรูปแบบความร่วมมือของกลุ่ม YEC ร่วมกับภาครัฐในการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น**	**99**
	5.1 กลุ่ม YEC จังหวัดแม่ฮ่องสอน	99
	5.2 กลุ่ม YEC จังหวัดสมุทรสาคร	107
	5.3 กลุ่ม YEC จังหวัดสระบุรี	115
	5.4 กลุ่ม YEC จังหวัดชลบุรี	123
	5.5 การวิเคราะห์และสรุปรูปแบบความร่วมมือของกลุ่ม YEC กับภาครัฐ	129
บทที่ 6	**ปัจจัยความสำเร็จและความท้าทายของกลุ่ม YEC ในการร่วมมือกับภาครัฐ**	**134**
	6.1 ปัจจัยความสำเร็จของกลุ่ม YEC ในการพัฒนาเศรษฐกิจจังหวัด	134
	6.2 ความท้าทายของกลุ่ม YEC	153
บทที่ 7	**บทสรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ**	**164**

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

7.1 ข้อค้นพบงานวิจัย 164
7.2 การอภิปรายผลการศึกษา 167
7.3 ความร่วมมือของกลุ่ม YEC และภาครัฐในรูปแบบ “เอกชนนำ รัฐสนับสนุน ประชาชนได้ประโยชน์” 168
7.4 แนวโน้มของกลุ่ม YEC ในอนาคตและข้อเสนอแนะในการพัฒนาบทบาทของกลุ่ม YEC และภาครัฐ 172
7.5 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย 176

บรรณานุกรม **165**

ประวัติผู้วิจัย **172**

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

สารบัญรูป

รูปที่		หน้า
1.1	แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศไทย (GDP) พ.ศ.2557-2561	1
1.2	แสดงจำนวนสมาชิกในกรุงเทพฯ และภูมิภาคต่าง ๆ	3
2.1	วงจรการมีส่วนร่วมตามแนวคิดของ Cohen และ Uphoff	12
2.2	กรอบแนวคิดการวิจัย	41
4.1	โครงสร้างผู้ประกอบการรุ่นใหม่ YEC ในหอการค้าจังหวัด	66
4.2	แสดงกิจกรรมร่วมกับชุมชน	72
4.3	โครงสร้าง YEC จังหวัดสระบุรี รุ่นที่ 2	74
4.4	โครงสร้างกลุ่ม YEC หอการค้าจังหวัดสระบุรี รุ่นที่ 3	75
4.5	การให้ความรู้สมาชิก YEC ด้านการตลาดออนไลน์	77
4.6	การเปิดอบรม YEC สระบุรี GEN 3 เพื่อรับสมาชิกใหม่	78
4.7	งานสานสัมพันธ์ YEC ภาคตะวันออกครั้งที่ 2 จังหวัดปราจีนบุรี	79
4.8	งานสานสัมพันธ์ YEC ภาคกลาง ครั้งที่ 2 จังหวัดนนทบุรี	79
4.9	กิจกรรม กลุ่ม YEC รดน้ำขอพรกลุ่มผู้สูงอายุในหอการค้าจังหวัด	80
4.10	กิจกรรมการเข้าร่วมประชุมหอการค้า 5 ภาค	80
4.11	กิจกรรมสานสัมพันธ์ ณ ประเทศเวียดนาม	85
4.12	กิจกรรมรับน้องสานสัมพันธ์สมาชิกใหม่ YEC ภาคกลาง	91
5.1	บรรยากาศตรอกแหล่จอมกั้น	94
5.2	เหรียญรางวัลที่ออกแบบตามอัตลักษณ์แม่ฮ่องสอน	97
5.3	การระดมสมองเพื่อจัดกิจกรรมมวกเหล็ก ฮาฟ มาราธอน	111
7.1	เส้นทางความก้าวหน้าของกลุ่ม YEC	161

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่

4.1	เปรียบเทียบรายละเอียดภายในกลุ่ม YEC ทั้ง 4 จังหวัด	91
5.1	เปรียบเทียบรูปแบบความร่วมมือระหว่างกลุ่ม YEC และภาครัฐ ทั้ง 4 จังหวัด	132

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญ

ด้วยสถานการณ์โลกปัจจุบันกำลังตกอยู่ในภาวะเศรษฐกิจไม่เติบโตจนกลายเป็น “ความปกติใหม่” ของโลก (New Normal) ทำให้มูลค่าการค้าโลกชะลอตัว เศรษฐกิจไทยที่พึ่งพิงอุตสาหกรรมส่งออกเป็นส่วนใหญ่ก็พลอยได้รับผลกระทบปรับลดลงอย่างรวดเร็ว เพราะตลาดมีความผันผวนสูง โดยอัตราการเติบโตของเศรษฐกิจไทยใน พ.ศ. 2562 อยู่ที่ร้อยละ 2.4 ซึ่งลดลงอย่างรวดเร็วจาก พ.ศ. 2561 ที่เศรษฐกิจเติบโตร้อยละ 3.0 (World Bank, 2020) เศรษฐกิจไทยอยู่ในภาวะขยายตัวลำบาก จนการเติบโตทางเศรษฐกิจของไทยร้อยละ 2-3 (ดังรูปที่ 1) เริ่มจะกลายเป็นภาวะความปกติใหม่เช่นเดียวกับสถานการณ์เศรษฐกิจโลก ทางออกและแนวทางใหม่ของการพัฒนาเศรษฐกิจไทย ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ เริ่มเห็นเป็นแนวทางเดียวกัน คือ การมุ่งพัฒนาเศรษฐกิจจังหวัด หรือเศรษฐกิจท้องถิ่นให้เติบโตขึ้น ซึ่งเป็นตลาดภายในของประเทศ เป็นภาคส่วนเศรษฐกิจที่เป็นจริงและสำคัญต่อเศรษฐกิจไทย

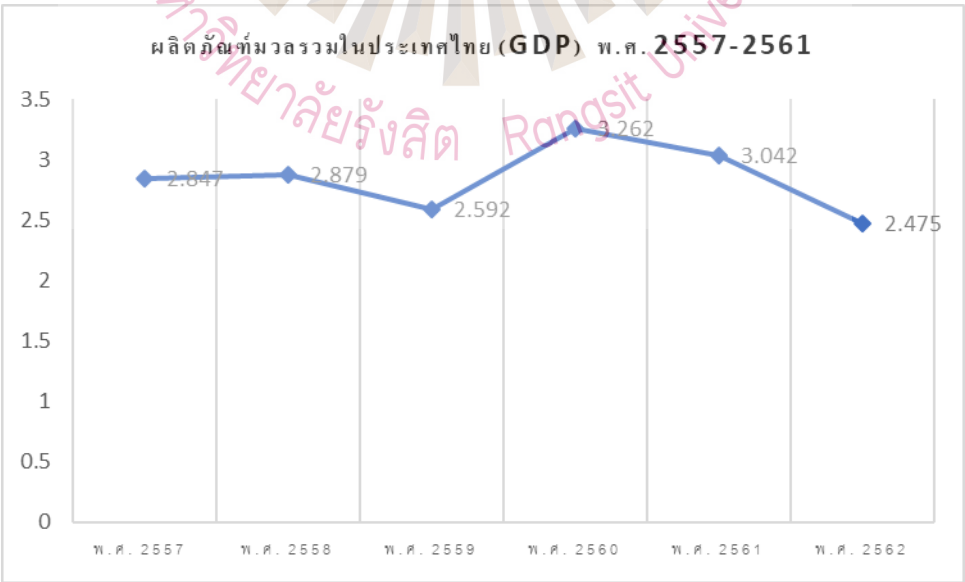

รูปที่ 1.1 แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศไทย (GDP) พ.ศ. 2557-2561

ที่มา : World Bank, 2020

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

การพัฒนาเศรษฐกิจเชิงพื้นที่อย่างจังหวัด เมือง หรือ ชุมชน คือ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การบริโภค การจำหน่าย ที่คนในจังหวัดมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมเป็นเจ้าของ โดยการดำเนินทางเศรษฐกิจมีฐานมาจากศักยภาพของชุมชน ภูมิปัญหา หรือทุนในชุมชน สัมพันธ์กับสังคม วัฒนธรรม ของพื้นที่นั้นๆ (อรอนงค์ นิธิภาคย์, 2561) หากเศรษฐกิจระดับพื้นที่เป็นไปได้ดีแล้ว มีการซื้อขาย แลกเปลี่ยนในพื้นที่ จะช่วยเพิ่มรายได้และกระจายได้รายได้ให้กับประชาชนได้มากขึ้น ซึ่งถือว่าเป็นการขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่ทรงพลังจากส่วนล่าง (Bottom Up) จะช่วยกระตุ้นและเป็นฐานให้เศรษฐกิจระดับชาติเติบโตต่อไปได้ ดังนั้น การพัฒนาเศรษฐกิจเชิงพื้นที่ (Area Based Economic Development) เป็นทิศทางหลักของการปฏิรูปประเทศไทย การพัฒนาที่เอาพื้นที่เป็นตัวตั้ง จำเป็นต้องให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมประกอบด้วย ภาคเอกชน ภาคการเงิน การธนาคาร มหาวิทยาลัย และสถาบันวิจัยต่างๆ โดยเน้นตามความถนัด และจุดเด่นของแต่ละองค์กร รวมทั้งความร่วมมือจากภาคประชาชนหรือภาคประชาสังคม ซึ่งภาครัฐเป็นผู้สนับสนุน ให้การขับเคลื่อนเกิดผลที่เป็นรูปธรรม ซึ่งเป็นไปตามแนวคิด การจัดการปกครองแบบประสานความร่วมมือ (Collaborative Governance) แนวทางที่ให้ระบบการเมืองเปิดกว้างและกระจายอำนาจให้แก่ตัวแสดงภาคธุรกิจเอกชน ภาคประชาสังคมและชุมชนมากขึ้น

การเติบโตทางเศรษฐกิจจังหวัดนั้น ภาคส่วนที่สำคัญมากภาคส่วนหนึ่ง คือภาคเอกชน โดยเฉพาะองค์กรที่เป็นตัวแทนการรวมตัวของภาคเอกชนอย่าง หอการค้า ทั้งนี้ หอการค้าไทยและหอการค้าจังหวัด เป็นสถาบันภาคเอกชนที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติหอการค้า พ.ศ. 2509 มีบทบาทสำคัญเพื่อส่งเสริมการค้า การบริการ การประกอบวิชาชีพอิสระอุตสาหกรรม เกษตรกรรม การเงินหรือเศรษฐกิจ อันมิใช่เป็น การหาผลกำไรหรือรายได้แบ่งปันกัน ทั้งหอการค้าไทยและหอการค้าจังหวัดถือเป็นภาคประชาสังคมหนึ่งที่มีการรวมตัวกันทางธุรกิจเพื่อสร้างความเข้มแข็งทางการค้า เป็นที่ยอมรับว่าหอการค้าถือเป็นภาคส่วนหนึ่งที่มีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจไทยมาโดยตลอด ที่ผ่านมาหอการค้าจังหวัดสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนา เสนอโครงการทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ที่จะทำให้จังหวัดหรือท้องถิ่นของตนเองมีความเจริญก้าวหน้า หรือเสนอแนะทางการแก้ไขปัญหาภายในจังหวัดผ่านทาง กรอ. จังหวัด เพื่อพิจารณาหาทางดำเนินการให้สำเร็จลุล่วงไป หอการค้าจังหวัดมีความสามารถระดมทรัพยากรบุคคล เครื่องมือ มาตรการต่าง ๆ พร้อมทั้งประสานงานเกี่ยวกับส่วนกลางเพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาอุปสรรค ในท้องถิ่นรวมทั้งรักษาผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นด้วยเป็นสถาบันเอกชนที่เป็นพื้นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉพาะการกระจายรายได้และการยกฐานะความเป็นอยู่ของประชาชน เมื่อท้องถิ่นหรือจังหวัดมีความเจริญก้าวหน้า ย่อมส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยส่วนรวมด้วย

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

บทบาทที่สำคัญของหอการค้าจังหวัดที่แสดงผลอย่างชัดเจนในสังคมไทย ส่งผลให้หอการค้าไทยตระหนักถึงความสำคัญในการการขับเคลื่อนเศรษฐกิจท้องถิ่น จึงก่อเกิดนโยบายส่งเสริมการจัดตั้งผู้ประกอบการรุ่นใหม่หอการค้าไทย หรือ Young Entrepreneur Chamber of Commerce หรือที่เรียกโดยย่อว่า YEC โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเตรียมความพร้อมกลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่ทั่วประเทศให้มีโอกาสทำงานร่วมกับหอการค้าจังหวัด และยังเป็นช่องทางในการรวมพลังเพื่อเสนอแนวคิดใหม่ ๆ สานพลังร่วมกับหอการค้าไทยและหอการค้าจังหวัด สร้างคุณประโยชน์ต่อเศรษฐกิจท้องถิ่นและเศรษฐกิจของประเทศ กลุ่ม YEC นี้ เป็นกลุ่มที่กระจายอยู่ทุกจังหวัดทั่วประเทศ สามารถจะสร้างให้เป็นกำลังสำคัญที่จะขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยร่วมกับภาครัฐและภาคเอกชนในอนาคต โดยเมื่อ พ.ศ. 2556 ได้มีการเปิดตัวเครือข่ายผู้ประกอบการรุ่นใหม่ครั้งแรกในงานการจัดสัมมนาหอการค้าทั่วประเทศครั้งที่ 31 ที่จังหวัดตรัง

จากข้อมูลจากหอการค้าไทย พ.ศ. 2559 พบว่า ผู้ประกอบการรุ่นใหม่นี้มีเครือข่ายครบทุกจังหวัด มีสมาชิก YEC จำนวน 5,009 คนจากทั่วประเทศ ประกอบด้วยสมาชิกในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 115 คน เขตภาคเหนือ จำนวน 852 คน เขตภาคกลาง จำนวน 773 คน เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 1,851 คน เขตภาคตะวันออก จำนวน 414 คน และเขตภาคใต้ จำนวน 1,004 คน ดังแสดงในรูปต่อไปนี้

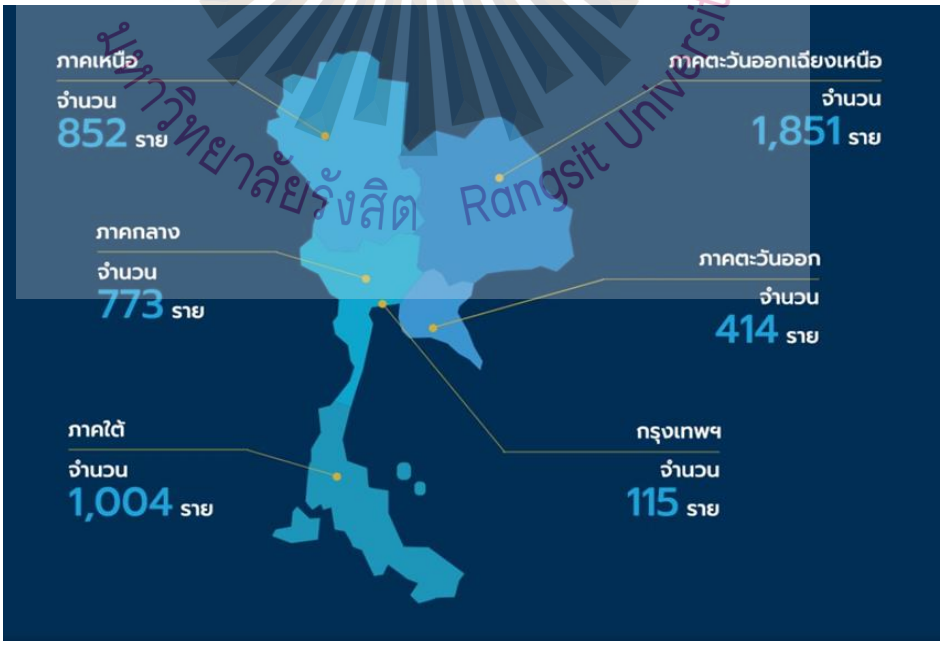

รูปที่ 1.2 แสดงจำนวนสมาชิกในกรุงเทพฯ และภูมิภาคต่าง ๆ ข้อมูล ณ สิ้นปี 2559
ที่มา : หอการค้าไทยและสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย, 2562

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

การเข้ามามีส่วนร่วมในหอการค้าของกลุ่ม YEC นั้น เริ่มจากโครงสร้างการทำงานของหอการค้าจังหวัดที่หนึ่งในคณะกรรมการจะประกอบไปด้วยคณะกรรมการผู้ประกอบการรุ่นใหม่ YEC จังหวัด ประกอบด้วยประธาน รองประธานด้านต่าง ๆ ที่แต่งตั้งขึ้นเพื่อให้สามารถบรรลุต่อภารกิจของหอการค้าจังหวัด มีเลขาธิการ เหรัญญิก นายทะเบียน และตำแหน่งอื่น ๆ ตามความเหมาะสม ซึ่งผู้ที่จะสมัครเป็นสมาชิก YEC ต้องมีอายุไม่เกิน 40 ปี และเป็นสมาชิกได้จนอายุครบ 45 ปี โดยสมาชิก YEC มีสถานภาพเป็นสมาชิกหอการค้าฯ และต้องทำงานร่วมกับคณะกรรมการหอการค้าฯ ในการสนับสนุนภารกิจและกิจกรรมต่าง ๆ ของหอการค้าจังหวัดอย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้ ผลการดำเนินงานของกลุ่ม YEC ตั้งแต่ พ.ศ. 2556-2562 พบว่า มีความโดดเด่นและแตกต่างกันในแต่จังหวัด บางจังหวัดที่มีความโดดเด่นมาก สามารถเพิ่มมูลค่าเศรษฐกิจท้องถิ่นและสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของ YEC ต่อผู้ประกอบการรายย่อยในจังหวัด สามารถประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นให้เป็นที่รู้จักในระดับประเทศ ทำให้หน่วยงานราชการในพื้นที่เห็นความสำคัญของคณะทำงานนี้ กลุ่ม YEC จึงมักได้รับเชิญให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของจังหวัด ทั้งเข้าประชุม รับฟังข่าวสาร แสดงความคิดเห็น โดยภาพรวมการทำงานของกลุ่ม YEC ประกอบด้วย 2 รูปแบบ คือ รูปแบบที่ 1 คือ การจัดกิจกรรมภายใน YEC ทั้งในจังหวัด และระหว่างจังหวัด เป็นงานจัดอีเวนท์เป็นครั้ง ๆ (Event Based Marketing) เช่น งานสานสัมพันธ์ YEC มีทั้งระดับภาค และระดับประเทศ การแข่งขันกีฬาระหว่างกลุ่มจังหวัด งานประชุม งานสัมมนา จัดคอนเสิร์ต เพื่อจัดหารายได้สนับสนุนกิจกรรมของกลุ่ม YEC และกิจกรรมสาธารณกุศล เป็นต้น ส่วนรูปแบบที่ 2 งานที่ YEC ได้รับมอบหมายจากหอการค้าไทย หอการค้าจังหวัดฯ และหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งภาครัฐ และเอกชน เช่น กิจกรรมส่งเสริมให้สมาชิกพัฒนาต่อยอดและเพิ่มมูลค่าสินค้าท้องถิ่น เช่น YEC PITCHING กิจกรรมรณรงค์ต่อต้านคอรัปชั่น เป็นต้น ที่สำคัญในแต่ละจังหวัดจะมีการประชุมกรรมการหอการค้าเดือนละ 1 ครั้ง ในวันประชุมดังกล่าวประธาน YEC และตัวแทนจาก YEC ต้องเข้าร่วมประชุมกับกรรมการหอการค้าจังหวัดด้วย โดยมีประธานหอการค้า หรือเลขาธิการหอการค้าเป็นผู้นำประชุม วาระการประชุมจะมีวาระของ YEC ที่เน้นการวางแผนดำเนินงาน กำหนดกิจกรรม และแจกจ่ายหน้าที่ให้สมาชิกได้มีส่วนร่วม พร้อมทั้งมีการแจ้งข่าวสารต่าง ๆ เช่น นโยบายการพัฒนาบ้านเมือง การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ในพื้นที่ การโยกย้ายตำแหน่งของข้าราชการระดับสูง การนัดหมายสมาชิกเข้าร่วมประชุม นอกจากนี้ ประธาน YEC จะได้รับตำแหน่งที่สำคัญของหอการค้าจังหวัด อาทิ รองประธานหอการค้าจังหวัด เลขาธิการหอการค้าจังหวัด เป็นต้น

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

จากบทบาทการทำงานของกลุ่ม YEC ดังที่กล่าวมา เห็นว่า ศักยภาพของกลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่และความก้าวหน้าของกลุ่ม YEC ที่ได้ปฏิบัติงานนับจากปีก่อตั้งใน พ.ศ. 2556 กลุ่มนี้ได้แสดงบทบาทในฐานะภาคเอกชนที่มีการรวมตัวจากพลเมืองที่มีคุณภาพ มีความเป็นผู้นำในมิติการบริหารธุรกิจ ซึ่งหากมีการพัฒนาให้มีรูปแบบการทำงานที่ชัดเจน สมาชิกกลุ่ม YEC จะเป็นฟันเฟืองหนึ่งในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจประเทศไทย อีกทั้งกลุ่ม YEC นี้มีความเป็นพลเมืองที่เติบโตและเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ในพื้นที่บ้านเกิดของตน มีความพร้อมในด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม เพราะมีการศึกษาสูง มีอาชีพที่ดี รายได้มั่นคง เป็นคนรุ่นใหม่ที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีลักษณะประชาสังคมที่ตื่นตัวที่จะสร้างและผลักดันกรอบแนวคิดนโยบายสาธารณะร่วมกัน และประการสำคัญกลุ่มของ YEC นี้ไม่เพียงแค่การเชื่อมต่อธุรกิจ แต่รวม ถึงการเชื่อมตนเองให้เข้ากับสังคมด้วย คนกลุ่มนี้มีความเป็นพลเมืองไทย (National Citizen) มีจิตวิญญาณ และตัวตนความเป็นไทย มีจิตสำนึกที่รักแผ่นดินเกิด ต้องการพัฒนาท้องถิ่นบ้านเกิด มีอุดมการณ์ มีแนวความคิดของตัวเอง กล้าคิด กล้าทำสิ่งแปลกใหม่ เน้นการพึ่งตนเองใน การสร้างความก้าวหน้า หรือทำงานด้วยความรับผิดชอบ (Accountability)

ทั้งนี้ กลุ่ม YEC เองยังไม่ถือว่าเป็นกลุ่มผลประโยชน์ (Interest Group) เพราะกลุ่มผลประโยชน์ในทางรัฐศาสตร์นั้นมีลักษณะเป็นกลุ่มหวังผลทางการเมืองเป็นสำคัญ อาจเป็นเพื่อการรักษาผลประโยชน์ของตนเอง หรือรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม เช่น กลุ่มรักร่วมเพศ กลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ต่อต้านทุจริตคอร์รัปชัน สหภาพแรงงาน ที่มีจุดหมายชัดเจนว่าต้องการให้ฝ่ายการเมืองเปลี่ยนนโยบายเพื่อเกิดประโยชน์ให้กับกลุ่มของตนเอง อาจเป็นไปเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น หรือผลประโยชน์บางอย่าง แต่สำหรับกลุ่ม YEC เป็นกลุ่มที่รวมกลุ่มกันยังไม่เป็นที่เด่นชัดว่าต้องการหวังผลทางการเมือง หรือเข้าร่วมกดดันนโยบายของรัฐ หรือเรียกร้องให้รัฐเปลี่ยนแปลงนโยบายบางอย่างเพื่อกลุ่มของตนเอง รวมถึงการลงเล่นการเมืองท้องถิ่น เป้าหมายของกลุ่ม YEC มีจุดหมายในเรื่องเครือข่ายธุรกิจส่วนตัวและการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัด กลุ่ม YEC จึงมีลักษณะเป็นกลุ่มภาคประชาสังคม (Civil Society) มากกว่า เพราะเป็นกลุ่มภาคเอกชน ที่มีอิสระจากการควบคุมของภาครัฐ การรวมตัวอย่างสมัครใจไม่ใช่บังคับสามารถเข้าออกจากการเป็นสมาชิกได้อย่างเสรี มีกฎระเบียบและโครงสร้างการบริหารงานเป็นของตนเอง สามารถดำเนินภารกิจภายในกลุ่มด้วยศักยภาพของกลุ่มเอง เนื่องจากมีสถานทางเศรษฐกิจที่ดี และหลายโครงการเป็นทำประโยชน์ทางเศรษฐกิจให้กับเมือง จึงเป็นกลุ่มใหม่ที่น่าศึกษาเพื่อเข้าใจพฤติกรรมและปรากฏการณ์ทางสังคมในจังหวัดนั้น ๆ

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

จุดเด่นและความน่าสนใจของงานวิจัยชิ้นนี้ คือ พยายามที่จะศึกษากลุ่มคนที่ไม่ใช่ภาครัฐ ไม่ได้มีบทบาทโดยตรงในการพัฒนาท้องถิ่นหรือพื้นที่ และการศึกษากลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่นี้ เป็นการเปลี่ยนกระบวนทัศน์ (Paradigm) ในการพัฒนาท้องถิ่น เปลี่ยนเป็นการศึกษากลุ่มคนภาคนอกทางการ ให้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาบ้านเมือง แม้ว่าการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการพัฒนาจังหวัดจะมีมานานแล้ว แต่กลุ่ม YEC เป็นกลุ่มที่เกิดขึ้นใหม่ ไม่มีผู้ใดศึกษาอย่างจริงจัง จึงน่าสนใจที่จะศึกษาเพื่อเติมเต็มข้อจำกัดของภาครัฐ อีกทั้งส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาคน พัฒนาความรักความภูมิใจในท้องถิ่น ผลการศึกษาจะช่วยสร้างแนวคิด หรือแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นในรูปแบบใหม่จากกลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่ และสะท้อนภาพโมเดลใหม่หรือรูปแบบใหม่ของความร่วมมือระหว่างรัฐ เอกชน และภาคประชาชน ในการทำงานขับเคลื่อนพัฒนาท้องถิ่นได้

1.2 คำถามการวิจัย

จากที่มาและความสำคัญที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงตั้งคำถามการวิจัยไว้ดังนี้

1.2.1 กำเนิด และลักษณะการรวมตัวของกลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (YEC) เป็นอย่างไร

1.2.2 บทบาทเครือข่ายผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (YEC) ในการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นเป็นอย่างไร

1.2.3 ความร่วมมือระหว่างกลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (YEC) กับภาครัฐ ในการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นเป็นอย่างไร มีรูปแบบการทำงานร่วมกันอย่างไร

1.2.4 ปัจจัยใดบ้างที่ทำให้เครือข่ายผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (YEC) ประสบความสำเร็จในการทำงานขับเคลื่อนเศรษฐกิจท้องถิ่น

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

จากคำถามการวิจัยที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยจึงกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยไว้ดังนี้

1.3.1 เพื่อศึกษาการก่อเกิด และลักษณะของบทบาทของเครือข่ายผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (YEC)

1.3.2 เพื่อศึกษาบทบาทและรูปแบบความร่วมมือของเครือข่ายผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (YEC) กับภาครัฐในการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น

1.3.3 เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จและความท้าทายที่ผลักดันให้เครือข่ายผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (YEC) มีส่วนร่วมและมีศักยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น

1.4 ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มุ่งเน้นการศึกษากำเนิด ลักษณะการรวมตัว บทบาทของผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (YEC) รูปแบบความร่วมมือระหว่างกลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (YEC) กับภาครัฐ และปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมให้กลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (YEC) สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น ทั้งนี้ การศึกษากลุ่ม YEC ไม่ได้ครอบคลุมกลุ่ม YEC ทั่วประเทศ แต่มีขอบเขตการศึกษาเลือกศึกษาจากกรณีศึกษากลุ่ม YEC ใน 4 จังหวัดเท่านั้น คือ กลุ่ม YEC จังหวัดแม่ฮ่องสอน กลุ่ม YEC จังหวัดสมุทรสาคร กลุ่ม YEC จังหวัดสระบุรี กลุ่ม YEC จังหวัดชลบุรี โดยมีขอบเขตเวลาในการศึกษา ตั้งแต่ก่อตั้งกลุ่ม YEC พ.ศ. 2556 เป็นต้นมา จนถึง พ.ศ. 2562

1.5 ประโยชน์ที่ได้รับ

1.5.1 เกิดความเข้าใจในเรื่องบทบาทของกลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (YEC) ในการทำงานเชิงพื้นที่ ซึ่งกลุ่มคนเหล่านี้จะเติบโตเป็นสมาชิกของหอการค้าจังหวัด ซึ่งเป็นภาคประชาสังคมที่มีบทบาทและมีศักยภาพในการทำงานด้านเศรษฐกิจจังหวัดเป็นอย่างยิ่ง

1.5.2 ผลการศึกษาทั้งในส่วนของบทบาทของกลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่ และรูปแบบความร่วมมือกับภาครัฐ รวมถึงปัจจัยที่ส่งเสริมศักยภาพที่ทำให้เครือข่ายผู้ประกอบการรุ่นใหม่ทำงานได้อย่างดี นำไปสู่การเป็นต้นแบบความร่วมมือการทำงานระหว่างภาครัฐและเอกชน ที่จะเป็นตัวอย่างให้จังหวัดอื่นๆ ได้เรียนรู้และปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ตัวเองได้

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

1.6 นิยามศัพท์

นิยามศัพท์ในงานวิจัยครั้งนี้ เป็นการให้คำนิยามเฉพาะคำที่ไม่คุ้นเคย และเป็นคำสำคัญที่ต้องการจำกัดความหมายให้เฉพาะเจาะจงในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย เพื่อให้ผู้วิจัยและผู้อ่านได้เข้าใจความหมายที่ตรงกัน ซึ่งบางคำเป็นคำใหม่หรือกลุ่มคนกลุ่มใหม่ที่เกิดขึ้นในสังคมที่ชี้เฉพาะเจาะจง เช่น กลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่ ที่หมายถึงเฉพาะกลุ่มที่มาจาก YEC ไม่รวมถึงนักธุรกิจอายุน้อยในจังหวัดอื่นๆ ส่วนนิยามศัพท์คำอื่นๆ มีความหมายหลากหลาย แต่ในงานวิจัยนี้เป็นการระบุให้ชัดถึงประเด็นที่ต้องการศึกษา นิยามศัพท์ในงานวิจัยนี้ มีดังนี้

กลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่ หมายถึง กลุ่มนักธุรกิจรุ่นใหม่ ที่มาจาก โครงการ YEC ซึ่งย่อมาจาก Young Entrepreneur Chamber of Commerce เป็นโครงการรวมกลุ่มของนักธุรกิจรุ่นใหม่ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นลูกหลานนักธุรกิจในจังหวัดที่รวมตัวกันทำกิจกรรมเพื่อสังคม มีส่วนในการสร้างสรรค์สังคม และเป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อก้าวขึ้นรับช่วงต่อในการเป็นกรรมการหอการค้าจังหวัดในอนาคต กลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่ในแต่ละจังหวัด จะรู้จักในนาม กลุ่ม YEC ชื่อเรียกอย่างเป็นทางการของกลุ่ม YEC คือ กลุ่ม YEC หอการค้า ตามด้วยชื่อจังหวัด เช่น กลุ่ม YEC หอการค้าจังหวัดสระบุรี เป็นต้น ในงานวิจัยชิ้นนี้จะขอเรียกกลุ่ม YEC หอการค้าแต่ละจังหวัดในรูปแบบที่กระชับ เพื่อลดความยาวของชื่อกลุ่ม เหลือเพียง กลุ่ม YEC ตามด้วยชื่อจังหวัด คือ กลุ่ม YEC แม่ฮ่องสอน กลุ่ม YEC สมุทรสาคร กลุ่ม YEC สระบุรี กลุ่ม YEC ชลบุรี

ประชาสังคม หมายถึง กลุ่มผู้คน ที่มารวมตัวกัน ในรูปแบบต่าง ๆ ที่แต่ละกลุ่มกำหนดขึ้นมา ไม่ว่าจะเป็นกลุ่ม ชมรม สถาบัน องค์กร มูลนิธิ เป็นต้น ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ จิตสำนึกสาธารณะ ซึ่งกลุ่มคนเหล่านี้จะเข้ามาดำเนินกิจกรรมเคลื่อนไหว เพื่อจุดประสงค์ทั้งทางการเมือง และการพัฒนาเพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยจะดำเนินกิจกรรมภายใต้ความรู้สึกเจ้าของร่วมกัน มีการเรียนรู้ร่วมกัน มีการเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย ซึ่งเกิดเป็นพลังในการแก้ไขปัญหา และพัฒนาสังคมของตนเองได้

ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน หมายถึง ภาคีความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนเป็นการดำเนินงานที่ผสานความสามารถและทรัพยากรของทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อดำเนินงานที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะให้ประสบความสำเร็จ

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

การพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น หมายถึง กระบวนการซึ่งราชการส่วนจังหวัด ท้องถิ่น หรือภาคเอกชน ชุมชนต่าง ๆ ร่วมมือกันกระตุ้นและรักษากิจกรรมทางเศรษฐกิจและ/หรือการจ้างงานในท้องถิ่น โดยมีจุดประสงค์หลักคือ เพื่อกระตุ้นการจับจ่าย การซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าในจังหวัด ช่วยให้เกิดการจ้างงานในจังหวัด และช่วยให้เงินหมุนเวียนในจังหวัด ไม่รั่วไหลไปที่อื่น

ความท้าทาย หมายถึง อุปสรรค หรือแรงกดดันต่างๆ ที่มีผลอย่างชัดเจนต่อความสำเร็จในการทำงานของกลุ่ม YEC ซึ่งอาจเกิดจากปัจจัยภายในกลุ่มเอง เช่น ความเป็นหนึ่งเดียวของสมาชิก การจัดสรรเวลาของสมาชิก งบประมาณของกลุ่ม และปัจจัยภายนอกกลุ่ม เช่น การไม่สนับสนุน

ของหอการค้าจังหวัด การเมืองในท้องถิ่น วิสัยทัศน์ของภาคราชการ ซึ่งเป็นอุปสรรคในการสร้างความร่วมมือในการพัฒนาเศรษฐกิจจังหวัด

1.7 ลำดับการนำเสนอ

ลำดับในการนำเสนอ เรื่อง ความร่วมแรงร่วมใจของภาครัฐและกลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (YEC) เพื่อเป็นพลังในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจท้องถิ่น ผู้วิจัยได้เขียนเป็นความเรียง แบ่งเป็นบทต่าง ๆ ดังนี้

บทที่ 1 ที่มาและความสำคัญ

บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

บทที่ 4 กำเนิดและลักษณะการรวมตัวของกลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (YEC)

บทที่ 5 บทบาทและรูปแบบความร่วมมือของกลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (YEC) ร่วมกับภาครัฐในการพัฒนาเศรษฐกิจถิ่น

บทที่ 6 ปัจจัยความสำเร็จ และความท้าทายของกลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (YEC) ในการร่วมมือกับภาครัฐ

บทที่ 7 บทสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัย เรื่อง ความร่วมมือของภาครัฐและกลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (YEC) เพื่อเป็นพลังในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจท้องถิ่นนี้ มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาการก่อเกิด ลักษณะของบทบาทของเครือข่ายผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (YEC) 2. เพื่อศึกษารูปแบบความร่วมมือของเครือข่ายผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (YEC) กับภาครัฐในการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น 3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมให้เครือข่ายผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (YEC) มีส่วนร่วมและมีศักยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น ซึ่งสามารถเป็นต้นแบบความร่วมมือเพื่อให้จังหวัดสามารถพัฒนาและเรียนรู้ นำไปต่อยอดการปฏิบัติงานได้ ดังนั้น เพื่อให้สามารถตอบวัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยจึงได้สรุปและวิเคราะห์ผล โดยใช้แนวคิดทฤษฎีสำคัญ ดังต่อไปนี้

2.1 แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน (People's Participation)

2.2 แนวคิดประชาสังคม (Civil Society)

2.3 แนวคิดเครือข่ายทางสังคม(Social Network)

2.4 แนวคิดการจัดการปกครองแบบร่วมมือกัน (Collaborative Governance)

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

2.1 แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน

แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน ในด้านการพัฒนา "การมีส่วนร่วม" (Participation) หมายถึง กระบวนการที่รัฐบาลทำการส่งเสริมชักนำ และสร้างโอกาสให้กับ ประชาชนทั้งส่วนบุคคล กลุ่มชน ชมรม สมาคม มูลนิธิและองค์กรอาสาสมัคร เข้ามามีบทบาทในการดำเนินการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลาย ๆ เรื่องแล้วแต่กรณี (ไพรัตน์ เตชะรินทร์, 2527) ซึ่งแนวคิดดังกล่าวสามารถอธิบายลักษณะการทำงานของ YEC ที่เป็นเหมือน New Generation ของกลุ่มหอการค้าไทย โดยเน้นอธิบายการทำงานของ YEC ในบทบาทของเครือข่ายผู้ประกอบการรุ่นใหม่ที่กำลังก่อตัว และทำงานร่วมกับประชาชน ภาครัฐ และเอกชนต่อการตอบสนองนโยบายสาธารณะในโครงการพัฒนา

ความหมายของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการที่ประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งกระบวนการตัดสินใจ กระบวนการดำเนินการและร่วมรับผลประโยชน์จากโครงการพัฒนาพื้นที่ของชุมชน ซึ่ง ถวิลวดี บุรีกุล (2548) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การพิจารณาถึงการมีส่วนช่วยเหลือโดยสมัครใจโดยประชาชนต่อโครงการใดโครงการหนึ่งของโครงการสาธารณะต่างๆ ที่คาดว่าจะส่งผลต่อการพัฒนาชาติ แต่ไม่ได้หวังว่าจะให้ประชาชนเปลี่ยนแปลงโครงการ หรือวิจารณ์เนื้อหาของโครงการ รวมถึงการให้ประชาชนในชนบทรู้สึกตื่นตัวเพื่อที่จะทราบถึงการรับความช่วยเหลือและตอบสนองต่อโครงการพัฒนา ขณะเดียวกันก็สนับสนุนความคิดริเริ่มของคนในท้องถิ่น ดังนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชนยังจัดเป็นรูปแบบหนึ่งของแนวความคิดในการกระจายอำนาจจากส่วนกลางมาสู่ส่วนท้องถิ่นเพราะประชาชนในท้องถิ่น คือ ผู้ที่รู้ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นตนเองดีกว่าผู้อื่น การมีส่วนร่วมของประชาชน จึงเป็นการเปิดกว้างในความคิดเห็นโดยการสื่อสารสองทางในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับประชาชน ซึ่งในแต่ละประเด็นนั้นไม่สามารถใช้เกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่งมาตัดสินใจได้เหมือนกัน

ข้อดีของการมีส่วนร่วม

วันชัย วัฒนศัพท์ (2546) อธิบายว่า การมีส่วนร่วมก่อให้เกิดความเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนองค์กรหรือเครือข่าย กล่าวคือผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมย่อมเกิดความภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร ความคิดเห็นถูกรับฟังและนำไปปฏิบัติเพื่อการพัฒนาเครือข่าย และที่สำคัญผู้ที่มีส่วนร่วมจะมีความรู้สึกเป็นเจ้าของเครือข่าย ความรู้สึกเป็นเจ้าของจะเป็นพลังในการขับเคลื่อนเครือข่ายที่ดีที่สุด โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ทำให้การบริหารหรือการพิจารณาแนวทางในการแก้ปัญหามีความหลากหลายรอบคอบ เพราะเกิดจากการระดมแนวคิดของบุคคลหลายกลุ่มที่มีความรอบรู้และประสบการณ์

2) ทำให้มีการถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกัน โดยมิให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งมีอำนาจมากเกินไป ซึ่งอาจนำไปสู่การใช้อำนาจในทางที่ไม่ถูกต้องอันเกิดผลเสียหายแก่เครือข่ายได้

3) เป็นการขจัดปัญหา มิให้การดำเนินนโยบายใด ๆ มีผลต่อกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งมากหรือน้อยเกินไป ซึ่งจะก่อให้เกิดความยุติธรรมในการดำเนินการต่อทุกฝ่ายได้

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

4) ก่อให้เกิดการประสานงานที่ดี ทำให้การบริหารเครือข่ายเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ ขอความร่วมมือง่าย

5) การรวมตัวกันของบุคคลเป็นเครือข่ายจะก่อให้เกิดพลังที่เข้มแข็ง สามารถขับเคลื่อนกิจกรรมให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และตรงเป้าหมาย โดยทุกคนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ

ระดับของการมีส่วนร่วม

ระดับขั้นของการมีส่วนร่วมมีหลายระดับ โดยขั้นตอนและระดับของการมีส่วนร่วมตามแนวคิดของ Cohen และ Uphoff (1980) จำแนกการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ระดับ คือ

1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) เป็นกระบวนการของการตัดสินใจประการแรกสุดที่จะต้องกระทำก็คือ การกำหนดความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญ ต่อจากนั้นก็เลือกนโยบายและประชาชนที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจนี้เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ ต้องดำเนินการไปเรื่อย ๆ ตั้งแต่การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้นการตัดสินใจในช่วงดำเนินการวางแผน และการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ (Implementation) จะได้มาจากคำถามที่ว่าใครจะทำประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้าง และจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใด เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากร การบริหารงาน และประสานงาน การให้ความช่วยเหลือด้านข้อมูล เป็นต้น

3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefit) ในส่วนที่เกี่ยวกับผลประโยชน์นั้น จากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้ว ยังจะต้องพิจารณาถึง การกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วย รวมทั้งผลที่เป็นประโยชน์ในทางบวกและผลที่เกิดขึ้นในทางลบ ที่เป็นผลเสียของโครงการ ซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์และเป็นโทษต่อบุคคลและสังคม

4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลนั้น สิ่งสำคัญที่จะต้องสังเกตก็คือ ความเห็น (Views) ความชอบ (Preferences) และความคาดหวัง (Expectations) ซึ่งจะมีอิทธิพลสามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่าง ๆ ได้

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

โดยระดับขั้นของการมีส่วนร่วมตามแนวคิดของ Cohen และ Uphoff ได้เสนอวงจรของการมีส่วนร่วมปรากฏในรูปต่อไปนี้

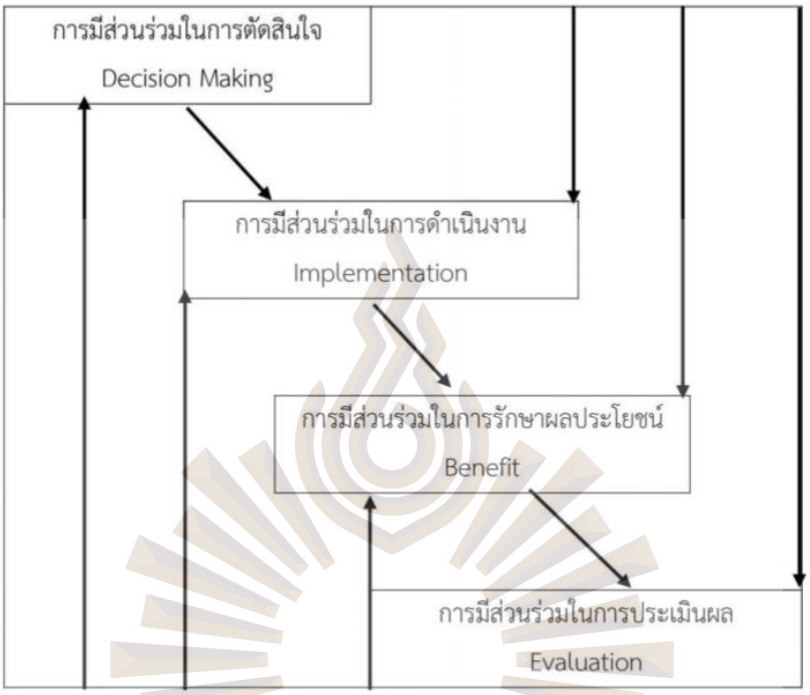

รูปที่ 2.1 วงจรการมีส่วนร่วมตามแนวคิดของ Cohen และ Uphoff

ที่มา : Cohen and Uphoff, 1981

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

กล่าวโดยสรุป การทำงานแบบมีส่วนร่วมนั้นไม่ว่าจะเป็น ระดับชุมชน ระดับองค์กรหรือระดับประเทศนั้น มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อกระบวนการพัฒนาในปัจจุบัน เพราะจะช่วยให้ผู้มีส่วนร่วมเกิดความรู้สึกความเป็นเจ้าของ (Ownership) และจะทำให้ผู้มีส่วนร่วมหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนั้น ยินยอมปฏิบัติตาม (Compliance) และรวมถึงตกลงยอมรับ (Commitment) ได้อย่างสมัครใจ เต็มใจ และสบายใจ พร้อมทั้งร่วมกันดำเนินการแก้ปัญหาความไม่เรียบร้อยโดยกระบวนการมีส่วนร่วม “ตระหนัก” ถึงปัญหาในการพัฒนาเมืองที่เครือข่าย YEC จะสามารถช่วยสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมที่มีคุณภาพต่อไป

แนวคิดการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยจะนำมาใช้เป็นกรอบการวิเคราะห์และอธิบายระดับของการมีส่วนร่วมของกลุ่ม YEC และภาคส่วนอื่นๆ ในจังหวัด ว่าอยู่ระดับใด ตั้งแต่ระดับที่ต่ำที่สุดของการมีส่วนร่วม คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ไปจนถึงการมีส่วนร่วมในระดับสูงสุด คือ การเป็นเจ้าของร่วมและร่วมรับผลประโยชน์ทางบวกและร่วมรับผิดชอบหากเกิดผลกระทบทางลบ

2.2 แนวคิดประชาสังคม (Civil Society)

แนวคิดประชาสังคมเป็นแนวคิดที่มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีทางสังคมของตะวันตก โดยในยุคแรกนั้นมองว่าประชาสังคมกับรัฐไม่ได้แยกขาดออกจากกัน เพราะรัฐยังคงผูกขาดความรับผิดชอบต่อสังคม และประชาชนจะมีความสัมพันธ์กับสังคมได้โดยผ่านตัวกลางก็คือรัฐเท่านั้น ประชาชนเป็นเพียงคนธรรมดาที่ไม่มีสิทธิหรือบทบาททางการเมืองใด ๆ นอกเหนือไปจากการแสดงการขึ้นตรงต่อรัฐและอยู่ภายใต้รัฐ จนมาช่วงศตวรรษที่ 18 เป็นต้นมา ยุคนี้ถือเป็นยุคที่ชนชั้นกลาง พ่อค้า นักธุรกิจ นายธนาคาร ปัญญาชน และศิลปินได้สร้างพื้นที่เปิดหรือพื้นที่สาธารณะขึ้น โดยมีการรวมตัวกันเป็นกลุ่ม ชมรม และสมาคมต่าง ๆ มากมาย (วิรุญา แก้วสมบูรณ์, 2556)

ความหมายของประชาสังคม

การศึกษาเรื่องประชาสังคมมีอย่างแพร่หลาย ซึ่งนักวิชาการทั้งไทยและต่างประเทศได้ให้นิยามความหมายของประชาสังคมไว้ในทำนองเดียวกัน สำหรับความหมายของภาคประชาสังคมในตะวันตก Diamond (2537) มองว่าภาคประชาสังคม คือ พื้นที่ที่เป็นอิสระจากรัฐ ซึ่งมีตัวแสดงและกลุ่มผู้กระทำการทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมที่หลากหลาย มาร่วมกันแสดงตน เพื่อเสนอความคิดเห็น แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารซึ่งกันและกัน เพื่อสร้างความผูกพันและอัตลักษณ์ร่วมกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปกป้องและสร้างผลประโยชน์ อันจะนำไปสู่การบรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกัน การที่ได้นิยามในลักษณะนี้อาจเป็นเพราะบริบทของการเมืองตะวันตกนั้น มีการปฏิเสธรัฐ ต้องการให้รัฐมีขนาดเล็กลง และมองหาการปกครองที่ภาคประชาสังคมทำอะไรมากกว่ารัฐ จึงต้องการให้ภาคประชาสังคมมีอิสระขาดจากรัฐ

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

นอกจากนี้ Diamond (2537) ยังเสนอลักษณะของภาคประชาสังคมที่น่าสนใจอีก 3 ประการ ดังนี้

1) ประชาสังคมมีความเกี่ยวพันกับจุดมุ่งหมายสาธารณะ (Public) มากกว่าจุดมุ่งหมายส่วนบุคคล (Private) กล่าวคือ แต่ละกลุ่มอาจรวมตัวกันเพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มพวกเขาจริง แต่ก็อาจแสวงหาพันธมิตรหรือเครือข่ายความเชื่อมโยงกับกลุ่มอื่นๆ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสาธารณะ โดยการเข้าร่วมเวทีสาธารณะ (The Public Arena) ต่างๆ ด้วย

2) ประชาสังคมมีความสัมพันธ์กับรัฐ กล่าวคือ ประชาสังคมพยายามที่จะได้รับประโยชน์จาก รัฐหรือพยายามทำให้รัฐเปลี่ยนแปลงนโยบายหรือดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งที่ภาคประชาสังคม ต้องการ ซึ่งจะทำให้รัฐเกิดความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น

3) ประชาสังคมแสดงให้เห็นถึงความเป็นพหุนิยม (Pluralism) ที่ไม่มีกลุ่มใดต้องการผูกขาด ความเป็นตัวแทนผลประโยชน์ของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง นอกจากนี้ ภาคประชาสังคมยังแสดงให้เห็นถึง ความเป็นพหุนิยม (Pluralism) ในด้านการระดมกำลัง (Mobilization) การแสดงออก (Expression) และความหลากหลายของผลประโยชน์ (Interests) อีกด้วย

Holloway (2001) ได้เสนอว่า ในภาคประชาสังคมว่าขึ้นอยู่กับสาระสำคัญ 2 ประการ ได้แก่ (1) ระบบคุณค่า (Value System) และ (2) ผลประโยชน์/ ความสนใจ (Interest) ที่กลุ่มองค์กรเหล่านั้นยึดถือ โดยที่ระบบคุณค่าดังกล่าวจะเป็นตัวกำหนด รูปแบบการดำเนินงานของหน่วยงานอีกต่อหนึ่ง การให้คุณค่าในเรื่องผลประโยชน์ของแต่ละกลุ่ม/องค์กรที่แสดงออกแตกต่างกันไป และผลประโยชน์นี้เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ดึงดูดให้สมาชิกของแต่ละกลุ่มเข้ามาเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ซึ่งผลประโยชน์หรือแรงจูงใจดังกล่าวก็มีขอบเขตกว้างขวางตั้งแต่ จุดมุ่งประโยชน์ส่วนตนเป็นหลัก (Private Benefit) มุ่งประโยชน์ของมวลสมาชิกเป็นหลัก (Mutual Benefit) ตลอดจนมุ่งประโยชน์สาธารณะเป็นหลัก (Public Benefit)

ในส่วนของนักวิชาการไทย ได้นิยามของคำว่าประชาสังคมจำนวนมาก ได้ให้คำนิยามไว้อย่างแตกต่างและหลากหลาย โดยในที่นี้ผู้ศึกษาได้คัดเลือกและรวบรวมนิยามที่เกี่ยวข้องและตรงจุดประสงค์ของการวิจัย เรื่องนี้ไว้พอสังเขป ดังนี้

เอนก เหล่าธรรมทัศน์ (2558) ได้อธิบายความหมายของประชาสังคม ว่าหมายถึง เครือข่ายของกลุ่ม องค์กร ที่เชื่อมระหว่างรัฐกับปัจเจกชน ความต่างของความสัมพันธ์ของเครือข่ายประชาสังคมกับรัฐและรัฐกับปัจเจกก็คือ ประชาสังคมต้องไม่ยอมให้รัฐครอบงำบงการ ถึงแม้ว่าจะยอมรับความช่วยเหลือจากรัฐและทำงานร่วมกับรัฐได้แต่การทำงานต้องไม่อยู่บนความขัดแย้ง หากแต่เป็นการประสานร่วมมือและในขณะเดียวกันก็ต้องไม่เป็นลัทธิปัจเจกนิยมสุดขั้ว ดังนั้น การเคลื่อนไหวของประชาสังคมต้องไม่เน้นการทำงานผ่านรัฐเพียงแค่เพื่อจำกัดขอบเขตของอำนาจรัฐหรือลดภาระหน้าที่ของรัฐทำให้รัฐเล็กลงอันจะนำมาซึ่งความกระฉับกระเฉงในการทำหน้าที่หลักของรัฐเท่านั้น แต่ประชาสังคมต้องยื้อแย่งการทำนโยบายจากรัฐและช่วงชิงผลประโยชน์มาสู่ส่วนรวมที่

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

มิใช่รัฐให้มากขึ้น การรวมกลุ่มที่ว่านี้ต้องเป็นการรวมกลุ่มของคนแปลกหน้า มิใช่กลุ่มเฉพาะคนใกล้ชิด เป็นการรวมตัวอย่างสมัครใจไม่ใช่บังคับสามารถเข้าออกจากการเป็นสมาชิกได้อย่างเสรี และต้องมีลักษณะการทำงานร่วมกันอย่างเท่าเทียม

ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2540) ได้ให้คำจำกัดความของคำว่าประชาสังคม พื้นที่ที่เป็นการรวมตัวของภาคประชาชนหรือองค์กร ที่มีแนวคิดและทัศนคติร่วมกัน มีวัตถุประสงค์ร่วมกันในการจัดการเรื่องต่าง ๆ ร่วมกันหรือเพื่อแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูล สร้างเอกลักษณ์และความเห็นร่วมกัน ผลักดันแนวคิดหรือนโยบายบางอย่างร่วมกัน เพื่อเพิ่มพูนหรือพิทักษ์ผลประโยชน์ของสังคม ในทัศนะของ ชัยอนันต์ สมุทวณิช ประชาสังคม จึงหมายถึง ทุกๆส่วนของสังคม ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ที่มาร่วมมือกัน เช่น มีการทำงานร่วมกันหรือดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในลักษณะของภาคีความร่วมมือ (Partnership) ร่วมกัน เป็นต้น

ชูชัย ศุภวงศ์ (2541) ให้ความหมายว่าประชาสังคม หมายถึง การที่ผู้คนในสังคมเห็นวิกฤตการณ์ หรือสภาพปัญหาในสังคมที่สลับซับซ้อนยากแก่การแก้ไข มีวัตถุประสงค์ร่วมกันซึ่งนำไปสู่การก่อจิตสำนึก (Civic Consciousness) ร่วมกัน มารวมตัวกันเป็นกลุ่มหรือองค์กร (Civic Group) ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน หรือภาคสังคม (ประชาชน) ในลักษณะที่เป็นหุ้นส่วนกัน (Partnership) เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหา หรือกระทำการบางอย่างให้บรรลุวัตถุประสงค์ ทั้งนี้ ด้วยความรัก ความสมานฉันท์ความเอื้ออาทรต่อกันภายใต้ระบบการจัดการโดยมีการเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย (Civic Network)

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

ทศพล สมพงษ์ (2556) ได้สรุปความหมายของประชาคม ไว้ดังนี้

1) ประชาสังคม คือ พื้นที่การเมืองสาธารณะ (Public Sphere) ของประชาชน ซึ่งกำเนิดมาจากการก่อตัวของวัฒนธรรมคนชั้นกลางและขยายปริมณฑลครอบคลุมไปสู่ชนชั้นกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่หลากหลายและสนใจเข้าร่วมใน พื้นที่การเมืองสาธารณะนี้ ดังนั้น ประชาสังคมจึงเป็นพื้นที่ของพลเมืองที่กระตือรือร้น ไม่ได้หมายรวมถึงประชาชนทั้งหมด หรือสังคมทั้งหมดที่ไม่ได้มีการเคลื่อนไหวทางการเมืองสาธารณะ

2) ประชาสังคม คือ กระบวนการของประชาชนในการสร้างพื้นที่การเมืองสาธารณะของตนเองโดยไม่ตกอยู่ใต้พื้นที่การเมืองของรัฐ (Political Society) อันประกอบด้วยสถาบันของรัฐต่าง ๆ เช่น รัฐสภารัฐบาล พรรคการเมือง กฎหมาย ศาล เป็นต้น หรือพื้นที่ทางเศรษฐกิจ (Economic Society) ของทุน ดังนั้น ประชาสังคมจึงเป็นอิสระจากรัฐ

3) ประชาสังคม คือ เวทีหรือสนามแห่งการต่อสู้ทางอุดมการณ์ของฝ่ายต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นทุนนิยม สังคมนิยมโดยรัฐ หรือทุนนิยมที่พยายามครอบงำพื้นที่ดังกล่าว แต่ไม่สามารถครอบงำได้ เวทีแห่งนี้จึงมีความหลากหลายซับซ้อน ทั้งขัดแย้งและร่วมมือ ขึ้นอยู่กับยุทธศาสตร์การต่อสู้ของฝ่ายต่าง ๆ ซึ่งอาจจะใช้ ความรุนแรงหรือสันติวิธีก็ขึ้นอยู่กับคุณภาพของประชาสังคมนั้น ๆ ประชาสังคมจึงไม่ได้มีความหมายเป็นเวทีแห่งความสมานฉันท์อย่างเดียว

องค์ประกอบของประชาสังคม

ประชาสังคมประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 8 ส่วนดังนี้ (ณัฐฐ์วัฒน์ สุทธิโยธิน, 2554)

1) กลุ่มบุคคล หมายถึง บุคคลตั้งแต่สองคนมารวมตัวกันเป็นกลุ่มในลักษณะของ “กลุ่มสังคม”

2) ที่มาของบุคคล บุคคลตั้งแต่สองคนที่มารวมตัวกันไม่ใช่ทั้งภาครัฐและไม่ใช่ภาคธุรกิจ

3) ลักษณะของการรวมตัวกันมีได้ทั้งการรวมตัวแบบเผชิญหน้ากัน เช่น เวทีการประชุม เวทีชาวบ้าน และการรวมตัวผ่านสื่อหรือช่องทางหรือวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยใช้ชื่อเรียกในรูปแบบต่าง ๆ

4) การตั้งชื่อ มีการตั้งชื่อกลุ่มประชาสังคมรูปแบบต่าง ๆ เช่น กลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ สถาบัน ชุมชน องค์กร เครือข่าย

5) ความสัมพันธ์ ความสัมพันธ์ของกลุ่มบุคคลที่เป็นประชาสังคมมีได้หลายรูปแบบทั้งความสัมพันธ์เชิงสิทธิที่มีอยู่ร่วมกัน ความสัมพันธ์เชิงหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกัน ความสัมพันธ์เชิงผลประโยชน์ที่มีร่วมกัน ความสัมพันธ์เชิงจิตสำนึกทางสังคมร่วมกัน ความสัมพันธ์เชิงจุดมุ่งหมาย

6) ประเด็นร่วมกัน กลุ่มประชาสังคมมีความสนใจในหัวเรื่องและประเด็นเรื่องร่วมกันหรือในปริมณฑล (Area) เดียวกัน

7) กิจกรรม มีกิจกรรมหรือความเคลื่อนไหวร่วมกัน ที่ดำเนินอยู่ระหว่างโลกที่เป็นภาครัฐกับโลกที่เป็นภาคปัจเจกชน

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

8) การสื่อสาร มีการสื่อสารระหว่างบุคคลในกลุ่มตนเอง มีการสื่อสารระหว่างกลุ่มของตนเองกับกลุ่มอื่น ๆ มีการสื่อสารระหว่างกลุ่มกับประชาชนหรือสังคม โดยอาจมีการสื่อสารระหว่างกลุ่มของตนเองกับรัฐ และอาจมีการสื่อสารระหว่างกลุ่มของตนเองกับภาคธุรกิจเอกชน

องค์ประกอบสำคัญทั้ง 8 นี้มีครบถ้วนในการปฏิบัติงานของหอการค้าไทยตามที่ได้กล่าวมา

รูปแบบของประชาสังคม

กฤษฎา บุญชัย (2541) ยังได้จำแนกรูปแบบของประชาสังคมในสังคมไทยออกเป็น 5 รูปแบบ ได้แก่

1) ประชาสังคมแบบรัฐนิยม เป็นรูปแบบที่นิยมใช้กันมากในประเทศโลกที่สาม เป็นรูปแบบที่ รัฐเน้นการรักษาสถานภาพอำนาจเดิมเอาไว้โดยมีเปูาหมายเพื่อเพิ่มศักยภาพในการจัดการและรักษา สถานภาพของรัฐไว้ไม่ให้อ่อนแอท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ที่ทำให้อำนาจรัฐลางเลือนลง ทั้งนี้ รูปแบบประชาสังคมแบบรัฐนิยมนั้นจะยินยอมกระจายอำนาจและเปิดช่องให้ประชาชน มีส่วนร่วมในระดับหนึ่ง แต่นั่นก็เป็นเพื่อปูองกันการประท้วงเพื่อแย่งชิงอำนาจรัฐจากประชาชน เพราะศูนย์กลางในการตัดสินใจก็ยังคงอยู่ที่รัฐ เพราะฉะนั้น ในลักษณะนี้ภาคประชาสังคมจึงถูกจัดตั้ง โดยรัฐ

2) ประชาสังคมแบบทุนนิยม เป็นกระแสที่ต้องการลดบทบาทของรัฐในทางเศรษฐกิจและสังคมลง โดยมุ่งเน้นการแข่งขัน การแทรกแซงอำนาจรัฐ การเพิ่มประสิทธิภาพ ประชาสังคมรูปแบบนี้ มักเป็นประชาสังคมของชนชั้นกลางและนายทุนที่ต้องการให้กลไกตลาดปลอดการควบคุมและให้ พลังของตลาดควบคุมรัฐได้

3) ประชาสังคมแบบเสรีนิยมหรือแบบกลุ่มอาสาสมัคร ประชาสังคมรูปแบบนี้จะเน้นความเป็นพลเมืองที่มีจิตสำนึกทางการเมืองในสังคมประชาธิปไตยมากกว่าการเป็นพลเมืองที่ดีของรัฐ โดยให้ความสำคัญกับพลังของชนชั้นกลาง กิจกรรมอาสาสมัคร กลุ่มสมาคมอิสระ (Free Association) นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นให้รัฐลดบทบาทในการทำกิจกรรมสาธารณะลง โดยให้รัฐ ทำหน้าที่เป็นเสมือนเพียงตัวกลางคอยประสานประโยชน์และตอบสนองความต้องการของประชาชนเท่านั้น

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

4) ประชาสังคมแบบชุมชนนิยม พัฒนาการมาจากแนวความคิดชุมชนเข้มแข็ง กล่าวคือ ประชาสังคมในลักษณะนี้จะมองว่าสังคมเต็มไปด้วยชุมชนในรูปแบบต่างๆ ที่หลากหลาย ดังนั้น จึงควรเน้นการให้ความร่วมมือและการช่วยเหลือซึ่งกันและกันเป็นหลัก อนึ่ง ประชาสังคม แบบชุมชนนิยมนี้มิได้ปฏิเสธรัฐ และยังมองว่ารัฐเป็นกรรมการกลางที่สามารถเอื้อประโยชน์ แก่ประชาชนได้ เพียงแต่หากชุมชนสามารถแก้ไขปัญหาได้เองก่อนก็เลือกที่จะทำเองก่อนมากกว่า การไปพึ่งรัฐโดยตรง

5) ประชาสังคมแบบขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่ (New Social Movement) เป็นการเคลื่อนไหวในพื้นที่การเมืองสาธารณะด้วยขบวนการประชาชน เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง โครงสร้าง กฎกติกา และอุดมการณ์บางประการของสังคมที่ไม่เป็นธรรม เช่น การต่อต้านลัทธิทุนนิยม การคัดค้าน การทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การแสดงสิทธิไม่เชื่อฟังรัฐ (Civic Disobedience) เป็นต้น โดยเปาหมายของการต่อสู้นั้นมิได้เป็นไปเพื่อยึดอำนาจรัฐ แต่มักเป็นการต่อสู้เชิงสัญลักษณ์ เช่น ประเด็นเรื่องของวัฒนธรรม เชื้อชาติศาสนา คุณค่า เพศวิถี และอื่นๆ ที่หลากหลายซับซ้อนมากกว่าจะเป็นอุดมการณ์ทางชนชั้นในอดีต ทั้งนี้ เพื่อให้วาทกรรมของ ประชาชนได้มีพื้นที่ทางสังคม ในการแสดงความคิดเห็นและวัฒนธรรมของกลุ่มตน อันจะนำไปสู่ การปรับสัมพันธภาพทางอำนาจระหว่างรัฐ ทุน และประชาชนเสียใหม่ให้เป็นไปอย่างยุติธรรมและ ได้รับการยอมรับมากยิ่งขึ้น

กล่าวโดยสรุป ประชาสังคม หมายถึง กลุ่มผู้คน ที่มารวมตัวกัน ในรูปแบบต่างๆ ที่แต่ละกลุ่มกำหนดขึ้นมา ไม่ว่าจะเป็นกลุ่ม ชมรม สถาบัน องค์กร มูลนิธิ เป็นต้น ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ จิตสำนึกสาธารณะ แต่ทั้งนี้ปฏิเสธไม่ได้ว่าการรวมกลุ่มของแต่ละกลุ่มนั้นมักจะแฝงมาด้วยประโยชน์ส่วนตัวด้วยเช่นกัน ซึ่งกลุ่มคนเหล่านี้จะเข้ามาดำเนินกิจกรรมเคลื่อนไหว เพื่อจุดประสงค์ทั้งทางการเมือง และการพัฒนาเพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยจะดำเนินกิจกรรมภายใต้ความรู้สึกเจ้าของร่วมกัน มีการเรียนรู้ร่วมกัน มีการเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย ซึ่งเกิดเป็นพลังในการแก้ไขปัญหา และพัฒนาสังคมของตนเองได้

แนวคิดประชาสังคม ผู้วิจัยจะนำมาใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์และอธิบาย ที่มาของกลุ่ม YEC ว่าเกิดขึ้นได้อย่างไร ซึ่งจะอธิบายได้ว่า กำเนิด YEC เป็นไปเพื่อการสืบทอดวิธีคิดและแนวทางการรวมกลุ่มในภาคเอกชนในพื้นที่ให้ต่อเนื่อง ลักษณะการรวมตัวของกลุ่ม YEC ซึ่งกลุ่ม YEC สามารถอธิบายว่าเป็นประชาสังคมหนึ่งในเมือง ที่เป็นมากกว่าภาคเอกชนในพื้นที่ แม้ว่าจะมาจาก

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

ภาคเอกชนในพื้นที่ก็ตาม แต่ไม่ได้รวมตัวกันเพียงแค่ทำประโยชน์ทางธุรกิจส่วนตัว มีองค์ประกอบที่ครบถ้วนของประชาสังคม ทั้งจำนวนของการรวมตัว มีการรวมตัวแบบเผชิญหน้ากัน มีการตั้งชื่อ มีประเด็นร่วมกันทางสังคม มีกิจกรรมร่วมกันในทางสาธารณะและส่วนตัว และมีการสื่อสารทั้งในกลุ่มตนเอง และสื่อสารร่วมกับภาครัฐและภาคประชาชนในพื้นที่ แนวคิดประชาสังคมยังสามารถอธิบายให้เห็นว่า กลุ่ม YEC มีระบบคุณค่าในกลุ่มอย่างไร มีผลประโยชน์และความสนใจในประเด็นต่างๆ แตกต่างกันหรือไม่ ซึ่งทั้งระบบคุณค่า และความสนใจจะนำไปสู่การบริหารจัดการกลุ่มและการดำเนินที่แตกต่างกัน ซึ่งกรณีศึกษาทั้ง 4 นั้นจะมีความแตกต่างกันอย่างไร นอกจากนี้ยังสามารถวิเคราะห์ให้เห็นว่ากลุ่ม YEC ของทั้ง 4 พื้นที่นั้น เป็นรูปแบบประชาสังคมแบบใด ต่อต้านรัฐ พยายามแย่งอำนาจรัฐ หรือมีความพยายามที่จะร่วมงานกัน

2.3 แนวคิดเครือข่ายทางสังคม (Social Network)

คำว่า เครือข่ายมาจากคำว่า “NET” ในภาษาอังกฤษหมายถึง “ตาข่าย” อันมีลักษณะที่เชื่อมโยงและโยงใยถึงกันและกัน โดยพร้อมที่จะปฏิบัติการหรือทำงาน ซึ่งเมื่อรวมกันแล้วจะพบว่าเครือข่ายนั้นก็คือความพยายาม ในการรวมการดำเนินงานของฝ่ายต่าง ๆ เข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรมเพื่อปฏิบัติภารกิจอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน โดยที่แต่ละฝ่ายก็ยังคงปฏิบัติภารกิจหลักของตนเอง

ลักษณะของเครือข่ายทางสังคมนั้นจะมีลักษณะของการเชื่อมโยงเครือข่าย ทั้งการเชื่อมโยงเครือข่ายผ่านบุคคล ผ่านกลุ่ม ผ่านระบบสารสนเทศและผ่านการกระทำร่วมกัน โดยการเชื่อมโยงเครือข่ายจะต้องมาจากการที่สมาชิกมีการทำกิจกรรมร่วมกัน มีทัศน คติหรือค่านิยมเหมือนกัน มีความรู้ความเข้าใจหรือมีอัตลักษณ์ร่วมกัน เป็นต้น โดยมีรูปแบบที่สำคัญ คือ การประสานงานระหว่างบุคคล ระหว่างกลุ่มหรือองค์กรด้วยความสมัครใจ และมีอิสระในการที่จะแลกเปลี่ยนข้อมูลและข่าวสารซึ่งกันและกัน ซึ่งทำให้เกิดการทำกิจกรรมร่วมกันอันนำมาซึ่งความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในยามที่มีปัญหา สำหรับเครือข่ายสังคมในรูปแบบนี้มักที่จะจัดรูปแบบของโครงสร้างของกลุ่มหรือองค์กรในลักษณะที่สมาชิกของ องค์กรยังคงมีความเป็นอิสระอยู่ และการเป็นสมาชิกของเครือข่าย กลุ่มหรือ องค์กรนั้น ๆ ก็ไม่ได้กระทบต่อวิถีชีวิตหรือความเป็นตัวของตัวเองของสมาชิกในกลุ่ม นอกจากนี้อาจกล่าวได้ว่าเครือข่ายทางสังคมก็คือการเชื่อมโยงเครือข่ายในรูปแบบของการรวมตัวกันอย่าง หลวม ๆ เป็นการรวมตัวกัน เฉพาะกิจตามความจำเป็นหรืออาจอยู่ในรูปขององค์กรที่มีการจัดโครงสร้างความสัมพันธ์อย่างชัดเจนก็เป็นได้ โดยเครือข่ายในที่นี้นั้นอาจ

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

เป็นเครือข่ายของความร่วมมือที่เป็นไปได้ทั้งในระดับปัจเจกบุคคล กลุ่มบุคคล องค์กรหรือสถาบันต่าง ๆที่มีเครือข่ายขนาดเล็ก เช่น ในระดับชุมชน ไปจนถึงระดับจังหวัด ภูมิภาค ประเทศ ระหว่างประเทศที่มีเครือข่ายขนาดใหญ่ก็เป็นได้ (วิรุญา แก้วสมบูรณ์, 2556)

ความหมายเครือข่ายทางสังคม

Boissevain (1974) ให้นิยามของ คำว่า เครือข่ายทางสังคม หมายถึง ความสัมพันธ์ทางสังคมของบุคคล โดยมีการติดต่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน

Alter และ Hage (1993) ให้นิยามของ คำว่า เครือข่ายทางสังคม คือ รูปแบบทางสังคมที่เปิดโอกาสให้เกิดปฏิสัมพันธ์ ระหว่างองค์กร เพื่อแลกเปลี่ยนการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียว และการร่วมกันทำงาน เครือข่ายประกอบด้วยองค์กรจำนวนหนึ่งซึ่งมีอาณาเขตที่แน่นอนหรือไม่ก็ได้และองค์กรเหล่านี้มีฐานะเท่าเทียมกัน

นฤมล นิราทร (2543) ได้สรุปไว้ว่า เครือข่ายทางสังคม คือ กลุ่มบุคคลหรือองค์กร ซึ่งกลุ่มเหล่านี้มีปฏิสัมพันธ์ที่ประสานกลุ่มหรือบุคคลเอาไว้สิ่งที่ได้จากการมีปฏิสัมพันธ์ก็คือ ข่าวสารข้อมูลในรูปแบบต่างๆ ที่เป็นประโยชน์มีการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน และมีความเป็นอิสระต่อกัน

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543) กล่าวว่า “เครือข่าย” หมายถึง การที่ปัจเจกบุคคลองค์กรหน่วยงานหรือสถาบันใดๆ ได้ตกลงที่จะประสานเชื่อมโยงเข้าหากัน ภายใต้วัตถุประสงค์หรือข้อตกลง อย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกันอย่างเป็นระบบ

โดยสรุป เครือข่ายทางสังคม คือ การที่กลุ่มบุคลรวมตัวกันในรูปแบบต่างๆ โดยมีจุดหมายหรือวัตถุประสงค์ที่คล้ายคลึงกัน เพื่อติดต่อ ประสานงานและแลกเปลี่ยนทรัพยากรหรือผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน

ประเภทของเครือข่ายทางสังคม (Type of Social Network)

Kilduff และ Tsai (2003) ได้แบ่งประเภทของเครือข่ายตามระดับของ การศึกษาวิเคราะห์เครือข่าย (Network Analysis) โดยแบ่งได้เป็น 4 ประเภท คือ

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

1) เครือข่ายระดับ ปัจเจกบุคคล (Individual Level Network)

2) เครือข่ายระดับ หน่วยธุรกิจ (Business Unit Level Network)

3) เครือข่ายระดับ องค์กร (Organization Level Network)

4) เครือข่ายระดับอื่นๆ (Other Level Network) หรือระดับ ระหว่างองค์กรมิติ ดังนี้

4.1) จำแนกตามพื้นที่ดำเนินการ เช่น เครือข่ายระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ภาค และประเทศ

4.2) จำแนกตามกิจกรรมหรือประเด็นปัญหา เช่น เครือข่ายที่ทำงานด้านเด็ก สตรี สาธารณสุข เศรษฐกิจ พัฒนาชุมชน สิทธิมนุษยชน และสิ่งแวดล้อม

4.3) จำแนกตามอาชีพหรือสถานภาพทางสังคม เช่น เครือข่ายด้านแรงงาน เครือข่าย กลุ่มพระสหธรรม เครือข่ายครูพิทักษ์สิทธิเด็ก เครือข่ายสารวัตรนักเรียน

4.4) จำแนกตามรูปแบบโครงสร้างหรือความสัมพันธ์ทำให้เกิดเครือข่ายใน 2 ลักษณะ คือ เครือข่ายตามแนวตั้ง คือ (1) เครือข่ายที่มีโครงสร้างเป็นช่วงชั้นทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กร ภายในเครือข่ายไม่เท่ากันและ (2) เครือข่ายตามแนวนอน เป็นเครือข่ายที่ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรภายในเครือข่ายเท่าเทียมกัน

องค์ประกอบของเครือข่าย

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543) ได้กล่าวว่าองค์ประกอบของเครือข่าย มีดังนี้

1) การรับรู้มุมมองร่วมกัน (Common Perception) สมาชิกที่เข้ามาอยู่ในเครือข่ายต้อง มีความรู้สึกนึกคิดและการรับรู้ร่วมกันถึงเหตุผลการเข้าร่วมเป็นเครือข่าย อาทิมีความเข้าใจในปัญหา และมีสำนึกในการแก้ไขปัญหาร่วมกัน มีประสบการณ์ในปัญหาร่วมกัน มีความต้องการความช่วยเหลือในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน เป็นต้น ซึ่งจะส่งผลให้สมาชิกของเครือข่ายเกิดความรู้สึกผูกพันในการดำเนินกิจกรรมบางอย่างร่วมกัน เพื่อแก้ปัญหาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นการรับรู้ร่วมกันถือเป็นหัวใจของเครือข่าย ที่ทำให้เครือข่ายมีความต่อเนื่อง เพราะหากสมาชิกไม่มีความเข้าใจในการเข้าร่วมเป็นเครือข่าย จะทำให้การประสานงานและการขอความร่วมมือในการดำเนินการเป็นไปอย่างยากลำบาก เพราะต่างคนต่างก็ใช้กรอบการมองโลกคนละกรอบเหมือนใส่แว่นตากันคนละสีย่อมมอง ปัญหาหรือความต้องการที่เกิดขึ้นไปคนละทิศทาง แต่มิได้ความหมายว่าสมาชิกของเครือข่ายไม่ สามารถจะมีความคิดเห็นแตกต่างกัน เพราะมุมมองที่แตกต่างย่อมมีประโยชน์ช่วยให้เกิดการสร้างสรรค์ในการทำงาน แต่ความคิดที่แตกต่างนี้สมาชิกเครือข่ายยอมรับกัน มิฉะนั้นความแตกต่างที่ มีอยู่จะนำไปสู่ความแตกแยกและแตกหักในที่สุด

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

2) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Common Vision) วิสัยทัศน์ร่วมเป็นการมองเห็นภาพของจุดมุ่งหมายในอนาคตร่วมกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม การรับรู้เข้าใจถึงทิศทางเดียวกันและการมีเป้าหมายที่จะไปด้วยกันจะช่วยทำให้ขบวนการเคลื่อนไหวมีพลัง เกิดเอกภาพและช่วยบรรเทาความขัดแย้ง อันเกิดจากมุมมองความคิดที่แตกต่างลงไปได้ในทางตรงข้าม เมื่อใดที่วิสัยทัศน์หรือเป้าหมาย ส่วนตัวขัดแย้งกับวิสัยทัศน์หรือเป้าหมายของเครือข่ายพฤติกรรมการปฏิบัติของสมาชิกก็จะเริ่ม แตกต่างจากสิ่งที่สมาชิกเครือข่ายกระทำร่วมกัน ดังนั้นแม้ว่าวิสัยทัศน์ร่วมกันเป็นสิ่งที่ต้องใช้เวลาใน การสร้างให้เกิดขึ้นแต่ก็จำเป็นต้องสร้างให้เกิดขึ้นให้ได้และสมาชิกของเครือข่ายก็ควรมีวิสัยทัศน์ย่อยส่วนตัว ที่สอดคล้องไปด้วยกันกับวิสัยทัศน์ของเครือข่าย แม้อาจไม่ได้ซ้อนทับอย่างแนบสนิทกับวิสัยทัศน์ของเครือข่าย แต่อย่างน้อยก็ควรสอดรับไปในทิศทางเดียวกัน

3) การเกิดผลประโยชน์และความสนใจร่วมกัน (Mutual Interests/Benefits) เครือข่าย เกิดจากที่สมาชิกแต่ละคนก็มีความต้องการของตนเอง แต่ความต้องการเหล่านั้นจะไม่สามารถ บรรลุผลสำเร็จได้หากสมาชิกต่างคนต่างอยู่ ทำให้เกิดการรวมตัวกันบนฐานของผลประโยชน์ร่วม ที่มากเพียงพอจะดึงดูดใจให้รวมเป็นเครือข่าย ดังนั้น การรวมเป็นเครือข่ายจึงต้องตั้งอยู่บนฐานของลประโยชน์ที่มีร่วมกัน ซึ่งผลประโยชน์ในที่นี้ครอบคลุมทั้งผลประโยชน์ที่เป็นตัวเงินและไม่ใช่ตัวเงิน อาทิเกียรติยศ ชื่อเสียง การยอมรับโอกาสในความก้าวหน้า ความสุขความพึงพอใจฯลฯ กล่าวโดยสรุป คือ การที่จะดึงใครเข้ามามีส่วนร่วมในขบวนการเครือข่ายจำเป็นที่จะต้อง คำนึงถึงผลประโยชน์ที่เขาจะได้รับจากการเข้าร่วม และในหลายกรณีอาจเป็นการพิจารณาล่วงหน้า ก่อนที่เขาจะร้องขอด้วยซ้ำ แม้ผลประโยชน์ที่แต่ละคนได้รับอาจมากน้อยแตกต่างกัน แต่ทุกคนได้รับผลประโยชน์เมื่อใดสมาชิกได้รับประโยชน์ร่วม หรือเมื่อเขาคิดคำนวณแล้วเขาเสียมากกว่าได้เขาก็จะเริ่มถอยตัวเองออกจากเครือข่าย ไปหรือเมื่อเขาได้รับการสนองตอบต่อความต้องการที่มีอย่างสมบูรณ์ แล้วเขาก็จะออกไปจากเครือข่ายในที่สุด ประเด็นสำคัญ อีกประการก็คือ ผลประโยชน์ที่เขาจะได้รับต้องเพียงพอสำหรับเขาในการที่จูงใจให้เข้ามีส่วนร่วมในทางปฏิบัติจริง โดยไม่ได้มีส่วนร่วมแบบ ประดับที่มีเพียงตำแหน่งหรือรายชื่อในเครือข่ายแต่ไม่มีการเข้าร่วมปฏิบัติจริงในเครือข่าย

4) การมีส่วนร่วมของสมาชิกเครือข่ายอย่างกว้างขวาง (Participation) การมีส่วนร่วมของสมาชิกในเครือข่าย นับเป็นกระบวนการที่สำคัญมากในการพัฒนาความเข้มแข็งของเครือข่าย เพราะกระบวนการมีส่วนร่วมทุกฝ่ายในเครือข่ายย่อมเป็นเงื่อนไขที่ทำให้เกิดการร่วมรับรู้ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และร่วมลงมือกระทำอย่างเข้มแข็ง ดังนั้นสถานะของสมาชิกในเครือข่ายจึงควรเป็นไปในลักษณะของความเท่าเทียมกัน ในฐานะของ “หุ้นส่วน”ของเครือข่าย ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ใน

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

แนวราบที่เท่าเทียมกัน แทนความสัมพันธ์ในแนวดิ่ง หมายความว่าหากการรวมตัว เป็นเครือข่ายเกิดขึ้นระหว่างรัฐกับชุมชนท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐก็ต้องวางสถานะของตนเองเทียบเท่ากับประชาชนในฐานะของสมาชิกเครือข่าย มิใช่การวางตัวเป็นเจ้านายเหนือประชาชนอย่างไรก็ตาม แม้จะยากในทางปฏิบัติในหลายๆ กรณีเพราะต้องอาศัยการเปลี่ยนกรอบความคิดของสมาชิกในเครือข่าย และการสร้างบริบทแวดล้อมอื่นๆ เข้ามาประกอบด้วย แต่ก็ยังเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องกระทำหากต้องการสร้างเครือข่ายที่เข้มแข็ง

5) การเสริมสร้างซึ่งกันและกัน (Complementary Relationship) องค์ประกอบที่จะทำให้เครือข่ายดำเนินไปอย่างต่อเนื่องก็คือ การที่สมาชิกของเครือข่ายต่างก็ต้องเสริมสร้างซึ่งกันและกัน โดยที่จุดแข็งของฝ่ายหนึ่งไปช่วยเสริมจุดอ่อนของอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งจะทำให้ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการรวมตัวเป็นเครือข่ายมากกว่าการไม่สร้างเครือข่ายแต่ต่างคนต่างอยู่ ตัวอย่างเช่น นักวิชาการที่เข้าใจสภาพท้องถิ่น เข้าไปทำการวินิจฉัยร่วมกับประชาชนในท้องถิ่น ก็จะช่วยให้เกิดการสะสมองค์ความรู้ของท้องถิ่นอย่างเป็นระบบอันเป็นประโยชน์ต่อชุมชน ในขณะที่ประชาชนในท้องถิ่นก็ให้ข้อมูล และความร่วมมือในการศึกษาวิจัย หรือการที่มูลนิธิขององค์กรธุรกิจช่วยสนับสนุนด้านเงินแก่องค์กร ประชาชน ขณะเดียวกันความสำเร็จขององค์กรประชาชนก็สร้างชื่อเสียงแก่องค์กรธุรกิจนั้นด้วย

6) การพึ่งพิงอิงร่วมกัน (Interdependence) เนื่องจากธรรมชาติความจำกัดของสมาชิก ในเครือข่ายทั้งด้านทรัพยากร ความรู้เงินทุน กำลังคน ฯลฯ สมาชิกของเครือข่ายจึงไม่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างสมบูรณ์ด้วยตัวเอง การจะทำให้เป้าหมายร่วมสำเร็จได้นั้น สมาชิกต่างจำเป็นต้องพึ่งพาซึ่งกันและกัน ระหว่างสมาชิกในเครือข่ายเพื่อให้เกิดการเสริมสร้างซึ่งกันและกัน การจะทำให้สมาชิกหรือหุ้นส่วนของเครือข่ายยึดโยงกันให้แน่นหนาจำเป็นต้องทำให้หุ้นส่วนแต่ละคนรู้สึกว่า หากเอาหุ้นส่วนคนใดคนหนึ่งออกไปจะทำให้เครือข่ายล้มลงไปได้การดำรงอยู่ของหุ้นส่วนแต่ละคนจึงจำเป็นต่อการดำรงอยู่ของเครือข่ายซึ่งการพึ่งพิงร่วมกันนี้จะส่งผลทำให้สมาชิกต้องมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันโดยอัตโนมัติ

7) การปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน (Interaction) สมาชิกในเครือข่ายต้องทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกด้วยกัน เช่น มีการติดต่อกัน ผ่านทางการเขียน หรือการพบปะพูดคุยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน หรือมีกิจกรรมประชุมสัมมนาร่วมกัน เป็นต้น ซึ่งผลของการปฏิสัมพันธ์นี้ ต้องก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเครือข่ายตามมาด้วย ปฏิสัมพันธ์

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

ดังกล่าวจะเป็นลักษณะความสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยนระหว่างกันมิใช่ปฏิสัมพันธ์ฝ่ายเดียว ยิ่งสมาชิกมีการปฏิสัมพันธ์กันมากเท่าใด ก็จะยิ่งเกิดความผูกพันภายในระหว่างกันมากขึ้นเท่านั้น ซึ่งจะช่วยให้เกิดการเชื่อมโยงในระดับที่แน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้การปฏิสัมพันธ์ยังช่วยให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างกันมากขึ้น จะช่วยให้เครือข่ายเข้มแข็งยิ่งขึ้น องค์ประกอบข้างต้นไม่เพียงจะเป็นประโยชน์ในการนำไปช่วยจำแนกระหว่างเครือข่ายแท้กับเครือข่ายเทียมเท่านั้น หากยังช่วยแสดงให้เห็นถึงปัจจัยที่จะมีผลต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายด้วย

แนวคิดเครือข่ายทางสังคม เป็นแนวคิดที่อธิบายเสริมร่วมกับ ลักษณะการรวมตัวของกลุ่ม YEC ที่สมาชิกต่างต้องการเครือข่ายที่กว้างขวางขึ้น เริ่มแรกส่วนใหญ่มาเพื่อแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ทางธุรกิจ การรวมตัวกันเป็นเครือข่าย เป็นการรวมตัวอย่างหลวมๆ พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ปฏิสัมพันธ์เกิดจาก สมาชิกในเครือข่ายต้องทำกิจกรรม ร่วมกัน ทำให้มีความเชื่อมโยงกันได้มากขึ้น ต่างคนต่างมีหน้าที่ในองค์กร แต่ก็พร้อมจะยุติบทบาท ถ้ามีความขัดแย้ง ด้วยเหตุนี้กลุ่ม YEC จึงยังไม่ถือว่าเป็นกลุ่มผลประโยชน์ (Interest Group) ที่มีลักษณะเป็นกลุ่มหวังผลทางการเมืองเป็นสำคัญ กลุ่ม YEC เป็นกลุ่มที่รวมกลุ่มกันยังไม่เป็นที่เด่นชัดว่าต้องการหวังผลทางการเมือง ในกรณีศึกษาทั้ง 4 จังหวัดนั้น กลุ่ม YEC มีหมุดหมายในเรื่องเครือข่ายธุรกิจส่วนตัวและการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัด ยังไม่หวังผลหรือเข้าร่วมกดดันนโยบายของรัฐ หรือเรียกร้องให้รัฐเปลี่ยนแปลงนโยบายบางอย่างเพื่อกลุ่มของตนเอง รวมถึงการลงเล่นการเมืองท้องถิ่น

นอกจากนี้ยังเป็นแนวคิดที่จะช่วยอธิบายเสริมว่ากลุ่ม YEC ซึ่งจะไม่ใช่แค่อธิบายเป็นเครือข่ายเฉพาะกลุ่ม YEC หรือภาคเอกชนเท่านั้น เมื่อมีความร่วมมือกับภาครัฐ และร่วมมือกับภาคประชาชนในบางกรณีแล้ว กลุ่ม YEC สามารถเชื่อมและเป็นตัวกลางของทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเข้าร่วมกัน จะสามารถอธิบายภาพใหญ่ของการเป็นเครือข่ายการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับจังหวัดได้ที่มีทั้งการพึ่งพาอาศัยกัน การแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ระหว่างกัน

2.4 แนวคิดการจัดการปกครองแบบร่วมมือกัน (Collaborative Governance)

การทำงานร่วมกันของคนมีมานานตั้งแต่อดีตแล้ว ความร่วมมือกันมีหลากหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาระบบราชการ ความร่วมมือแบบหุ้นส่วนบริษัท ในช่วงศตวรรษที่ 20 เริ่มมีการเชื่อมประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อบริหารจัดการปัญหาในสังคมมากขึ้น ส่วนหนึ่งเป็นเพราะขีดจำกัดความสามารถของภาครัฐในการตอบสนองความต้องการของ

ประชาชน การพัฒนาสังคม จนความร่วมมือดังกล่าวเริ่มกลายเป็นแนวคิดและแนวทางที่นำไปสู่ความร่วมมือที่ดีมากขึ้น ทำให้ปัจจุบันการแบ่งแยกระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนอาจจะมีความก้ำกึ่งมากขึ้น เพราะเอกชนเข้ามาบริการสาธารณะมากขึ้น สามารถแก้ไขปัญหาได้ดีมากขึ้น (Emerson & Nabatchi, 2015) ดังนั้น จำเป็นที่ทุกภาคส่วนต้องเข้ามาทำงานด้วยกัน แต่ละภาคส่วนมีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์กันมากขึ้น ถึงแม้ว่าโครงสร้าง และวัฒนธรรมของแต่ละภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนเป็นในลักษณะเช่นเดิมอยู่ แต่กลับมีความต้องการให้มีการแสวงหาความร่วมมือระหว่างกัน ในลักษณะของการจัดการปกครองแบบร่วมมือกันมากขึ้น ทำให้พัฒนาเป็นแนวทางที่เรียกว่า การจัดการปกครองแบบร่วมมือกัน (Collaborative Governance)

ความร่วมมือของภาคส่วนที่แตกต่างกัน ไม่ได้มีเฉพาะแค่แนวคิดการปกครองแบบร่วมกัน (Collaborative Governance) ยังมีอีกหลายแนวคิดที่มีคำเรียกแต่ต่างกัน แต่แนวทางไม่แตกต่างกันมาก เช่น การจัดการภาครัฐแบบร่วมมือกัน (Collaborative Public Management) ภาคีหุ้นส่วนภาครัฐ-เอกชน (Public-Private Partnership) ความร่วมมือบนฐานความเป็นชุมชน (Community-Base Collaboration) (Emerson & Nabatchi, 2015) แต่ในงานวิจัยชิ้นนี้จะขอใช้แนวคิดการจัดการปกครองแบบร่วมมือกัน เป็นแนวคิดที่จะนำไปสู่กรอบในการวิเคราะห์ของงานวิจัยเรื่อง ความร่วมมือระหว่างของกลุ่ม YEC และภาครัฐ ในการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น

ความหมายของการจัดการปกครองแบบร่วมมือกัน

Carlson (2007, p. 3) ให้ความหมายว่า การจัดการปกครองแบบร่วมมือกัน หมายถึงผู้นำที่มีส่วนร่วมกับทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชนพลเมืองและอื่นๆ แสวงหาและไม่แสวงหากำไร ในการพัฒนาประสิทธิผลของแนวทางการแก้ไขปัญหาสาธารณะ ซึ่งเป็นประเด็นที่เกินกว่าภาคส่วนใดภาคส่วนหนึ่งจะสามารถบรรลุได้เอง

Ansell & Gash (2008, p.544) หมายถึงการจัดปกครองซึ่งหน่วยงานภาครัฐหนึ่งหน่วยงานหรือมากกว่าให้ผู้มีส่วนได้เสียที่ไม่ใช่รัฐเข้ามามีส่วนในกระบวนการตัดสินใจแบบร่วมกันอย่างเป็นทางการมุ่งเน้นฉันทามติ และการอภิปรายร่วมกันโดยมีจุดมุ่งหมายในการกำหนดหรือนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติหรือการจัดการโครงการหรือทรัพย์สินต่างๆของรัฐ การบริหารกิจการบ้านเมืองแบบร่วมมือกันเกิดขึ้นมาเพื่อการตอบสนองต่อความล้มเหลวของการดำเนินงานต่อเนื่องและค่าใช้จ่ายที่สูง และการเมืองที่เน้นการควบคุมการบริหารกิจการบ้านเมืองแบบร่วมมือกันถูก

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

พัฒนาขึ้นมาเพื่อเป็นทางเลือกให้แก่ความขัดแย้งของพหุกลุ่มผลประโยชน์และความล้มเหลวในเรื่องภาระรับผิดชอบของการจัดการ

ในส่วนของนักวิชาการของประเทศไทย วีระศักดิ์ เครือเทพ (2550) ได้ชี้ให้เห็นว่าการจัดการปกครองแบบร่วมมือกัน คือ ชุดความสัมพันธ์ของ ความร่วมมือเชิงสถาบันหรือองค์กรในการทำงานระหว่างตัวแสดงต่างๆ ด้วยการแบ่งงานกันทำตามความถนัด แลกเปลี่ยนทรัพยากร เทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสาร ตลอดจน เปิดโอกาสให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน และการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของตัวแสดงต่าง ๆ ภายในเครือข่ายอย่างชัดเจน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ที่ต้องการร่วมกัน ทั้งนี้รูปแบบเครือข่ายสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามแต่ลักษณะของปัญหาและบริบทแวดล้อม

กล่าวโดยสรุป การจัดการปกครองแบบร่วมมือกัน (Collaborative Governance) คือ หน่วยงานสาธารณะแห่งหนึ่ง ได้ร่วมงานโดยตรงกับหน่วยงานที่ไม่ใช่ภาครัฐในกระบวนการตัดสินใจที่เป็นทางการ มีฉันทามติร่วม และผ่านการปรึกษาหารือกัน เพื่อกำหนดหรือขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ นำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของปัญหาสาธารณะที่ไม่สามารถแก้ไขได้โดยภาคส่วนใดภาคส่วนหนึ่ง แสดงถึงระบบการเมืองเปิดกว้างและกระจายอำนาจให้แก่ตัวแสดงภาคธุรกิจเอกชน ภาคประชาสังคมและชุมชนมากขึ้น ส่งเสริมให้ตัวแสดงที่มิใช่รัฐสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการริเริ่มความร่วมมือ ตัดสินใจ และร่วมงานเพื่อท้องถิ่น มีการแบ่งงานกันทำตาม ความถนัด และการกำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบของตัวแสดงต่างๆ ซึ่งทั้งหมดเป็นไปตามบริบทของแต่ละพื้นที่ที่จะกำหนดหรือปรับเปลี่ยนรูปแบบความร่วมมือหรือหน้าที่ไปตามบริบทนั้นๆ

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

ประโยชน์ของการจัดการปกครองแบบร่วมมือกัน

Huxham & Vangen (2013 อ้างถึงใน การีจิ, 2561) สรุปได้ 6 ประเด็น ได้แก่

1) การเข้าถึงทรัพยากร (Access to Resource) เป็นการที่องค์การต่างๆ ซึ่งมีทรัพยากรจำกัดได้ประสานความร่วมมือกันเพื่อก้าวข้ามข้อจำกัดทางทรัพยากร

2) การแบ่งปันความเสี่ยง (Shared Risk) ในขณะที่องค์การส่วนใหญ่ประสานความร่วมมือเพราะต้องการเข้าถึงทรัพยากรที่มากขึ้น อีกเหตุผลหนึ่งของการประสานความร่วมมือคือการต้องการแบ่งปันความเสี่ยงร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโครงการที่ความเสี่ยงสูงมาก องค์การย่อมไม่ต้องการที่จะแบกรับความเสี่ยงเพียงลำพัง

3) ประสิทธิภาพ (Efficiency) ในหลายความหมาย เช่นประสิทธิภาพในการดำเนินงาน การหลีกเลี่ยงความซ้ำซ้อนหรือฟุ่มเฟือย การประหยัดจากขนาด เป็นต้น

4) การร่วมมือกันและการไร้รอยต่อ (Co-Operation and Seamlessness) เป็นลักษณะของการร่วมมือกันในการให้บริการสาธารณะที่สร้างเสริมความสะดวกให้กับผู้รับบริการมากขึ้น เช่น จุดบริการแบบเบ็ดเสร็จ (One-Stop Service) เป็นต้น

5) การเรียนรู้ (Learning) เกิดขึ้นได้เนื่องจากการประสานความร่วมมือมักเกิดขึ้นระหว่างองค์การที่ทำงานด้านเดียวกันหรือใกล้เคียง ซึ่งย่อมนำมาสู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันได้

6) การเปลี่ยนแปลงหลักคิดพื้นฐาน (Moral Imperative) จากความคิดที่ว่า “ไม่มีทางแก้อื่นแล้ว (There Is No Other Way)” ซึ่งในอดีตองค์การมักจะเจอกับทางตันของการแก้ปัญหาที่สลับซับซ้อนอย่างความยากจน ความขัดแย้ง การพัฒนาชุมชน แล้วคิดไปว่าคงไม่มีหนทางอื่น การประสานความร่วมมือจะช่วยเปิดมุมมองในการคิดแก้ปัญหาแบบใหม่ได้

การก่อตัวของการจัดการปกครองแบบร่วมมือกัน

การร่วมมือกัน จำเป็นต้องมีปัจจัยที่เอื้อให้เกิดความร่วมมือ เพราะโดยปกติความร่วมมือไม่ได้เกิดขึ้นง่าย ที่จะจูงใจให้ปัจเจกบุคคลหรือบุคคลดำเนินงานร่วมกันและก้าวข้ามจากผลประโยชน์ส่วนตัวไปสู่ ผลประโยชน์ส่วนรวมได้ โดยเฉพาะการดึงภาคส่วนที่แตกต่างกันในเชิงโครงสร้างและเป้าหมาย ทั้งนี้ปัจจัยที่มีผลทำให้เกิดการก่อตัวของการจัดปกครองแบบร่วมมือกันนั้น ผู้วิจัยขอสรุปปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องและเชื่อมโยงและสามารถเป็นกรอบการวิเคราะห์บริบทของความร่วมมือระหว่างภาครัฐและกลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (YEC) สามารถสรุปได้ คือ

1) การมีอำนาจหน้าที่ ทรัพยากร และศักยภาพที่แตกต่างกันระหว่างภาคีที่มีส่วนเกี่ยวข้องแต่ละฝ่าย กระตุ้นให้แต่ละฝ่ายหันมาร่วมมือกัน การที่แต่ละฝ่ายต่างตระหนักและยอมรับในศักยภาพและขีดความสามารถในการแสดงบทบาทของกันและกัน โดยเฉพาะการยอมรับว่าทุกฝ่ายต่างมีข้อเด่น ข้อจำกัดและสมรรถนะที่แตกต่างกัน หากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามาทางานร่วมกัน ก็จะช่วยส่งเสริม เกื้อหนุนและยกระดับประสิทธิภาพในการทำงานให้สูงขึ้นได้ อย่างไรก็ดี กรณีที่ภาคีความร่วมมือแต่ละฝ่ายมีอำนาจหรือทรัพยากรแตกต่างกันจนทำให้ภาคีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียบางฝ่ายที่สำคัญไม่สามารถเข้าร่วมการทำงานได้อย่างเต็มที่ ก่อนจะเริ่มขับเคลื่อนการทำงานร่วมกัน ภาคีทุกฝ่ายต้องสร้างความยินยอมพร้อมใจกันเสริมสร้างอำนาจและศักยภาพในการทำงานแก่ภาคีฝ่ายที่อ่อนแอกว่า เพื่อให้สามารถแสดงบทบาทร่วมกันได้อย่างเสมอภาคและเท่าเทียม อันจะส่งผลให้

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

กระบวนการบริหารกิจการบ้านเมืองแบบร่วมมือกันบรรลุประสิทธิผลสูงสุด (วสันต์ เหลืองประภัสร์ และคณะ, 2557)

2) กรอบของกฎหมายและนโยบาย ที่มาจากรัฐสภา รัฐบาล ศาล กระทรวง ทบวง กรม ซึ่งไม่ใช่เป็นแค่กฎหมายและนโยบายที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจของรัฐเท่านั้น แต่ยังรวมถึงความต้องการของภาคเอกชน ที่ต้องการทำงานร่วมกันกับภาครัฐ (Bryson et al., 2006) กรอบของกฎหมายและนโยบายส่วนใหญ่จะปรากฏโดยมาจากรัฐบาล กระทรวงหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้กำหนดก็ได้ รวมไปถึงแผนและยุทธศาสตร์ของภาคเอกชน

3) ลักษณะ ทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม เช่น รายได้ ระดับการศึกษา วัฒนธรรม ศาสนา และชาติพันธุ์ที่หลากหลาย ลักษณะเหล่านี้มีส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดการสนับสนุนคุณภาพของบริการ หรือปัญหาเงื่อนไข ทางทรัพยากรและบริการสาธารณะ (Emerson & Nabatchi, 2015)

4) แรงจูงใจที่ทำให้ภาคีผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามาสร้างความร่วมมือระหว่างกัน เป็นเงื่อนไขสำคัญต่อการสร้างความร่วมมือในกระบวนการบริหารกิจการบ้านเมือง เงื่อนไขสำคัญของความร่วมมือหลายภาคส่วนก็คือ แรงจูงใจของหน่วยงานภาครัฐในการแสดงบทบาทกระตุ้นและส่งเสริมให้ตัวแสดงภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามาร่วมกันทำ สำหรับภาคีที่ไม่ใช่ภาครัฐ เงื่อนไขที่ทำให้ภาคีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในภาคส่วนต่าง ๆ เกิดแรงจูงใจในการเข้าร่วมในกระบวนการบริหารกิจการบ้านเมืองร่วมกับตัวแสดงภาครัฐ มักจะเป็นปัจจัยด้านการมีอำนาจหน้าที่และทรัพยากรที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ระดับแรงจูงใจในการตัดสินใจเข้าร่วมมักขึ้นอยู่กับความคาดหวังของภาคีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแต่ละฝ่าย โดยเฉพาะการเล็งเห็นถึงผลลัพธ์จากกระบวนการทำงานร่วมกันที่ส่งผลให้ตนเองได้รับประโยชน์ แต่แรงจูงใจของภาคีความร่วมมือจะลดลง เมื่อฝ่ายใด ฝ่ายหนึ่งเล็งเห็นว่า การแสดงบทบาทของตนเองในกระบวนการทำงานร่วมกันกับภาคีฝ่ายอื่น ๆ นั้น เป็นเพียงการทำหน้าที่เสนอแนะให้คำปรึกษาแนะนำ หรือเป็นเพียงการเข้าร่วมในเชิงพิธีการ ซึ่งไม่มีผลต่อการตัดสินใจกำหนดทิศทางการบริหารกิจการบ้านเมืองในเรื่องดังกล่าวแต่อย่างใด (วสันต์ เหลืองประภัสร์ และคณะ, 2557)

ตัวขับเคลื่อน (Drivers) การจัดการปกครองแบบร่วมมือกัน

1) ภาวะผู้นำ ซึ่งมีความสำคัญต่อการสร้างและรักษากติกาพื้นฐานสร้างความเชื่อมั่น ให้ความสะดวกต่อการสนทนา และสำรวจผลประโยชน์ที่ได้ร่วมกัน ภาวะผู้นำแบบร่วมมือต้องมี

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

ทักษะสนับสนุนการการตื่นตัวในการมีส่วนร่วม ทำให้เกิดความมั่นใจในเรื่องอิทธิพลและการควบคุมที่มีพื้นฐานแบบกว้างขวาง ผู้นำต้องที่ทำหน้าที่เอื้ออำนวยการสร้างความร่วมมือ มีบทบาทในการชี้นำให้ทุกฝ่ายตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของกระบวนการร่วมกันสร้างฉันทามติในการทำงาน ผู้นำยังทำหน้าที่เป็นตัวกลางในกระบวนการเจรจาหามติข้อตกลงในการทำงานร่วมกัน ในการเข้าไปมีบทบาทแทรกกลางระหว่างภาคีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียฝ่ายต่าง ๆ ในกรณีที่กระบวนการเจรจาต่อรองระหว่างฝ่ายที่เกี่ยวข้องไม่สามารถหาฉันทานุมัติที่ช่วยให้ทุกฝ่ายสามารถได้รับประโยชน์ร่วมกันได้ กล่าวเน้นว่าภาวะผู้นำแบบร่วมมือที่มีประสิทธิภาพอาจจะเหมาะสมในเรื่องเวลา ทรัพยากรและความพยายามในการใช้ทักษะ

2) ภูมิหลังของการมีความร่วมมือหรือความขัดแย้งระหว่างภาคีที่มีส่วนเกี่ยวข้องแต่ละฝ่าย ภูมิหลังของความขัดแย้งไม่ลงรอยกัน และภูมิหลังของการสร้างความร่วมมือระหว่างกันของภาคีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง เป็นปัจจัยที่อาจเป็นได้ทั้งอุปสรรคและเงื่อนไขเอื้ออำนวยให้กระบวนการสร้างความร่วมมือในการบริหารกิจการบ้านเมืองแบบร่วมมือกันหลายภาคส่วนประสบความสำเร็จ ในกรณีที่ภาคีที่มีส่วนได้ส่วนเสียแต่ละฝ่ายมีบทบาทเกี่ยวข้องสัมพันธ์ในเชิงพึ่งพิงซึ่งกันและกันค่อนข้างสูง หากฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีจุดยืนความต้องการขัดแย้งกันมากเท่าใด ระดับแรงจูงใจที่ผลักดันให้แต่ละฝ่ายหันหน้าเข้ามามีบทบาทในกระบวนการบริหารกิจการบ้านเมืองแบบร่วมมือกันก็จะทรงพลังมากขึ้นเท่านั้น ในกรณีที่ภาคีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียฝ่ายต่าง ๆ เคยมีภูมิหลังความสัมพันธ์ในฐานะคู่ขัดแย้งกันมาก่อน กระบวนการบริหารกิจการบ้านเมืองแบบร่วมมือกันจะประสบความสำเร็จไม่ได้เลย หากภาคีแต่ละฝ่ายไม่มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์ในเชิงพึ่งพาบทบาทซึ่งกันและกันในระดับสูง หรือถ้าหากว่าในกระบวนการบริหารกิจการบ้านเมืองร่วมมือกันที่เกิดขึ้นนั้นไม่มีการออกแบบขั้นตอนสำหรับปูรากฐานเพื่อยกระดับความเชื่อถือและไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างภาคีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแต่ละฝ่าย รวมถึงการสร้างทุนทางสังคมให้เกิดขึ้นก่อนที่จะขับเคลื่อนการทำงานร่วมกัน อย่างไรก็ดี หากความเชื่อถือและไว้วางใจกันระหว่างภาคีที่เข้ามาร่วมกันทำงานนั้นเป็นความไว้วางใจที่เกิดขึ้นในระหว่างภาคีเพียงบางส่วนหรือไม่กี่ฝ่าย แม้ภาคีเหล่านั้นจะมีความไว้วางใจกันแนบแน่นมากเพียงใด หรือสมาชิกของแต่ละฝ่ายเหล่านั้นตระหนักถึงความจำเป็นในการพึ่งพาอาศัยบทบาทของกันและกันมากเพียงใด ก็อาจไม่ช่วยให้กระบวนการจัดการปกครองแบบร่วมมือกันที่ต้องอาศัยความร่วมมือของตัวแสดงภาคีทั้งหมดที่เกี่ยวข้องประสบความสำเร็จได้อย่างยั่งยืน (วสันต์ เหลืองประภัสร์ และคณะ, 2557)

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

3) ความไม่แน่นอนของปัญหา ที่เกิดจากปัญหาที่ยุ่งยากซับซ้อนจะสามารถ ขับเคลื่อนความร่วมมือไปสู่การลดความเลือนลางของปัญหาและร่วมกันแบ่งปันความเสี่ยงระหว่างกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ เพราะจากที่กล่าวไปข้างต้นในเรื่องปัญหาที่ยุ่งยาก ซับซ้อนที่เป็นสิ่งที่ไม่สามารถนิยามและแสวงหาทางออกได้อย่างชัดเจน อีกทั้งยังมีตัวแสดงที่ เกี่ยวข้องหลากหลาย อันเป็นผลมาจากความยุ่งยากซับซ้อนและมีมุมมองต่อการแก้ไขปัญหา ที่ต่างกัน ซึ่งส่งผลโดยตรงให้เกิดความไม่แน่นอนที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องรับมือ (Bryson et al., 2006) การตระหนักถึงปัจจัยนี้จะสามารถทำให้การจัดการปกครองแบบร่วมมือกันดำเนินต่อไปได้

4) การพึ่งพาระหว่างกัน ความจำเป็นที่จะต้องมีความร่วมมือกัน เนื่องจากทั้งปัจเจกและองค์การไม่สามารถบรรลุหรือแก้ไขปัญหาบางอย่างได้โดยลำพัง (Thomson & Perry, 2006) ในภาวะที่เงื่อนไขของปัญหาไม่มีความแน่นอน จึงอาจจะทำให้นำไปสู่ความร่วมมือที่ล้มเหลวได้ แต่ในขณะเดียวกันเมื่อมีการใช้ อำนาจหน้าที่ในการบริหารราชการตามที่กฎหมายกำหนดไม่สามารถจัดการกับประเด็น สาธารณะบางอย่างได้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องนาไปสู่การพึ่งพิงกับหน่วยงานอื่นทำให้เกิด ความร่วมมือกันแต่การพึ่งพิงระหว่างกันจะยังไม่เป็นการเพียงพอ ซึ่งต้องใช้สิ่งจูงใจที่ทำให้ความร่วมมือมีความยั่งยืน

5) สิ่งจูงใจที่ตามมา อันหมายถึงแรงกดดันภายในที่เกิดจาก เช่น ประเด็นที่ซับซ้อน ความต้องการทรัพยากร ผลประโยชน์หรือโอกาส กับแรงกดดัน ภายนอก เช่น สถานการณ์ วิกฤติสถาบัน ภัยคุกคาม และโอกาส จึงทาให้ต้องสร้างความ ร่วมมือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพราะทุกฝ่ายเห็นว่าผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นจากความร่วมมือเป็น ประโยชน์ตอบแทนที่จะได้รับตามมา (Ansell & Gash, 2008)

รูปแบบการจัดโครงสร้างภาคีหุ้นส่วนในการบริหารกิจการบ้านเมืองแบบร่วมมือกันหลายภาคส่วน

วสันต์ เหลืองประภัสร์ และคณะ (2557) สรุปไว้ว่ารูปแบบการจัดโครงสร้างภาคีหุ้นส่วนในการจัดการปกครองแบบร่วมมือกันหลายภาคส่วน มี 6 รูปแบบ ดังนี้

องค์กรความร่วมมือที่มีบทบาทและอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย (Statutory Body) เป็นองค์กรความร่วมมือที่จัดตั้งขึ้นตามบทบัญญัติของกฎหมายเฉพาะที่ระบุไว้ องค์กรที่จัดตั้งขึ้นมี

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

สถานะเป็นนิติบุคคล มีการบริหารงานเป็นเอกเทศในตัวเอง ทั้งการบริหารงานบุคคลและงบประมาณ รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่เฉพาะของตนเองตามขอบเขตที่กฎหมายระบุไว้ การดำเนินภารกิจในอำนาจหน้าที่ขององค์กรความร่วมมือจึงไม่ขึ้นกับกระบวนการบริหารงานภายในขององค์กรภาคีสมาชิก

องค์กรความร่วมมือที่มีสถานะนิติบุคคล (Joint authority / Joint Board) เป็นองค์กรความร่วมมือที่เกิดจากความสมัครใจ และความเห็นพ้องต้องกันขององค์กรภาคี มีเป้าหมายเพื่อร่วมกันบริหารกิจการสาธารณะที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์กรภาคี ภายใต้วัตถุประสงค์ทางการบริหาร เช่น ด้านประสิทธิภาพ ด้านความคุ้มค่า องค์กรความร่วมมือมีสถานะนิติบุคคล มีบทบาทหน้าที่ และเป้าหมายในการดำเนินภารกิจภายในขอบเขตที่ร่วมกันกำหนดไว้ในข้อตกลงในเชิงพันธะสัญญา องค์กรมีกลไกการบริหารในรูปคณะกรรมการ ประกอบด้วยตัวแทนจากองค์กรภาคีสมาชิกทุกแห่ง

การบริหารงานองค์กรความร่วมมือเป็นเอกเทศจากองค์กรความร่มมือเป็นเอกเทศจากองค์กรภาคี มีระเบียบปฏิบัติงานจองตนเองโดยเฉพาะ มีสิทธิในการทำสัญญา ถือครองทรัพย์สิน ว่าจ้างบุคลากร รวมถึงการทำนิติกรรมใดๆ ในนามองค์กรเอง องค์กรมีภาคีมีพันธะหน้าที่ตามกฎหมายในการดำเนินการใดๆ ตามที่คณะกรรมการบริหารองค์กรความร่วมมือได้ร่วมกันตัดสินใจไป โดยยึดผลประโยชน์และเป้าหมายในภารกิจขององค์กรความร่วมมือเหนือกว่าผลประโยชน์ขององค์กรตนเอง ผู้แทนองค์กรภาคีสมาชิกมีอิสระในการตัดสินใจในฐานะกรรมการบริหารองค์กรความร่วมมือ คณะกรรมการบริหารองค์กรความร่วมมือสามารถตัดสินใจในเรื่องที่อยู่ในขอบเขตอำนาจหน้าที่ขององค์กรความร่วมมือได้โดยไม่ต้องขอความเห็นชอบจากสภาองค์กรปกครองส่วนถิ่นภาคีสมาชิก

องค์กรความร่วมมือที่ไม่มีสถานะนิติบุคคล (Joint Committee) เป็นองค์กรความร่วมมือที่เกิดขึ้นจากการสร้างความสัมพันธ์ในเชิงภาคีหุ้นส่วนเพื่อขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะให้บรรลุเป้าหมาย รูปแบบความสัมพันธ์มีลักษณะเป็นเครือข่ายประสานความร่วมมือ ซึ่งตั้งอยู่บนฐานของการทำบันทึกข้อตกลงร่วมกันระหว่างตัวแทนขององค์กรภาคีที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้การจัดโครงสร้างรูปแบบการประสานความร่วมมือระหว่างภาคีสมาชิก ตลอดจนเป้าหมายในการดำเนินงานร่วมกันจะถูกกำหนดไว้ในบันทึกขอตกลงความร่วมมือ ซึ่งไม่มีผลผูกพันทางกฎหมาย ดังนั้น องค์กรความร่วมมือในลักษณะภาคีเครือข่าย จึงไม่มีสถานะทางกฎหมาย มีอำนาจหน้าที่เฉพาะของตนเอง ไม่สามารถทำนิติกรรมสัญญา ไม่สามารถจ้างบุคลากร หรือถือครองทรัพย์สินของตนเองได้

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

ภาคีหุ้นส่วนในรูปสหกรณ์ และธุรกิจเพื่อสังคม (Mutual and Public Interest Company) เป็นองค์กรความร่วมมือที่เกิดจากการสร้างภาคีหุ้นส่วนระหว่างหน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับองค์กรภาคธุรกิจเอกชน หรือองค์กรชุมชน หรือองค์กรภาคประชาสังคม เพื่อระดมทุน ทรัพยากร ตลอดจนบุคลากร ทักษะและองค์ความรู้ เพื่อร่วมกันดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชนในรูปแบบต่างๆ อาทิ สหกรณ์ ธนาคารชุมชน กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มอาชีพ โดยมีเป้าหมายเพื่อจัดการแก้ไขปัญหาหรืออำนวยประโยชน์แก่ผู้ที่เดือดร้อนในชุมชน เช่น กลุ่มผู้ว่างงาน กลุ่มคนมีรายได้น้อย หรือผู้ประกอบอาชีพที่ประสบปัญหาด้านการผลิตหรือต้นทุน อย่างไรก็ดี แม้ว่ากิจการวิสาหกิจชุมชนจะตั้งขึ้นเพื่อแก้ปัญหาหรือให้บริการแก่กลุ่มผู้มีความเดือดร้อนที่สมัครเข้าเป็นสมาชิกขององค์กรเป็นหลัก แต่การร่วมมือจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนก็มีความแตกต่างจากองค์กรในเชิงธุรกิจตรงที่มิได้จัดตั้งขึ้นเพื่อจัดสรรหรือแบ่งปันผลประโยชน์จากการดำเนินงานให้แก่สมาชิกองค์กร หากมุ่งนำผลกำไรมาดำเนินกิจกรรมเพื่ออำนวยประโยชน์แก่ชุมชนเป็นสำคัญ

กองทุนสาธารณะประโยชน์ และองค์กรการกุศล (Trust and Charity) เป็นองค์กรความร่วมมือที่เกิดจากการสร้างภาคีหุ้นส่วนระหว่างหน่วยงานภาครัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับองค์กรชุมชน หรือองค์กรภาคประชาสังคม จัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินกิจการสาธารณะแบบไม่แสวงหาผลกำไร มีเป้าหมายเพื่อร่วมกันระดมเงินทุนและทรัพยากร สำหรับดำเนินโครงการหรือกิจกรรมตามเป้าหมายที่ภาคีหุ้นส่วนได้ตกลงร่วมกัน เช่น กองทุนเพื่อพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับคนยากไร้ กองทุนเพื่อการศึกษาสำหรับเด็กกำพร้า กองทุนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ด้อยโอกาส กองทุนฌาปนกิจสงเคราะห์ กองทุนสวัสดิการชุมชน การบริหารองค์กรหรือกองทุนอยู่ในความรับผิดชอบร่วมกันของคณะกรรมการบริหารกองทุน การดำเนินการใดๆ ต้องเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของกองทุน รวมถึงกฎระเบียบของภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น การจดแจ้งจัดตั้งองค์การการกุศลต่อหน่วยงานภาครัฐ เป็นต้น

ภาคีหุ้นส่วนในรูปบริษัท (Partnership as Companies) เป็นองค์กรความร่วมมือที่เกิดจากการสร้างภาคีหุ้นส่วนระหว่างหน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับองค์กรธุรกิจเอกชนโดยเฉพาะ จัดตั้งขึ้นเพื่อระดมทุนร่วมกันจัดตั้งองค์กรนิติบุคคลในรูปบริษัทสำหรับดำเนินการจัดบริการสาธารณะในเชิงพาณิชย์ หรือดำเนินกิจการที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะต่างๆ โดยส่วนใหญ่มักเป็นการสร้างภาคีหุ้นส่วนระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับภาคธุรกิจเอกชน โดยเฉพาะการกระดมทุนจัดตั้งกิจการร่วมค้า เพื่อดำเนินกิจการสาธารณะในระดับท้องถิ่น

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

องค์กรความร่วมมือในรูปบริษัทหรือกิจการร่วมค้า จึงมีสถานะเป็นองค์กรภาคีหุ้นส่วนที่มีระบบการบริหารงานแยกต่างหากจากองค์กรภาคีสมาชิก มีการบริหารงบประมาณของตนเอง สามารถว่าจ้างบุคลากร และทำนิติกรรมสัญญาต่างๆ ได้โดยตรง องค์การความร่วมมือที่จัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินกิจการสาธารณะ หรือการจัดบริการสาธารณะในเชิงพาณิชย์ ได้แก่ บริษัทที่จัดตั้งขึ้นโดยการลงทุนร่วมกันขององค์กรภาคีหุ้นส่วนในสัดส่วนตามที่ได้ตกลงกัน ในลักษณะเดียวกับ “ห้างหุ้นส่วนจำกัด”และอีกรูปแบบหนึ่งคือ บริษัทจำกัด

รูปแบบการจัดการปกครองแบบร่วมกันในประเทศไทย

การจัดการปกครองของไทยได้มีการประสานการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ มีการประสานงานร่วมกันระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนและภาคประชาสังคมซึ่งถือเป็นรูปแบบการบริหารงานภาครัฐที่ปรากฏอย่างเป็นปกติ วสันต์ เหลืองประภัสร์ และคณะ (2557) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยสำรวจการบริหารกิจการบ้านเมืองแบบร่วมมือกันของไทย โดยได้จำแนกความร่วมมือออกเป็น 3 รูปแบบ ประกอบด้วย

1) การประสานงานระหว่างหน่วยงาน (Co-Ordination) เป็นรูปแบบการจัดการปกครองแบบร่วมมือกันในระดับที่ต่ำที่สุด ซึ่งเป็นเพียงการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีเป้าหมายในการประสานขอความร่วมมือให้มีการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือเพื่อให้ภาคีทุกฝ่ายมีการดำเนินงานบางอย่างร่วมกันให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน อย่างไรก็ดีถึงแม้ว่าจะมีการประสานงานระหว่างหน่วยงานภาคีในการเข้ามาดำเนินกิจกรรมบางอย่างร่วมกัน เช่น มีการร่วมประชุมหารือ การแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันและการสื่อสารระหว่างหน่วยงาน เป็นต้น แต่ในทางปฏิบัติภารกิจเหล่านี้ยังคงให้แต่ละหน่วยงานดำเนินไปตามกลไกและกระบวนการบริหารของหน่วยงานนั้น ๆ อย่างเป็นอิสระ การประสานความร่วมมือดังกล่าวจึงไม่ได้มีการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน ไม่มีการแบ่งปันทรัพยากรในการดำเนินภารกิจร่วมกัน และไม่มีการปฏิบัติร่วมกันระหว่างบุคลากรของหน่วยงานภาคี ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วจะเป็นการประสานงานระหว่างหน่วยงานหรือองค์กรที่มีบทบาทเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่ารูปแบบนี้เป็นเพียงแค่การประสานงานตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน เช่น ระหว่างหน่วยงานราชการกับหน่วยงานหรือองค์กรที่เป็นกลุ่มผู้รับบริการที่เป็นกลุ่มเป้าหมายหรือกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการดำเนินภารกิจของหน่วยงานภาครัฐ เป็นต้น โดยใช้วิธีการประสานงานอย่างเป็นทางการที่มีอยู่แล้ว อีกทั้งมักจะเป็นความร่วมมือที่เอื้อประโยชน์ต่อการขับเคลื่อนภารกิจของหน่วยงานภาคีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

เป็นหลัก หรืออาจจะได้รับประโยชน์ทั้งสองฝ่าย ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างภาคีจะแสดงออกในลักษณะที่หน่วยงานฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ขอความร่วมมือ และอีกฝ่ายหนึ่งเป็นหน่วยงานผู้ให้การสนับสนุนความร่วมมือในการดำเนินภารกิจบางอย่างร่วมกัน (วสันต์ เหลืองประภัสร์ และคณะ, 2557, น.276-277)

2) การร่วมมือในการปฏิบัติงาน (Co-Operation) เป็นรูปแบบการจัดการปกครองแบบร่วมมือกันในระดับที่สูงกว่าการประสานงานระหว่างหน่วยงาน (Co-Ordination) เนื่องจากหน่วยงานภาคีความร่วมมือได้เข้ามาแสดงบทบาทในการดำเนินกิจกรรมบางอย่างร่วมกัน หรือมีการปฏิบัติงานในขั้นตอนบางอย่างในกระบวนการเดียวกัน ซึ่งการปฏิบัติงานร่วมกันนั้นหน่วยงานภาคีจะมีการแสดงบทบาทหน้าที่ของตนไปพร้อมกัน โดยมีการตกลงเกี่ยวกับขอบเขตความรับผิดชอบและการแบ่งงานระหว่างกัน โดยมีเป้าหมายในการบูรณาการกลไกการทำงานร่วมกันเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนภารกิจของหน่วยงานร่วมกัน เช่น มีการแต่งตั้งบุคลากรของหน่วยงานภาคีความร่วมมือเพื่อร่วมกันขับเคลื่อนกระบวนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานภาคีหรือการตั้งคณะทำงานระหว่างหน่วยงาน เป็นต้น การประสานงานการปฏิบัติงานเป็นความร่วมมือที่หน่วยงาน/องค์กรภาคีทุกฝ่ายจะได้รับประโยชน์ร่วมกัน โดยมีการสร้างกลไกความร่วมมือในลักษณะเป็นข้อตกลงระหว่างหน่วยงานหรือองค์กร เช่น บันทึกข้อตกลง (MOU) เป็นต้น หรือในบางกรณีจะกลไกทางกฎหมายที่กำหนดให้หน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมปฏิบัติงานร่วมกัน เช่น คณะกรรมการที่ประกอบด้วยตัวแทนหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อขับเคลื่อนภารกิจบางอย่างร่วมกัน เป็นต้น ถึงแม้จะมีการปฏิบัติภารกิจร่วมกันและมีการจัดสรรทรัพยากรทางการบริหารร่วมกัน แต่การดำเนินกิจกรรมร่วมกันที่เกิดขึ้นนั้นเป็นเพียงการปฏิบัติตามความรับผิดชอบของแต่ละฝ่ายตามปกติ โดยไม่ใช่ภารกิจที่เกิดจากการริเริ่มจากภาคีความร่วมมือกัน อีกทั้งการขับเคลื่อนภารกิจของหน่วยงานภาคียังคงเป็นการดำเนินการภายใต้กลไกและกระบวนการทำงานของแต่ละหน่วยงานมากกว่าที่จะสร้างกลไกการบริหารเชิงเครือข่ายระหว่างกันขึ้นมาใหม่ (วสันต์ เหลืองประภัสร์ และคณะ, 2557, น.288-289)

3) การร่วมมือกันดำเนินภารกิจ (Collaboration) เป็นรูปแบบการจัดการปกครองแบบร่วมมือกันในระดับสูงสุด เพราะภาคีแต่ละฝ่ายเข้าร่วมกันริเริ่มภารกิจหรือกิจกรรมการทำงานรูปแบบใหม่ ด้วยเป้าหมายที่ภาคีความร่วมมือกำหนดขึ้น ซึ่งถือเป็นการประสานความร่วมมือที่ขยายขอบเขตมากกว่าแค่การบูรณาการเป้าหมายเฉพาะของแต่ละหน่วยงาน/องค์กร โดยมีลักษณะสำคัญในการเข้าร่วมดำเนินภารกิจร่วมกัน นั่นคือหน่วยงานภาคีทุกฝ่ายได้มีการแบ่งปันทรัพยากรทางการ

บริหาร เช่น งบประมาณ บุคลากร เป็นต้น เพื่อร่วมขับเคลื่อนภารกิจเป้าหมายดังกล่าว โดยมีการจัดโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างเป็นทางการ ซึ่งมาจากการพัฒนากลไกการทำงานร่วมกันใหม่ โดยมิใช่มาจากรูปแบบการทำงานปกติที่แต่ละฝ่ายมีอยู่แล้วภายในหน่วยงาน/องค์กร เพื่อให้มีการกำหนดระบบและกระบวนการทำงานให้มีความชัดเจนมากขึ้น การร่วมกันดำเนินภารกิจระหว่างหน่วยงาน/องค์กรเป็นเป้าหมายที่ทุกฝ่ายเล็งเห็นถึงผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับร่วมกัน ความร่วมมือที่เกิดขึ้นอาจจะมาจากการคิดริเริ่มนโยบายของผู้บริหารหน่วยงาน/องค์กร นอกจากนี้การเข้าร่วมของภาคีต่าง ๆ เป็นผลมาจากความสมัครใจ โดยมีวัตถุประสงค์ในการสร้างกลไกการบูรณาการความร่วมมือให้มีขีดความสามารถระหว่างหน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อก้าวข้ามอุปสรรคในการบริหารภารกิจของภาครัฐแบบเดิมและเพื่อดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์สาธารณะ แต่ในบางกรณีรูปแบบความร่วมมือดังกล่าวถูกออกแบบให้มีเป้าหมายเพื่อแก้ไขปัญหาที่ยุ่งยากซับซ้อนที่ไม่สามารถบรรลุได้ด้วยหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง จึงเป็นผลให้ต้องมีการรวมกลุ่มกำหนดวิธีการทำงานร่วมกันในทางกระบวนการนโยบายสาธารณะ ซึ่งจะไม่ใช่ความร่วมมือกันเพียงบางขั้นตอนของกระบวนการเท่านั้น แต่เป็นการดำเนินงานที่กำหนดความรับผิดชอบและจัดระบบการทำงานขององค์กรความร่วมมือขึ้นมาใหม่ (วสันต์ เหลืองประภัสร์ และคณะ, 2557, นน.304-30)

แนวคิดการจัดการปกครองแบบประสานความร่วมมือ (Collaborative Governance) อธิบายการทำงานร่วมกันระหว่างกลุ่ม YEC และภาครัฐ โดยเฉพาะภาครัฐที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการทำงานร่วมกัน กระบวนการทำงานข้ามแต่ละภาคส่วน แต่ละภาคส่วนก้าวข้ามขอบเขตมาทำเรื่องสาธารณะ โดยใช้ทุนทางสังคม และทุนต่างๆ ในพื้นที่มาเป็นทุนในการทำงาน และที่สำคัญสามารถอธิบายรูปแบบความร่วมมือระหว่างกลุ่ม YEC และภาครัฐ ที่มีตั้งแต่การประสานงานร่วมกันไปจนถึงระดับการรวมกลุ่มตั้งกลไกใหม่ พร้อมรับผิดชอบผลประโยชน์ร่วมกัน นอกจากนี้ยังช่วยเป็นกรอบในการวิเคราะห์ปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมให้กลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่สามารถทำงานขับเคลื่อนงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือของภาครัฐและกลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (YEC) เพื่อเป็นพลังในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจท้องถิ่น จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (YEC) ในประเทศไทยก่อนหน้านี้ มีงานวิจัยเพียง 1 ชิ้นที่เกี่ยวกับกลุ่ม YEC

คืองานของ จันทนา ฤทธิ์สมบูรณ์ และ ทักษญา สง่าโยธิน (2562) เรื่อง ห่วงโซ่มูลค่าเพื่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน ด้วยแนวคิดผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (YEC) เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ทำการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีเจาะจงประธานกลุ่ม ที่ปรึกษา และสมาชิกกลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (YEC) จำนวน 17 ตัวอย่าง เพื่อสัมภาษณ์การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน และสังเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่ม YEC ให้ประยุกต์หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน พร้อมชี้ว่าปัจจัยความสำเร็จ วิสาหกิจชุมชนควรมีแนวคิดแปลกใหม่ มีเอกลักษณ์ วิสาหกิจชุมชนควรมีการรวมกลุ่มเพื่อสร้างเครือข่าย ผู้นำของวิสาหกิจชุมชนควรเป็นผู้มีวิสัยทัศน์และเสียสละเป็นแบบอย่างที่ดีกับสมาชิก วิสาหกิจชุมชนควรเน้นการมีส่วนร่วมของสมาชิกรู้จักการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ และใช้วัตถุดิบ ทรัพยากรการผลิตที่เป็นของท้องถิ่นมากกว่าทรัพยากรจากภายนอก อกทั้งมีข้อเสนอแนะ ถึงหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ควรมีการเชื่อมโยงการทำงานร่วมกันอย่างบูรณาการและต่อเนื่อง ควรส่งเสริมให้กลุ่มฯ มีความรู้ในด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี ภาครัฐควรทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ควรมีรายวิชา และ/หรือหลักสูตร สอนวิธีคิดแบบผู้ประกอบการด้วย

จากงานดังกล่าวข้างต้น เห็นได้ว่า ในประเทศไทยยังมีการศึกษากลุ่ม YEC น้อยมาก และการศึกษาที่มีเป็นในมิติของทางการบริหาร ยังขาดมิติการศึกษาในด้านอื่นๆ อีกเป็นจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาในด้านรัฐศาสตร์ ด้านเศรษฐศาสตร์ หรือสังคมศาสตร์ ส่วนหนึ่งเป็นเพราะกลุ่ม YEC เพิ่งก่อตัวและเริ่มเป็นที่รู้จักราว พ.ศ. 2560 เป็นต้นมา ซึ่งเป็นที่รู้จักเพียงบางจังหวัดเท่านั้น ทำให้ยังไม่มีผู้ใดศึกษา ผู้วิจัย จึงเลือกที่จะศึกษา กลุ่ม YEC กับการทำงานกับภาครัฐ ในมิติกรอบคิดของรัฐประศาสนศาสตร์ เพื่อชี้ให้เห็นถึงบทบาท และรูปแบบการทำงานในการพัฒนาเศรษฐกิจจังหวัด เป็นงานวิจัยที่เบิกร่องให้งานวิชาการในสายอื่นๆ ได้ศึกษาต่อจากนี้ด้วย

สำหรับงานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือของภาครัฐกับภาคเอกชน เพื่อทำประโยชน์ให้กับสังคม การศึกษาวิจัยในประเทศไทย ผลการศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่ปรากฏรูปธรรมของความร่วมมือที่ชัดเจน ภาคเอกชนเป็นเพียงภาคส่วนหนึ่งในพื้นที่ที่มีศักยภาพ งานวิจัยจึงมุ่งหาแนวแนวทางความร่วมมือของภาครัฐและภาคเอกชนในเรื่องต่าง ๆ โดยที่ เช่น ณัฐพล ตันตระกูลทรัพย์ (2550) ศึกษา บทบาทขององค์กรรัฐและธุรกิจเอกชนกับการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดน แม่สาย เชียงราย มีข้อค้นพบที่นำไปสู่ข้อเสนอแนวทางการเพิ่มบทบาทขององค์ภาครับและภาคเอกชนในการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยเพิ่มบทบาทความร่วมมือระหว่างกันให้มากขึ้น โดยใช้เวทีคณะกรรมการไทย - พม่า ทั้งใน

ระดับภูมิภาคและรพับจังหวัด พิจารณาในประเด็นทางเศรษฐกิจ และเสริมบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เป็นกลไกลสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับท้องถิ่น

งานของ กิติมา ชุมอาจ (2560) ศึกษา ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาแรงงาน กรณีศึกษา ด้านการเขียนแบบและผลิตด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการผลิต พบว่า รูปแบบความร่วมมือ (Models of Collaborative Management) ควรมีรูปแบบความร่วมมือแนวดิ่ง ความร่วมมือเป็นไปในลักษณะการเสนอของบประมาณหรือการสนับสนุนด้านการเงิน รวมทั้งทรัพยากรอื่น ๆ ที่จำเป็นแก่องค์การนั้น ควรรวบรวมบุคคลและองค์การเข้ามาร่วมมือจากขอบเขตแห่งภาระหน้าที่ ควรสร้างระบบในการพัฒนา ซึ่งจะทำให้เกิดความร่วมมืออย่างดี ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าการสนับสนุนความร่วมมือนั้นทุกภาคส่วนควรต้องมีการกำหนดขอบเขตภาระหน้าที่ที่ชัดเจน เพื่อให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีทิศทางและถูกต้อง ภาครัฐควรเข้าไปสนับสนุนให้ภาคเอกชน โดยการผลักดันสนับสนุนของภาครัฐ ประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนอีกทั้งการลดหย่อนภาษีถือเป็นอีกนโยบายที่สามารถสนับสนุนให้กับภาคเอกชนในการพัฒนาแรงงานทักษะได้ดีขึ้น ดังนั้น หากมีการส่งเสริมการลดหย่อนภาษีให้กับสถานประกอบการที่มีการพัฒนาบุคลากรก็จะเป็นแรงสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาแรงงานทักษะได้อย่างดีขึ้น

สมจิตร์ วิริยานนท์ (2558) ศึกษาความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการกำจัดขยะ : กรณีศึกษาจังหวัดนนทบุรี"ศึกษาหาแนวทางความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการกำจัดขยะว่ารูปแบบความร่วมมือใดที่มีความเหมาะสมสำหรับการกำจัดขยะของจังหวัดนนทบุรี การศึกษาพบว่าภาคเอกชนสามารถร่วมมือกับรัฐในการกำจัดขยะทุกขั้นตอนแต่ในทางปฏิบัติในขั้นตอนการจัดเก็บขยะจากแหล่งกำเนิด ชุมชนและบ้านเรือนประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อมในการดำเนินการเอง ปัจจุบันนี้ภาคเอกชนเข้าร่วมงานกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบศูนย์กลางกำจัดขยะของจังหวัดนนทบุรีในการกำจัดขยะด้วยวิธีการฝังกลบ และมีข้อเสนอแนะว่าในอนาคตองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีโครงการสร้างเตาเผาขยะเพื่อกำจัดขยะและผลิตพลังงานไฟฟ้าซึ่งรูปแบบความร่วมมือระหว่างรัฐและเอกชนที่เหมาะสมคือการให้สัมปทานแบบBOT (Build-Operate –Transfer) ในโครงการดังกล่าว

ณัฐพงศ์ พื้นแสน (2554) ศึกษาภาคีความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนกับประสิทธิผลของนโยบายส่งเสริมการผลิตไฟฟ้าด้วยพลังงานหมุนเวียน โดยภาพรวมแล้วนโยบายสร้างเสริมการผลิตไฟฟ้าด้วยพลังงานหมุนเวียนในรูปแบบภาคี ความร่วมมือระหวางภาครัฐและเอกชนมีความสำเร็จ

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

ในระดับมาก มีเพียงประเด็นความล่าใชในการขายไฟฟ้าที่มีผลมาจากปัญหาในการก่อสร้าง และผลตอบแทนที่น้อยกว่าแผนธุรกิจ ที่เกิดมาจาก การขาดแคลนแหล่งพลงงานหมุนเวียน ด้วยเหตุดังกล่าวรัฐควรเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ความรู้ และให้ความช่วยเหลือในการก่อสร้างเพื่อให ภาคเอกชนที่มีความสามารถในทางเทคนิคสามารถดำเนินการได้รวดเร็วขึ้น และภาครัฐความควบคุมราคาแหล่งพลังงานหมุนเวียนให้มีความสม่ำเสมอและมั่นคงเพื่อเป็นการประกันให้ภาคเอกชนสามารถดำเนินการธุรกิจผลิตไฟฟ้าได้ดียิ่งขึ้น

ส่วนงานวิจัยของต่างประเทศ ในเรื่องความร่วมมือภาคีความร่วมมือระหว่างรัฐและเอกชน ส่วนใหญ่จะศึกษารูปแบบความร่วมมือ และปัจจัยที่เอื้อให้ทั้งสองภาคส่วนสามารถร่วมมือกันได้ดี เช่น งาน Kang (1991) ได้นำเสนอผลการศึกษาภาคเอกชนที่เข้าร่วม โครงการส่งเสริมผู้ประกอบการขนาดกลางและเล็ก (SME) ในมลรัฐมิชิแกนประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อหาปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบในความสำเร็จของภาคีความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยหลักที่ทำให้เกิดประสิทธิผลในการดำเนินงาน ประกอบด้วย ความเป็นผู้นำ การจัดการ การลดภาษี เงินกู้ การแบ่งปันทรัพยากร และค่าเช่าที่มีราคาถูก หรืองาน Waddock (1985) การศึกษาภาคีความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนเกี่ยวกับการจัดหาบริการสาธารณะ ผู้วิจัยได้ใช้ทฤษฎีความร่วมมือระหว่างองค์การเพื่อใช้ศึกษาปรากฏการณ์ และสามารถสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของภาคีความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน อันประกอบด้วย คำสั่งที่ต้องการให้งานสำเร็จ ความเป็นผู้นำ การมีมุมมองที่เหมือนกัน ภาวะวิกฤต องค์การนายหน้า และ เครือข่าย

จากการทบทวนงานวิจัยเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่า การศึกษาความร่วมมือระหว่างภาครัฐและผู้ประกอบการคนรุ่นใหม่ (YEC) ในการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นนั้น เป็นการศึกษาความร่วมมือในมิติเศรษฐกิจ ที่เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจในภาพใหญ่ เน้นตัวแสดงที่ผู้ประกอบการคนรุ่นใหม่ ไม่ได้เน้นความร่วมมือเฉพาะเรื่อง อีกทั้ง ความร่วมมือที่เกิดขึ้นเป็นความร่วมมือที่ปรากฏชัดในพื้นที่ ซึ่งการศึกษานี้เป็นเสมือนการถอดบทเรียนความร่วมมือดังกล่าว ซึ่งแตกต่างจากงานวิจัยความร่วมมือในประเทศไทย ที่มักเน้นการนำเสนอแนวทางการพัฒนาความร่วมมือภาครัฐและภาคเอกชนมากกว่า นอกจากนี้ งานวิจัยชิ้นนี้ยังสนใจ แนวทางการศึกษาของต่างประเทศ ที่เน้นนำเสนอปัจจัยความสำเร็จที่เอื้อให้เกิดความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน การศึกษาในแนวทางนี้มีประโยชน์ ที่จะนำไปสู่การต่อยอดทางวิชาการ และการประยุกต์ใช้ในพื้นที่อื่น ๆ ได้

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framwork)

กรอบแนวคิดของการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้วางกรอบจากการค้นหาคำตอบของคำถามวิจัย วิเคราะห์ร่วมกับแนวคิดต่างๆ ดังภาพที่ 3 อธิบายอย่างละเอียด ดังนี้

เรื่อง กำเนิดและลักษณะของกลุ่ม YEC จะใช้กรอบแนวคิดประชาสังคมว่าใช้อธิบาย โดยอธิบายจุดเริ่มต้นของการรวมตัว การบริหารจัดการกลุ่ม การสานสัมพันธ์ภายในกลุ่ม และการสานสัมพันธ์นอกกลุ่ม คุณค่าและเป้าหมายร่วมกัน เพื่อตอบคำถามว่ากลุ่ม YEC เป็นประชาสังคมในรูปแบบใด ซึ่งจะแสดงให้เห็นจุดเด่นของลักษณะของกลุ่ม YEC ในฐานะกลุ่มสังคมใหม่ของจังหวัด

เรื่อง รูปแบบความร่วมมือระหว่างกลุ่ม YEC และภาครัฐในการพัฒนาเศรษฐกิจจังหวัด ใช้แนวคิดการจัดการปกครองแบบประสานความร่วมมือในการอธิบาย ที่มีรูปแบบตั้งแต่การประสานงานร่วมกันไปจนถึงระดับการรวมกลุ่มตั้งกลไกใหม่ร่วมกัน อีกทั้งยังใช้แนวคิดการมีส่วนร่วมเข้ามาช่วยเสริมในการวิเคราะห์เสริมถึงระดับของการมีส่วนร่วมของกลุ่ม YEC และภาคส่วนอื่นๆ ในจังหวัด ว่าอยู่ระดับใด ตั้งแต่ระดับที่ต่ำที่สุดของการมีส่วนร่วม คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ไปจนถึงการมีส่วนร่วมในระดับสูงสุด คือ การเป็นเจ้าของร่วม

เรื่อง ปัจจัยความสำเร็จความร่วมมือของกลุ่ม YEC และภาครัฐ ยังคงใช้กรอบแนวคิดของการจัดการปกครองแบบความร่วมมือในการอธิบาย ซึ่งกรอบของแนวคิด ระบุว่า ภาวะผู้นำ ซึ่งในที่นี้เป็นผู้นำกลุ่ม YEC มีบทบาทสำคัญในสร้างความร่วมมือ ร่วมกับปัจจัยความต้องการพึ่งพากันและกัน ทรัพยากรที่มีแตกต่างกัน ช่วยให้ขับเคลื่อนงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทั้งหมดนี้ หากกลุ่ม YEC ความร่วมมือกับภาครัฐ และร่วมมือกับภาคประชาชนในบางกรณีแล้ว กลุ่ม YEC สามารถเชื่อมและเป็นตัวกลางของทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเข้าร่วมกัน จะสามารถอธิบายภาพใหญ่ของการเป็นเครือข่ายการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับจังหวัดได้ ที่มีทั้งการพึ่งพาอาศัยกัน การแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ระหว่างกัน ซึ่งแนวคิดเครือข่ายทางสังคมจะให้ภาพใหญ่ที่ชัดขึ้นของการทำงานกลุ่ม YEC และภาครัฐในการพัฒนาเศรษฐกิจจังหวัดได้ดียิ่งขึ้น กลายเป็นกลไกรูปแบบใหม่ที่แตกต่างจากการทำงานแบบเดิมที่รัฐเป็นผู้สั่งการทุกอย่างดังที่ผ่านมา

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

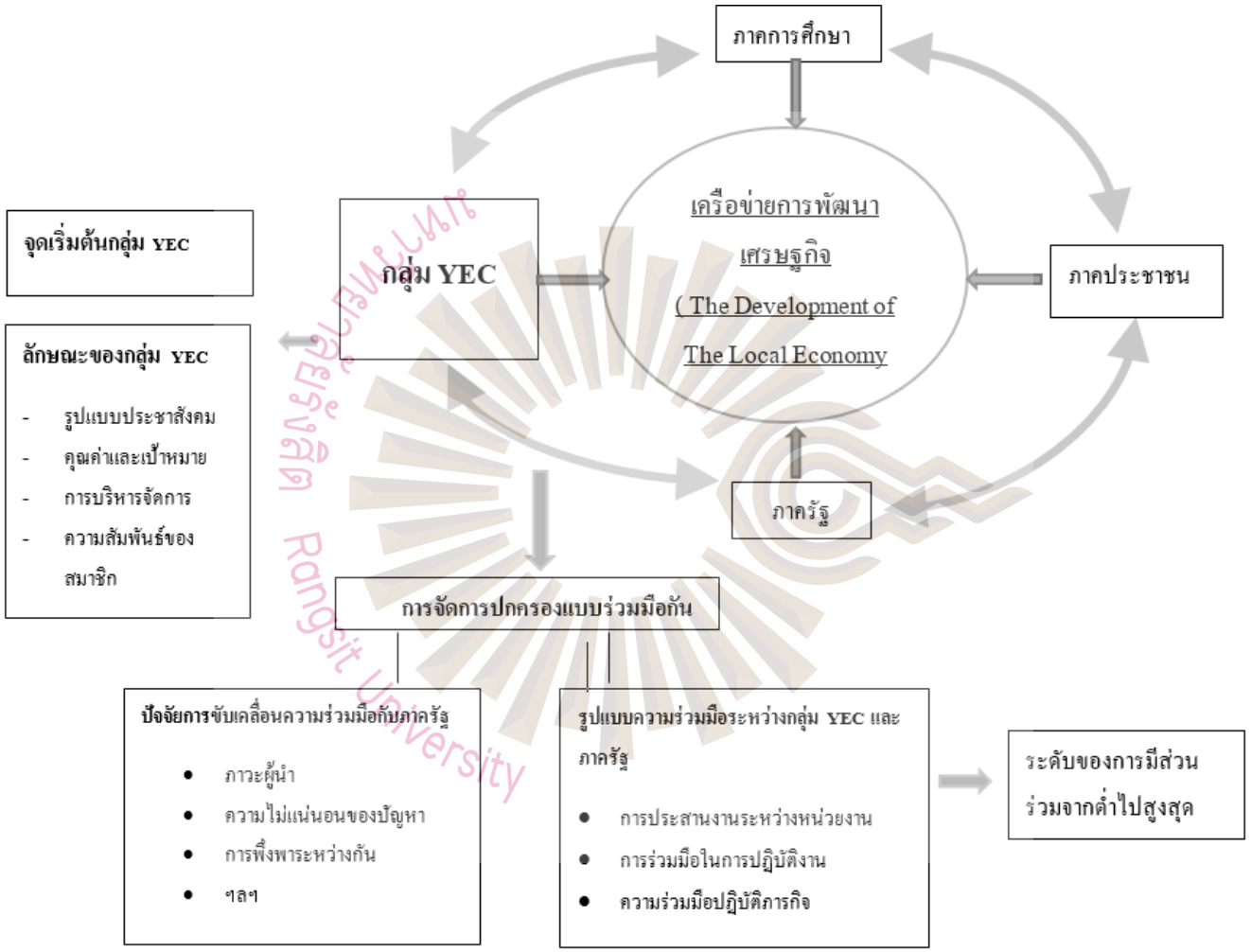

รูปที่ 2.2 กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

ที่มา : ผู้วิจัย, 2562

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

การวิจัย เรื่อง ความร่วมมือของภาครัฐและกลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (YEC) เพื่อเป็นพลังในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจท้องถิ่น มุ่งศึกษาเกี่ยวกับ กำเนิด ลักษณะการรวมตัวของกลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (YEC) บทบาทและรูปแบบการทำงานร่วมกับภาครัฐในการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น รวมถึงปัจจัยความสำเร็จและความท้าทายของกลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่ที่ต้องเผชิญในการทำงานเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น มีวิธีดำเนินงานวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 วิธีการดำเนินวิจัย

3.2 การคัดเลือกกรณีศึกษา

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.4 การตรวจสอบข้อมูล

3.1 วิธีการดำเนินวิจัย

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

การศึกษาเรื่อง "ความร่วมมือของภาครัฐและกลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (YEC) เพื่อเป็นพลังในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจท้องถิ่น" เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เน้นการศึกษาเชิงพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) ผู้ศึกษาได้ใช้วิธีการศึกษา 2 รูปแบบหลัก คือ (1) การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และ (2) การวิจัยภาคสนาม (Field Research) ดังนี้

การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ประกอบด้วย 2 รูปแบบ

1) เอกสารชั้นต้น ได้แก่ เอกสารโครงสร้างและข้อมูลสมาชิกกลุ่ม YEC บันทึกและรายงานการประชุมของหอการค้าไทย และเอกสารบันทึกการสัมมนา หรือการประชุมที่เกี่ยวข้องกับ YEC ในจังหวัด

2) เอกสารชั้นรอง ได้แก่ บทความ รายงาน ข่าว แถลงการณ์ที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร และสิ่งตีพิมพ์ที่เกี่ยวข้อง กรณีศึกษาของกลุ่มก้อนของนักธุรกิจในต่างประเทศ

สมาคมการค้าที่มีบทบาทในกระบวนการพัฒนาประเทศ เน้นที่กลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (Young Entrepreneur or Young Executive)

การวิจัยภาคสนาม (Field Research) ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจาก บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำงานและขับเคลื่อนงานของกลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (YEC) โดยเน้นใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) และการสังเกตการณ์ (Observation) ดังที่จะอธิบายในส่วนของการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไปนี้

1) การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตการณ์ (Observation) เป็นการสืบค้น และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วย การใช้การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) โดยการลงภาคสนาม ซึ่งจะเป็นการลงไปสำรวจพื้นที่และเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการที่เครือข่ายผู้ประกอบการรุ่นใหม่ได้จัดขึ้นในจังหวัดนั้น ๆ เช่น เช่น การจัดกิจกรรมต่อต้านคอรัปชั่น การประชุม YEC ภาคต่าง ๆ และการประชุม YEC ประเทศ เพื่อเห็นรูปแบบการรวมตัว การทำงานร่วมกับเครือข่ายอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและภาคประชาชน รวมถึงการเข้าไปสังเกตและศึกษาบริบทของพื้นที่ ระบบสังคมและเครือข่ายระดับจังหวัด

2) การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ (Interview) จะเป็นการสืบค้นและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) โดยมี ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant Interview) ได้แก่ หอการค้าจังหวัด กลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่จังหวัด ทั้งในส่วนของประธานและสมาชิกกลุ่ม หน่วยงานภาครัฐที่ร่วมมือ และภาคชุมชน ทั้งหมด 24 คน โดยมีผู้ให้ข้อมูลหลักแบ่งเป็นรายจังหวัดดังนี้

กลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 6 คน ได้แก่

1) ชนเขต บุญญขันธ์ อดีตประธานกลุ่ม YEC หอการค้าจังหวัดแม่ฮ่องสอน รุ่นที่ 1

2) บัญชา เสมาเพชร ตำแหน่งประธานกลุ่ม YEC หอการค้าจังหวัดแม่ฮ่องสอน รุ่นที่ 2

3) ประภาพรรณ กองเพิ่มพูน ตำแหน่งรองประธานหอการค้าจังหวัดแม่ฮ่องสอน

4) พ่อหลวงหน่อง หัวหน้าหมู่บ้านห้วยปูแกง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

5) โยธิน ทับทิมทอง ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานจังหวัดแม่ฮ่องสอน

6) ชาญชัย ดารารัตติกาล ผู้อำนวยการกลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอน สำนักงานจังหวัดแม่ฮ่องสอน

กลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่จังหวัดชลบุรี จำนวน 6 คน ได้แก่

1) ธีรินทร์ ธัญญวัฒนกุล อดีตประธานกลุ่ม YEC หอการค้าจังหวัดชลบุรี รุ่นที่ 1

2) ไกรสร ฉัตรเลขวณิชย์ ประธานกลุ่ม YEC จังหวัดชลบุรี รุ่นที่ 2

3) ธีรพงษ์ ภาคภพ รองเลขาธิการหอการค้า จังหวัดชลบุรี

4) เอกรัฐ ศรีสุข คณบดีคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

5) นน อัครประเสริฐกุล ผู้เชี่ยวชาญอาวุโส สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (depa)

6) มนต์ศักดิ์ โซ่เจริญธรรม ผู้อำนวยการฝ่ายส่งเสริมเมืองอัจฉริยะ สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (depa)

กลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 5 คน ได้แก่

1) ชาธิป ตั้งกุลไพศาส อดีตประธานกลุ่ม YEC หอการค้าจังหวัดสมุทรสาคร รุ่นที่ 2

2) ธนชัย เรืองชัยสิทธิ์ อดีตสมาชิกกลุ่ม YEC จังหวัดสมุทรสาคร รุ่นที่ 2

3) ภูมิกร มงคลมณีผล ประธานกลุ่ม YEC จังหวัดสมุทรสาคร รุ่นที่ 3

4) ธีรพัฒน์ คัชมาตย์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรสาคร

5) เลอพงษ์ จั่นทอง ประธานสหกรณ์กรุงเทพ จำกัด จังหวัดสมุทรสาคร

กลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่จังหวัดสระบุรี จำนวน 7 คน ได้แก่

1) อลงกต มีแก้ว รักษาการผู้อำนวยการกลุ่มงานบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มงานจังหวัดสระบุรี สำนักงานจังหวัดสระบุรี

2) จิรพรรณ สุขชาญไชย หัวหน้ากลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาชุมชน สำนักงาน พัฒนาชุมชนจังหวัดสระบุรี

3) ณัฐพล เทียมชัยบุญทวี สมาชิกกลุ่ม YEC จังหวัดสระบุรี รุ่นที่ 2

4) วรรณภา ชินชูศักดิ์ อดีตประธานกลุ่ม YEC หอการค้าจังหวัดสระบุรี รุ่นที่ 2

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

5) ศุภฤกษ์ โชคปัญญาพงษ์. ตำแหน่งอดีตสมาชิกกลุ่ม YEC หอการค้าจังหวัดสระบุรี

6) กริชณัช มณีแย้ม ตำแหน่งกรรมการกลุ่ม YEC หอการค้าจังหวัดสระบุรี รุ่นที่ 2

7) สุฤกษ์ ศิลปะอนันต์ ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสระบุรี

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

การรวบรวมข้อมูลจากการนั่งสนทนาของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล (Key Informance) เป็นกลุ่มโดยผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มจะถูกคัดเลือกจากผู้ที่มีประสบการณ์ตรง หรือเป็นผู้ที่สามารถให้ข้อมูลได้ ดังนั้น ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มจึงจะเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะหลายๆ ประการคล้ายกัน (Homogeneity) โดยกลุ่มคนเหล่านี้จะถูกเชิญให้มาร่วมสนทนากันอย่างเป็นธรรมชาติ มีบรรยากาศที่เหมาะสม เกิดการแลกเปลี่ยน งานวิจัยชิ้นนี้ต้องการเก็บข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม ในประเด็น สรุปบทบาทกลุ่ม YEC ในพ.ศ. 2556 – 2562 ปัจจัยความสำเร็จและความท้าทายในการทำงานกับภาคส่วนอื่นๆ และอนาคตการทำงานของกลุ่ม YEC มีผู้เข้าร่วมสนทนา คือ ตัวแทนกลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (YEC) ในกรณีศึกษาทั้ง 4 จังหวัด คือ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดสระบุรี จังหวัดชลบุรี และจังหวัดสมุทรสาคร เน้นเชิญผู้ที่มีบทบาททำงานขับเคลื่อนกลุ่ม เช่น ประธานกลุ่ม รองประธานกลุ่ม สมาชิกตัวหลัก เป็นต้น ประมาณ 8-10 ท่าน เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน และสามารถเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างจังหวัดได้มากยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

ประเด็นการสัมภาษณ์ สำหรับประเด็นการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่ แบ่งออกเป็น 4 หัวข้อใหญ่ คือ 1.รูปแบบการรวมตัวของกลุ่ม YEC 2.บทบาท YEC ในจังหวัดนั้นๆ 3.การทำงานภับภาครัฐ 4.ปัจจัยสำเร็จ ความท้าทาย และข้อเสนอแนะความต้องการกลุ่ม YEC ที่มีการพัฒนาเมืองและความร่วมมือกับกลุ่มต่างๆ โดยเฉพาะภาครัฐ โดยรายละเอียดประเด็นคำถามการสัมภาษณ์สามารถดูเพิ่มเติมได้ที่ภาคผนวก

3.2 กรณีศึกษา

ผู้วิจัยศึกษาความร่วมมือระหว่างกลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (YEC) กับภาครัฐในการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น โดยใช้วิธีการศึกษา แบบกรณีศึกษา (Case Study) เพื่อวิเคราะห์เจาะลึก

เกี่ยวกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์หนึ่งหรือหลายเหตุการณ์ เช่น กลุ่มของสังคม (Social Groups) ชุมชน (Communities) บุคคล (Individuals) หรือสิ่งอื่น ๆ อย่าง มีระบบ โดยมีวิธีการคัดเลือกกรณีศึกษาดังนี้

1) การเลือกตัวอย่างแบบสุดโต่งหรือกรณีเบี่ยงเบน (Extreme or Deviant Case Sampling) เป็นการเลือกตัวอย่างจากสิ่งที่แตกต่างจากลักษณะทั่วไปอย่างเห็นได้ชัด แต่เป็นตัวอย่างที่ตรงตามสิ่งที่ผู้วิจัยสนใจหรือสามารถตอบปัญหาการวิจัยได้เช่น ความสำเร็จ เมื่อนำวิธีการเลือกแบบสุดโต่งมาใช้ในการคัดเลือกกรณีศึกษา จึงเน้นเลือกกรณีศึกษากลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่ในแต่ละจังหวัดที่ประสบความสำเร็จ

2) การเลือกตัวอย่างกรณีหลากหลาย (Maximum Variation Sampling) เป็นการเลือกตัวอย่างที่คลอบคลุมความหลากหลายที่ผู้วิจัยให้ความสนใจอาจจะเป็นการ ทำความเข้าใจปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่งที่ศึกษากลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกัน ในพื้นที่ที่ต่างกัน

3) การเลือกตัวอย่างที่มีลักษณะมีคนรู้จักมาก (Reputation - Case Sampling) กลุ่มตัวอย่างต้องเป็นที่กล่าวถึงและเป็นที่รู้จักโดยทั่วไป ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความโดดเด่นในกรณีศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ เนื่องจากผู้วิจัยเป็นหนึ่งในกลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่ ทำให้มีโอกาสเข้าร่วมและคลุกคลีกับกลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่ในแต่ละจังหวัด รวมถึงการทำงานร่วมกับหอการค้าจังหวัดทั่วประเทศไทย ทำให้สามารถเลือกกรณีศึกษาที่โดดเด่นในกลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่ทั่วประเทศไทย นอกจากนี้ผู้วิจัยได้อ้างอิงจากคำแนะนำกรณีศึกษาที่โดดเด่นในสายตาของ ประธานหอการค้าไทย คุณกลินทร์ สารสินธุ์ ที่ได้แนะนำกลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่ที่โดดเด่น จากวิธีการคัดเลือกดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสามารถคัดเลือกกรณีศึกษา จำนวน 4 จังหวัด ได้แก่ กลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่จังหวัดสมุทรสาคร กลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่จังหวัดแม่ฮ่องสอน กลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่จังหวัดสระบุรี และกลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่จังหวัดชลบุรี โดยแต่ละจังหวัดมีความโดดเด่น ดังนี้

กลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (YEC) จังหวัดแม่ฮ่องสอน ต้องการพัฒนาเศรษฐกิจแม่ฮ่องสอนบนฐานวัฒนธรรมที่หลากหลายและทุนธรรมชาติของเมืองที่สวยงาม ได้รวบรวมและพัฒนาเครือข่ายสมาชิก เน้นทำกิจกรรมบริจาคสิ่งของในช่วงเริ่มต้น จากนั้นร่วมเสนอไอเดียใหม่ๆ

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

และพัฒนาแม่ฮ่องสอนให้มีเศรษฐกิจที่ดีขึ้นร่วมกับภาครัฐ ให้มีผู้คนมาจับจ่ายใช้เงินในพื้นที่ เช่น พัฒนาพื้นที่ให้เยาวชนทำกิจกรรม Street Art เปิดพื้นที่ให้ชาวบ้านขายของเน้นรักษาความสะอาดสิ่งแวดล้อมในงานหน้าหนาว จัดงานวิ่ง Mae Hong Son Cross Country การพัฒนาหมู่บ้านชาวเขาห้วยปูแกง การแก้ไขปัญหาหนี้กองทุนสตรี และสามารถสร้างบทบาทเด่นเป็นตัวแทนภาคเอกชนนำเสนอแนวทางการพัฒนาแม่ฮ่องสอนต่อนายกรัฐมนตรี

กลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (YEC) จังหวัดสมุทรสาคร เน้นทำโครงการพัฒนาเศรษฐกิจสมุทรสาคร ร่วมกับภาครัฐ ทุกโครงการต้องสร้างความร่วมมือกับภาครัฐ การพัฒนาเศรษฐกิจของกลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (YEC) จังหวัดสมุทรสาครนั้นคือ การพัฒนาและยกระดับสินค้าท้องถิ่น เช่นแปรรูปผลิตภัณฑ์และพัฒนาเป็นสปาเกลือภายใต้แบรนด์ Samutsakorn Sea Salt เพื่อเพิ่มมูลค่าของเกลือในจังหวัด ทำให้ราคาเกลือสมุทรสูงขึ้น การพัฒนาเครื่องเบญจรงค์ดอนไก่ดี ให้เปลี่ยนจากของประดับเป็นผลิตภัณฑ์ที่ใช้ได้จริง เพิ่มยอดขายมากขึ้น และการพัฒนาในด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด ได้พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ทำเส้นทางท่องเที่ยวสิ่งแวดล้อมปลูกป่าชายเลน และพัฒนาศูนย์เพาะพันธุ์สัตว์น้ำ (อควาเรียม)

กลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (YEC) จังหวัดสระบุรี เน้นพัฒนาศักยภาพและสร้างเครือข่ายคนรุ่นใหม่ พัฒนาเศรษฐกิจชุมชนร่วมกับภาครัฐ ให้กลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (YEC) เป็นวิทยากรให้ความรู้เรื่องการทำ Business Model Canvas ให้มุมมองในการทำธุรกิจท่องเที่ยวชุมชนร่วมกับชุมชนทั่วจังหวัด 12 อำเภอ 38 หมู่บ้าน มีการจัดกิจกรรม เดิน-วิ่ง มวกเหล็กฮาล์ฟมาราธอน นำอัตลักษณ์วัวนมเป็นธีมของงาน ตอกย้ำจังหวัดแห่งวัวเชื่อมโยงคนต่างจังหวัดให้เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดสระบุรีมากขึ้น เป็นต้น

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

กลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (YEC) จังหวัดชลบุรี กลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (YEC) ชลบุรีสามารถรวมสมาชิกได้กว่า 70 คน ให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้ประกอบการในจังหวัดชลบุรีให้มีความเข้าใจและก้าวทันเทคโนโลยี ให้เตรียมพร้อมเข้าสู่เขตเศรษฐกิจพิเศษ (EEC) อีกทั้งสนใจการพัฒนาบุคลากรมหาวิทยาลัย จึงออกแบบหลักสูตรร่วมกับมหาวิทยาลัยในพื้นที่ นอกจากนี้ ยังมีกิจกรรมการพัฒนาความคิดให้กับสมาชิกกลุ่ม และนักธุรกิจในจังหวัดชลบุรีตลอดทั้งปี เช่น การสัมมนา การอบรม เป็นต้น

3.3 การตรวจสอบข้อมูล

วัตถุประสงค์ของการตรวจสอบข้อมูล เพื่อพิจารณาว่าข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้นั้น มีคุณภาพน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด โดยงานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ มีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เป็นหลัก ซึ่งข้อมูลจากผู้ถูกสัมภาษณ์ จะมีการบันทึกพรรณนาอย่างละเอียด เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ และการนำเสนอมีความน่าเชื่อถือมากเท่านั้น เมื่อใช้การสัมภาษณ์เป็นหลัก จึงมีการตรวจสอบข้อมูล ดังนี้

1) ผู้วิจัยจะไม่ดัดแปลงหรือใส่ความคิดเห็นของตนเองลงไป

2) บุคคลที่ถูกสัมภาษณ์ได้ทำการตรวจสอบข้อมูล เมื่อมีการสัมภาษณ์และถอดคำสัมภาษณ์อย่างละเอียดผู้วิจัยได้ทำการส่งเนื้อหาการถอดความอย่างละเอียดกลับไปให้ผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (YEC) ในแต่ละจังหวัดได้อ่านและตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง เพื่อให้ได้รับการยอมรับจากผู้ให้ข้อมูล จังหวัดละ 1 คน โดยใช้ประธานผู้ประกอบการรุ่นใหม่ ผู้มีภาวะผู้นำและบุคคลสำคัญในการขับเคลื่อนงานของกลุ่ม ดังนี้

2.1) ชนเขต บุญญขันธ์ อดีตประธานกลุ่ม YEC หอการค้าจังหวัดแม่ฮ่องสอน รุ่นที่ 1

2.2) ธีรินทร์ ธัญญวัฒนกุล อดีตประธานกลุ่ม YEC หอการค้าจังหวัดชลบุรี รุ่นที่ 1

2.3) ชาธิป ตั้งกุลไพศาส อดีตประธานกลุ่ม YEC หอการค้าจังหวัดสมุทรสาคร รุ่นที่ 2

2.4) วรรณภา ชินชูศักดิ์ อดีตประธานกลุ่ม YEC หอการค้าจังหวัดสระบุรี รุ่นที่ 2

3) การตรวจสอบสามเส้า (Triangulation) คือ การเปรียบเทียบข้อค้นพบของปรากฏการณ์ที่ศึกษาจากแหล่งข้อมูลมองที่ต่างกัน จึงมีวิธีการตรวจสอบสามเส้าเป็นแนวทางสำหรับการยืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูลสิ่งที่ค้นพบ โดยรูปแบบของการตรวจสอบสามเส้าที่ใช้คือ การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) หมายถึง การตรวจสอบว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มานั้นถูกต้องหรือไม่จะเน้นการตรวจสอบข้อมูลที่ได้มาจากแหล่งต่าง ๆ มีความเหมือนกันหรือไม่ ซึ่งงานวิจัยชิ้นนี้ มีการตรวจสอบด้านข้อมูลที่ได้รับมาจากคำสัมภาษณ์ โดยการสัมภาษณ์จากผู้ที่มีบทบาทแตกต่างกัน เพื่อฟังมุมมองที่แตกต่างกัน เช่น ในจังหวัดสระบุรี แม่ฮ่องสอน จะมีการสัมภาษณ์กลุ่ม YEC และกลุ่มภาครัฐ เช่น ผู้อำนวยการข้อมูลของจังหวัดสระบุรี ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด นอกจากนี้ยังสัมภาษณ์ข้อมูลจากภาคชุมชน และอดีตสมาชิก YEC ที่ลาออกจากกลุ่ม เพื่อให้เห็นมุมมองการทำงานของกลุ่ม YEC โดยนำเหตุการณ์ กิจกรรมที่ดำเนินการ ผลลัพธ์ ใช้

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

คำถามสัมภาษณ์เหมือนกัน ถือเป็นการตรวจสอบข้อมูลของกันและกัน นอกจากนี้ ยังตรวจสอบข้อมูลจากการสัมภาษณ์ที่ได้รับมาตรวจสอบกับเอกสารประจักษ์ที่เป็นลายลักษณ์อักษร เช่น รายงานข่าวในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น รายงานประจำปีของกลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่ในแต่ละจังหวัด ว่าข้อมูลที่ได้มานั้นมีกิจกรรมดังกล่าวจริงหรือไม่ มีรายละเอียดเพิ่มเติมแตกต่างกันอย่างไรด้วย

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลนั้นจะนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการวิจัยเอกสารและการวิจัยภาคสนาม ทั้งจากการสัมภาษณ์และจากการสังเกตการณ์มาวิเคราะห์ โดยนำข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตามกรอบของแนวคิดและทฤษฎีที่วางไว้ คือ

แนวคิดการมีส่วนร่วม (People's Participation) อธิบายระดับของการมีส่วนร่วมของกลุ่ม YEC และภาคส่วนอื่นๆ ในจังหวัด

แนวคิดประชาสังคม (Civil Society) อธิบายลักษณะการรวมตัวของกลุ่ม YEC ว่าเป็นการรวมกลุ่มที่มีประโยชน์ส่วนตัวหรือมีผลประโยชน์เพื่อส่วนร่วม สาธารณะ มีการจัดการและบริหารกลุ่มอย่างไร

แนวคิดเครือข่ายทางสังคม (Social Network) อธิบายการรวมตัวของกลุ่ม YEC ที่สมาชิกต่างต้องการเครือข่ายที่กว้างขวางขึ้น เริ่มแรกส่วนใหญ่มาเพื่อแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ทางธุรกิจ การรวมตัวกันเป็นเครือข่าย เป็นการรวมตัวอย่างหลวมๆ พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ปฏิสัมพันธ์เกิดจาก สมาชิกในเครือข่ายต้องทำกิจกรรม ร่วมกัน ทำให้มีความเชื่อมโยงกันได้มากขึ้น ต่างคนต่างมีหน้าที่ในองค์กร แต่ก็พร้อมจะยุติบทบาท ถ้ามีความขัดแย้ง

แนวคิดการจัดการปกครองแบบประสานความร่วมมือ (Collaborative Governance) อธิบาย การทำงานร่วมกันระหว่างกลุ่ม YEC และภาครัฐ โดยเฉพาะภาครัฐที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการทำงานร่วมกัน กระบวนการทำงานข้ามแต่ละภาคส่วน แต่ละภาคส่วนก้าวข้ามขอบเขตมาทำเรื่องสาธารณะ โดยใช้ทุนทางสังคม และทุนต่างๆ ในพื้นที่ มาเป็นทุนในการทำงาน และที่สำคัญสามารถอธิบายรูปแบบความร่วมมือระหว่างกลุ่ม YEC และภาครัฐ ที่มีตั้งแต่การประสานงานร่วมกันไปจนถึงระดับการรวมกลุ่มตั้งกลไกใหม่ พร้อมรับผิดชอบผลประโยชน์ร่วมกัน นอกจากนี้

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

ยังช่วยวิเคราะห์ปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมให้กลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่สามารถทำงานขับเคลื่อนงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อมูลที่ได้ทั้งหมดจะถูกนำเสนอในรูปแบบของการพรรณนา (Descriptive) และการบรรยายที่ให้รายละเอียดตามประเด็นและวัตถุประสงค์ที่ทำการศึกษาดังที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น นอกจากกรอบแนวคิดทางทฤษฎีที่ใช้ในการวิเคราะห์แล้ว ยังใช้การวิเคราะห์ด้วย “วิธีเชิงธรรมชาติ” (Naturalistic Approach) เป็นการประเมินตามความเชื่อในปรัชญาอัตนัยนิยม (Subjectivism) มีลักษณะการดำเนินงานที่ยืดหยุ่นสนับสนุนการเก็บรวบรวมข้อมูลในสภาพธรรมชาติ โดยเน้นการสังเกตแบบไม่มีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยอาศัยหลักการเชื่อมโยงเหตุผล การสังเกตและการวิเคราะห์ เบื้องต้นจะนำไปสู่การสังเกตและวิเคราะห์ในขั้นลึก ๆ ต่อไป จนได้ข้อสรุปเกี่ยวกับคุณค่าของสิ่งของหรือเหตุการณ์ที่ได้รับการประเมิน โดยต้องอาศัยความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ของนักวิจัยเป็นเกณฑ์

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

บทที่ 4

กำเนิดและลักษณะการรวมตัวของกลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (YEC)

การทำความเข้าใจกับบทบาทของผู้ประกอบการรุ่นใหม่นั้น จำเป็นจะต้องทำความเข้าใจกับบทบาทที่มาและความสำคัญของหอการค้าไทย เพราะนับเป็นส่วนสำคัญยิ่งต่อ การก่อกำเนิดและการผลักดันให้กลุ่ม YEC มีผลงานอันเป็นประโยชน์ต่อองค์การและภาครัฐ ซึ่งหอการค้าไทยนับเป็นกลุ่มผลประโยชน์ที่สำคัญในทางการเมืองและเศรษฐกิจของประเทศ และการเข้าใจลักษณะการรวมกลุ่มของกลุ่ม YEC

ในบทนี้ โครงสร้างการเขียนในบทนี้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การกำเนิดของกลุ่ม YEC จากพัฒนาการของหอการค้า

ส่วนที่ 2 การอธิบายถึงลักษณะการรวมตัวของกลุ่ม YEC โดยใช้กรณีศึกษา 4 จังหวัด แม่ฮ่องสอน สระบุรี ชลบุรี สมุทรสาครข้อมูลกลุ่ม YEC ในเรื่อง จุดเริ่มต้น สมาชิกกลุ่ม การบริหารจัดการภายในกลุ่ม การสานสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกกลุ่ม การสานสัมพันธ์กับเครือข่ายภายนอก โดยอธิบายรายละเอียด ทั้ง 4 กรณีศึกษา

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ภาพรวมของลักษณะการรวมกลุ่มของทั้ง 4 จังหวัด โดยใช้แนวคิดประชาสังคมในการอธิบายกลุ่ม YEC เพื่อเป็นตัวแทนภาพใหญ่ของการรวมตัวของกลุ่ม YEC

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

4.1 หอการค้าสู่การกำเนิดเครือข่ายผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (YEC)

4.1.1 หอการค้าไทย

ความเป็นมาของหอการค้าไทย

ข้อมูลจากเอกสาร เรื่อง หอการค้าไทยและสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย นั้น หอการค้าไทยถือกำเนิดจากพ่อค้าไทยกลุ่มหนึ่งซึ่งมีแนวคิดที่จะจัดตั้งหอการค้าขึ้นเช่นเดียว กับในต่างประเทศ เพื่อเป็นองค์กรกลางในการอำนวยประโยชน์ให้แก่พ่อค้านักธุรกิจไทย โดยทำหน้าที่ประสานงานระหว่างภาครัฐบาลและภาคเอกชน อีกทั้งร่วมมือกันส่งเสริมการค้าและปกป้องรักษาผลประโยชน์ของประเทศให้เจริญรุ่งเรืองทัดเทียมนานาอารยะประเทศ วันที่ 16 ธันวาคม พ.ศ. 2475

ได้มีการประชุมและได้กำหนดการจัดตั้งหอการค้าไทย โดยภาษาอังกฤษใช้ว่า “Siamese Chamber of Commerce” และกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสมาคมไว้ 6 ประการ ดังนี้ (วิรัช พึ่งสุนทร, 2524)

1) เชื่อมความสามัคคีระหว่างพ่อค้าและประชาชน

2) แลกเปลี่ยนและให้ความรู้ต่าง ๆ

3) ช่วยเหลือพ่อค้าไทย

4) ส่งเสริมการติดต่อระหว่างพ่อค้าไทยในและนอกประเทศ

5) บำรุงและส่งเสริมพ่อค้า

6) ส่งเสริมให้คนไทยนิยมการค้ามากขึ้น

จนกระทั่งวันที่ 8 มีนาคม พ.ศ. 2476 จึงได้มีการจดทะเบียนก่อตั้งหอการค้าไทยขึ้น โดยมีพระยาภิรมย์ภักดีเป็นประธานคนแรกของหอการค้าไทย ทั้งนี้ พระยาภิรมย์ภักดี หรือบุญรอด เศรษฐบุตร เป็นบุคคลที่มีความคิดก้าวหน้า มีความรู้และมีความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศเป็นอย่างดี เป็นบุคคลที่บรรดาพ่อค้าให้ความเคารพนับถือจึงเป็นเสาหลักขององค์กรที่เพิ่งถือกำเนิดขึ้นครั้งแรกในประเทศไทย เมื่อประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองมาสู่ระบอบประชาธิปไตย กระบวนทัศน์ด้านเศรษฐกิจไทยก็เริ่มเติบโตขึ้น ทั้งนี้ ชื่อของ “Siamese Chamber of Commerce” ยังไม่มีข้อยุติเกี่ยวกับชื่อภาษาไทย จนพระยาภิรมย์ภักดีซึ่งเป็นประธานที่ประชุมชั่วคราวจึงได้เข้าเฝ้าขอประธานชื่อภาษาไทยจากพระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าวรรณไวทยากร วรวรรณ และหม่อมเจ้าสกลวรรณณากร วรวรรณ ได้ชื่อประทานว่า “สภาการค้า” จากนั้นที่ประชุมจึงได้มอบให้นายประหยัด ภิรมย์ภักดี พร้อมคณะไปจดทะเบียนก่อตั้งสมาคม เมื่อวันพฤหัสบดีที่ 8 มีนาคม พ.ศ. 2476 แต่รัฐบาลได้สงวนคำว่า “สภา” ไว้เฉพาะองค์กรของรัฐ ดังนั้น คณะผู้-ก่อตั้งจึงใช้ชื่อว่า “หอการค้า” แทน การถือกำเนิดนั้นคณะพ่อค้านักธุรกิจต่างพร้อมใจกันเชิญพระยาภิรมย์ภักดีให้ดำรงตำแหน่งประธานหอการค้าคนแรก เนื่องจากบทบาทของท่านได้รับการยอมรับในวงการธุรกิจ และยังทำงานช่วยเหลือสังคมอย่างต่อเนื่อง แนวทางการดำเนินงานของหอการค้าในสมัยแรกเป็นองค์กรที่ส่งเสริมให้คนไทยเห็นความสำคัญของการทำการค้า ซึ่งได้นำพาประเทศไปสู่ความเจริญมั่งคงในเวลาต่อมา

การทำงานของหอการค้าในระยะแรกประสบปัญหาหลายประการผู้ที่ขึ้นมาทำหน้าที่ประธานหอการค้าแต่ละคนล้วนต้องทำงานหนักและต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถที่จะนำพาองค์กร จนมาถึงปีปัจจุบันหอการค้าได้มีบุคคลที่มีความรู้ความสามารถทำหน้าที่ประธานกรรมการ

หอการค้าเป็นจำนวน 24 คน ทุกคนล้วนแสดงความสามารถในการผลักดันและสร้างความเติบโตให้กับหอการค้ามาตามลำดับ

อย่างไรก็ตามการดำเนินงานของหอการค้าไทยในระยะแรกยังขาดปัจจัยหลายอย่างทั้งเงินทุน สถานที่ เจ้าหน้าที่ และขาดความร่วมมือจากทางราชการ ตลอดจนขาดความร่วมใจจากพ่อค้าด้วยกันเอง แต่จากการที่หอการค้าไทยได้รับความไว้วางใจจากรัฐบาลให้ทำหน้าที่จัดสรรปันส่วนข้าวสารและสินค้าหลายอย่างให้แก่ประชาชนในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ทำให้หอการค้าไทยเริ่มมีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับมากขึ้น กระทรวงพาณิชย์จึงได้ขอชื่อหอการค้าไทยจากคณะกรรมการฯ ไปอุปการะ คณะกรรมการฯ เห็นว่าน่าจะเป็นผลดีจึงได้แต่งตั้งผู้แทนไปเจรจากับกระทรวงพาณิชย์เพื่อมอบชื่อหอการค้าไทยให้ โดยมีเงื่อนไขว่าจะต้องอุปการะวิทยาลัยการค้าด้วย ดังนั้น ในปี พ.ศ. 2486 คณะกรรมการฯ จึงได้จัดตั้งองค์กรในรูปแบบสมาคมแทน ชื่อว่า “สมาคมพ่อค้าไทย”

หลังจากที่กระทรวงพาณิชย์รับหอการค้าไทยไปอุปการะแล้วเป็นเวลา 3 ปีก็ยังไม่ได้ดำเนินการใดๆ คณะกรรมการฯ จึงได้แต่งตั้งผู้แทนเพื่อเจรจาขอชื่อคืนและฟื้นฟูบทบาทความสำคัญขององค์กรพร้อมทั้งเปลี่ยนชื่อใหม่เป็น “หอการค้ากรุงเทพฯ”

ในสมัยของรัฐบาลจอมพลถนอม กิตติขจร มีแนวทางในการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจต่อจากจอมพล สฤษฎ์ ธนะรัชต์ ที่มุ่งเน้นการพัฒนาและการเปิดระบบเศรษฐกิจแบบเสรี ซึ่งในการที่รัฐจะดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจได้อย่างราบรื่น ต้องอาศัยความร่วมมือจากภาคเอกชน ทั้งนี้ภายหลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองมานั้น ภาครัฐไม่ค่อยให้ความสนใจหรือให้การสนับสนุนอย่างจริงจังต่อการรวมกลุ่มของภาคเอกชนหรือสมาคมการค้าในประเทศตลอดจนการค้าต่างประเทศ รัฐจะควบคุมการดำเนินการของกลุ่มเหล่านี้โดยมีเหตุผลเกี่ยวข้องกับเรื่องความมั่นคงและความราบรื่นของการปกครองเป็นหลัก เมื่อประเทศเปิดระบบเศรษฐกิจแบบเสรี รัฐจึงเข้ามากำกับดูแลและให้ความสำคัญกับกลุ่มการค้า เพื่อให้มีสถานะทางกฎหมายและสามารถร่วมมือกับรัฐบาล ตลอดจนการเป็นตัวแทนภาคเอกชนในเวทีเศรษฐกิจระหว่างประเทศได้อย่างเป็นทางการ ด้วยเหตุนี้ รัฐบาลจึงได้ตราพระราชบัญญัติเกี่ยวกับสถาบันทางการค้าของเอกชนขึ้น เรียกว่า “พระราชบัญญัติหอการค้า พ.ศ. 2509” ตามความในพระราชบัญญัติมาตรา 6 และ 16 ได้เปลี่ยนชื่อจาก “สภาการค้า” เป็น “สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย” โดยมีหอการค้าอีก 3 ประเภท อยู่ภายใต้กฎหมายฉบับนี้ คือ หอการค้าไทย หอการค้าต่างประเทศ และหอการค้าจังหวัด

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

พระราชบัญญัติหอการค้า พ.ศ. 2509 ได้ให้นิยามความหมายของคำว่า “หอการค้า” ไว้ในมาตรา 4 ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2509) “หอการค้า” หมายความว่า สถาบันที่บุคคลหลายคนจัดตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมการค้า การบริการ การประกอบวิชาชีพอิสระ อุตสาหกรรม เกษตรกรรม การเงินหรือเศรษฐกิจ อันมิใช่เป็นการหาผลกำไรหรือรายได้แบ่งปันกัน โดยการดำเนินการของหอการค้านั้น กฎหมายกำหนดให้ขึ้นกับกรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์เป็นผู้ดูแลควบคุมให้เป็นตามกฎหมาย

จากนิยามของหอการค้าที่กฎหมายได้ให้ไว้แสดงให้เห็นว่า หอการค้าเป็นกลุ่มผลประโยชน์ที่ได้รับการยอมรับตามกฎหมายและถูกกำหนดบทบาทหน้าที่ด้วยข้อกฎหมายเช่นเดียวกัน ซึ่งในพระราชบัญญัติหอการค้า พ.ศ. 2509 ได้แบ่งประเภทของหอการค้าออกเป็น 4 ประเภท คือ

1) หอการค้าจังหวัด

2) หอการค้าต่างประเทศ

3) หอการค้าไทย

4) สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย

พระราชบัญญัติหอการค้า พ.ศ. 2509 ทำให้หอการค้ามีสถานะเป็นทั้งหอการค้าประจำจังหวัดและประจำชาติ อย่างไรก็ตามหอการค้าไทยก็ยังมีลักษณะบางประการที่ต่างไปจากหอการค้าสากล คือ หอการค้าที่เป็นของประจำชาติโดยทั่วไปจะไม่มีสมาชิกที่เป็นบริษัทห้างร้าน ในขณะที่หอการค้าไทยประกอบด้วยบริษัทห้างร้านในกรุงเทพมหานครเป็นหลัก สาเหตุน่าจะมาจากลักษณะการแบ่งประเภทขอหอการค้าไทยแตกต่างไปจากสากล เนื่องจากมีการจัดตั้งสถาบันที่สูงกว่าหอการค้าไทยขึ้นไปอีก คือ “สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย” ซึ่งการจัดแบ่งดังกล่าวเป็นไปเพื่อเหตุผลในการวางแผนด้านนโยบายเศรษฐกิจในสมัยนั้น พระราชบัญญัติหอการค้า พ.ศ. 2509 ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของหอการค้าไทย ไว้ดังนี้

1) ส่งเสริมวิสาหกิจต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในทางการค้า อุตสาหกรรม เกษตรกรรม การเงินและเศรษฐกิจโดยทั่วไป อาทิ รวบรวมสถิติ เผยแพร่ข่าวสารการค้า วิจัยเกี่ยวกับการค้าและเศรษฐกิจ ส่งเสริมการท่องเที่ยว การออกใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า การวางมาตรฐาน คุณภาพสินค้า การจัดงานแสดงสินค้าและการเป็นอนุญาโตตุลาการชี้ขาดข้อพิพาททางการค้า

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

2) ให้คำปรึกษาและเสนอข้อแนะนำแก่รัฐบาล เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

3) รับคำปรึกษาและให้คำแนะนำแก่สมาชิกเกี่ยวกับการค้า อุตสาหกรรม เกษตรกรรม การเงินหรือเศรษฐกิจรวมถึงช่วยอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการดำเนินธุรกิจของสมาชิก

4) ประสานงานทางการค้าระหว่างผู้ประกอบการค้ากับราชการ หน่วยงานภาคเอกชนอื่น ๆ ทั้งภายในและต่างประเทศ

5) ปฏิบัติการอื่น ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด ให้เป็นหน้าที่ของหอการค้าหรือตามที่ราชการมอบหมายข้อกำหนดวัตถุประสงค์ตามพระราชบัญญัติหอการค้า พ.ศ. 2509

เมื่อบทบาทหน้าที่ของหอการค้าไทยมีเพิ่มมากขึ้นจนได้รับการยอมรับจากทุกภาคส่วนของสังคม รัฐบาลจึงได้ตราพระราชบัญญัติหอการค้า พ.ศ. 2509 ขึ้นและได้เปลี่ยนชื่อสภาการค้าเป็น “สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย” การดำเนินงานของสภาหอการค้ายังมีบทบาททางด้านการเมืองของประเทศ จากเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบในประเทศเมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2535 ได้ส่งผลกระทบด้านลบกับการค้าการลงทุนและการท่องเที่ยวทางสภาหอการค้าได้ออกแถลงการณ์ร่วมในนามภาคเอกชน 3 สถาบัน คือ สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรม และสมาคมธนาคารไทย เรียกร้องให้ทุกฝ่ายยุติการกระทำที่อาจนำไปสู่ความไม่สงบ นอกจากนี้ ยังได้มีนโยบายจัดทำข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลเพื่อเร่งรัดแก้ไขอุปสรรคปัญหาในการดำเนินธุรกิจ อาทิ การปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงานของภาคราชการ การปรับปรุงกฎหมายธุรกิจที่ล้าสมัย การเร่งรัดดำเนินการแก้ไขปัญหาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ การสนับสนุนและส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางทางการเงินการค้าและการลงทุนของภูมิภาค เป็นต้น

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

การดำเนินงานของหอการค้าไทยมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จนมาถึงช่วงปีพ.ศ. 2556-2559 เป็นยุคแห่งการปฏิรูป โดยการเป็นแกนนำองค์กรภาคเอกชนสร้างเวทีผ่าทางตันให้กับประเทศในช่วงวิกฤติทางการเมือง จนเกิดเป็นการเจรจากับคู่ขัดแย้งในทุกภาคส่วน การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันโดยพยายามยกระดับความสามารถของธุรกิจขนาดเล็กรวมไปถึงกลุ่มเกษตรกรให้เพิ่มสูงขึ้น การกระตุ้นให้เกิดการสร้างนวัตกรรมเพื่อเพิ่มมูลค่าทางธุรกิจเพื่อรองรับการเข้าสู่ประเทศไทย 4.0 การสร้างพลังประชารัฐขับเคลื่อนประเทศร่วมกับภาครัฐและภาคประชาสังคม และการพัฒนาที่สำคัญคือ การก่อกำเนิด YEC หอการค้าจังหวัดขึ้นเพื่อพัฒนาผู้ประกอบการรุ่นใหม่ ซึ่งจะเป็นพลังในการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาสร้างคุณค่าและการเติบโตให้กับธุรกิจ และเป็นพลังแห่งการขับเคลื่อนหอการค้าจังหวัดในอนาคต

4.1.2 หอการค้าจังหวัด

ตามพระราชบัญญัติหอการค้า พ.ศ. 2509 กำหนดให้หอการค้าจังหวัดทุกจังหวัดต้องเป็นสมาชิกสามัญของหอการค้าไทย การจัดตั้งหอการค้าจังหวัดขึ้นเป็นครั้งแรกได้จัดตั้งขึ้นตามข้อกำหนดของพระราชบัญญัติหอการค้า พ.ศ. 2509 โดยแห่งแรกคือ หอการค้าจังหวัดชลบุรี ในปัจจุบันหอการค้ามีจำนวน 75 แห่ง กว่าครึ่งหนึ่งของหอการค้าจังหวัดในปัจจุบันเพิ่งก่อตั้งเมื่อช่วง 10 ปีที่ผ่านมา

หอการค้าจังหวัดมีฐานะเป็นนิติบุคคล จัดหาและบริหารรายได้แยกกับหอการค้าไทย แต่หอการค้าไทยมีบทบาทหน้าที่ที่จะต้องสนับสนุนและดูแลในเรื่องการก่อตั้ง บริหาร การจัดการปัญหาต่าง ๆ ของหอการค้าจังหวัด ในระยะแรกประสบปัญหาเรื่องสมาชิก เนื่องจากผู้ประกอบการธุรกิจในระดับจังหวัดขาดความเข้าใจในการเข้าเป็นสมาชิก และปัญหาที่ตามมาคือปัญหาในเรื่องของรายได้ ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ อย่างไรก็ตามหอการค้าไทยได้พยายามจัดโครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาศักยภาพของหอการค้าจังหวัด ตลอดจนเสริมบทบาทให้หอการค้าจังหวัดกลายเป็นตัวแทนของทางการค้าแต่ละจังหวัดอย่างแท้จริง โดยมีหอการค้าไทยเป็นองค์กรนำสูงสุด

หอการค้าจังหวัดแต่ละแห่งจะมีการประชุมเฉลี่ยเดือนละครั้ง และจะทำการส่งรายงานการประชุมตลอดจนกิจกรรมที่ฝ่ายประสานงานภูมิภาคหอการค้าไทยทุกเดือน โดยฝ่ายประสานงานจะทำหน้าที่ดูแลให้ข้อแนะนำแก่หอการค้าจังหวัด บุคลากรในหอการค้าจังหวัดมีจำนวนไม่เกิน ตั้งแต่ 1-15 คน หอการค้าจังหวัดในแต่ละจังหวัดบริหารจัดการโดยพึ่งพาประธานและกรรมการ โดยแต่ละแห่งมีค่าสมาชิก 1,700 บาทต่อปี ซึ่งเงินจำนวนนี้ไม่สามารถจัดเก็บได้ทุกจังหวัด ซึ่งในปี พ.ศ. 2534 คณะกรรมการหอการค้าไทยได้จัดตั้งคณะกรรมการบริหารหอการค้าจังหวัดขึ้น โดยมีสัดส่วนกรรมการ คือ ประธานหอการค้าเขต 18 เขต ซึ่งทำการคัดเลือกจากประธานหอการค้าจังหวัดในเขตเข้ามาเป็นกรรมการ ซึ่งจาก 18 คนนี้ 2-3 คน จะถูกคัดเลือกเป็นกรรมการบริหารหอการค้าจังหวัดด้วยอีกตำแหน่ง จะมีหน้าที่พิจารณา และให้ความเห็นชอบงบประมาณปีที่สำนักงานเลขาธิการเสนอเพื่อขออนุมัติคณะกรรมการหอการค้าไทย กลั่นกรองและพิจารณาประเด็นปัญหาและข้อเสนอตลอดจนประสานงานกับคณะกรรมการหอการค้าไทย คณะกรรมการ กรอ. จังหวัด รวมถึงติดตามผลการดำเนินงานของหอการค้าเขตและหอการค้าจังหวัด

การผลักดันและเสนอประเด็นปัญหาของหอการค้าจังหวัดส่วนใหญ่ เมื่อพิจารณาจากรายงานสรุปผลการดำเนินงานหอการค้าจังหวัด พบว่ามี 3 ช่องทาง คือ (1) เสนอผ่านหอการค้าไทย (2) เสนอผ่าน กรอ. และ (3) ติดต่อกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องโดยตรง

อย่างไรก็ดีการนำเสนอประเด็นผ่าน กรอ. จังหวัดและหน่วยงานภาครัฐในจังหวัดนั้น มักเป็นข้อเรียกร้องที่สามารถยุติและจัดการได้ในระดับจังหวัด เช่น ข้อเรียกร้องของหอการค้าเชียงใหม่ห้ามไม่ให้รถบรรทุกวิ่งในเมืองแต่ข้อเรียกร้องระดับสูงที่เป็นผลกระทบวงกว้าง มักต้องรอเวลานานหรือไม่ได้รับความสนใจเลย เนื่องจากคณะกรรมการ กรอ. ศักยภาพในการผลักดันต่ำ ทำให้หอการค้าจังหวัดมีสัดส่วนที่จะเสนอประเด็นผ่านทางหอการค้าไทย

เหตุผลดังกล่าวส่งผลดีต่อหอการค้าไทย คือ เมื่อหอการค้าจังหวัดยังต้องพึ่งพิงหอการค้าไทยทั้งในด้านวิชาการ การปฏิบัติงานและการจัดการประเด็นปัญหา โดยมีการประสานประโยชน์อย่างใกล้ชิด ทำให้บทบาทอิสระ ท้าทายของหอการค้าจังหวัดย่อมทำได้ยาก อีกทั้งหอการค้าไทยยังพยายามที่จะประสาน จัดสรรตำแหน่ง ให้งบประมาณ และจัดประชุมทุกปีเพื่อให้ความสำคัญและสรุปประเด็นปัญหาร่วมกัน ซึ่งในจุดนี้ทำให้มีพลังในการต่อรอง โดยมีการสนับสนุนจากหอการค้าทั้ง 75 จังหวัด เป็นฐานในการรวบรวมข้อมูลโดยหอการค้าไทย จะทำหน้าที่พัฒนารวบรวมข้อมูลนำเสนอเป็นประเด็นปัญหาระดับมหาภาคกับภาครัฐต่อไป (ธีรภัทร์ ลอยวิรัตน์, 2550)

4.2 บทบาทของหอการค้า

การดำเนินงานของหอการค้าให้ประโยชน์ต่อสมาชิกหอการค้า และยังเป็นการทำงานที่เอื้อประโยชน์ต่อภาครัฐและส่วนรวมในหลายประการ ดังนี้

บทบาทต่อสมาชิก

1) ส่งเสริมการขาย มีการจัดแสดงสินค้า เช่น การเข้าร่วมในโครงการศิลปาชีพพิเศษ การจัดงานนิทรรศการทางการค้า กำหนดและรับรองคุณภาพ และมาตรฐานของสินค้า ออกเอกสารหรือหนังสือรับรองทางการค้า เข้าร่วมเป็นตัวแทนในการแลกเปลี่ยนซื้อขายสินค้า และร่วมมือการค้ากับต่างประเทศ ตลอดจนจัดทำข้อตกลงความร่วมมือทางเศรษฐกิจ เป็นต้น

2) พัฒนาระบบการบริหารและการตลาด หอการค้าจะทำหน้าที่วิเคราะห์ วิจัย วางแผนขั้นตอนการบริหารธุรกิจ และโครงสร้างทางการตลาดเพื่อเสนอแนะแนวทางการดำเนินธุรกิจให้

สมาชิกหรือวิเคราะห์ วิจัย เกี่ยวกับงานวิชาการที่เกี่ยวข้องกับนโยบายของรัฐบาลเพื่อให้ข้อคิดเห็นแนะนำเสนอต่อรัฐบาลอันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสมาชิก และสังคมโดยส่วนรวม

3) แก้ไขปัญหาอุปสรรคให้แก่สมาชิก ให้ความช่วยเหลือแก่สมาชิกในการแก้ไขปัญหาอุปสรรค ข้อขัดข้องต่าง ๆ ในการดำเนินงานของสมาชิก ประสานงานให้กับสมาชิกและองค์กรภายนอกทั้งภาครัฐบาลและเอกชนเพื่อแนะนำแก้ไขหรือยกเลิกกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่ไม่เป็นธรรมและเป็นอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจ เป็นตัวแทนของสมาชิกในการเสนอให้ออกกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับที่เป็นประโยชน์ในทางส่งเสริมการค้า และการประกอบอาชีพของส่วนรวมโดยผ่านทางคณะกรรมการที่รัฐจัดขึ้น

4) ให้ข้อมูลข่าวสารทางการตลาด เป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ทั้งภายในและภายนอกประเทศทั้งทางด้านการตลาดแหล่งวัตถุดิบการร่วมลงทุน ตลอดจนความเคลื่อนไหวของราคาสินค้าวัตถุดิบ ภาวะการเงินการคลังของประเทศ และแนวโน้มทางเศรษฐกิจโดยทั่วไปช่วยให้สมาชิกเป็นผู้มีหูมีตากว้างไกล รอบรู้ถึงความเคลื่อนไหวของภาวะการค้า การตลาดอีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์ และความเข้าใจอันดีต่อกัน โดยเฉพาะการประสานงานระหว่างหอการค้ากับหน่วยงานของรัฐบาล

5) ให้ความช่วยเหลือสมาชิกในด้านอื่น ๆ อาทิ เป็นที่พึ่งพิงของสมาชิกทางด้านการเงินการตลาด ให้คำปรึกษาและความรู้ทางวิชาการ เทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่ทันสมัย

บทบาทต่อส่วนรวม

1) ระดับท้องถิ่น หอการค้าที่มีบทบาทเป็นอย่างมากในระดับท้องถิ่นก็คือหอการค้าจังหวัดซึ่งเป็นศูนย์รวมของผู้ประกอบวิสาหกิจ หรือนักธุรกิจเอกชนในจังหวัด นั้น ๆ ดำเนินการในรูปสถาบันมีสภาพเป็นนิติบุคคลที่สามารถระดมทรัพยากรบุคคล เครื่องมือ มาตรการต่าง ๆ พร้อมทั้งประสานงานเกี่ยวกับส่วนกลางเพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาอุปสรรคในท้องถิ่นรวมทั้งรักษาผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นด้วยเป็นสถาบันเอกชนที่เป็นพื้นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉพาะการกระจายรายได้ และการยกฐานะความเป็นอยู่ของประชาชน

2) ระดับประเทศ นอกจากหอการค้าต่างประเทศที่จะมีบทบาทในระดับประเทศแล้วหอการค้าจังหวัดที่สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนา หรือแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจของภาครัฐบาลได้โดยเสนอโครงการทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ที่จะทำให้จังหวัดหรือท้องถิ่นของตนเองมีความเจริญก้าวหน้า หรือเสนอแนะทางการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ภายในจังหวัด หรือท้องถิ่นผ่านทาง กรอ. จังหวัดเพื่อพิจารณาหาทางดำเนินการให้สำเร็จลุล่วงไป เมื่อท้องถิ่นหรือจังหวัดมีความเจริญก้าวหน้า ย่อมส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยส่วนรวมด้วย

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

นอกจากนี้ ยังมีหอการค้าไทยและสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นสถาบันทางการค้าขั้นสูงที่เชื่อมโยงหอการค้าทุกจังหวัด โดยหอการค้าไทยเป็นสมาชิกสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และหอการค้าจังหวัดเป็นสมาชิกของหอการค้าไทย ทำให้สามารถนำเรื่องราวปัญหาอุปสรรคระดับท้องถิ่นมาแก้ไขในระดับประเทศได้

4.3 กิจกรรมของหอการค้าในปัจจุบัน

จากบทบาทของหอการค้าสามารถชี้หรือแสดงให้เห็นว่า กิจกรรมของหอการค้าน่าจะออกมาในรูปแบบใดบ้างซึ่งจากผลการตรวจสอบสถานภาพของหอการค้าทั่วประเทศสามารถสรุปกิจกรรมของหอการค้าได้ ดังนี้

กิจกรรมของหอการค้าจังหวัด ประกอบด้วย

1) ส่งเสริมและให้ความช่วยเหลือการประกอบธุรกิจของสมาชิก เช่น เผยแพร่ข้อมูลสถิติข่าวสารทางเศรษฐกิจการค้า และข่าวสารของทางราชการ ประสานงานหรือให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการติดต่อธุรกิจทางการค้า และการติดต่อกับทางราชการให้ได้รับความสะดวกขึ้น ให้ความช่วยเหลือในด้านการผลิต การตลาด การจัดหาวัตถุดิบ ตลอดจนการรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า แก้ไขปัญหาข้อขัดข้องในการดำเนินงาน ตลอดจนไกล่เกลี่ย และประสานประโยชน์ทางการค้า

2) พัฒนาเศรษฐกิจและสภาพสังคมในจังหวัด เช่น ประสานงานกับจังหวัดพิจารณาปัญหาแนวทางการแก้ไข รวมทั้งแนวทางการพัฒนาจังหวัด โดยเฉพาะทางด้านสาธารณูปโภค หรือโครงการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น การขยายเส้นทางเดินรถไฟ การขยายถนน การขุดลอกอ่างเก็บน้ำชลประทาน การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม การจัดตั้งตลาดกลางสินค้าเกษตร การจัดตั้งตลาดกลางสัตว์น้ำอาเซี่ยน ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพหัตถกรรมพื้นบ้าน เช่น การทอผ้าไหม การทอผ้าพื้นเมือง การจักสาน ตลอดจนอุสาหกรรมขนาดย่อมโดยใช้วัตถุดิบและแรงงานภายในจังหวัด ร่วมกับภาครัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดงานแสดงสินค้าหรืองานประจำปี เพื่อเผยแพร่หรือแสดงสินค้าสำคัญของจังหวัด เช่น จัดงานเทศกาลมังคุดหวานของดีเมืองนคร งานเทศกาลหมูย่างเมืองตรัง งานของดีเมืองสระบุรี เป็นต้น เข้าร่วมกับภาครัฐบาลในการแก้ไขปัญหาพืชผลทางการเกษตร เช่น การแก้ไขปัญหาราคาหอมแดงตกต่ำของหอการค้าจังหวัดศรีสะเกษ การแก้ปัญหาราคาสินค้าเกษตร (หน่อไม้ไผ่ตง) ของหอการค้าจังหวัดตาก

3) รักษาผลประโยชน์ของประชาชนในจังหวัด โดยเข้าเป็นคณะกรรมการร่วมกับภาครัฐบาล ในรูปของคณะกรรมการ เช่น คณะกรรมการพิทักษ์แหล่งน้ำ ป่าไม้ โบราณสถาน หรือ

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

ประสานงานกับภาครัฐบาลในโครงการสินค้าธงฟ้าราคาประหยัดเพื่อลดภาระค่าครองชีพของประชาชนในจังหวัดเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจทางด้านการค้า การตลาด หรืออื่น ๆ แก่สมาชิกและบุคคลทั่วไป

4) ส่งเสริมและสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างภาคเอกชน และภาครัฐบาลทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค โดยได้รับเชิญไปเป็นวิทยากรหรือไปเป็นเกียรติในงานพิธีต่าง ๆ ถึงแม้ว่าการดำเนินกิจกรรมของหอการค้าจังหวัดในแต่ละจังหวัดจะมีมากบ้างน้อยบ้างอันเป็นผลเนื่องมาจากความแตกต่างทางสภาพทางภูมิศาสตร์แหล่งท่องเที่ยว ความพร้อมหรือความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่นในแต่ละจังหวัด แต่อีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญ คือ ความตั้งใจและความร่วมมือร่วมใจ หอการค้าจังหวัดนั้นก็จะมีกิจกรรมมากขึ้นยิ่งกิจกรรมนั้นเป็นประโยชน์ต่อสมาชิกต่อเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม หอการค้าจังหวัดนั้น ๆ ก็จะได้การยอมรับจากสมาชิกและบุคคลในวงการต่าง ๆ ในที่สุดหอการค้าก็จะประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ อันจะเป็นหนทางนำไปสู่ความมีประสิทธิภาพของหอการค้านั้นๆ

กิจกรรมของหอการค้าต่างประเทศ

กิจกรรมของหอการค้าต่างประเทศส่วนใหญ่จะเป็นการส่งเสริม และให้ความช่วยเหลือการประกอบธุรกิจของสมาชิก เช่น เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางเศรษฐกิจการค้าจัดอบรมสัมมนาให้ความรู้แก่สมาชิก และระดมความคิดเพื่อให้ข้อเสนอแนะทางเศรษฐกิจต่าง ๆ นอกจากนี้ จะเป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างเอกชนด้วยกัน และระหว่างเอกชนกับรัฐบาลในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เช่น การเข้าร่วมประชุมกับหอการค้าต่างประเทศอื่น ๆ ในประเทศไทย การเข้าร่วมประชุมกับสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และการเข้าร่วมประชุมกับหน่วยงานต่าง ๆ ของภาครัฐบาลเหล่านี้เป็นต้น

กิจกรรมของหอการค้าไทย

เนื่องจากหอการค้าไทยอยู่ในฐานะหอการค้าประจำจังหวัดกรุงเทพมหานคร และอยู่ในฐานะหอการค้าประจำประเทศไทยด้วย ดังนั้น กิจกรรมจะมีทั้งกิจกรรมภายใน ประเทศและกิจกรรมภายนอกประเทศ ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

กิจกรรมภายในประเทศไทย

1) ส่งเสริมธุรกิจการค้าของเอกชนเป็นการให้ความช่วยเหลือประสานงาน และระดมความร่วมมือกับองค์กรธุรกิจเอกชนที่เป็นสมาชิกและธุรกิจอื่น ๆ เช่น ให้บริการทางวิชาการ ออกหนังสือรับรองเอกสารด้านการพาณิชย์ต่างประเทศ จัดลำดับผู้ส่งออกและมีคณะกรรมการสนับสนุนสาขาเฉพาะอาชีพในสาขาต่าง ๆ ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างเอกชนด้วยกัน และระหว่างเอกชนกับภาครัฐบาลใน การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เช่น การเข้าร่วมอยู่ในคณะกรรมการภาคเอกชน 3 สถาบัน (กกร.) คือ หอการค้าไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสมาคมธนาคารไทย ในการประสานงานกับภาครัฐบาลและเป็นสื่อกลางติดต่อเจรจา หรือจัดประชุมธุรกิจทั่วไปโดยเฉพาะอย่างยิ่งมีกิจกรรมร่วมกับคณะกรรมการ กรอ.ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ

2) พัฒนาหอการค้าจังหวัด ให้เป็นที่ยอมรับในฐานะที่เป็นแกนกลางของสถาบันธุรกิจเอกชนในระดับภูมิภาค กิจกรรมที่สำคัญ คือ จัดอบรมประชุมสัมมนาหอการค้าจังหวัด เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพของผู้บริหารและเลขานุการหอการค้าจังหวัด ตลอดจนจัดสัมมนาหอการค้าทั่วประเทศเพื่อระดมความคิด ให้ข้อเสนอแนะทางเศรษฐกิจ อีกทั้งยังเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหอการค้าไทยกับหอการค้าจังหวัด

3) จัดทำและเผยแพร่ข้อมูลเศรษฐกิจของจังหวัด และข่าวสารของหอ การค้าจังหวัด เป็นข้อมูลอ้างอิงและก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ประกอบการโดยทั่วไป ทำให้ผู้ประกอบการต่าง ๆ สามารถรับรู้ความเคลื่อนไหวของหอการค้าต่าง ๆ

4) สนับสนุนบทบาทของหอการค้าจังหวัด เช่น การจัดทำบัตรสมาชิกหอการค้าจังหวัดทั่วประเทศ การติดต่อราชการแทนธุรกิจเอกชน การประกวดหอการค้าดีเด่น และโครงการจัดงานแสดงสินค้าต่าง ๆ

5) ติดตามข้อร้องเรียนของหอการค้าจังหวัด ทั้งเป็นปัญหาของหอการค้าจังหวัดบางส่วน และเกี่ยวข้องกับหอการค้าไทยด้วย โดยรับเรื่องราวและประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กิจกรรมภายนอกประเทศ

1) จัดประชุมเพื่อความร่วมมือความสัมพันธ์การค้าต่างประเทศภายในทวีปเอเชีย (ASEAN CCI) และกับประเทศคู่เจรจาที่ 3 ในเรื่องต่าง ๆ อาทิ อาหาร เกษตร- กรรม ป่าไม้ และอุตสาหกรรม

2) ต้อนรับผู้แทนทางการค้าจากสถาบันหรือองค์กรต่างประเทศ หรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอันเป็นแนวทางในการทำธุรกิจร่วมกันในโอกาสต่อไป

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

3) ให้บริการข้อมูลทางการค้า และจัดทำหนังสือ Chamber Of Commerce Handbook สร้างความสามารถในการทำธุรกิจร่วมกัน และเผยแพร่นักธุรกิจของประเทศไทยในต่างประเทศ

4) ไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางด้านการค้า ทั้งผู้ร้องเรียนที่เป็นคู่กรณีจากต่างประเทศ

5) ดำเนินงานตามโครงการช่วยเหลือจากรัฐบาลต่างประเทศทั้งงานที่ต่อเนื่องจากปีที่ผ่านมา และที่ทำขึ้นในระหว่างปี

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า สภาหอการค้านับเป็นสถาบันการค้าสูงสุดของเอกชนมีบทบาทครอบคลุมทางการค้าทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในระดับชาติ จึงเข้าไปมีบทบาทในรูปของคณะกรรมการต่าง ๆ ของภาครัฐบาล ทั้งการเสนอทัศนะเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินธุรกิจทั้งการค้าในประเทศและต่างประเทศ ตลอดจนให้ความร่วมมือสนับสนุนการดำเนินงานของกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ ทางด้านการค้า การตลาด

การทำงานของสภาหอการค้าในการร่วมมือกับภาครัฐบาลเพื่อส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจและการค้าของประเทศ โดยความร่วมมือของหอการค้าและสมาคมการค้า ประสานความร่วมมือกับภาครัฐบาลอย่างใกล้ชิดในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ อุปสรรคทางการค้าทั้งภายในและภายนอกประเทศ ดูและการออกหนังสือรับรองมาตรฐานสินค้า ออกการ ระงับข้อพิพาททางการค้าระหว่างประเทศโดยวิธีอนุญาตตุลาการ การแสวงหาและขยายตลาดต่างประเทศ การเสนอข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่อภาครัฐบาลเกี่ยวกับการพัฒนานโยบายและกฎหมาย สนับสนุนการประกอบการของเอกชน และการดำเนินธุรกิจของสมาชิก โดยให้บริการข้อมูลข่าวสารการค้าและการตลาด ข่าวสารความก้าวหน้าทางวิชาการ ศึกษาวิเคราะห์ วิจัย รายงานภาวะและปัญหาเศรษฐกิจการค้า ทั้งภายในและภายนอกประเทศ แนะนำและส่งเสริมการติดต่อการค้าการลงทุน และการหาตลาดในต่างประเทศ การแสดงและเผยแพร่สินค้า การพัฒนาประสิทธิภาพการประกอบธุรกิจและการตลาด การบรรยายและประชุมสัมมนาทางเศรษฐกิจ การค้าและกฎหมาย เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจ

นอกจากนี้ยังประสานความร่วมมือกับองค์กรเอกชนต่างประเทศ เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือทางการค้า การลงทุนและเทคโนโลยี จัดให้มีความตกลงร่วมมือทางการค้าและเศรษฐกิจเอกชนของต่างประเทศ อำนวยความสะดวกในการแลกเปลี่ยนผู้แทนทางการค้า จัดและเข้าร่วมงานแสดงสินค้า แลกเปลี่ยนเอกสารและข่าวสารเกี่ยวกับนโยบาย เศรษฐกิจทางการค้า ระเบียบการ

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

นำเข้าและส่งออก ภาวะการค้าและการลงทุนข่าวสารทางเทคนิค วิชาการด้านการจัดการ และการตลาด จัดประชุมความร่วมมือทางการค้า และเศรษฐกิจเพื่อหาทางแก้ไขอุปสรรคทางการค้าและเพื่อขยายความร่วมมือทางการค้า และ การลงทุนระหว่างกัน

4.4 หอการค้ากับบทบาทเศรษฐกิจการเมืองไทย

พัฒนาการของหอการค้าไทย และหอการค้าจังหวัด เป็นหนึ่งในสมาคมธุรกิจที่ก่อ ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อระบบเศรษฐกิจการเมืองไทย เพราะเมื่อสถาบันภาคเอกชนมีความเข้มแข็งเป็นอิสระ และมีศักยภาพในการติดต่อสัมพันธ์กับรัฐบาล โดยสมาคมธุรกิจ มีบทบาทต่าง ๆ กล่าวคือ ประการแรกเป็นองค์การที่สามารถเรียกร้องให้รัฐบาลตั้งสถาบันเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับรัฐบาลอย่างใกล้ชิด ประการที่สอง เป็นสมาคมระดับนำที่สามารถริเริ่มเปลี่ยนแปลงหรือขัดขวางนโยบายมากมายด้วยการทำงานที่มุ่งมันจริงจัง รวมถึงหอการค้าจังหวัดที่รวมตัวกันแสดงบทบาททางนโยบายที่สำคัญ ประการที่สาม จากความสัมพันธ์ภาครัฐ-สังคมที่เกิดกับสมาคมธุรกิจ ไม่ได้มีผลต่อความเป็นอิสระ และประการที่สี่ การก่อตั้งและการดำเนินงานมีลักษณะของระบบอุปถัมภ์ไม่มากนัก ไม่มีบทบาททำให้สถาบันอ่อนแอ และน่าเชื่อถือน้อยลง (เอนก เหล่าธรรมทัศน์, 2557)

นอกจากนี้ หอการค้าไทย และหอการค้าจังหวัดยังมีสมาชิกซึ่งดำรงตำแหน่งระดับนำของธุรกิจ เป็นนักธุรกิจที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับการเมือง ลักษณะความสัมพันธ์ดังกล่าวมีทั้งความสัมพันธ์ทางตรง ด้วยการเข้าไปดำรงตำแหน่งทางการเมืองด้วยตนเอง โดยเฉพาะตำแหน่งในทางนิติบัญญัติ และความสัมพันธ์ทางอ้อมผ่านการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ระหว่างนักธุรกิจและผู้มีอำนาจทางการเมือง ลักษณะความสัมพันธ์ดังกล่าวคงอยู่อย่างชัดเจนตั้งแต่เริ่มก่อตั้งหอการค้าไทยจนถึงปัจจุบัน ซึ่งในบางช่วงเวลากว่า 70 ปีของหอการค้าไทย ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกและอำนาจการเมืองช่วยให้หอการค้าไทย เติบโต พัฒนา มากมาย (อัจฉรีย์ เทพประเสริฐวังศา, 2544) หอการค้าไทย และหอการค้าจังหวัด มีลักษณะพหุนิยมมากกว่าแต่ก่อน ๆ ซึ่ง ความสัมพันธ์กับภาครัฐแบบ Corporatism โดยเฉพาะ State-Corporatism แบบที่รัฐนำน้อยลง สมาคมที่ไม่ได้จดทะเบียนอย่างเป็นทางการมีมากขึ้น ซึ่งอาจจะมีแกนนำหอการค้าจังหวัดอยู่ในสมาคมด้วย (เอนก เหล่าธรรมทัศน์, 2557)

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

4.5 กำเนิดผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (YEC)

ภารกิจหอการค้าโดยหลัก คือ การทำหน้าที่ประสานงานระหว่างภาครัฐบาลและภาคเอกชน ส่งเสริมการค้าและปกป้องรักษาผลประโยชน์ของประเทศให้เจริญรุ่งเรืองทัดเทียมกับนานาอารยประเทศ ดังนั้น เพื่อให้สามารถทำให้การบริหารเศรษฐกิจของประเทศเดินหน้าและประสบความสำเร็จดังเป้าหมายนั้น จำเป็นต้องสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ขณะที่กระแสโลกาภิวัตน์ก็มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และบริบทของสังคมไทยที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งหอการค้าในฐานะสถาบันเอกชนหนึ่งที่เป็นฟันเฟืองในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจประเทศไทยให้เดินหน้า ดังนั้น การสร้างผู้ประกอบการรุ่นใหม่ที่มาสืบทอดภาระกิจของหอการค้า และเป็นพลังคนรุ่นใหม่ที่จะขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมในอนาคต จึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งเป็นเป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อก้าวขึ้นรับช่วงต่อในการขึ้นมาทำหน้าที่เป็นกรรมการหอการค้าในอนาคต

ด้วยเหตุนี้ ภายใต้วิสัยทัศน์และพันธกิจของคณะกรรมการหอการค้าไทย วาระปี พ.ศ. 2556-2557 หอการค้าไทยจึงผลักดันผู้ประกอบการรุ่นใหม่หอการค้าไทย หรือ Young Entrepreneur Chamber of Commerce หรือที่เรียกโดยย่อว่า YEC เพื่อเตรียมความพร้อมทั่วประเทศให้นักธุรกิจรุ่นใหม่มีโอกาสทำงานร่วมกับหอการค้าจังหวัด และยังเป็นช่องทางในการรวมพลังเพื่อเสนอแนวคิดใหม่ ๆ สานพลังร่วมกับหอการค้าไทยและหอการค้าจังหวัด สร้างคุณประโยชน์ต่อเศรษฐกิจท้องถิ่นและเศรษฐกิจของประเทศ กลุ่มคนเหล่านี้เป็นกลุ่มที่กระจายอยู่ทุกจังหวัดทั่วประเทศ สามารถผนึกกำลังในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยร่วมกับภาครัฐและภาคเอกชนได้เป็นอย่างดี

วิสัยทัศน์และแนวปฏิบัติว่าด้วยผู้ประกอบการรุ่นใหม่

ปี พ.ศ. 2559 หอการค้าไทยได้จัดทำคู่มือแนวทางปฏิบัติว่าด้วยผู้ประกอบการรุ่นใหม่ขึ้น จำแนกแนวปฏิบัติออกเป็น 9 หมวด 41 ข้อ เพื่อให้ YEC ได้ใช้เป็นแนวทางปฏิบัติให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งต่อมาหอการค้าไทยพบว่า แนวปฏิบัติดังกล่าวยังมีข้อปฏิบัติบางประการที่ไม่สอดคล้องกับแนวนโยบายและเจตนารมณ์ในการจัดตั้งและส่งเสริมให้มี YEC รวมถึงการที่ YEC เป็นสมาชิกของหอการค้า จึงต้องมีแนวปฏิบัติที่สอดคล้องกับพรบ. และข้อบังคับของหอการค้า จึงได้มีการแก้ไขปรับปรุงแนวทางปฏิบัติของ YEC โดยเพิ่ม Minimum Requirement ซึ่งประกอบด้วย

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

โครงสร้างคณะกรรมการผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (YEC) และแนวปฏิบัติ Minimum Requirement จำนวน 7 ข้อ (หอการค้าไทยและสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย, 2561)

แนวปฏิบัติ Minimum Requirement จำนวน 7 ข้อ ได้แก่ เรื่องนิยามสมาชิก YEC คณะกรรมการ YEC องค์ประกอบคณะกรรมการ YEC ประธานกรรมการ YEC คุณสมบัติสมาชิก YEC สมาชิก YEC ถือว่าเป็นสมาชิกหอการค้าไทยและหอการค้าจังหวัด อายุวันที่สมัครสมาชิกไม่เกิน 40 ปี และเป็นสมาชิกได้ไม่เกินอายุ 45 ปี การจัดกิจกรรม YEC จะต้องเสนอแผนต่อคณะกรรมการหอการค้าไทย และหอการค้าจังหวัด การบริหารเงินและบัญชี YEC

วิสัยทัศน์ YEC

เราจะพัฒนาสังคมไทยด้วยจิตสานึก วินัย คุณธรรม บนพื้นฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยปราศจากคอร์รัปชัน

พันธกิจ YEC

พันธกิจของกลุ่ม YEC มี 5 ประการ ดังนี้ (หอการค้าไทยและสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย 2561, ออนไลน์)

1) การเสริมความสามารถในการแข่งขัน (Competency Enhancement) คือ เพิ่มโอกาสทางการค้าและการบริการให้กับผู้ประกอบการทุกภาคส่วนด้วยข้อมูล นวัตกรรม และมาตรฐานในการดำเนินธุรกิจ

2) การสร้างความเชื่อมโยงและร่วมมือ (Network Collaboration) คือ ให้เกิดความเข้มแข็งของเครือข่าย ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับโลก

3) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมตามแนวประชารัฐและธรรมาภิบาล (Transparency & Social Engagement) คือ ลดความเหลื่อมล้ำในการดำเนินธุรกิจด้วยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการเติบโตอย่างยั่งยืน

4) การต่อยอดความรู้และประสบการณ์สร้างสรรค์ (Knowledge & Experience Sharing) คือ ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินธุรกิจ

5) การบริหารองค์กรทั้งเครือข่าย (Organization Development) คือ การพัฒนาการบริหารจัดการองค์กรทั้งเครือข่ายให้มีประสิทธิภาพ และมีภาพลักษณ์ที่ดีต่อสังคม

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

โครงสร้างเครือข่ายผู้ประกอบการรุ่นใหม่ ภายใต้การดูแลของหอการค้าไทยและหอการค้าจังหวัด

คณะกรรมการผู้ประกอบการรุ่นใหม่ YEC จังหวัด เป็นหนึ่งในคณะกรรมการหอการค้าจังหวัด ประกอบด้วยประธาน รองประธานด้านต่าง ๆ ที่แต่งตั้งขึ้น เพื่อให้บรรลุต่อภารกิจของหอการค้าจังหวัด เลขาธิการ เหรัญญิก นายทะเบียน และอื่น ๆ ตามความเหมาะสม ซึ่งผู้ที่จะสมัครเป็นสมาชิก YEC ต้องมีอายุไม่เกิน 40 ปี โดยสมาชิก YEC ถือเป็นส่วนหนึ่งของหอการค้า มีสถานภาพเป็นสมาชิกหอการค้า และต้องทำงานร่วมกับคณะกรรมการหอการค้า ในการสนับสนุนภารกิจและกิจกรรมต่าง ๆ ของหอการค้าจังหวัดอย่างต่อเนื่อง โดยมีรูปแบบโครงสร้างของคณะกรรมการผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (YEC) ดังนี้

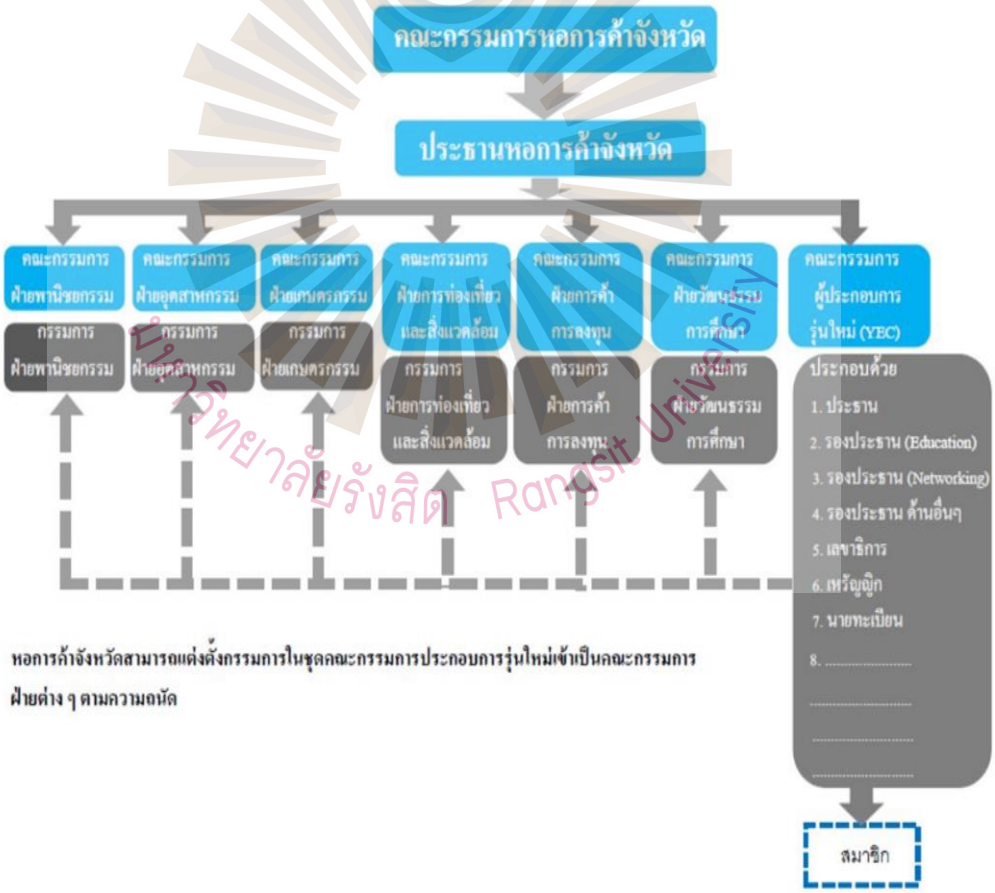

รูปที่ 4.1 โครงสร้างผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (YEC) ในหอการค้าจังหวัด
ที่มา : แนวปฏิบัติว่าด้วยผู้ประกอบการรุ่นใหม่ YEC, 2562

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

เป้าหมายการเติบโตของ YEC

นับจากการก่อตั้งกลุ่ม YEC เมื่อปี พ.ศ. 2556 เป็นต้นมา กลุ่ม YEC เกิดขึ้นทั่วประเทศ มีสมาชิกมากกว่า 5,000 คน นับเป็นขุมพลังสำคัญในการพัฒนาประเทศไทย และเพื่อสร้างความแข็งแกร่งแก่กลุ่มจึงมีการปรับโครงสร้างทั้งหมด เน้นคุณภาพ และกำหนดกฎ กติกาขึ้นมา โดยผู้ที่ต้องการเข้ามาเป็นสมาชิก YEC ในแต่ละจังหวัดต้องเป็นเด็กรุ่นใหม่ อายุระหว่าง 25-40 ปี สามารถอยู่ได้ถึงอายุ 45 ปี ต้องเป็นสมาชิกหอการค้า ที่สำคัญต้องมีใจ มีเวลา ยินดีที่จะมาเรียนรู้กับองค์กร จึงมีการจัดตั้งคณะกรรมการ YEC ขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 5 ฝ่าย (ประชาชาติธุรกิจ, 2560ก) ได้แก่

1) คณะทำงานฝ่าย (Membership & Management) ทำหน้าที่ดูแลสมาชิก กฎกติกามารยาท โดยกฎกติกานี้ไม่ได้ตายตัว หอการค้าแต่ละจังหวัดสามารถปรับเปลี่ยนได้

2) คณะฝ่ายทำงาน (Learning) ทำหน้าที่ดูแลกิจกรรมด้านการพัฒนา YEC ในด้านต่าง ๆ

3) คณะกรรมการ (YEC Connect) ทำหน้าที่เชื่อมโยงความสัมพันธ์และสร้างเครือข่ายต่าง ๆ ทั้งภายในประเทศระหว่าง YEC ด้วยกัน และ YEC กับหอการค้าไทย รวมถึงเชื่อมภาคเอกชนกับภาครัฐ นอกจากนี้มีการคัดเลือก YEC ในต่างจังหวัดที่มีความสามารถด้านภาษาเพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างอาเซียน นอกจากนี้ ยังสามารถเชื่อมถึง YPO (Young Presidents Organization) ทั่วโลก

4) คณะทำงานฝ่าย (Pitching) ทำหน้าที่ดูแลกิจกรรมด้านการ Pitching โครงการต่าง ๆ ของหอการค้า ที่ YEC มีส่วนร่วมในการพัฒนาและต่อยอดขับเคลื่อน รวมถึงจัดกิจกรรมเวทีแสดงความเห็นหรือธุรกิจที่มีแนวโน้มใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาประเทศ

5) คณะทำงานฝ่าย (Communication & Social) ทำหน้าที่สื่อสารข้อมูล ข่าวสารให้เครือข่ายหอการค้า และ YEC ทราบ ทั้งภายในและภายนอกอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กรหอการค้า

ทั้งนี้ จุดมุ่งหมายของการมี YEC นอกจากจะมาเป็นเครือข่ายสร้างสีสัน และคิดอะไรใหม่ ๆ แล้ว หอการค้ายังคาดหวังให้เป็นคนที่จะมาต่อยอดการทำงาน โดยการบ่มเพาะประสบการณ์เรียนรู้จากคนรุ่นเก่า ซึ่งปัจจุบันภาครัฐได้เห็นถึงการทำงานของ YEC ภายใต้การดูแลของหอการค้า โดยมีโปรเจ็กต์กลางที่จะทำร่วมกับภาครัฐ คือ ด้านการท่องเที่ยวไทยเที่ยวซึ่งสามารถทำได้ทุกจังหวัด ทางหอการค้าพิจารณาว่าอีกไม่นานนี้ YEC จะเป็นเครือข่ายที่เข้มแข็ง เป็นกำลังที่สำคัญของประเทศ ซึ่งจะส่งผลถึงเศรษฐกิจของประเทศไทย

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

ในช่วงการเริ่มต้นก่อตั้งกลุ่ม YEC ทุกจังหวัดของประเทศ การจัดการองค์กรยังไม่มีทิศทางใด ๆ ทั้งสิ้น ประธาน YEC ทุกจังหวัดรุ่นที่ 1 ไม่มีทิศทาง การจัดการองค์กรก็ขึ้นอยู่กับความสามารถของประธาน แต่ในรุ่นที่ 2 ประธาน YEC ทั่วประเทศได้ประชุมคุยกันถึงทิศทางที่ชัดเจน โดยเฉพาะการเรียกชื่อกลุ่ม จึงมีการตกลงให้เรียก กลุ่ม YEC หอการค้า.... ต่อด้วยจังหวัดต่างๆ เช่น กลุ่ม YEC หอการค้าจังหวัดสมุทรสาคร เป็นต้น (ชาธิป ตั้งกุลไพศาล, 2563)

4.6 ลักษณะการรวมตัวของกลุ่ม YEC

ในหัวข้อนี้มีจุดมุ่งหมายในการอธิบายลักษณะการรวมตัวของกลุ่ม YEC โดยมีลำดับการนำเสนอโดยเริ่มต้นจาก 1.กลุ่ม YEC จังหวัดแม่ฮ่องสอน 2. กลุ่ม YEC จังหวัดสระบุรี 3. กลุ่ม YEC จังหวัดชลบุรี 4. กลุ่ม YEC จังหวัดสมุทรสาครโดยในแต่ละกลุ่ม YEC จังหวัด จะนำเสนอตั้งแต่จุดเริ่มต้นการรวมตัว การบริหารจัดการภายในกลุ่ม กิจกรรมและการสานสัมพันธ์ทั้ง ระหว่างสมาชิกกลุ่ม และเสานสัมพันธ์กับเครือข่ายอื่น จากนั้นจะเป็นการวิเคราะห์ลักษณะการรวมตัวขอกลุ่ม YEC โดยภาพรวม

กลุ่ม YEC จังหวัดแม่ฮ่องสอน

จุดเริ่มต้นการรวมตัว

จุดเริ่มต้นการรวมตัวของกลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีแกนนำก่อตั้งโดยนางชนเขต บุญญขันธ์ ภูมิหลังชีวิตส่วนตัวของนางชนเขตเป็นคนเชียงใหม่ ทำธุรกิจส่วนตัว คือกิจการเกี่ยวกับเครื่องเขียน จนขยายธุรกิจไปยังโรงแรม และธุรกิจเครื่องสำอาง นางชนเขตได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกหอการค้าจังหวัดแม่ฮ่องสอนตามบิดาซึ่งเป็นสมาชิกอยู่แล้ว ในขณะนั้นนางชนเขตยังไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมใดๆ ของหอการค้าจังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นเพียงแค่สมาชิกเท่านั้น (ชนเขต บุญญขันธ์, 2562)

จากนโยบายของหอการค้าไทย ที่ส่งเสริมให้จัดตั้งผู้ประกอบการรุ่นใหม่หอการค้าไทยหรือที่เรียกว่า YEC จากนั้นเมื่อ พ.ศ. 2556 ในงานการจัดสัมมนาหอการค้าทั่วประเทศครั้งที่ 31 ได้มีการเปิดตัวเครือข่ายผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (กลุ่ม YEC) ครั้งแรก ที่จังหวัดตรัง หอการค้าไทยแจ้งยังทุกจังหวัด ต้องการตัวแทนของแต่ละจังหวัด ที่มีอายุไม่เกิน 40 ปี นายนิพนธ์ คำพา ประธาน

หอการค้าจังหวัดแม่ฮ่องสอน ขณะนั้นอายุ 70 ปีแล้ว ยังคงทำหน้าที่ประธานหอการค้าไม่สะดวกเข้าร่วม ในขณะที่หอการค้าจังหวัดแม่ฮ่องสอนไม่มีสมาชิกอายุต่ำกว่า 40 ปี มีเพียงนางชนเขตเท่านั้นที่อายุต่ำกว่า 40 ปี ทำให้ประธานหอการค้าจังหวัดแม่ฮ่องสอนจึงส่งนางชนเขตเป็นตัวแทนหอการค้าจังหวัดแม่ฮ่องสอนเข้าร่วมประชุมสัมมนาครั้งใหญ่ของหอการค้าไทย นางชนเขตได้เดินทางจากจังหวัดแม่ฮ่องสอนในฐานะตัวแทนของจังหวัด เข้าร่วมประชุม ซึ่งนางชนเขตเข้าร่วมประชุมโดยที่ไม่ทราบวัตถุประสงค์ ไม่มีเพื่อน ไม่รู้จักใคร แต่ตัดสินใจมาร่วมหอการค้าไทยได้จัดห้องพักนอนร่วมกับตัวแทนกลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่จังหวัดบึงกาฬ (ชนเขต บุญญขันธ์,2562)

ในการประชุมครั้งนี้ หอการค้าไทยได้ให้ภารกิจหอการค้าจังหวัด จัดตั้งกลุ่มผู้ประกอบการหอการค้ารุ่นใหม่ (YEC) เมื่อจบภารกิจการประชุมใหญ่ของหอการค้าไทย นางชนเขตจึงมีแผนในการก่อตั้งกลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่จังหวัดแม่ฮ่องสอน แต่ขณะนั้น นางชนเขตมีความกังวลว่าจะทำอย่างไรให้สามารถรวบรวมนักธุรกิจคนรุ่นใหม่ให้เข้ามารวมกลุ่มและทำงานเพื่อส่วนรวมได้ (ชนเขต บุญญขันธ์, 2562)

นางชนเขตใช้วิธีการรวบรวมคนโดย พยายามชักชวนนักธุรกิจที่ตนเองรู้จักมาตั้งแต่เด็กๆ ทั้งจากเพื่อน คนรู้จัก ลูกหลานของเพื่อนบิดา หรือญาติๆ ที่รู้จัก กอรปกับจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นเมืองขนาดเล็ก ทำให้สามารถรู้จักหน้าตา คุ้นเคยกันผ่านการเห็นหน้ากันในจังหวัด จึงขอความร่วมมือช่วยกันชักชวนคนที่ตนเองรู้จัก จนสามารถรวบรวมสมาชิกได้จำนวน 16 คน เป็นสมาชิกชุดก่อตั้งกลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่ในจังหวัดแม่ฮ่อนสอน ซึ่งสมาชิกที่เข้ามารวมกลุ่มนั้น ส่วนใหญ่ไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของการรวมตัวของผู้ประกอบการคนรุ่นใหม่ ทุกคนคาดหวังและเข้าใจว่าการที่เข้ามาเป็นสมาชิกผู้ประกอบการรุ่นใหม่ในจังหวัดนั้นจะทำให้ให้ธุรกิจของตนเองเข้มแข็งขึ้น ต่อยอดสร้างเครือข่ายธุรกิจได้ การประชุมสมาชิกครั้งแรกจัดขึ้นที่บ้านของนางชนเขต ในเรื่องการจัดตั้งกลุ่มและภารกิจที่ได้รับมาจากหอการค้าไทย (ชนเขต บุญญขันธ์, 2562)

การบริหารจัดการภายในกลุ่ม

การจัดการกลุ่ม

การบริหารจัดการกลุ่ม YEC แม่ฮ่องสอนนั้น ใช้วิธีการทำงานที่เป็นธรรมชาติ มีการจัดตั้งหรือบริหารกลุ่มอย่างเป็นทางการน้อยมาก ทางกลุ่มมีแกนทำงานหลักเพียงแค่ 4-5 คน มากที่สุด 7-8 คน จากนั้นค่อยดึงสมาชิกที่เหลือที่สามารถเสียสละเวลาและสนใจแต่ละกิจกรรมเข้าร่วมทำงาน

พวกเขาเชื่อว่า ไม่ว่าจะเป็นงานขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ ทีมงานที่ทำงานอย่างจริงจังนั้นมีเพียงไม่กี่คนเท่านั้น ที่เหลือเป็นคนที่ช่วยเล็กๆ น้อยๆ ดังนั้น ในแต่ละงานกลุ่ม YEC แม่ฮ่องสอน มีทีมงานหลัก และดึงสมาชิกที่สนใจและมีทัศนคติคล้ายกันมาทำงาน เข้าใจธรรมชาติของแต่ละคน เข้าใจสมาชิกในกลุ่มอย่างดี ซึ่งแต่ละกิจกรรมอาจจะมีสมาชิกที่มาร่วมแตกต่างกันไป แต่มีทีมหลักที่มาเข้าร่วมเป็นประจำรับผิดชอบงาน (ประภาพรรณ กองเพิ่มพูล, 2562)

การรับสมาชิกใหม่

เนื่องจากกลุ่ม YEC จังหวัดแม่ฮ่องสอนเน้นทีมงานหลักที่เสียสละทำงานเพียงไม่กี่คน ทำให้การรับสมาชิกใหม่ของกลุ่มอย่างเป็นทางการจึงไม่ใช่กิจกรรมที่ได้รับความสนใจจากทางกลุ่มมากนัก การรับสมาชิกของกลุ่มจึงเป็นการคัดสรรและชักชวนคนที่มีทัศนคติตรงกันและต้องการทำงาน ไม่เปิดรับสมัครสมาชิกจำนวนมาก ซึ่งในแต่ละปีอาจมีสมาชิกใหม่เพียง 2 คน หรือบางปีมีเพียง 1 คนเท่านั้น แต่พวกเขาเชื่อว่าคนที่มีคุณภาพแม้จะมีจำนวนน้อยจะสามารถทำงานประสบความสำเร็จได้ดีเช่นกัน แม้จะมีจำนวนน้อยก็ตาม ซึ่งแตกต่างจากกลุ่ม YEC จังหวัดอื่นๆ ที่มีการสมัครสมาชิกใหม่มาเป็นอย่างทางการ และมีจำนวนสมาชิกสมัครเข้ามาแต่ละปีจำนวนมาก 20-30 คนขึ้นไป (บัญชา เสมาเพชร, 2563)

กิจกรรมและการสานสัมพันธ์

การสานสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกกลุ่ม

1) การประชุมประจำทุกเดือน การประชุมประจำของกลุ่ม YEC แม่ฮ่องสอน เดือนละ 1 ครั้ง เป็นการประชุมกลุ่มทางการที่สมาชิกทุกคนควรจะเข้าร่วม โดยมีวาระความคืบหน้ากิจกรรมหรือโครงการที่จัดทำขึ้นของกลุ่ม หรือภารกิจที่ได้รับมาจากหอการค้าจังหวัดแม่ฮ่องสอน และนำมาประชุมประเมินร่วมกันว่าเป็นภารกิจที่สามารถทำได้หรือไม่

2) การสังสรรค์เป็นประจำ การมีงานเลี้ยง การรวมกลุ่มที่เน้นการทานอาหารร่วมกัน เพื่อสานสัมพันธ์ของคนในกลุ่ม

3) การสื่อสารผ่านทางแอปพิเคชั่น Line มีการจัดตั้งกลุ่ม Line ในชื่อ กลุ่ม YEC แม่ฮ่องสอน เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้สื่อสารกันตลอดเวลา ความคืบหน้าข่าวสาร การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ขอความช่วยเหลือต่างๆ ใช้การสื่อสารผ่านช่องทางนี้ก่อนในเบื้องต้น หากเป็นเรื่องสำคัญจะใช้วิธีติดต่อทางโทรศัพท์ ขณะนี้สมาชิกในกลุ่ม Line มีจำนวนกว่า 50 คน แต่มีสมาชิกที่เคลื่อนไหวพูดคุย แจ้งข่าวสาร แลกเปลี่ยนกันนั้น มีไม่เกิน 10 คน แต่อย่างน้อยช่องทางการสื่อสารผ่านกลุ่ม Line สามารถทำให้สมาชิกที่อยู่ไกลอำเภอเมืองได้มีโอกาสรับรู้ข่าวสาร แลกเปลี่ยนความคิดเห็น

เพราะสมาชิกไม่สามารถเข้าร่วมประชุมประจำเดือนได้ เนื่องจากระยะทางเดินทางไกลมาก ใช้เวลาอย่างน้อย 2 ชั่วโมง

การสานสัมพันธ์กับเครือข่ายอื่นๆ

การอบรมหลักสูตร “นักธุรกิจรุ่นใหม่หัวใจพอเพียง” (SEED) เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นทุกปี จัดโดยคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการรุ่นใหม่ YEC หอการค้าไทย เพื่อส่งเสริมพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ และทักษะความเป็นผู้นำการบริหารจัดการสมัยใหม่ การมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล รอบรู้สภาพแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจ มีทักษะ กล้าตัดสินใจ การแก้ปัญหา โดยแต่ละจังหวัดส่งตัวแทน YEC เข้าร่วมรับการอบรมจังหวัดละ 1 ท่าน ทำให้มีสมาชิกเข้าร่วมทั่วประเทศ หลักสูตรยังเน้นให้มีความรู้ความเข้าใจในการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์กับการบริหารองค์กรธุรกิจให้เกิดประโยชน์สูงสุด และหวังว่าตัวแทนกลุ่ม YEC เหล่านี้จะเป็นเครือข่ายการทำงานข้ามจังหวัดที่เข้าใจ สนิทสนม สามารถให้คำปรึกษาหารือ แนะนำซึ่งกันและกัน โดยจัดการอบรม 5 วัน 5 คืน

สัมมนาหอการค้า 17 จังหวัดภาคเหนือ โดยมีตัวแทนหอการค้าจังหวัดทุกจังหวัดของภาคเหนือ รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาสังคม มาประชุมร่วมกันในจังหวัดที่เป็นเจ้าภาพ ให้นำหัวข้อต่าง ๆ ที่จะนำมาหารือกันนั้น มีความสำคัญต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยจะมีทั้งการบรรยายพิเศษ การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ และการนำเสนอกรณีศึกษาจากประสบการณ์จริงของผู้ประกอบการ ในส่วนของการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ทั้งนี้ ผลสรุปและข้อเสนอแนะทั้งหมดที่ได้จากการสัมมนาฯในครั้งนี้ หอการค้าไทยจะนำเสนอให้กับรัฐบาลและหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องได้พิจารณา เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรมต่อไป

งานสานสัมพันธ์นักธุรกิจรุ่นใหม่ YEC หอการค้าภาคเหนือ เป็นงานสานสัมพันธ์ที่จัดขึ้นในทุกปีของภาคเหนือ เพื่อให้สมาชิกกลุ่ม YEC แต่ละจังหวัดของภาคเหนือได้มีโอกาสสานสัมพันธ์ โดยใช้กีฬาเป็นกิจกรรมเชื่อมเครือข่าย

กิจกรรมร่วมกับชุมชน เพื่อสานสัมพันธ์ในกลุ่มและทำกิจกรรมประโยชน์ให้เกิดแก่ชุมชน ในกิจกรรมชื่อ "Young สานต่อที่พ่อทำ Young ทำตามที่พ่อเดิน" #ครบ100วันที่พ่อไม่อยู่ ทำ

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

กิจกรรมและมอบทุนการศึกษาให้เด็กด้อยโอกาสบนดอยสูงทั้ง 4 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น70 คน ที่สนามโรงเรียนบ้านหนองขาวกลาง

รูปที่ 4.2 แสดงกิจกรรมร่วมกับชุมชน
ที่มา : กลุ่ม YEC หอการค้าจังหวัดแม่ฮ่องสอน, 2563

กลุ่ม YEC จังหวัดสระบุรี

จุดเริ่มต้นการรวมตัว

จุดเริ่มต้นการรวมตัวของกลุ่ม YEC หอการค้าจังหวัดสระบุรี เริ่มตั้งแต่ประมาณพ.ศ. 2557 คุณเรวัติ แสงนิล ประธานหอการค้าจังหวัดสระบุรีในปีนั้น รับนโยบายการก่อตั้งกลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (YEC) จากหอการค้าไทย โดยมีนายวสันต์ เสถียรพันธ์ ประธานหอการค้ากิตติมศักดิ์ และอดีตประธานหอการค้าจังหวัดสระบุรีคุณวสันต์ มีความตั้งใจและมุ่งมั่นกับหน้าที่ประธานหอการค้าจึงต้องการสร้างกลุ่ม YEC ของจังหวัดสระบุรีให้สำเร็จ เพื่อมาสานต่องานของหอการค้าจังหวัดและทำตามนโยบายของหอการค้าไทย (วรรณา ชินชูศักดิ์, 2563)

นายเรวัติ แสงนิล และนายวสันต์ เสถียรพันธ์ มอบหมายให้นายชุมพล เสถียรพันธ์ ซึ่งเป็นญาติของนายวสันต์ เป็นประธาน YEC หอการค้าจังหวัดสระบุรีคนแรก นายชุมพล เสถียรพันธ์ได้ชักชวนนางวรรณภา ชินชูศักดิ์ ให้เข้าร่วมกลุ่ม YEC และร่วมช่วยกันค้นหาสมาชิกคนอื่นๆ โดยใช้วิธีซึ่งขณะนั้นการรวบรวมสมาชิกก็ใช้วิธีเดียวกับหลายที่ คือ ชักชวนลูกหลานสมาชิกหอการค้าจังหวัด ที่ต่างคนไปเรียนต่างถิ่น หรือต่างประเทศ รวบรวมสมาชิกได้ประมาณ 10 คน จึงสามารถก่อตั้งกลุ่ม YEC รุ่นแรกได้สำเร็จ ในช่วงเริ่มต้น กิจกรรมของกลุ่ม YEC เน้นกิจกรรมค้นหาและ

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

รวบรวมสมาชิกกลุ่มให้มากที่สุด และกิจกรรมทำความรู้จักระหว่างสมาชิกในกลุ่ม (วรรณา ชินชูศักดิ์, 2563)

ในพ.ศ. 2559 นางวรรณภา ได้เข้ารวมการอบรม SEED 2 อบรมเป็นเวลา 5 วัน จัดโดยหอการค้าแห่งประเทศไทย ที่กรุงเทพ ซึ่งตอนนั้นนางวรรณภายังไม่ได้มีตำแหน่งใน YEC ชัดเจน หลังจากอบรม seed 2 ทำให้คุณวรรณภาได้เข้าใจวัตถุประสงค์และบทบาทของกลุ่ม YEC มากขึ้น จึงกลับสระบุรีพร้อมไฟแรงสูงอยากเริ่มทำงานให้จังหวัด อยากสร้างสรรค์โครงการดีๆ ให้เกิดขึ้นในจังหวัดสระบุรี ต้องการเป็นที่จะถ่ายทอดความคิด ความรู้ ที่ได้รับการอบรม SEED มาใช้ในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติสมาชิกรุ่นใหม่ๆ ด้วยความเชื่อว่า สิ่งดีดีล้วนขับเคลื่อนมาจากทัศนคติที่ดีทั้งสิ้น วรรณภาได้รับเลือกให้เป็นประธานกลุ่ม YEC หอการค้าจังหวัดสระบุรีรุ่นที่ 2 พร้อมกับนพดล ธรรมวิวัฒน์ที่เป็นประธานหอการค้าสระบุรีคนใหม่ คุณวรรณภาจึงมุ่งมั่นตั้งใจพัฒนากลุ่ม YEC อย่างเต็มที่ และเริ่มเข้าร่วมประชุมระดับจังหวัดมากขึ้น เป็นจุดเริ่มต้นในการพากลุ่ม YEC หอการค้าจังหวัดสระบุรีทำโครงการต่างๆ ในเวลาต่อมา (วรรณา ชินชูศักดิ์, 2563)

โครงสร้างตำแหน่งและสมาชิกกลุ่ม

คณะกรรมการ YEC สระบุรี ประกอบด้วย 14 ท่าน ดังนี้ (หอการค้าจังหวัดสระบุรี,2562)

1) นางวรรณภา ชินชูศักดิ์	ประธาน YEC
2) นางสาวไอรดา อุดมรัตน์	รองประธาน YEC ฝ่ายกิจกรรม
3) นางสาวกิรณา เทียนพิทักษ์	รองประธาน YEC ฝ่ายสมาชิกสัมพันธ์
4) นายไธพัตย์ สวัสดิ์ธนาคูณ	รองประธาน YEC ฝ่ายท่องเที่ยว
5) นางสาวรุ่งระวี พึ่งทอง	รองประธาน YEC ฝ่ายประชาสัมพันธ์
6) นายกฤษดา ดีประหลาด	รองประธาน YEC ฝ่ายสารสนเทศ
7) นางสาวอรอุษา จึงยิ่งเรืองรุ่ง	รองประธาน YEC ฝ่ายเศรษฐกิจ
8) นางสาวภมรรัตน์ จึงยิ่งเรืองรุ่ง	เหรัญญิก YEC
9) นางนิลาวัลย์ คงดีเพียร	เลขานุการ YEC
10) นายชุมพล เสถียรพันธ์	ประธานกรรมการที่ปรึกษา
11) นายอินธิเดช เสถียรพันธ์	กรรมการที่ปรึกษาฝ่ายกิจกรรม
12) นางสาวฐิติมา มีมะโน	กรรมการที่ปรึกษาฝ่ายท่องเที่ยว
13) นายโชคชัย เอื้อบุญนันท์	กรรมการที่ปรึกษาฝ่ายสมาชิกสัมพันธ์

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

14) นายดำรง สังวาลรัตน์ กรรมการที่ปรึกษาฝ่ายเลขานุการ

คณะทำงาน YEC สระบุรี จำนวน 17 ท่าน ดังนี้ (หอการค้าจังหวัดสระบุรี, 2562)

1) นางสาวอาภา อารีย์สมบูรณ์ และนายศุภฤกษ์ โชคปัญญาพงษ์ (ฝ่ายกิจกรรม 2 ท่าน)

2) นางสาวปสุตา ธนาธิวัฒน์, นางสาวสุวิมล เตชะกัญญา และนางสาวณัฐธิดา กสิกิจนำชัย (ฝ่ายสมาชิกสัมพันธ์ 3 ท่าน)

3) นางวนิดา ดำรงค์ไชย, นางสาวฐิตารีย์ สวัสดิ์ธนาคูณ และนายอังกูร ธรรมวิวัฒน์ (ฝ่ายท่องเที่ยว 3 ท่าน)

4) นางสาวนิติกาญจน์ เปี่ยมธนาโรจน์, นางสาวภัทรภร เลิศไพบูลย์ศิริและน.ส.รัชรินทร์ อุดเมืองคำ (ฝ่ายประชาสัมพันธ์ 3 ท่าน)

5) นายณัฐพล เทียมชัยบุญทวี และนายจักรพันธ์ ไมตรีพจน์ (ฝ่ายเศรษฐกิจพาณิชย์ 2 ท่าน)

6) นายชูชีพ ศรีมงคลปทุม และนายจุลพล จิตรีโภชน์ (ฝ่ายเศรษฐกิจการเกษตร 2 ท่าน)

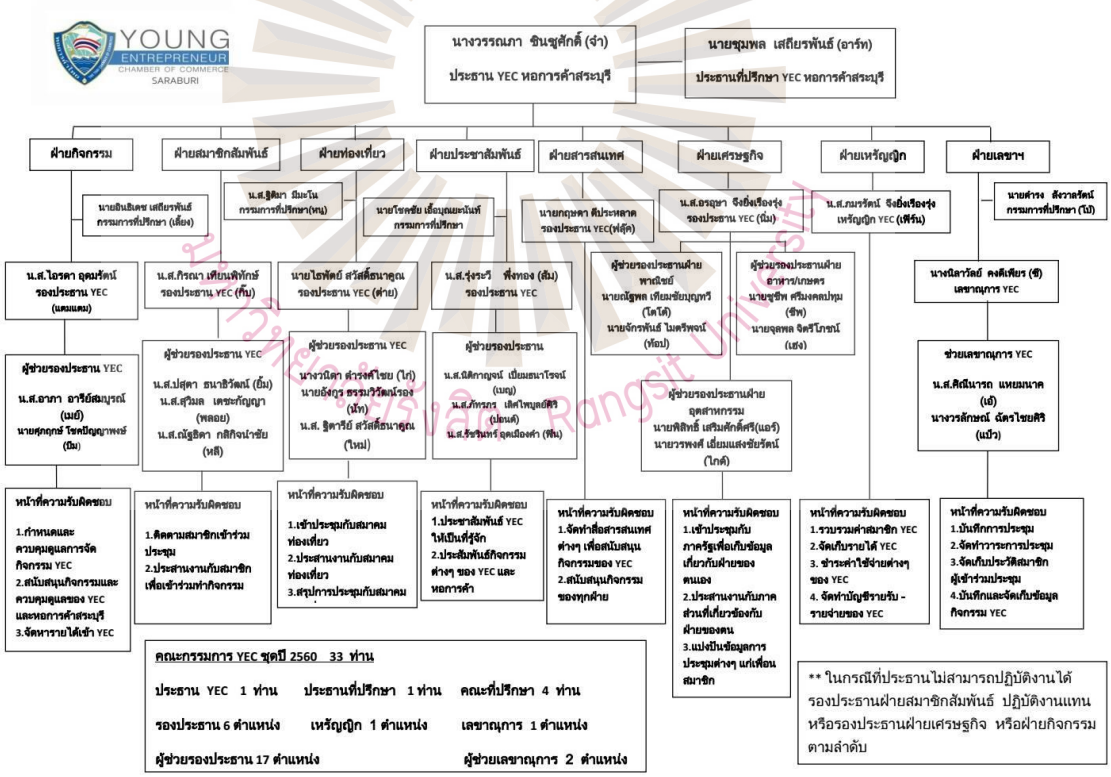

รูปที่ 4.3 แสดงโครงสร้าง YEC จังหวัดสระบุรี รุ่นที่ 2

ที่มา : หอการค้าจังหวัดสระบุรี, 2562

โครงสร้างกลุ่ม YEC หอการค้าจังหวัดสระบุรี รุ่นที่ 3 (หอการค้าจังหวัดสระบุรี,2562)

มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้าง ที่เดิมในยุคของประธานวรรณภา พยายามจัดโครงสร้าง YEC ตามหอการค้าสระบุรี อรอุษาเห็นว่าบางตำแหน่งไม่ได้ใช้ จึงจัดคณะทำงานใหม่

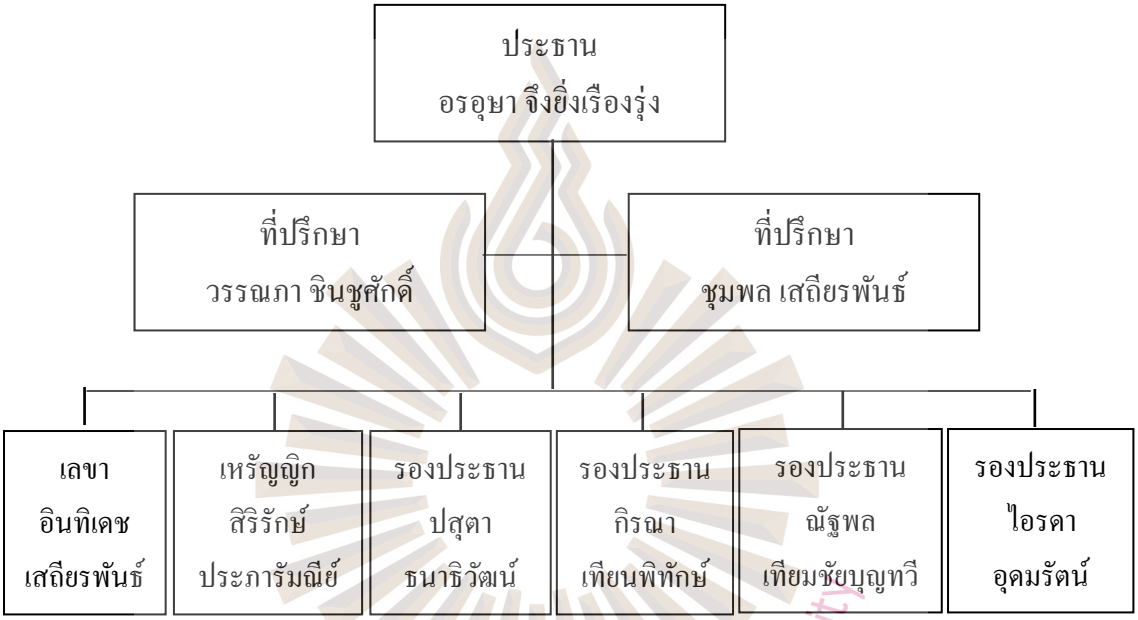

รูปที่ 4.4 โครงสร้างกลุ่ม YEC หอการค้าจังหวัดสระบุรี รุ่นที่ 3
ที่มา : หอการค้าจังหวัดสระบุรี, 2563

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

สมาชิกกลุ่ม

ปัจจุบันมีสมาชิก 78 คน (นับเฉพาะผู้ที่ต่อค่าสมาชิกประจำปี 2562) โดยเปิดรับสมาชิกปีละ 1 ครั้ง โดยต้องผ่านการอบรม

สมาชิกผู้ก่อตั้งส่วนใหญ่เป็นลูกหลานของสมาชิกหอการค้าจังหวัดสระบุรี ในรุ่นต่อมาจึงมีทั้งลูกหลานหอการค้าและบุคคลภายนอก ซึ่งสมาชิกที่เข้ามาร่วมเป็น YEC คือ กลุ่มคนที่จบใหม่กลับมาทำงานสานต่อกิจการที่บ้าน ต้องการหาเพื่อนและเครือข่ายทางสังคมหรือคอนเน็คชั่น มีจำนวนสมาชิกปัจจุบันคือ 90 คน

การบริหารจัดการภายในกลุ่ม

ประธานมีวาระ 2 ปี หมดวาระพร้อมประธานหอการค้าจังหวัดสระบุรี และเลือกตั้งประธานกลุ่ม YEC พร้อมประธานหอการค้าจังหวัด

การบริหารจัดการเวลาทำโครงการ แต่ละฝ่ายมีหน้าที่ของตนเอง ฝ่ายนั้นๆ จะตั้งทีมของตนเอง ซึ่งผู้ที่เป็นทีมงานเป็นสมาชิก YEC หรืออาจะดึงคนนอกเข้ามาร่วมทีมได้ ไม่มีการปิดกั้นคนนอก เมื่อรวมทีมได้แล้ว จะมีการตั้งกลุ่มทีมงานใน Application Line เพื่อทำความเข้าใจกำหนดการหน้าที่ และดำเนินการตามที่ได้ประชุมงานของฝ่ายนั้น และแม้ว่าสมาชิกกลุ่มจะไม่ได้ active ทั้งหมด ทุกคน แต่เมื่อขอความช่วยเหลือให้ร่วมทำกิจกรรมส่วนใหญ่จะไม่ปฏิเสธในการให้ความร่วมมือ

การรับสมาชิกใหม่

ค่าสมาชิกรายปีของกลุ่ม YEC สระบุรี จำนวน 1,500 บาท ในจำนวนราคาดังกล่าวเป็นของกลุ่ม YEC จำนวน 500 บาท และเป็นของหอการค้าจังหวัดสระบุรี 1,000 บาท

กิจกรรมและการสานสัมพันธ์

การสานสัมพันธ์ภายในกลุ่ม

1) การนัดพบทางการ : ประชุมประจำเดือน

2) การนัดพบไม่เป็นทางการ ขึ้นอยู่กับสมาชิกภายในกลุ่ม เช่น นัดทานข้าว เล่นกีฬา เป็นต้น

3) ร่วมงานเปิดร้านค้าสมาชิก

4) ร่วมงานแต่งงานสมาชิก

5) ร่วมงานประเพณีต่างๆ ของจังหวัด

6) การผลิตเสื้อขาวปกน้ำเงิน สัญลักษณ์ของกลุ่ม YEC หอการค้าจังหวัดสระบุรี เมื่อสมาชิกเริ่มออกไปประชุมกับหน่วยงานภาครัฐต่างๆ มากขึ้น ภาพเสื้อขาวปกน้ำเงินที่สมาชิก YEC สวมใส่ไปประชุม เปรียบเสมือน แบรนด์ YEC ที่เริ่มแสดงบทบาทมากขึ้นในเวทีต่างๆ

7) การอบรม YEC GEN… เป็นการอบรมที่จัดขึ้นในทุกปี เพื่อต้อนรับสมาชิกใหม่ของกลุ่ม YEC เป็นกิจกรรมที่สมาชิกใหม่ทุกคนต้องเข้าร่วมการอบรมดังกล่าว หากสมาชิกท่านใดไม่ต่อสมาชิกและกลับเข้ามาสมัครใหม่ ต้องเข้าร่วมเช่นกัน เพื่อทำความรู้จักและทำความเข้าใจถึงจุดมุ่งหมายโครงสร้าง และกิจกรรมของกลุ่ม YEC ให้เกิดการส่งต่อแนวความคิด และทัศนคติการเป็นจิตอาสา โดยรุ่นพี่จะทำหน้าที่จัดอบรมเพื่อค้นหาสมาชิกรุ่นน้อง สร้างความรู้ และทัศนคติที่ว่า

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

หอการค้าไม่ได้แสวงหากำไร แต่เป็นการดึงศักยภาพของนักของธุรกิจในจังหวัดออกมาใช้เพื่อพัฒนาตนเอง และพัฒนาจังหวัด ในพ.ศ. 2562 มีหลักสูตร YEC Saraburi Gen 4 “Strong Leadership From The Inside Out” เป็นกิจกรรมรับสมัคร YEC หอการค้าสระบุรีประจำปี จัดโดย YEC สระบุรี เจน 3 เพื่อค้นหาเจน 4 ผู้มีจิตสาธารณะเดียวกันมาร่วมทำงานเพื่อสร้างสรรค์สิ่งทีดี่ให้แก่จังหวัดสระบุรีต่อไป

8) การพัฒนาศักยภาพสมาชิก YEC สระบุรี มีวัตถุประสงค์ เพื่อการเพิ่มศักยภาพ และความรู้ให้กับสมาชิก YEC การเพิ่มเติมความรู้และทักษะต่างๆให้กับสมาชิกเดิม และการเปิดรับสมาชิกใหม่ที่มีความตั้งใจจริงในการเข้ามาเป็น YEC รุ่นใหม่ไปพร้อมกับการเสริมสร้างความรู้ คาดหวังว่าผลที่ได้รับ สมาชิก YEC ได้รับความรู้ที่แปลกใหม่จากการจัด Dinner Talk มีสมาชิก YEC รุ่นใหม่เข้ามาเพิ่มเติม อีกทั้งยังสร้างความเหนียวแน่นให้กับสมาชิกเดิมจากการได้ร่วมมือกันจัดการสัมมนา

รูปที่ 4.5 การให้ความรู้สมาชิก YEC ด้านการตลาดออนไลน์

ที่มา : หอการค้าจังหวัดสระบุรี, 2562

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

รูปที่ 4.6 การเปิดอบรม YEC สระบุรี GEN 3 เพื่อรับสมาชิกใหม่

ที่มา : หอการค้าจังหวัดสระบุรี, 2562

การสานสัมพันธ์กับเครือข่ายอื่นๆ

1) การอบรมหลักสูตร “นักธุรกิจรุ่นใหม่หัวใจพอเพียง” (SEED)

2) ประชุมใหญ่หอการค้า 5 ภาคประจำปี

3) ประชุมใหญ่หอการค้าทั่วประเทศ

4) จัดกิจกรรม กีฬาสานสัมพันธ์ภาคกลางตอนบน โดยมีผู้เข้าร่วมแข่งขัน 9 ทีม อันได้แก่ อยุธยา ปทุมธานี นนทบุรี สระบุรี กาญจนบุรี สุพรรณบุรี ลพบุรี กรุงเทพฯ และ รวมดาว YEC ทั่วประเทศ เพื่อสร้างสานสัมพันธ์อันดีภายใน YEC กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน การประชาสัมพันธ์ให้จังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบนเข้าร่วม ผลที่ได้รับสมาชิก YEC สระบุรีเกิดความรักความสามัคคีพร้อมใจเข้ามาช่วยงานกันจำนวนมาก 2. สมาชิก YEC จากกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบนเข้าร่วมกันจำนวนมาก รวมไปถึงมีจังหวัดอื่นๆเข้ามาร่วมกิจกรรมในครั้งนี้จำนวนมากกว่า 180 คน ทำให้สมาชิก YEC แต่ละจังหวัดได้รู้จักกันมากขึ้น

5) การจัดทีมสมาชิกเพื่อเข้าร่วมงานสานสัมพันธ์แต่ละภาค เพื่อเพิ่มเติม Connection ให้กับสมาชิกเพื่อให้สมาชิกได้สานสัมพันธ์อันดีกับสมาชิก YEC ในจังหวัดต่างๆ เพื่อทำความรู้จัก

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

กับนักธุรกิจรุ่นใหม่ในจังหวัดต่างๆ ผลที่ได้รับ สมาชิกได้เพื่อนใหม่ ได้เปิดโลกทัศน์และมุมมองใหม่ๆจากธุรกิจอื่นนอกเหนือจากธุรกิจของตน

รูปที่ 4.7 งานสานสัมพันธ์ YEC ภาคตะวันออกครั้งที่ 2 จังหวัดปราจีนบุรี

ที่มา : ผู้วิจัย, 2563

รูปที่ 4.8 งานสานสัมพันธ์ YEC ภาคกลาง ครั้งที่ 2 จังหวัดนนทบุรี

ที่มา : ผู้วิจัย, 2563

กิจกรรมสานสัมพันธ์กับหอการค้าจังหวัด

1) การจัดทีมสมาชิกเพื่อเข้ารดน้ำขอพรท่านผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด ในวันที่ 12 เมษายน 2560 พร้อมกับคณะกรรมการหอการค้าจังหวัดสระบุรี เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสามัคคีและพร้อมเพรียงกันของหอการค้าจังหวัดสระบุรี ผลที่ได้รับ สมาชิก YEC ได้เป็นที่รู้จักของข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ของจังหวัดผ่านทางการแนะนำของผู้ใหญ่ในหอการค้า

รูปที่ 4.9 กิจกรรม กลุ่ม YEC รดน้ำขอพรกลุ่มผู้สูงอายุในหอการค้าจังหวัด

ที่มา : ผู้วิจัย, 2563

2) การเข้าร่วมประชุม หอการค้า 5 ภาค เพื่อรับฟังข่าวสารของหอการค้าไทย และการพูดคุยในแนวทางเศรษฐกิจที่จะไปในทิศทางเดียวกันของสมาชิกหอการค้าไทย พบปะและเปลี่ยนความคิดเห็นจากเพื่อนสมาชิกหอการค้าและ YEC จากภาคต่างๆ ผลที่ได้รับ สมาชิก YEC ได้รับรู้ข่าวสาร วัฒนธรรม และธรรมเนียม ปฏิบัติของชาวหอการค้า

รูปที่ 4.10 การเข้าร่วมประชุมหอการค้า 5 ภาค

ที่มา : ผู้วิจัย, 2563

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

3) ประชุมใหญ่ หอการค้าทั่วประเทศ เพื่อรับทราบข้อมูลข่าวสาร ผลงาน และนโยบายของหอการค้าไทย เพื่อร่วมกิจกรรม YEC Pitchingเพื่อพบปะและเปลี่ยนความคิดเห็นจากเพื่อนสมาชิกหอการค้าและ YEC จากภาคต่างๆ ทั่วประเทศ

กลุ่ม YEC จังหวัดชลบุรี

จุดเริ่มต้นการรวมตัว

จุดเริ่มต้นและแกนหลักในการก่อตั้งและบริหารกลุ่ม YEC หอการค้าจังหวัดชลบุรี คือ นายธีรินทร์ ธัญญวัฒนกุล ทายาทนายสุนทร ธัญญวัฒนกุล เจ้าของธุรกิจข้าวในจังหวัด ซึ่งดำรงตำแหน่งเป็นประธานหอการค้าชลบุรีหลายสมัยเป็นเวลา 10 ปี เมื่อ 10 ปีก่อนนายสุนทรได้ชักชวนนายธีรินทร์ให้เข้าเป็นสมาชิกหอการค้าจังหวัดชลบุรี เนื่องจากต้องการให้นายธีรินทร์พบปะสังสรรค์ มีเพื่อนและมีสังคม (ธีรินทร์ ธัญญวัฒนกุล, 2563)

ในช่วงแรกนายธีรินทร์ ไม่เข้าใจว่าหอการค้าจังหวัดคืออะไร มีจุดมุ่งหมายอย่างไร รู้เพียงแค่ว่าบิดาอยู่ในกลุ่มหอการค้า การทำกิจกรรมร่วมกับหอการค้าจังหวัดชลบุรี ส่วนใหญ่เป็นประชุมเรื่องต่างๆ เป็นการประชุมเดือนเว้นเดือน เพื่ออัพเดทข่าวสารและพบปะสังสรรค์ สมาชิกการประชุมมักเป็นกลุ่มเดิม นายธีวินทร์ไม่ได้รู้สึกสนใจทำงานในหอการค้ามากนัก แต่ก็พยายามจะเข้าร่วมประชุมให้ครบ (ธีรินทร์ ธัญญวัฒนกุล, 2563)

ในยุคสมัยของนายอิสระ ว่องกุศลกิจ เป็นประธานหอการค้าไทย มีนโยบายก่อตั้งกลุ่ม YEC ทั่วประเทศ จึงเรียนเชิญให้หอการค้าจังหวัดทั่วประเทศส่งผู้แทนนักธุรกิจคนรุ่นใหม่อายุไม่เกิน 40 ปี เพื่อเข้าร่วมประชุมกับหอการค้าไทยที่กรุงเทพมหานคร ประธานหอการค้าจังหวัดชลบุรีจึงส่งนายธีรินทร์เข้าประชุม เนื่องจากเป็นคนเดียวที่อายุต่ำกว่า 40 ปี ซึ่งขณะนั้นนายธีรินทร์เข้าประชุมตามความต้องการของบิดาเท่านั้น ไม่ได้สนใจการประชุมของหอการค้าไทย ในการประชุมครั้งนั้นมีตัวแทนหอการค้าจังหวัดเข้าร่วมประมาณ 30 กว่าจังหวัด จบการประชุมครั้งแรกที่ กทม. จังหวัดชลบุรียังไม่ได้ก่อตั้งกลุ่ม YEC (ธีรินทร์ ธัญญวัฒนกุล,2563)

การประชุมครั้งที่ 2 ของหอการค้าไทย ที่จังหวัดตรัง นายธีรินทร์ได้เป็นตัวแทนหอการค้าจังหวัดชลบุรีเข้าร่วมประชุมอีกครั้ง จังหวัดต่างๆ เริ่มมีความคืบหน้าการก่อตั้งกลุ่ม YEC ในขณะที่จังหวัดชลบุรียังไม่มีความคืบหน้า มีเพียงนายธีรินทร์เพียงคนเดียวเท่านั้น เมื่อจบการประชุมครั้งที่ 2

นายธีรินทร์จึงลองจัดตั้งกลุ่ม YEC หอการค้าจังหวัดชลบุรีอย่างจริงจังมากขึ้น แต่ก็ไม่สามารถรวบรวมสมาชิกได้ เพราะนายธีรินทร์ไม่ได้เรียนในจังหวัดชลบุรี เรียนต่างจังหวัดและเรียนที่ต่างประเทศ ทำให้ไม่มีเพื่อนในจังหวัดชลบุรี จึงไม่ได้ชักชวนเพื่อนตนเองเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่ม YEC (ธีรินทร์ ธัญญวัฒนกุล, 2563)

นายสุนทร ธัญญวัฒนกุล ประธานหอการค้าจังหวัดชลบุรี ได้ส่งนายธีรินทร์ เข้าร่วมการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการโครงการพัฒนาผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรม (คพอ.) จัดขึ้นโดนกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมจังหวัดชลบรี เพื่อส่งเสริมให้เกิดผู้ประกอบการรายใหม่ และพัฒนาผู้ประกอบการที่มีอยู่เดิมให้เป็นผู้ประกอบการที่มีประสิทธิภาพ มีการสัมภาษณ์ คัดผู้เรียนต้องมีเอกสารประกอบการรับสมัคร จัดอบรมหนึ่งเดือนเต็ม ที่อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี มีนักธุรกิจในจังหวัดชลบุรีเรียนประมาณ 60 คน นายธีรินทร์ได้ชักชวนเพื่อนนักธุรกิจที่ร่วมอบรมด้วยกันให้เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่ม YEC แต่ก็ไม่ได้เข้าเป็นสมาชิกมากนัก กลุ่มนักธุรกิจเหล่านี้ต้องไปศึกษาดูงานที่โรงงานข้าวของนายธีรินทร์ ในวันนั้นนายธีวินทร์จึงนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับกลุ่ม YEC จุดมุ่งหมาย บทบาท และโครงสร้างกลุ่มให้กับเพื่อนนักธุรกิจ จึงมีนักธุรกิจเข้าร่วมประมาณ 30 คน (ธีรินทร์ ธัญญวัฒนกุล, 2563)

ในช่วงแรกจัดกิจกรรมทานอาหารร่วมกันหลายครั้ง เพื่อให้สมาชิกมีความสนิทสนมกัน แต่นักธุรกิจที่เข้าร่วมกลุ่ม YEC หอการค้าจังหวัดชลบุรี บางคนเท่านั้นที่เข้าใจจุดมุ่งหมายของกลุ่ม YEC ในการทำเพื่อสังคม อย่างไรก็ตามส่วนใหญ่ต้องการเข้าร่วมเป็นสมาชิกเพื่อเครือข่ายธุรกิจ ไม่พร้อมที่จะทำงานเพื่อสังคม จากสมาชิก 30 คน จึงทยอยห่างและออกจากกลุ่ม YEC ชลบุรีไปบ้าง หลังจากนั้นนายธีรินทร์ และภรรยา ยังคงเป็นสมาชิก YEC ชลบุรีอยู่ และเป็นจุดยืนที่จะนัดพบปะสังสรรค์สมาชิก ควบคู่ไปกับการประชุมกันเป็นประจำ ทำให้สมาชิกค่อยๆ สนิทสนมกัน สามารถขยายฐานสมาชิกจากการช่วยกันชักชวนเพื่อน ๆ มาร่วม และทำให้ขยายงานได้มาขึ้นในเวลาต่อมา (ธีรินทร์ ธัญญวัฒนกุล,2563)

สมาชิกกลุ่ม

สมาชิกจำนวน 70 คน

การบริหารจัดการภายในกลุ่ม

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

การบริหารจัดการกลุ่ม YEC หอการค้าจังหวัดชลบุรี เป็นจังหวัดแรกที่ใช้วิธีการบริหารแบบมืออาชีพ คือ มีการจ้างผู้จัดการกลุ่ม เพื่อบริหารจัดการงานเอกสาร จัดการเรื่องทะเบียนสมาชิก จัดการทั่วไป ในช่วงแรกใช้พนักงานจากบริษัทของนายธีรินทร์ แต่ในช่วงหลังเปลี่ยนมาจ้างผู้จัดการมืออาชีพ เพื่อความยั่งยืน ไม่พึ่งพิงประธาน มีการจ่ายเงินเดือนผู้จัดการโดยใช้งบประมาณของกลุ่ม YEC เอง การจ้างผู้จัดการกลุ่ม เพื่อให้คณะกรรมการและสมาชิกกลุ่ม YEC ได้มีเวลาในการนำเสนอความคิดสร้างสรรค์ สามารถทำงานได้มากขึ้น สามารถดึงศักยภาพของสมาชิกออกมาได้อย่างเต็มที่ ไม่เสียเวลาจัดการงานเอกสาร

สถานที่ในการจัดประชุมของกลุ่ม YEC ใช้อาคารหอประชุมร่วมกับหอการค้าจังหวัดชลบุรี โดยมีเจ้าหน้าที่ประจำ 4 คน เจ้าหน้าที่หอการค้าจังหวัดจำนวน 2 คน เจ้าหน้าที่จากกลุ่ม YEC จำนวน 1 คน เจ้าหน้าที่จากบริษัทประชารัฐสามัคคีจังหวัดชลบุรีจำนวน 1 คน แต่ละกลุ่มก็รับผิดชอบค่าใช้จ่ายเรื่องคนของตัวเอง (ธีรินทร์ ธัญญวัฒนกุล,2563)

การเก็บค่าสมาชิก

ค่าสมาชิกรุ่นที่ 1 เก็บปีละ 5000 บาท ได้เสื้อ ได้เข้าร่วมประชุม ปัจจุบันค่าต่ออายุสมาชิกยังปีละ 5,000 บาทอยู่ แต่สมาชิกเข้าใหม่ 7,000บาท

กิจกรรมและการสานสัมพันธ์

การสานสัมพันธ์ภายในกลุ่ม กลุ่ม YEC จังหวัดชลบุรี มีกิจกรรมเพื่อสานสัมพันธ์กลุ่มตลอดทั้งปี อีกทั้งเป็นการดึงสมาชิกใหม่ให้เข้าร่วม บางงานจัดฟรี บางงานมีค่าใช้จ่ายที่ต้องเก็บสมาชิกเพิ่มเติม

1) ประชุมประจำเดือน เพื่ออัพเดทข่าวสาร งานต่างๆ ที่ได้รับมอบหมายจากหอการค้าจังหวัด

2) กิจกรรม walk rally พาสมาชิกไปต่างจังหวัด และไปต่างประเทศ เช่น ในพ.ศ. 2562 กิจกรรมดังกล่าว ได้จัดขึ้น ณ เมืองดานัง ประเทศเวียดนาม ท่องเที่ยว สะพานญี่ปุ่น ศาลเจ้าโบราณ ล่องเรือกระด้งหมู่บ้านก๊มทาน บานาฮิลส์ สะพานมือ วัดหลินอิ้ง และ ตลาดฮาน

3) การตีกอล์ฟ ราว 3-4 ครั้งต่อปี

4) งานระดมทนกาลาดินเนอร์ เพื่อหาเงินมาปรับปรุง อาคารหอการค้า ปรับปรุงห้องประชุมได้สามารถบรรจุคนได้ 30 คน

5) การสังสรรค์ร้านอาหาร

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

6) ประชุมหอการค้าจังหวัดเดือนละ 1 ครั้งอัพเดทข่าวสาร งานต่างๆ ที่เป็นกิจกรรมหอการค้าจังหวัด

การสานสัมพันธ์เครือข่ายอื่นๆ

1) การอบรมหลักสูตร “นักธุรกิจรุ่นใหม่หัวใจพอเพียง” (SEED) เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นทุกปี จัดโดยหอการค้าไทย ในฝ่ายของคณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง (ภาคธุรกิจ) เพื่อส่งเสริมพัฒนาผู้ประกอบการ SMEs ที่เป็น “ประธานกลุ่มนักธุรกิจรุ่นใหม่ของหอการค้าจังหวัด” หรือ ประธานกลุ่ม YEC ทั่วประเทศ ให้มีความรู้ความเข้าใจ ในการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์กับการบริหารองค์กรธุรกิจ และหวังว่าประธานกลุ่ม YEC ทั่วประเทศจะเป็นเครือข่ายการทำงานซึ่งกันและกัน โดยจัดการอบรม 5 วัน 5 คืน

2) กิจกรรมสานสัมพันธ์กับกลุ่ม YEC ภาคอื่นๆ เช่น จัดกิจกรรมชลยลแพร่ YEC CHONBURI WALK RALLY 2017 เพื่อกระชับความสัมพันธ์กันระหว่างกลุ่มผู้ประกอบการนักธุรกิจคนรุ่นใหม่ภาคเหนือ จังหวัดแพร่และกลุ่มผู้ประกอบการนักธุรกิจคนรุ่นใหม่ภาคตะวันออก จังหวัดชลบุรี และได้มีการลงนามเซ็นต์ MOU เพื่อผลักดันการซื้อขายระหว่าง YEC จังหวัดชลบุรี แพร่ กำแพงเพชร และตราด ที่จังหวัดแพร่

3) Coffee Talk การแลกเปลี่ยนมุมมองเรื่องธุรกิจ และในขณะเดียวเป็นกิจกรรมที่เป็นตัวเชื่อมสานสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มนักธุรกิจทั้งนักธุรกิจที่อยู่ในกลุ่ม YEC และนักธุรกิจอื่นๆ ในเมือง โดยงาน Coffee Talk จัดเป็นประจำร่วม 20 ครั้ง ซึ่งแต่ละครั้งจะมีหัวข้อที่แตกต่างกันออกไป โดยมีหัวข้อต่างๆ ดังนี้

3.1) ในยุคเศรษฐกิจที่ธุรกิจต้องปรับตัว สร้างจุดแข็งแล้วไปด้วยกัน

3.2) คุณสมบัติของท่อ กับการใช้งาน

3.3) การทำธุรกิจในสงครามราคา

3.4) ค้าขายกับราชการดีจริงเหรอ

3.5) โลหะวิทยาขั้นพื้นฐานและความรู้ในการใช้สเตนเลสเกรดต่าง ๆ ให้เหมาะกับงานต่าง ๆ

3.6) การเปลี่ยนไลน์ธุรกิจเพื่อความอยู่รอด

3.7) การทำธุรกิจบนโลกออนไลน์

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

3.8) แรงบันดาลใจในการสร้างธุรกิจ

3.9) ธุรกิจขายยาที่เป็นได้มากกว่า ขายยา

3.10) การรับไม้ต่อธุรกิจครอบครัวจะรุ่งหรือจะร่วง

3.11) ผู้ประกอบการสามารถดูงบการเงินอย่างง่ายเพื่อบริหารและตัดสินใจ

3.12) รับรู้สิทธิประโยชน์ด้านภาษีสำหรับผู้ประกอบการ

3.13) บริหารบัญชีและการเงินสำหรับผู้ประกอบการแม้ไม่ใล่นักบัญชี

3.14) ฯลฯ

4) งานสัมมนาใหญ่ เพื่อหารายได้เข้าหอการจังหวัด และกลุ่ม YEC อีกทั้งเป็นการพบปะของกลุ่มนักธุรกิจภายในเมือง ซึ่งลักษณะงานเป็นงานสัมมนาขนาดใหญ่ มีการกินเลี้ยงโต๊ะจีนหลายสิบโต๊ะ เก็บค่าอาหารต่อหัว โดยหัวข้อหลักของงานสัมมนาจะเปลี่ยนไปแต่ละสถานการณ์ภายใต้งานพัฒนาองค์ความรู้สำหรับ SME (Knowledge Center) เช่น การสัมมนาเรื่องหุ้น หรือการใช้ Application

รูปที่ 4.11 กิจกรรมสานสัมพันธ์ ณ ประเทศเวียดนาม
ที่มา : กลุ่ม YEC หอการค้าจังหวัดชลบุรี, 2563

กลุ่ม YEC จังหวัดสมุทรสาคร

จุดเริ่มต้นการรวมตัว

พ.ศ. 2556 มีนโยบายจากหอการค้าไทยให้จัดตั้งกลุ่มนักธุรกิจรุ่นใหม่ หรือกลุ่ม YEC (Young Entrepreneurs Chamber) ขึ้นมาทั่วประเทศ ให้เป็นส่วนหนึ่งของหอการค้าจังหวัดต่างๆ เตรียมพร้อมเป็นคณะกรรมการหอการค้าในอนาคต โดยประธาน YEC จะเป็นหนึ่งในคณะกรรมการของหอการค้าจังหวัดโดยตำแหน่ง สำหรับการก่อตั้งกลุ่ม YEC หอการค้าจังหวัดสมุทรสาคร ประธานหอการค้าจังหวัดสมุทรสาคร มอบให้รองประธานหอการค้าเป็นดูแลจัดตั้งกลุ่ม YEC จังหวัดสมุทรสาครขึ้นมา

รองประธานหอการค้าจังหวัดสมุทรสาครจึงดำรงตำแหน่งเป็นประธาน YEC รุ่นที่ 1 ไปด้วย ได้เข้ามาชักชวนนายชาธิป ตั้งกุลไพศาล ซึ่งเดิมเป็นคนหาดใหญ่ แต่ย้ายมาอยู่จังหวัดสมุทรสาคร ตั้งรกรากสร้างโรงงานที่นิคมอุตสาหกรรมสินสาคร ในขณะนั้นเป็นประธานนิคมอุตสาหกรรมสินสาคร และเป็นสมาชิกหอการค้าจังหวัดสมุทรสาคร แต่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกับหอการค้ามากนัก เป็นเพียงสมาชิกเท่านั้นให้มาร่วม เมื่อนายชาธิปเข้ามาร่วมกับกลุ่ม YEC จึงได้มาเป็นรองประธานฝ่ายเศรษฐกิจในรุ่นที่ 1

ในรุ่นที่ 2 นายชาธิป ได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งประธาน YEC จังหวัดสมุทรสาคร ร่วมกับการได้รับเลือกให้เป็นรองประธานหอการค้า ในยุคนั้นมีประธานกลุ่ม YEC เป็นรองประธานหอการค้าไม่เกิน 5 จังหวัดทั่วประเทศ เช่น กาญจนบุรี ระยอง เป็นต้น เนื่องจากวัยวุฒิและคุณวุฒิที่เหมาะสม

การบริหารจัดการกลุ่ม YEC หอการค้าจังหวัดสมุทรสาคร

การบริหารจัดการกลุ่ม YEC หอการค้าจังหวัดสมุทรสาคร มีความชัดเจนมากขึ้นในรุ่นที่ 2 ในการสร้างระเบียบและโครงสร้างการจัดการองค์กรในหลายด้าน เช่น สมาชิกประมาณ 50-100 คน Active ประมาณ 20-30 คน ตอนนั้นโครงสร้างแข็งมาก รองประธานแต่ละคนจะมีทีมของตัวเองอีก 5-6 คน

การรับสมัครสมาชิก

กลุ่ม YEC หอการค้าจังหวัดสมุทรสาคร ในยุคที่ 1 เริ่มจากการชักชวนเพื่อนพี่น้องนักธุรกิจที่มีชื่อเสียงในจังหวัดมารวมกลุ่ม เพราะยังเป็นเรื่องใหม่จึงยังไม่มีการสมัครอย่างเป็นทางการ ในยุคที่ 2 สมาชิกได้เปลี่ยนไป เริ่มมีการรับสมัครสมาชิกอย่างทางการมากขึ้น มีการเขียนใบสมัคร ทำให้สมาชิกเริ่มเป็นนักธุรกิจรุ่นใหม่ที่ยังไม่มีชื่อเสียงมากนัก สำหรับการเก็บค่าสมาชิก ในรุ่นที่ 1

เก็บค่าสมาชิก 15,000 บาท รุ่นที่ 2 เก็บค่าสมาชิก 25,000 บาทต่อปี รุ่นที่ 3 เก็บ 35000 บาท และรุ่นต่อๆ ไปก็แพงขึ้นเรื่อยๆ มีกฎว่าคนที่มาเป็นสมาชิก YEC ได้ต้องเป็นสมาชิกหอการค้าก่อน

การคัดเลือกสมาชิก

การคัดเลือกคนเป็นสิ่งที่สำคัญ จะใช้วิธีคัดการสัมภาษณ์ เน้นคำถาม คือ คุณมีเวลาจิตสาธารณะมากน้อยแค่ไหน ถ้าคิดจะเข้ามาแค่หาเครือข่ายส่วนตัวก็จะไม่ผ่านการคัดเลือก ทางกลุ่มใช้เวลาสาธารณะเป็นตัวตั้ง เข้ามาแล้วต้องมีส่วนร่วมให้มากที่สุด หากใครเข้าร่วมไม่ได้ ให้เวลากับงานสังคมไม่ได้ เขาก็จะถอนตัวตั้งแต่แรก ทำให้ได้สมาชิกในแต่ละปีไม่เท่ากัน ส่วนใหญ่อยู่ประมาณ 40—50 คน สมาชิก YEC ปี 2560 จำนวน 37 ท่าน (รุ่น 3) สมาชิก YEC ปี 2561 จำนวน 39 ท่าน (รุ่น 4) สมาชิก YEC ปี 2562 จำนวน 30 ท่าน (รุ่น 5) สมาชิก YEC ปี 2563 อยู่ระหว่างการรับสมัคร

โครงสร้างคณะกรรมการ

ในรุ่นที่ 2 ได้พยายามวางโครงการและหลักเกณฑ์ ระเบียบต่างๆ ของกลุ่มให้ชัดเจน โครงสร้างคณะกรรมการในกลุ่ม YEC หอการค้าจังหวัดสมุทรสาคร ประกอบด้วย ประธาน และรองประธาน 5 คน คือ รองประธานคนที่ 1 รับผิดชอบดูแลเรื่องด้านรัฐกิจ ในรุ่นที่ 2 ได้เลือกอดีตรองนายกเทศมนตรีเทศบาลนครสมุทรสาคร ดำรงตำแหน่งทำให้ได้ความร่วมมือจากท้องถิ่น และภาครัฐดีมาก รองประธานคนที่ 2 รับผิดชอบดูแลด้านเกษตรกรรม รองประธานคนที่ 3 รับผิดชอบดูแลด้านพาณิชย์ รองประธานคนที่ 4 รับผิดชอบดูแลด้านอสังหาริมทรัพย์ รองประธานคนที่ 5 รับผิดชอบดูแลด้านประมง

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

คณะกรรมการ YEC หอการค้าสมุทรสาคร วาระปี บริหาร 2562 – 2563

1) นายภูมิกร มงคลมณีผล ประธาน YEC

2) นายธนกร สิริจุติกุล รองประธาน ฝ่ายเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม การพาณิชย์และแรงงาน

3) นายกิจติพัฒน์ พิมพ์ทิมานนท์, นายวรุตม์ สุวรรณชัย, น.ส.กุลนันท์ ฉันชัยพัฒนา ผู้ช่วยฝ่ายเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม การพาณิชย์ และแรงงาน

4) นายชาคริต ดุษฎีอิสริยกุล รองประธาน ฝ่ายรัฐกิจสัมพันธ์

5) นายชัยพัฒน์ ธีระประภาจิตร และ นายเอกพันธ์ ธาตุปัญญา ผู้ช่วยฝ่ายรัฐกิจสัมพันธ์

6) นายจตุพร จันทรัตน์ รองประธาน ฝ่ายโลจิสติก อุตสาหกรรมแช่เยือกแข็ง และแปรรูป

7) นางสาวอรุณรัตน์ คิดประเสริฐ และ นางสาวสิริพร หลักพิพัฒน์ ผู้ช่วยฝ่ายโลจิสติกส์อุตสาหกรรมแช่เยือกแข็ง และแปรรูป

8) นางสาวเสาวลักษณ์ ใสยิ่ง รองประธานฝ่ายประชาสัมพันธ์และกิจกรรมพิเศษ

9) นางสาวเขมรินทร์ คงคาจิรชยานันท์, นายสิทธิสาต เลิศศิริมงคลชัย และ นายศิวะเรศ ศรีธนาอมร ผู้ช่วยฝ่ายประชาสัมพันธ์และกิจกรรมพิเศษ

10) นางสาวอัจฉรา พงศ์สถาพร รองประธานฝ่ายเกษตรและการท่องเที่ยว

11) นายวนวุฒิ พุฒิตาล, นายฤทธิชัย สารพัน, นางสาวพัชนิมาศ เกียรติเสริมสุข ผู้ช่วยฝ่ายเกษตรและการท่องเที่ยว

12) นางสาวสิริพร หลักพิพัฒน์ เหรัญญิก YEC

13) นางสาวภัสร์นลิน เกียรติกมลศรี ผู้ช่วยเหรัญญิก

14) นายณัฏฐนันท์ นิจวาภาศิริกุล เลขานุการ YEC

15) นางสาวจุฬาลักษณ์ เจริญจิตสวัสดิ์ รองเลขานุการ 1

16) นายศิวะเรศ ศรีธนาอมร รองเลขานุการ 2

วาระการดำรงตำแหน่งของประธาน

กลุ่ม YEC หอการค้าจังหวัดสมุทรสาคร กำหนดวาระของประธานกลุ่ม 2 ปี อันที่จริงไม่ได้เขียนวาระกำหนดชัดเจน แต่นายชาธิปเชื่อว่า ประธานกลุ่ม YEC ไม่ควรเป็นประธานเกิน 1 วาระ เพราะควรมีประธานคนใหม่อยู่ตลอด เปิดโอกาสให้มีคนใหม่ๆ เข้ามาทำงาน เพราะกลุ่ม YEC เป็นกลุ่มนักธุรกิจที่ยังมีภาระดูแลธุรกิจส่วนตัว ต่างจากนักธุรกิจรุ่นใหญ่ที่มีเวลามากกว่า ฉะนั้นวาระประธานของกลุ่ม YEC แตกต่างจากประธานหอการค้าจังหวัด ประธานหอการค้าจังหวัดจะมีวาระการดำรงตำแหน่งครั้งละไม่เกิน 4 ปี

วิธีการส่งต่อตำแหน่งประธาน

กลุ่ม YEC หอการค้าจังหวัดสมุทรสาคร ใช้วิธีการเลือกตั้งเลือกตั้งจากคณะกรรมการกลุ่ม YEC ไม่ได้เลือกตั้งจากสมาชิก อันที่จริงดูจากโครงสร้างคณะกรรมการก็พอจะบอกได้ว่าใครเป็นประธานคนต่อไป เพราะมีการวางตัวไว้บ้างแล้ว คือ ตำแหน่งรองประธานที่ดูแลด้านเศรษฐกิจ จะถูกวางให้เป็นประธานกลุ่ม YEC หอการค้าจังหวัดสมุทรสาครในรุ่นต่อไป

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

การคัดเลือกประธาน YEC

การคัดเลือกประธาน YEC นั้น เลือกมาจากรองประธานกรรมการหอการค้าจังหวัด โดยกรรมการหอการค้าจังหวัดมี 35 คน ได้มาจากการเลือกของประธานหอการค้า แต่ประธาน YEC จะมีการวางตัวกันล่วงหน้า หากใครได้รับการทาบทามเป็นประธานกลุ่ม YEC ก็จะได้รับเลือกให้เป็นรองประธานหอการค้าจังหวัดไว้ เพื่อจะได้รับตำแหน่งประธาน YEC ได้ ในส่วนเรื่องสมาชิกกลุ่ม YEC ได้เข้าไปเป็นคณะกรรมการหอการค้าจังหวัด ในช่วงการก่อตั้งกลุ่ม YEC มีสมาชิก YEC เพียง 4-5 คนเท่านั้น ที่เป็นคณะกรรมการหอการค้าจังหวัด แต่ในพ.ศ. 2562 สมาชิก YEC ได้เข้าไปเป็นคณะกรรมการหอการค้าจังหวัดครึ่งหนึ่ง ราว 17-18 คน จำนวนที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากบทบาทของกลุ่ม YEC มีมากขึ้น

กิจกรรมและการสานสัมพันธ์

การสานสัมพันธ์ภายในกลุ่ม

การสานสัมพันธ์ ภายในกลุ่ม YEC หอการค้าจังหวัดสมุทรสาคร เน้นทำกิจกรรมให้คนสนิทสนมกัน และโจทย์ที่ท้าทายในการผสมรุ่นที่ 1 และคนรุ่นใหม่ๆ ต้องทำให้พวกเขาผสมกลมกลืนกันให้ได้ จึงใช้เงินค่าสมาชิกส่วนใหญ่ไปกับการจัดงานสานสัมพันธ์ การจัดอบรม การจัดกิจกรรมสานสัมพันธ์นอกพื้นที่ จัดประชุม โดยเฉพาะกิจกรรมทำการฝึกการอบรมสมาชิก YEC รุ่นใหม่ ต้องจัดในทุกปี และเป็นกิจกรรมบังคับของกลุ่ม YEC หอการค้าจังหวัดสมุทรสาคร ในส่วนของกิจกรรมสัมพันธ์ต่อเนื่อง ทุกเดือนจะมีการกินเลี้ยงเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อให้สมาชิกได้พบปะ เจอหน้ากัน รวมถึงมีการประชุมคณะกรรมการกลุ่ม กิจกรรมสานสัมพันธ์ภายในกลุ่ม YEC เช่น

1) กิจกรรม CSR ปันความรู้ เพื่ออนาคตที่ยั่งยืน
2) งานสัมมนา TMB LEAN ON TOUR With YEC Samutsakhom
3) กิจกรรมอบรมผู้ประกอบการ การใช้ C/O Online
4) งานเลี้ยงสังสรรค์ปีใหม่ ธีมงาน “กระโปรงบานขาสั้น” ย้อนวัยด้วยการแต่งกายชุดนักเรียน
5) โครงการอบรม Young Exeutive Program For Chamber of Commerce
6) กิจกรรม ยิงปืนให้โดนใจ ในโครงการ YECP2019
7) การอบรม หัวข้อ “การมัดใจผู้บริโภค” ในโครงการ YECP 2019
8) การอบรม หัวข้อ “7หลุมพลางของ SME” ในโครงการ YECP2019

9) การอบรม หัวข้อ “เปลี่ยนคำพูดเป็นกุศล เปลี่ยนผู้คนให้มีพลัง” ในโครงการ YECP2019

10) การอบรม หัวข้อ “ศาสตร์ตัวเลข” ในโครงการ YECP 2019

11) การอบรม หัวข้อ “ศิลปะป้องกันตัว” ในโครงการ YECP2019

12) การอบรม หัวข้อ “ธรรมนูญครอบครัว” ในโครงการ YECP2019

13) การอบรม หัวข้อ “แรงบันดาลใจเริ่มจากศูนย์” ในโครงการ YECP2019

14) การอบรม หัวข้อ “แรงบันดาลใจการสร้างโรงแรมแมว” KOFUKU CAT HOTEL ในโครงการ YECP2019

15) ฯลฯ

การสานสัมพันธ์เครือข่ายนอกกลุ่ม

ทางกลุ่ม YEC หอการค้าจังหวัดสมุทรสาครยังมีการทำงานสานสัมพันธ์กลุ่ม YEC ทั่วประเทศ งานดังกล่าวจะจัดขึ้นโดยหอการค้าไทย เพื่อให้สมาชิกกลุ่ม YEC ทั้งประเทศได้สนิทสนมกัน และทำงานระดับภูมิภาคร่วมกันได้ดีในอนาคต เช่น งานกิจกรรมรับน้องสานสัมพันธ์สมาชิกใหม่ระหว่างกลุ่ม yec ภาคกลาง เช่น YEC ราชบุรี ที่ YEC สมุทรสาคร YEC ฉะเชิงเทรา , YEC เพชรบุรี และ YEC นนทบุรี เป็นต้น รวมถึงการเข้าร่วมงานสานสัมพันธ์ที่จัดโดยหอการค้าไทย การอบรมหลักสูตร “นักธุรกิจรุ่นใหม่หัวใจพอเพียง” (SEED) ในรุ่นที่ 2 ในรุ่นนี้ประธาน YEC เกือบทั้งหมด และค่อนข้างสนิทสนมกัน ทำให้มีการติดต่อกันอยู่ตลอด ผ่านทาง Line ทางโทรศัพท์ มีประชุมร่วมกันอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง ทำให้การขับเคลื่อนงานระดับภูมิภาค ข้ามจังหวัดทำได้ง่ายมากขึ้น

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

รูปที่ 4.12 กิจกรรมรับน้องสานสัมพันธ์สมาชิกใหม่ YEC ภาคกลาง

ที่มา : ผู้วิจัย, 2563

ตารางที่ 4.1 เปรียบเทียบรายละเอียดภายในกลุ่ม YEC ทั้ง 4 จังหวัด

จังหวัด **หัวข้อ**	**กลุ่ม YEC แม่ฮ่องสอน**	**กลุ่ม YEC สระบุรี**	**กลุ่ม YEC ชลบุรี**	**กลุ่ม YEC สมุทรสาคร**
จุดเริ่มต้นการรวมตัว	สมาชิกของหอการค้าจังหวัดชักชวนกลุ่มเพื่อนตนเองก่อตั้ง YEC	ประธานหอการค้าจังหวัดผลักดันเครือญาติของตนเองก่อตั้งและรับผิดชอบกลุ่ม YEC	ประธานหอการค้าจังหวัดให้ทายาทตนเองก่อตั้งกลุ่ม และขยายสมาชิกจากกลุ่มนักธุรกิจในจังหวัด	ประธานหอการค้าจังหวัดมอบหมายให้รองประธานก่อตั้งกลุ่ม YEC และขยายสมาชิกโดยการชักชวนนักธุรกิจในเมืองเข้าร่วม

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

ตารางที่ 4.1 เปรียบเทียบรายละเอียดภายในกลุ่ม YEC ทั้ง 4 จังหวัด (ต่อ)

จังหวัด หัวข้อ	กลุ่ม YEC แม่ฮ่องสอน	กลุ่ม YEC สระบุรี	กลุ่ม YEC ชลบุรี	กลุ่ม YEC สมุทรสาคร
การบริหารจัดการภายในกลุ่ม	ใช้วิธีการทำงานที่เป็นธรรมชาติ เน้นกลุ่มเพื่อน มีคนทำงานเพียง 4-5 คน	แต่ละฝ่ายมีหน้าที่ของตนเอง ฝ่ายนั้นๆ จะตั้งทีมของตนเอง ซึ่งผู้ที่เป็นทีมงานเป็นสมาชิก YEC หรืออาจะดึงคนนอกเข้ามาร่วมทีมได้	วิธีการบริหารแบบมืออาชีพ คือ มีการจ้างผู้จัดการกลุ่มเพื่อบริหารจัดการงานเอกสาร จัดการเรื่องทะเบียนสมาชิก จัดการทั่วไป	มีความชัดเจนมากขึ้นในรุ่นที่ 2 ในการสร้างระเบียบและโครงสร้างการจัดการองค์กรในหลายด้าน รองประธานแต่ละด้านจะมีทีมของตัวเองราว 5-6 คน
จำนวนสมาชิกตามที่เสนอหอการค้าไทย	40 คน	95 คน	80 คน	128 คน
สมาชิก พ.ศ. 2562	ราว 10 คน	78 คน	70 คน	30 คน
นโยบายการเพิ่มสมาชิก YEC	ไม่เน้นจำนวน เน้นคุณภาพ	จัดอบรม เข้ามาเป็นรุ่น	เปิดสาธารณะ คนมาสมัครเอง	จัดอบรม เข้ามาเป็นรุ่น
ความถี่ในการจัดประชุม YEC	1 ครั้ง/ เดือน รวมกับประชุมหอการค้า	1 ครั้ง/ เดือน	2ครั้ง/ เดือน แยกกับประชุมหอการค้า	เดือนละครั้ง

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

ตารางที่ 4.1 เปรียบเทียบรายละเอียดภายในกลุ่ม YEC ทั้ง 4 จังหวัด (ต่อ)

จังหวัด หัวข้อ	กลุ่ม YEC แม่ฮ่องสอน	กลุ่ม YEC สระบุรี	กลุ่ม YEC ชลบุรี	กลุ่ม YEC สมุทรสาคร
กิจกรรมสานสัมพันธ์ภายใน	- การประชุมประจำทุกเดือน - การสังสรรค์เป็นประจำ - การสื่อสารผ่านทางแอปพิเคชั่น Line	- การประชุมประจำเดือน - การนัดพบไม่เป็นทางการ เช่น นัดทานข้าว เล่นกีฬา เป็นต้น - ร่วมงานเปิดร้านค้าสมาชิก - ร่วมงานแต่งงานสมาชิก - ร่วมงานประเพณีต่างๆ ของจังหวัด - การผลิตเสื้อขาวปกน้ำเงิน สัญลักษณ์ของกลุ่ม YEC หอการค้าจังหวัดสระบุรี - การอบรม YEC GEN… - การพัฒนาศักยภาพสมาชิก YEC	- ประชุมประจำเดือน - กิจกรรม walk rally พาสมาชิกไปต่างจังหวัดและไปต่างประเทศ - การตีกอล์ฟราว 3-4 ครั้งต่อปี - งานระดมทุนกาลาดินเนอร์ - การสังสรรค์ร้านอาหาร - ประชุมหอการค้าจังหวัดเดือนละ 1 ครั้ง -	- กิจกรรม CSR ปันความรู้ เพื่ออนาคตที่ยั่งยืน - งานสัมมนา TMB LEAN ON TOUR With YEC Samutsakhom - กิจกรรมอบรมผู้ประกอบการ การใช้ C/O Online - งานเลี้ยงสังสรรค์ปีใหม่ - โครงการอบรม Young Exeutive Program For Chamber of Commerce - กิจกรรม ยิงปืนให้โดนใจ - การอบรมในหัวข้อต่างๆ เป็นประจำ

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

ตารางที่ 4.1 เปรียบเทียบรายละเอียดภายในกลุ่ม YEC ทั้ง 4 จังหวัด (ต่อ)

จังหวัด หัวข้อ	กลุ่ม YEC แม่ฮ่องสอน	กลุ่ม YEC สระบุรี	กลุ่ม YEC ชลบุรี	กลุ่ม YEC สมุทรสาคร
กิจกรรมสานสัมพันธ์ภายนอก	- การอบรมหลักสูตร "นักธุรกิจรุ่นใหม่หัวใจพอเพียง" (SEED) - สัมมนาหอการค้า 17 จังหวัดภาคเหนือ - งานสานสัมพันธ์นักธุรกิจรุ่นใหม่ YEC หอการค้า - ภาคเหนือ กิจกรรมร่วมกับชุมชน	- การอบรมหลักสูตร "นักธุรกิจรุ่นใหม่หัวใจพอเพียง" (SEED) - ประชุมใหญ่หอการค้า 5 ภาค ประจำปี - ประชุมใหญ่หอการค้าทั่วประเทศ - จัดกิจกรรมกีฬาสานสัมพันธ์ภาคกลางตอนบน - การจัดทีมสมาชิกเพื่อเข้าร่วมงานสานสัมพันธ์แต่ละภาค	- การอบรมหลักสูตร "นักธุรกิจรุ่นใหม่หัวใจพอเพียง" (SEED) - กิจกรรมสานสัมพันธ์กับกลุ่ม YEC ภาคอื่นๆ เช่น จัดกิจกรรมชลยลแพร่ YEC CHONBURI WALK RALLY - Coffee Talk การแลกเปลี่ยนมุมมองเรื่องธุรกิจ - งานสัมมนาใหญ่ เพื่อหารายได้เข้าหอการจังหวัดและกลุ่ม YEC	- การอบรมหลักสูตร "นักธุรกิจรุ่นใหม่หัวใจพอเพียง" (SEED) - งานกิจกรรมรับน้องสานสัมพันธ์สมาชิกใหม่ระหว่างกลุ่ม yec ภาคกลาง เช่น YEC ราชบุรี ที่ YEC สมุทรสาคร YEC ฉะเชิงเทรา , YEC เพชรบุรี และ YEC นนทบุรี เป็นต้น

ที่มา : ผู้วิจัย, 2563

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

4.7 วิเคราะห์ภาพรวมของลักษณะการรวมกลุ่ม YEC

การวิเคราะห์ภาพรวมลักษณะการรวมกลุ่มของทั้ง 4 จังหวัด จะวิเคราะห์ใน 2 หัวข้อคือ 1.แรงขับเคลื่อนในการรวมกลุ่ม YEC ซึ่งมีแรงขับเคลื่อน 3 เรื่อง คือ นโยบายจากหอการค้าไทย ความต้องการบรรลุเป้าหมายส่วนตัวและการสร้างเครือข่ายในจังหวัด และสายเลือดของหอการค้าจังหวัด 2. วิเคราะห์ภาพรวมของลักษณะการรวมกลุ่ม โดยใช้แนวคิดประชาสังคม เป็นกรอบในการวิเคราะห์ รายละเอียดของแต่ละหัวข้อ มีดังนี้

แรงขับเคลื่อนในการรวมกลุ่ม YEC

1) นโยบายจากหอการค้าไทย (Policy Frameworks)

ใน พ.ศ. 2556 ได้ประกาศนโยบายในการจัดตั้งกลุ่มคนรุ่นใหม่ขึ้นทั่วประเทศ ทายาทนักธุรกิจที่มีไฟ มีความคิดใหม่ๆ ได้เข้ามามีส่วนช่วยในการขับเคลื่อนและเป็นส่วนหนึ่งของหอการค้าจังหวัด แนวนโยบายดังกล่าว ทำให้หอการค้าไทยได้ใช้แนวทางหรือการสร้างกิจกรรมที่ช่วยในการกระตุ้นให้เกิดการรวมกลุ่ม เริ่มจากการขอความร่วมมือไปยังหอการค้าจังหวัดในการสร้างกลุ่ม YEC ซึ่งเมื่อหอการค้าจังหวัดได้รับมอบนโยบายจึงดำเนินการกระตุ้นการจัดตั้งกลุ่มขึ้น พยายามหาสมาชิกจากนักธุรกิจรุ่นใหม่จังหวัด การสร้างนโยบายเช่นนี้ ก่อให้เกิดกลไกใหม่ และพื้นที่กลางในการรวมตัวของคนรุ่นใหม่ นอกจากการให้ความร่วมมือของหอการค้าจังหวัดแล้ว กลุ่มหอการค้าไทยยังมีพื้นที่หรือกิจกรรมที่กระตุ้นให้แต่ละจังหวัดส่งตัวแทนกลุ่ม YEC มาเข้าร่วม ทั้งโครงการอบรมผู้นำหัวใจพอเพียง (SEED) หรือการจัดการประกวดโครงการจากกลุ่ม YEC ซึ่งกิจกรรมจากหอการค้าไทย ทำให้หลายจังหวัดต้องการเข้าร่วมและแข่งขันกันในสร้างความเข้มแข็งของกลุ่ม YEC เพื่อเป็นผลงานที่โดดเด่นของจังหวัด จึงเป็นแรงจูงใจอย่างหนึ่งที่ทำให้เกิดกลุ่ม YEC ขึ้นมาทั่วประเทศ

2) ความต้องการบรรลุเป้าหมายส่วนตัวและการสร้างเครือข่ายในจังหวัด (Consequential Incentives)

หอการค้าไทยถือเป็นองค์กรหนึ่งที่มีการรวมตัวกันทางธุรกิจเพื่อสร้างความเข้มแข็งทางการค้าเป็นสถาบันการค้าเอกชนที่ทั่วโลกรู้จัก และยอมรับเป็นอย่างดี ในขณะที่หอการค้าจังหวัดรวมกลุ่มกันมากว่า 50 ปี นับตั้งแต่ พ.ศ. 2509 ทำให้หอการค้าไทยและหอการค้าจังหวัดเป็นกลุ่มที่มีเครือข่าย ทั้งภายในจังหวัด เครือข่ายนอกจังหวัด และมีพลังสนับสนุนและมีอิทธิพลต่อฝ่ายการเมือง

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

รัฐบาล รัฐท้องถิ่น นับเป็นกลุ่มที่มีเครือข่ายหนาแน่นและมีอิทธิพลในสงคม เมื่อนโยบายการก่อตั้งกลุ่ม YEC เพื่อเป็นส่วนหนึ่งและอยู่ภายใต้การดูแลของหอการค้าจังหวัด ทำให้กลุ่ม YEC กลายเป็นกลุ่มที่หอมหวานสำหรับนักธุรกิจรุ่นใหม่ที่ต้องการสร้างสายสัมพันธ์ทางธุรกิจของตนเอง และสร้างเครือข่ายในระดับจังหวัดและนอกจังหวัดของตนเอง ทำให้แรงจูงใจสำคัญของสมาชิก YEC คือการบรรลุเป้าหมายทางธุรกิจส่วนตัว จึงเข้ามารวมกลุ่มกันอย่างมากมาย ทำให้กลุ่ม YEC หลายจังหวัดมีภาพของการทำงานกับสื่อจำนวนมาก เพราะต้องการมีหน้าตาในจังหวัด สร้างผลงานให้ตนเอง เพื่อได้รับการยอมรับในกลุ่มและสังคม เพราะนักธุรกิจยางคนคนในสังคมที่โดดเด่นได้ด้วยตัวเองไม่ได้ ต้องใช้องค์กรในการสร้างความโดดเด่น ก็เข้ามามากขึ้น (ธนชัย เรืองชัยสิทธิ์) โดยมีหอการค้าจังหวัดสนับสนุนเรื่องเครือข่าย การประสานงาน และทำให้การทำงานง่ายขึ้น นอกจากนี้ยังมีสมาชิกบางส่วนที่เข้ามาเพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเอง มองว่า YEC เป็นกลไกที่สามารถฝึกฝนและพัฒนาให้ทักษะต่างๆ ของตนเองดียิ่งขึ้น เป็นพื้นที่กลางที่สมาชิกได้ลงมือทำงานสามารถออกแบบรูปแบบโครงสร้างการทำงานได้ค่อนข้างอิสระ กิจกรรมไม่มีรูปแบบตายตัว ฝึกวางแผนงาน ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวบรวมทรัพยากรของและคนที่มี โน้มน้าวเจรจาต่อรองกับทีมภายในและคนภายนอก และฝึกทักษะการทำงานเป็นทีม สร้างสัมพันธ์ที่ดีของสมาชิกคนอื่นๆ (ศุภฤกษ์ โชคปัญญาพงษ์, 2563)

3) สายเลือดและเครือญาติของกลุ่มหอการค้า (Inheritance)

ในการก่อตั้งหรือจุดเริ่มต้นของกลุ่ม YEC บางจังหวัด ได้รับแรงหนุนและการสนับสนุนจากกลุ่มหอการค้าจังหวัด เนื่องจากการเป็นสายเลือดและเครือญาติของกลุ่มประธานหรือคณะกรรมการหอการค้าจังหวัด ซึ่งโดยส่วนใหญ่กลุ่มหอการค้าจังหวัดต้องการให้บุตรหรือเครือญาติตนเองที่มีความสนใจเป็นนักธุรกิจ ได้เข้าร่วมกลไกหอการค้าจังหวัด เนื่องจากเป็นเครือข่ายที่ใหญ่ในจังหวัด สมาชิกหลายคนก้าวเข้ามาตามคำชักชวนของพ่อแม่ และญาติใกล้ชิด ทำให้นักธุรกิจรุ่นใหม่ที่มีครอบครัวเป็นสมาชิกในหอการค้าจังหวัด มีโอกาสที่ดีกว่าในการเข้ากลุ่ม และทำกิจกรรมมากว่านักธุรกิจรุ่นเดียวกันที่ไม่มีสายสัมพันธ์ทางสายเลือดในจังหวัด ในแง่หนึ่งการนำทายาทหรือเครือญาติของตนเองได้เข้าร่วมกลุ่มนั้นเอง เป็นแนวทางที่หลายจังหวัดเลือกใช้เพราะมองว่า ตระกูลของตนเองมีความผูกพันในประชาชนในพื้นที่ และต้องการให้ทายาทเข้ามาสานต่ออุดมการณ์ของตนเองที่ได้วางแผนเมือง ทายาทซึ่งมีความใกล้ชิด เองได้รับการปลูกฝังและพัฒนามาในแนวทางเดียวกัน จะรับแนวทางและการปรับตัวได้ง่ายกว่า ส่งผลถึงความต่อเนื่องในการปฏิบัติงาน เช่น กลุ่ม YEC จังหวัดชลบุรี นายธีรินทร์ ธัญญวัฒนกุลเป็นบุตรชายของนายสุนทร ธัญญวัฒนกุลซึ่งดำรงตำแหน่งประธานหอการค้าจังหวัดมากกว่า 20 ปี ซึ่งทำให้มีเครือข่ายและกลุ่ม

สนับสนุนจากนักธุรกิจในจังหวัดจำนวนมาก ทำให้การมอบอำนาจและการก้าวเข้าสู่ตำแหน่งของนายธีวินทร์ เป็นไปตามแรงสนับสนุนของครอบครัว ซึ่งมีผลต่อการดำเนินกิจกรรมและโครงการในจังหวัด เนื่องจากมีสายสัมพันธ์และเครือข่ายอยู่จำนวนหนึ่งที่คุณพ่อได้สร้างไว้ ทำให้ง่ายในการทำกิจกรรมและรวบรวมสมาชิกมากขึ้น จนนายธีวินทร์ ได้รับเลือกให้เป็นประธานหอการค้าจังหวัดในลำดับต่อไป

ลักษณะการรวมตัวของกลุ่ม YEC : กลุ่มประชาสังคม ที่มีจุดหมายส่วนตัวและจุดมุ่งหมายเพื่อส่วนรวม

จากข้อมูลเชิงลึกของกรณีศึกษา กลุ่ม YEC 4 จังหวัด (แม่ฮ่องสอน สระบุรี ชลบุรี สมุทรสาคร) ในจุดเริ่มต้น การบริหารจัดการกลุ่ม การสานสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม และนอกกลุ่ม ภายใต้การดูแลของหอการค้าจังหวัด สามารถอธิบายได้ว่า ลักษณะการรวมตัวของกลุ่ม YEC เป็นกลุ่มประชาสังคมในจังหวัดกลุ่มหนึ่ง โดยกลุ่ม YEC มีองค์ประกอบของการเป็นกลุ่มประชาสังคม คือ มีกลุ่มนักธุรกิจมารวมตัวกันในลักษณะของ “กลุ่มสังคม” ลักษณะของการรวมตัวกันมีได้ทั้งการรวมตัวแบบเผชิญหน้ากัน เช่น การประชุมสัปดาห์ของกลุ่ม YEC และการประชุมเดือนของหอการค้าจังหวัด การสื่อสารระหว่างกลุ่มตลอดเวลา โดยเฉพาะในรูปแบบออนไลน์ช่องทางใหม่ๆ ทั้งกลุ่มใน Facebook กลุ่มใน Line มีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกกลุ่ม ในรูปแบบของเพื่อนและความสัมพันธ์เชิงหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกัน โดยสมาชิกมีประเด็นการทำงานร่วมกัน ทั้งการพัฒนาศักยภาพและเครือข่ายของสมาชิกกลุ่ม และการมุ่งพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดให้ดียิ่งขึ้น ผ่านกิจกรรมขับเคลื่อนที่กลุ่มคิดขึ้น หลากหลายกิจกรรม เพื่อให้กลุ่มมีการพบปะสังสรรค์กัน เช่น กิจกรรมหารายได้ การจัดงานสัมมนา การจัดงานอบรม เป็นต้น

กลุ่ม YEC เป็นภาคประชาสังคมที่มีพื้นที่ของตนเอง โดยไม่ตกอยู่ใต้พื้นที่การเมืองของรัฐ (Political Society) เป็นอิสระจากการควบคุม การจัดการของภาครัฐ มีกฎระเบียบและโครงสร้างการบริหารงานเป็นของตนเอง มีเครือข่ายการทำงานเป็นของตนเอง สามารถดำเนินภารกิจภายในกลุ่มด้วยศักยภาพของกลุ่มเอง เนื่องจากมีสถานทางเศรษฐกิจที่ดี โดยกลุ่ม YEC ทั้ง 4 กรณีศึกษา มีการจัดหางบประมาณจากค่าสมาชิกกลุ่ม การสนับสนุนจากหอการค้าจังหวัด และการระดมทุนจากภายนอกด้วยตนเองหลากหลายกิจกรรม โดยไม่ต้องขอรับการสนับสนุนจากภาครัฐ และในหลายกิจกรรมเป็นการสนับสนุนจากภาครัฐด้วย

กลุ่ม YEC เป็นกลุ่มที่ผู้นำมีนัยสำคัญอย่างมากในการทำให้เกิดการรวมกลุ่ม ผู้นำต้องทำให้คนยอมรับและได้รับความร่วมมือความสนใจจากสมาชิก โดยกลุ่ม YEC ทุกจังหวัด จะมีผู้นำเพียง 1 คนที่โดดเด่นออกมา และเป็นผู้นำในการรวมตัวและขับเคลื่อนกิจกรรม ซึ่งหากขาดผู้นำคนนี้อาจทำให้ศูนย์กลางในการรวมคน การประสานงาน การนำทางความคิดและแนวทาง และการทำงานกิจกรรมใหม่ๆ ระดับจังหวัดเป็นไปได้ยาก

กลุ่ม YEC เป็นกลุ่มที่มีการมุ่งผลประโยชน์หรือแรงจูงใจดังกล่าวก็มีขอบเขตกว้างขวาง เป็นแรงจูงใจที่ดึงดูดให้สมาชิกของแต่ละกลุ่มเข้ามาเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ตั้งแต่ จุดมุ่งประโยชน์ส่วนตนเป็นหลัก (Private Benefit) สมาชิกเข้ามาเพื่อค้นหาประโยชน์บางอย่างจากกลุ่มเพื่อส่งเสริมและต่อยอดเครือข่ายธุรกิจของตนเอง เข้ามาเพื่อมุ่งพูดคุยโครงการของตนเอง การมุ่งประโยชน์ของมวลสมาชิกเป็นหลัก (Mutual Benefit) คือ สมาชิกในกลุ่มเข้ามาทำงานเพื่อพัฒนากลุ่มให้ดีขึ้น ทำกิจกรรมที่มุ่งเน้นพัฒนาสมาชิกภายในกลุ่ม YEC ให้มีศักยภาพและทักษะเพิ่มมากขึ้น เน้นการทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อให้กลุ่มดำเนินต่อไปได้ และผลประโยชน์อีกขั้น เป็นการรวมกลุ่มเพื่อประโยชน์สาธารณะเป็นหลัก (Public Benefit) คือมีแรงปรารถนาที่มีจุดร่วมเดียวกัน แนวคิดคล้ายกัน ในการพัฒนาเศรษฐกิจของพื้นที่ดีตนเองให้ดีขึ้น อาจคิดเรื่องการพัฒนาสมาชิกและผลประโยชน์ส่วนตนเป็นรอง แต่หวังว่าใช้กลไกนี้ขับเคลื่อนพัฒนาเศรษฐกิจจังหวัด เศรษฐกิจชุมชนให้ดีขึ้น ให้ผู้คนในเมืองมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งเป็นการมุ่งทำประโยชน์เพื่อสังคมของกลุ่ม

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

บทที่ 5

บทบาทและรูปแบบความร่วมมือของกลุ่ม YEC ร่วมกับภาครัฐในการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น

โครงสร้างการเขียนบทที่ 5 ว่าด้วยบทบาทของกลุ่ม YEC ในการพัฒนาเศรษฐกิจถิ่น และรูปแบบความร่วมมือกับภาครัฐ

ส่วนที่ 1 อธิบายโครงการหรือภารกิจที่กลุ่ม YEC ได้มีส่วนร่วมในแต่ละจังหวัด ในแต่ละจังหวัดจะใช้โครงสร้างการเขียน คือ 1. อธิบายแนวคิดและวิสัยทัศน์ของผู้นำ YEC เพื่อแสดงถึงแนวทาง วิธีคิด ปรัชญา อันเป็นตัวกำหนดทิศทางและการทำงานของกลุ่ม YEC ในแต่ละจังหวัด แม้ว่ากลุ่ม YEC ทุกจังหวัดจะมีประธานหรือผู้นำในหลายรุ่น แต่ผู้นำที่เป็นผู้ก่อตั้ง ผู้มีบทบาทหลักและอิทธิพลของกลุ่ม ที่เคยเป็นผู้ขับเคลื่อนหรือยังขับเคลื่อน แล้วถึงเป็นที่ปรึกษาของกลุ่ม YEC จะขอเลือกเพียง 1 คนที่มีนัยของการเป็นผู้นำทั้งทางการและไม่ทางการ 2. อธิบายภารกิจ หรือบทบาทที่กลุ่ม YEC ได้มีส่วนร่วมขับเคลื่อนเพื่อสังคม และเศรษฐกิจจังหวัด อันหมายถึงความร่วมมือกับภาคส่วนอื่นๆ โดยเฉพาะกับภาครัฐ

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์และอธิบายบทบาทและรูปแบบการมีส่วนร่วมกับภาครัฐ ในการพัฒนาเศรษฐกิจจังหวัด

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

5.1 กลุ่ม YEC จังหวัดแม่ฮ่องสอน

วิสัยทัศน์และแนวคิดของผู้นำกลุ่มแม่ฮ่องสอน

วิสัยทัศน์และแนวคิดของผู้นำกลุ่ม YEC แม่ฮ่องสอน เป็นวิสัยทัศน์ของนางชนเขต บุญญขันธ์ อดีตประธาน YEC แม่ฮ่องสอนรุ่นที่ 1 ผู้มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนงานของกลุ่ม YEC แม่ฮ่องสอนในระดับจังหวัด ที่วางแนวคิดในการทำงาน คือ การดำเนินโครงการตามพระราชดำริของพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 เพราะแม่ฮ่องสอนมีโครงการพระราชดำริจำนวนมากที่สุดในประเทศไทย ในหลวงรัชกาลที่ 9 เสด็จเยือนแม่ฮ่องสอนกว่า 20 ครั้ง นางชนเขตจึงหวังว่ากลุ่ม YEC จะดำเนินตามพระราชดำริ ให้แม่ฮ่องสอนเป็นเมืองที่หลุดพ้นจากความยากจน และการสร้างเศรษฐกิจที่เน้นการเติบโตแบบพอเหมาะ เศรษฐกิจครัวเรือนเข้มแข็ง และให้ความสำคัญกับสินค้าท้องถิ่น อีกทั้งต้องการให้แม่ฮ่องสอนมีรายได้จากการท่องเที่ยว เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีทุนทางวัฒนธรรมและ

ธรรมชาติที่ดี ต้องเป็นการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายทรัพยากรและทำลายวัฒนธรรมของเมือง จนแปรเปลี่ยนเมืองไปในที่สุด (ชนเขต บุญญขันต์,2563)

บทบาทของกลุ่ม YEC แม่ฮ่องสอน ในการพัฒนาจังหวัด

การพัฒนาพื้นที่สาธารณะของเมือง : การจัดถนนคนเดินและ Street Art

กลุ่ม YEC แม่ฮ่องสอน พัฒนาพื้นที่สาธารณะของเมืองให้เกิดประโยชน์ ด้วยจัดงาน Street Art ต่อจากถนนคนเดินของเทศบาลเมืองฮ่องสอน ใช้ถนนขุนลุมประพาส ซอย 3 ในเขตเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว เชิงสร้างสรรค์ เพื่อเพิ่มสีสันแปลกใหม่ให้กับบรรดานักท่องเที่ยว มีการสร้างสีสันให้กับตรอกซอยด้วยภาพแนว Street art ซึ่งเป็นภาพวาดเล่าถึงประเพณีวัฒนธรรมของชาวไทยใหญ่แม่ฮ่องสอน ใช้กำแพงจากบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ถ่ายภาพเป็นจุดเช็คอินอีกแห่ง เป็นฝีมือการวาดของเยาวชนลูกหลานชาวแม่ฮ่องสอน ที่เป็นจิตอาสาจากหลากหลายสถาบันที่มีความสามารถ และความคิดสร้างสรรค์ช่วยกันวาดภาพวิถีชีวิต และเอกลักษณ์ของชาวแม่ฮ่องสอน (ชนเขต บุญญขันต์, 2563)

ในบริเวณเดียวกัน ในช่วงกลางคืน มีกิจกรรมให้ชาวบ้านมาขายสินค้า ไม่เก็บค่าเช่าแผงทุกอย่างฟรี ทั้งน้ำ ไฟ และห้องน้ำ ใช้บริการที่บ้านของนางชนเขต บุญญขันธ์ ประธานกลุ่ม YEC รุ่นที่ 1 มีการจัดโซนให้เยาวชนทำกิจกรรมระบายสีปูนพลาสเตอร์ งานดังกล่าวไม่มีค่าใช้จ่าย เป็นกิจกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนให้มีการโอกาสทำกิจกรรมนอกบ้านร่วมกับครอบครัว และการมีพื้นที่ฝึกกิจกรรมทางศิลปะได้ (ชนเขต บุญญขันต์,2563) กลายเป็นถนนคนเดินเมืองแม่ฮ่องสอนในชื่อ “กิจกรรมแหล่จอมกั๋น” ร่วมกับ ททท.สำนักงานแม่ฮ่องสอน นำโคมไฟซึ่งได้สั่งทำจากกลุ่มผู้สูงอายุอำเภอแม่สะเรียง มาประดับประดาสร้างความสว่างไสว และความสวยงามให้กับถนนสายเล็กๆ สายนี้ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวในช่วงฤดูหนาวของจังหวัดแม่ฮ่องสอน หวังว่าตรอกแหล่จอมกั๋น จะเป็นอีกหนึ่งจุด Check-in ที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวและประชาชนทั่วไป ภายในงานมีอาหารถิ่นให้ได้ชิมกัน การจำหน่ายสินค้าโอทอป การแสดงวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น การรำนก รำโต การแสดงของพี่น้องปกากญอ จากบ้านห้วยฮี้ รวมถึงการแสดงลานวัฒนธรรมจากชุมชนต่างๆ (สยามรัฐออนไลน์, 2562) อีกทั้งเป็นถนนคนเดินที่แนวคิดรักษาสิ่งแวดล้อม มีการออกกฎให้ผู้คนทุกร้านต้องไม่ใช้พลาสติกและโฟมในการบรรจุภัณฑ์ ปัจจุบันกิจกรรมถนนคนเดินดังกล่าวเป็นงานประจำปี มีการจัดอย่างต่อเนื่องมาหลายปี

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

เครือข่ายความร่วมมือ : ภาครัฐ ได้แก่ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดแม่ฮ่องสอน บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด สาขาอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน ภาคชุมชน ได้แก่ กลุ่มผู้สูงอายุแม่สะเรียง กลุ่มปากญอ บ้านห้วยฮี้ และชุมชนต่างๆ ในแม่ฮ่องสอน รวมถึงประชาชนแม่ฮ่องสอนที่ต้องการขายสินค้าในงาน

รูปที่ 5.1 บรรยากาศตรอกแหล่จอมกั๋น
ที่มา : สยามรัฐออนไลน์, 2562

การพัฒนาเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวจังหวัด : การใช้แนวคิดกีฬาเป็นเครื่องมือ

ผลงานสำคัญและโดดเด่นของกลุ่ม YEC แม่ฮ่องสอน คือ การพัฒนาท่องเที่ยวแม่ฮ่องสอนในแนวคิด Sport Tourism จัดงานวิ่งมาราธอน Maehongson Cross Country จัดครั้งแรก พ.ศ. 2560 แม้ว่ากลุ่ม YEC ไม่มีประสบการณ์การจัดงานวิ่งมาก่อน แต่ไม่อาจหยุดความพยายาม มีการวาง

แนวคิดให้เกิดผลในเชิงการท่องเที่ยวและคาดหวังว่านักวิ่งจะตกหลุมรักแม่ฮ่องสอน เหมือนกับพวกเขาที่รักแม่ฮ่องสอน และกลับมาเที่ยวได้ (ชนเขต บุญญขันธ์, 2562)

ที่มาของการจัดกิจกรรม MAE HONG SON CROSS COUNTRY 2018 เกิดจากการเห็นว่าจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นจังหวัดติดชายแดนประเทศไทยที่มีภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขา มีป่าไม้อุดมสมบูรณ์ อากาศบริสุทธิ์ มีทัศนียภาพที่สวยงาม และยังเป็นจังหวัดที่มีความหลากหลายของชาติพันธุ์และวัฒนธรรมท้องถิ่นมากที่สุดในประเทศไทย โดยปกตินักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมาจังหวัดแม่ฮ่องสอนในช่วงฤดูหนาว ด้วยต้นทุนเช่นนี้จึงเล็งเห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอน จึงตั้งใจที่จะนำเสนอมุมมองของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ผนวกการกีฬาและการท่องเที่ยว (Sports Tourism) ผ่านเส้นทางวิ่งที่สวยงาม อากาศที่เย็นสบายในช่วงปลายฝนต้นหนาว เหมาะกับการออกกำลังกายในที่โล่ง รวมถึงมีจุดเด่นและความน่าสนใจด้านความหลากหลายของวัฒนธรรม ที่จะดึงดูดให้นักวิ่งจากทั้งในและต่างประเทศเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ (โยธิน ยาประจันทร์,2563)

กลุ่ม YEC แม่ฮ่องสอนเป็นทีมงานหลัก บริหารจัดการทุกเรื่องในงาน ตั้งแต่การสำรวจเส้นทาง การประสานจัดงานร่วมกับหอการค้าจังหวัดแม่ฮ่องสอน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) สำนักงานจังหวัด ที่สนับสนุนงบประมาณ เทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน สถานีตำรวจ ให้ความร่วมมือความปลอดภัย การปิดถนน และภาคชุมชน ให้ร่วมจัดงาน รวมถึงการประชาสัมพันธ์ จัดทำเพจในเฟสบุ๊คในนาม Maehongson Cross Country ซึ่งประธานกลุ่ม YEC เป็นคนเขียนเนื้อหาเพจเองทุกโพส (ชนเขต บุญญขันธ์,2562) ส่วนใหญ่เป็นการนำเสนอภาพความสวยงามของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ในมุมต่างๆ ทั้งทัศนียภาพ อาหารการกิน วัฒนธรรม ประเพณี กิจกรรมสำคัญของเมืองและที่สำคัญการโปรโมทงานวิ่ง Maehongson Cross Country

ความน่าสนใจของงานวิ่งนี้ มีการออกแบบและสอดแทรกให้คนวิ่งได้สัมผัสแม่ฮ่องสอนหลายแง่มุม เป็นรูปธรรมชัดเจน ในเส้นทางวิ่ง 8 กิโลเมตร ผ่าน วัดจองคำ จองกลาง พระธาตุดอยกองมู ซึ่งนักวิ่งจะได้ประพรมน้ำมนต์จากพระผู้ใหญ่ที่มาให้พร หมู่บ้านห้วยปูแกง อันเป็นหมู่บ้านกะเหรี่ยง ที่คอยยืนต้อนรับนักวิ่ง ปลายทางสนามบินแม่ฮ่องสอน

ในเรื่องอาหาร นักวิ่งได้ทานอาหารพื้นถิ่นของชาวแม่ฮ่องสอนมากมาย ข้าวซอยจ่อจิง ข้าวเหนียวเหลือง จิ้นลุง เปงม้ง ส่วยทะมิ้ง โถ่พูซิ่ง อะละหว่า อะละหว่าจุง ขนมวง เต๊กเบิ้ง

สำหรับเสื้อวิ่ง, ถ้วยรางวัลและเหรียญรางวัล ซึ่งเป็นอีกสิ่งที่ได้รับความสนใจจากเหล่านักวิ่งเช่นเดียวกับเส้นทางนั้น ก็มีการออกแบบให้มีเอกลักษณ์ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน เสื้อวิ่งจะเป็นการดีไซน์ให้มีกลิ่นอายของความเป็นชนเผ่า ซึ่งเป็นตัวแทนของวัฒนธรรมชาติพันธุ์ของพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ขณะที่ถ้วยรางวัลจะเป็นไม้เนื้อแข็งที่แกะสลักมือโดยชุมชนชาวบ้าน จะเป็นรูปถ้วยไม้สำหรับนักวิ่งที่ลงสมัครแบบ VIP และเป็นรูปตุ๊กตากะเหรี่ยงคอ ยาวสำหรับนักวิ่งที่เข้าเส้นชัยในลำดับที่ 1 - 3 ของแต่ละระยะตามที่ได้กำหนดไว้ในกติกา ส่วนเหรียญรางวัลนั้นจะใช้สีน้ำตาลและสีทองเป็นหลัก ซึ่งพัฒนาแนวคิดมาจากถั่วเน่าแผ่น ที่เป็นเครื่องปรุงประจำท้องถิ่นที่ทุกบ้านต้องมีผนวกกับสีทองและห่วงคอของชุมชนกะเหรี่ยงคอยาว (โยธิน ยาประจันทร์,2563)

งาน MAE HONG SON CROSS COUNTRY 2018 ยังได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวและนักวิ่ง ในกิจกรรมนี้อย่างมาก ทั้งระบบการจัดการแข่งขัน เส้นทางในการแข่งขันทั้ง 3 ระยะ รวมถือนักวิ่ง ที่ได้ผ่าน วัดจองคำ จองกลาง และ พระธาตุดอยกองมู จะได้ประพรมน้ำมนต์จากพระผู้ใหญ่ที่มาให้พร ระหว่างเส้นทางวิ่งอีกด้วย รวมถึงการวางระบบความปลอดภัยที่ดีเยี่ยม รวมถึงระบบการจัดการขยะ ใช้สุ่มไก่คว่ำ และระหว่างทางวิ่งต้องไม่ทำลายระบบนิเวศ ห้ามให้มีการทิ้งขยะใดๆ ลงระหว่างทางเด็ดขาด (บัญชา เสมาเพชร, 2563)

การจัดกิจกรรมในแนวคิด Sport Tourism ครั้งนี้ นอกจากเป็นการกระจายรายได้ที่ดี ส่งผลต่อเศรษฐกิจการท่องเที่ยวชุมชน ยังสร้างการมีส่วนร่วมจากกลุ่มชนเผ่าต่างๆ รวมถึงกลุ่มกระเหรี่ยงคอยาว อย่างเป็นรูปธรรม พร้อมสานต่อกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง งานดังกล่าวสมัครวิ่งทั้งจากคนในประเทศและต่างประเทศ กว่า 1500 คน เป็นคนในพื้นที่ร้อยละ 30 เป็นคนนอกพื้นที่ร้อยละ 70 ปัจจุบันมีการจัดงานต่อเนื่อง ทั้งในปี 2560 และปี 2561 รายได้หลังหักค่าใช้จ่ายจะนำไปช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส และนำไปดูแลคนชราติดบ้าน ผู้ป่วยติดเตียง ในพื้นที่ทุรกันดารของจังหวัดแม่ฮ่องสอนด้วย

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

รูปที่ 5.2 เหรียญรางวัลที่ออกแบบตามอัตลักษณ์แม่ฮ่องสอน

ที่มา : กลุ่ม YEC หอการค้าจังหวัดแม่ฮ่องสอน, 2563

การพัฒนาหมู่บ้านชาวเขา : หมู่บ้านห้วยปูแกง

บ้านห้วยปูแกง ในตำบลผาบ่อง อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน เป็นชุมชนหลากวัฒนธรรมอันเป็นหมู่บ้านของชาวกะยันหรือ “กะเหรี่ยงคอยาว” อาศัยร่วมกันกับชาวกะยอ (กะเหรี่ยงหูใหญ่) กะแย (ชาวกะเหรี่ยงแดง) ชาวปกาเกอะญอ (กะเหรี่ยงขาว) และชาวไต (ไทใหญ่) ชุมชนแห่งนี้มีการพัฒนาเป็นชุมชนท่องเที่ยววัฒนธรรมในระยะหนึ่งแล้ว ตั้งแต่ พ.ศ. 2559 มีการจัดกิจกรรมแกะสลักตุ๊กตา ทำแล้วไม้ไผ่ มีการแสดงวัฒนธรรมกะเหรี่ยงตอนกลางให้กับนักท่องเที่ยว อย่างไรก็ตาม หมู่บ้านห้วยปูแกง ประสบความท้าทายกับกระแสที่มองว่าการท่องเที่ยวหมู่บ้านกะเหรี่ยงเป็น Human Zoo ละเมิดสิทธิมนุษยชน ทำประหนึ่งเหมือนกะเหรี่ยงเป็นสวนสัตว์ให้คนมาเยี่ยมดู อีกทั้งมีกลุ่มนายทุนซื้อคนกะเหรี่ยงเพื่อไปทำการท่องเที่ยว กระแสเช่นนี้ทำให้หมู่บ้านแห่งนี้ไม่มีนักท่องเที่ยวเข้ามา ไม่มีรายได้จากกรท่องเที่ยว อีกทั้งหมู่บ้านแห่งนี้ยังต้องการการพัฒนาและการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง เพราะโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณสุข เศรษฐกิจ ยังไม่ดีพอ ที่ผ่านมาในการพัฒนาของภาครัฐ ประสบปัญหาความไม่ต่อเนื่องของโครงการ หน่วยงานเข้ามาพัฒนาหลายหน่วยงาน แต่สักพักจะมีการเปลี่ยนคน เปลี่ยนโครงการ เปลี่ยนงบประมาณ (พ่อหลวงหน่อง,2563)

กลุ่ม YEC แม่ฮ่องสอน ได้เริ่มเข้าไปมีส่วนร่วมสนับสนุนและพัฒนาหมู่บ้านราว พ.ศ. 2559 ช่วงแรกจะสนับสนุนทำกิจกรรมเลี้ยงอาหารกลางวันที่โรงเรียน เมื่อมีความสนิทสนมกับชุมชนจึงพาคนในหมู่บ้านไปดูงานหมู่บ้านแม่กำปอง และงานจักสานที่จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อนำกลับมาพัฒนาหมู่บ้าน และช่วยพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานช่วยสนับสนุนแผงโซล่าเซลล์ให้กับหมู่บ้าน เพื่อให้ชาวบ้านและนักท่องเที่ยวได้มีไฟฟ้าใช้อย่างเพียงพอมากขึ้น (พ่อหลวงหน่อง, 2563)

ในส่วนของด้านเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว กลุ่ม YEC ได้สนับสนุนสั่งซื้อสินค้าพื้นถิ่น งานฝีมือของหมู่บ้านเป็นประจำ นำไปเป็นสินค้าที่ระลึก เช่น กระเป๋าเป้ ผ้าทอ แกะสลัก เป็นต้น มีการสั่งแบบต่างๆ ให้ชาวบ้านตัดเย็บตาม หากชาวบ้านไม่สามารถทำได้ กลุ่ม YEC จะมีการสอนเพื่อพัฒนาสินค้าให้หลากหลาย ตอบโจทย์ของลูกค้า อีกทั้งกลุ่ม YEC มีความร่วมมือกับหมู่บ้าน ให้หมู่บ้านเป็นหนึ่งในเส้นทางการวิ่งประจำปีของจังหวัด ให้นักวิ่งได้มีโอกาสมาเยี่ยมหมู่บ้าน โปรโมทการท่องเที่ยวของหมู่บ้านและให้ชาวบ้านร่วมต้อนรับนักวิ่ง แสดงความยินดี ทำให้นักวิ่งรู้สึกตื่นเต้นและยินดี เป็นเอกลักษณ์ของงาน รวมถึงเหรียญรางวัลนักวิ่งทางกลุ่ม YEC ได้สั่งทำที่หมู่บ้านแห่งนี้ (พ่อหลวงหน่อง, 2563)

หลังจากที่กลุ่ม YEC ได้เข้าไปพัฒนาหมู่บ้านห้วยปูแกงให้มีชื่อเสียงในระดับหนึ่ง จากนั้นหน่วยงานภาครัฐหลายหน่วยเริ่มเข้าไปพัฒนาเช่นเดียวกัน แต่ทางหมู่บ้านเองมองว่า การเข้ามาของภาครัฐเป็นไปตามภารกิจของโครงการและงบประมาณที่ได้ ไม่มีความต่อเนื่อง บุคลากรเปลี่ยนบ่อย ทำให้โครงการที่เข้ามาเป็นเน้นกิจกรรม เน้นการตั้งป้ายโครงการ ไม่มีความยั่งยืนในการพัฒนา แตกต่างจากกลุ่ม YEC ภาคเอกชนที่มีหมุดหมายการพัฒนาเศรษฐกิจของหมู่บ้านได้ดีกว่า จัดหาคนมาท่องเที่ยว สั่งสินค้าจากหมู่บ้าน ทำให้หมู่บ้านมีรายได้ โดยเฉพาะงานวิ่งมาราธอน สร้างประโยชน์ให้กับหมู่บ้านมาก คนในหมู่บ้านมีรายได้ มีความสุขที่คนมาเยี่ยมเยียน ได้มีโอกาสทำหน้าที่ต้อนรับนักวิ่ง การพัฒนาเศรษฐกิจของหมู่บ้านทำให้คนในหมู่บ้านสามารถมีงานทำ ไม่ต้องออกหมู่บ้านไปทำงานพื้นที่อื่น วิถีชีวิตชุมชนก็ดีขึ้น (พ่อหลวงหน่อง, 2563)

การมีส่วนร่วมและสนับสนุนงานจังหวัด

บทบาทของกลุ่ม YEC แม่ฮ่องสอน ได้ทำหน้าที่ทั้งในนามของกลุ่ม YEC และในนามของกลุ่มหอการค้าจังหวัด มีส่วนร่วมและสนับสนุนงานจังหวัด สนับสนุนงานของฝ่ายราชการ โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมการวางยุทธศาสตร์ และวางงบประมาณจังหวัด กรรมการทุกชุดมีจะ

หอการค้าจังหวัดซึ่งหลายงานเป็นกลุ่มเดียวกับกลุ่ม YEC เข้าเป็นหนึ่งในคณะกรรมการของจังหวัด เกือบทุกโครงการที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณและยุทธศาสตร์ของจังหวัด รวมถึงบทบาทในการให้ความเห็น เสนอแนวทางการพัฒนาใหม่ๆ ให้กับโครงการของภาครัฐ เช่น การแก้ปัญหาหนี้กองทุนสตรี ซึ่งเป็นแนวทางที่ฝ่ายราชการเห็นว่าน่าสนใจและปฏิบัติงาน กลุ่ม YEC จึงได้เข้ามาอยู่ในคณะทำงานในจังหวัด ซึ่งไม่เพียงแค่คณะกรรมการด้านการพัฒนาสังคม แต่ยังอยู่ในคณะกรรมการพัฒนาเกษตรจังหวัดพัฒนาชุมชน การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด เป็นต้น

ไม่เพียงแค่นั้น การขับเคลื่อนใดๆ ในจังหวัด กลุ่ม YEC แม่ฮ่องสอน ในนามหอการค้าจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้สนับสนุนและมีส่วนร่วมตามที่ภาคส่วนอื่นๆ ขอการสนับสนุนอยู่เสมอ เนื่องจากสถานะทางการเงินของหอการค้าจังหวัดแม่ฮ่องสอนดีขึ้น เช่น งานท่องเที่ยวและกีฬาฤดูหนาว แมีแข่งฟุตบอลสำหรับเด็ก 12 ปี มีการขอความสนับสนุน หอการค้าจังหวัดจึงสนับสนุนเป็นงบประมาณ หรือกลุ่มแม่บ้านมหาดไทย มีจัดงานเดินแบบ แม้กลุ่มYEC ไม่ได้เข้าร่วมเดินแบบ แต่ก็สนับสนุนงบประมาณแทน(ชนเขต บุญญขันธ์,2562) ในจังหวัดแม่ฮ่องสอนในวันนี้ บทบาทของกลุ่ม YEC หรือในนามหอการค้าจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีความสำคัญกับภาครัฐมาก ทำงานเคียงคู่กับฝ่ายราชการสนับสนุนและไม่สามารถแยกขาดกันได้ ซึ่งเป็นบทบาทที่ค่อนข้างโดดเด่นมาก (โยธิน ทับทิมทอง, 2563)

ตัวแทนภาคเอกชนเสนอแนวทางการพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอนต่อนายกรัฐมนตรี

เมื่อวันที่ 17 มกราคม 2561 คณะนายกรัฐมนตรีเดินทางเยี่ยมจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีการประชุมร่วมกับจังหวัดแม่ฮ่องสอนเพื่อระดมสมองหาแนวทางการแก้ไขปัญหาความยากจน มีหน่วยงานราชการทุกหน่วยเข้าร่วมประชุม รวมถึงนางชนเขต บุญญรัตน์ ประธานกลุ่ม YEC รุ่นที่ 1 ด้วย ในการประชุมครั้งนี้ ภาครัฐได้นำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาของตนเอง ในส่วนภาคเอกชนประธานกลุ่ม YEC เป็นตัวแทนในการนำเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหา จึงมีการนำเสนอหลายเรื่อง เช่น ควรจัดให้มีเครื่องบินบินตรงจากกรุงเทพ – แม่ฮ่องสอน รถไฟควรมาถึงแม่ฮ่องสอน พัฒนาสาธารณสุขขั้นพื้นฐาน และการศึกษา ผลจากที่ประชุมนายกรัฐมนตรีได้สั่งการตามที่ประธานกลุ่ม YEC นำเสนอทุกข้อ และให้ติดตามความคืบหน้าโครงการต่างๆ ผ่าน คณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ (กรอ.) จังหวัดแม่ฮ่องสอน (ชนเขต บุญญขันธ์, 2562)

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

การทำสาธารณกุศลในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

กลุ่ม YEC มีบทบาทการทำงานเพื่อสังคม โดยเฉพาะด้านสาธารณกุศล เป็นกิจกรรมที่กลุ่ม YEC จัดขึ้น ใช้ต้นทุนและงบประมาณส่วนตัวของสมาชิกในกลุ่มช่วยกันบริจาค เช่น การบริจาคเครื่องเขียนให้กับเด็กนักเรียน การเลี้ยงอาหารเด็ก อีกทั้งยังมีการทำสาธารณกุศลร่วมกับภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การบริจาคโลกหิตร่วมกับสำนักงานเหล่าสภาการชาติแม่ฮ่องสอน การทำสาธารณกุศลร่วมกับศาลเจ้าและมูลนิธิบรรเทาสาธารณภัยแม่ฮ่องสอน นอกจากนี้ ในการเกิดภัยอันตรายที่เกิดเป็นระยะๆ ในจังหวัด กลุ่ม YEC มีส่วนร่วมกับภาคส่วนราชการ ระดมงบประมาณและกำลัง เป็นส่วนหนึ่งในการช่วยเหลือภัยของจังหวัด เช่น ในสถานการณ์ฝุ่นละอองจำนวนมากในเมือง กลุ่ม YEC ได้เป็นตัวกลางรับบริจาคหน้ากากอนามัยและงบประมาณช่วยเหลือผู้ที่ขาดอุปกรณ์ป้องกันมลพิษ จนกว่าจะพ้นวิกฤติหมอกควัน การเกิดไฟป่า กลุ่ม YEC ดำเนินการจัดซื้อวัสดุ ของอุปโภคบริโภค และสิ่งจำเป็นให้เจ้าหน้าที่ อาสาสมัครดับไฟป่า รวมถึงแจกจ่ายสู่ชุมชนที่ต้องการในการเกิดโรคระบาดโควิด 19 กลุ่ม YEC กลุ่มหอการค้าจังหวัด ร่วมกับ สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดแม่ฮ่องสอน โครงการตู้ปันสุข ภายใต้ชื่อโครงการ "แม่ฮ่องสอนปันสุข" เพื่อเป็นศูนย์กลางในการรวบรวมสิ่งของจำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวัน จากหน่วยงานของรัฐ ข้าราชการ พนักงาน-ลูกจ้างของรัฐ บริษัทเอกชน ห้างร้านต่างๆ ให้สามารถมาใช้บริการตู้ปันสุขได้ (กลุ่ม YEC หอการค้าจังหวัดแม่ฮ่องสอน, 2563)

5.2 กลุ่ม YEC จังหวัดสมุทรสาคร

วิสัยทัศน์และแนวคิดของผู้นำกลุ่ม YEC จังหวัดสมุทรสาคร

วิสัยทัศน์และแนวคิดของผู้นำกลุ่ม YEC สมุทรสาคร เป็นวิสัยทัศน์ของนายชาธิป ตั้งกุลไพศาส อดีตประธาน YEC สมุทรสาคร รุ่นที่ 2 แม้ไม่ได้เป็นผู้ก่อตั้ง แต่มีบทบาทโดดเด่น และสร้างผลงานให้กลุ่ม YEC เป็นกลุ่มที่ขับเคลื่อนงานพัฒนาเศรษฐกิจที่โดดเด่นในจังหวัดสมุทรสาคร และยังมีอิทธิพลและทำหน้าที่ที่ปรึกษากลุ่ม YEC อย่างต่อเนื่อง วางแนวคิดในการทำงาน คือ YEC จะเป็นกำลังขับเคลื่อนจังหวัด ไม่เป็นแค่การสร้างความเข้มแข็งในกลุ่ม แต่ YEC ต้องเป็นหน่วยงานหนึ่งภายใต้หอการค้า ที่ทำหน้าที่ให้หอการค้า เป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัด (YEC Update,2560) ซึ่งต้องทำงานร่วมกับจังหวัดเพื่อพัฒนา โครงการทั้งหมดจึงจำเป็นต้องร่วมกับภาครัฐ เพื่อความยั่งยืนของโครงการ เน้นการสนับสนุนความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจของสมุทรสาคร และกลุ่ม YEC ต้องทำงานในเชิงสร้างสรรค์ และต้องส่งต่อกันอย่างเข้มแข็งเพราะโครงการที่เน้นทำนั้นเป็นโครงการที่อยู่ในระยาว (ประชาชาติธุรกิจ, 2560ข)

บทบาทของกลุ่ม YEC สมุทรสาคร ในการพัฒนาจังหวัด

บทบาทของกลุ่ม YEC ในการทำงานสาธารณะ ตอนก่อตั้งกลุ่มใหม่ๆ ไม่ได้ขับเคลื่อนอะไรมากนัก เพราะทิศทางของ YEC ยังไม่ชัด ยังไม่มียอมรับจากหลายฝ่าย งานแรกที่กลุ่ม YEC ได้ทำร่วมกันในระดับจังหวัด คือ ทำถนนคนเดิน เป็น project ใหญ่งานเดียวของจังหวัด เป็นงานเล็กๆ น้อยๆ ที่ช่วยทำ ยังไม่ถือเป็นผลงานที่น่าสนใจนัก ต่อมาหอการค้าจังหวัดสมุทรสาครมีนโยบายว่าจัดงานเฉลิมฉลองครบรอบ 30 ปี จึงมอบหมายให้รองประธานท่านหนึ่งของหอการค้าเข้ามาดูแลงานนี้ รองฯ ก็มอบให้กับประธาน YEC รุ่นที่ 1 ดำเนินการ และประธาน YEC รุ่นที่ 1 มอบหมายให้นายชาธิป ตั้งกุลไพศาลในฐานะรองประธานด้านเศรษฐกิจเป็นประธานการจัดงาน ปรากฏว่างานประสบความสำเร็จดี สามารถหางบประมาณ 4 แสนบาท มอบให้ทั้งหอการค้าจังหวัดและกลุ่ม YEC งานดังกล่าวทำให้เกิดการยอมรับจากหอการค้าจังหวัดมากขึ้น (ชาธิป ตั้งกุลไพศาล,2563) เป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้กลุ่ม YEC เข้ามามีบทบาทการทำงานพัฒนาจังหวัดมากขึ้น ภายใต้การนำของนายชาธิป ตั้งกุลไพศาส ในฐานะประธานกลุ่ม YEC และในฐานะรองประธานหอการค้าจังหวัดสมุทรสาคร เป็นแกนหลักในการทำงาน บทบาทของกลุ่ม YEC คือ การพัฒนาเศรษฐกิจจังหวัดสมุทรสาคร แบ่งออกเป็น 2 ด้านดังนี้

1) การพัฒนาสินค้าเกษตรของจังหวัดสมุทรสาคร : การแปรรูปเกลือสปา

ในช่วง พ.ศ. 2561 – 2562 กลุ่ม YEC กับรองประธานหอการค้า มีภารกิจพัฒนาเรื่องเศรษฐกิจและการลงทุนของจังหวัดสมุทรสาคร ขณะนั้นหอการค้าไทยมีนโยบายให้หอการค้าจังหวัดทั่วประเทศทำโครงการ “1 หอการค้า 1 สหกรณ์การเกษตร” เพื่อพัฒนาสหกรณ์การเกษตร จึงมีการตั้งคณะกรรมการยุทธศาสตร์จังหวัดวาระพิเศษเฉพาะ มอบให้หอการค้าจังหวัดเป็นประธานคณะกรรมการ โดยนายชาธิป ตั้งกุลไพศาส ประธาน YEC รุ่นที่ 2 เป็นประธาน ผู้ว่าเป็นประธานที่ปรึกษา และทำงานร่วมกับหัวหน้าส่วนต่างๆ ในจังหวัด เช่น สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานพาณิชย์จังหวัด กรมพัฒนาชุมชน เป็นต้น

ในช่วงเริ่มต้นโครงการ มีผลผลิตหลายอย่างที่มีปัญหา ทั้งมะพร้าว ลำไย เกลือ ท้ายสุดคณะกรรมการเลือกเกลือ เนื่องจากราคาเกลือสมัยนั้นตกต่ำมาก จากกิโลกรัมละ เกือบ 2 บาท เหลือเพียงกิโลกรัมละ 50 สตางค์ ในสมุทรสาครมี 2 สหกรณ์ที่ทำเรื่องเกลือ มีพื้นที่ปลูกประมาณ 25,000 ไร่ คิดเป็น 60 เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่เกลือในจังหวัดสมุทรสาคร อีก 40 เปอร์เซ็นต์ไม่ได้เข้าร่วมสหกรณ์ ทางกลุ่มสหกรณ์เกลือในจังหวัดสมุทรสาครเองก็เรียกร้องให้ทางคณะกรรมการช่วยเหลือ ในฐานะคนรุ่นใหม่จึงต้องทำคิดทำอะไรใหม่ๆ ในการช่วยเหลือ (ชาธิป ตั้งกุลไพศาล ,2563)

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

อย่างไรก็ตาม ช่วงแรกหลายฝ่ายไม่เห็นด้วยนักในการเลือกพัฒนาเกลือ เนื่องจากเกลือเป็นสินค้าที่มีปัญหาจำนวนมาก เกลือไม่เหมือนสินค้าเกษตรอย่างอื่น มีการกำหนดราคาล่วงหน้าจากกลุ่มพ่อค้าคนกลาง หากเกลือได้ราคาตามที่กำหนดไว้ ก็ถือว่าโชคดี แต่เมื่อเกลือราคาตกต่ำ พ่อค้าคนกลางจะกดราคากับสหกรณ์เกลือ ทำให้ยิ่งทำนาเกลือยิ่งมีแต่ขาดทุน เกษตรกรไม่ได้รับเงินตามราคาตลาด เกษตรกรเองก็กำหนดราคาไม่ได้ มีคนกำหนดราคาไว้ล่วงหน้าไว้นานแล้ว เมื่อมีปัญหา คุณชาธิปจึงให้สื่อมวลชนในท้องถิ่นทำข่าวเรื่องนี้อ กดดันยู่เป็นประจำ ทำให้หลายฝ่ายตกลงที่จะเลือกที่จะช่วยเหลือกลุ่มสหกรณ์เกลือ (ชาธิป ตั้งกุลไพศาล, 2563)

หลังจากมีการประชุมร่วมกัน จึงเห็นว่าควรมีการยกระดับและพัฒนาเกลือให้เป็นสินค้าพรีเมียม เป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ร่วมกับการขายเป็นเกลือธรรมดาที่ใช้ในครัวเรือน ในต่างประเทศ มีการนำเกลือไปทำเกลือสปาจำนวนมาก ราคากิโลกรัมละ 700-800 บาท จากนั้นจึงร่วมกับวิทยาลัยชุมชนจังหวัดสมุทรสาคร ได้เข้าไปสอนและร่วมพัฒนาสินค้าสปาเกลือร่วมกับกลุ่มสหกรณ์ จนเกษตรกรสามารถผลิตเกลือสปาเองได้ในทุกกระบวนการ ทางกลุ่ม YEC เองรับผิดชอบพัฒนาเรื่องบรรจุภัณฑ์ให้สวยงามน่าซื้อ จนสามารถได้ผลิตภัณฑ์เกลือสปา และผลิตภัณฑ์อื่นๆ อย่างหลากหลาย เป็นสินค้าที่ขายร่วมกับการท่องเที่ยวนาเกลือ ซึ่งเป็นสิ่งที่กลุ่มสหกรณ์เกลือได้พัฒนาขึ้นมานานแล้ว (ชาธิป ตั้งกุลไพศาล, 2563)

ในส่วนของงบประมาณ ใช้ทั้งงบประมาณของส่วนราชการ แต่ไม่มากนัก และใช้งบประมาณส่วนตัวของประธานกลุ่ม YEC ที่ช่วยในการเริ่มต้นในโครงการมันเกิดได้

ในด้านการตลาด ผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรสาครประกาศให้สปาเกลือเป็นของขวัญตะกร้าจังหวัด ฝ่ายสำนักงานจังหวัด พาณิชย์จังหวัด ได้ช่วยกันหาตลาดรับซื้อสินค้าเกลือสปา ให้ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนร่วมซื้อเป็นของขวัญ รวมถึงโรงพยาบาลเองก็สั่งซื้อ อีกทั้งคนมาเที่ยว ศึกษาดูงานพื้นที่นาเกลือ ทำให้สินค้าขายได้ และมีโอกาสออกงานแสดง OTOP ต่างๆ ทำให้มีออเดอร์จากทั่วประเทศ (เลอพงษ์ จั่นทอง, 2563)

2) การพัฒนาสินค้าเกษตรของจังหวัดสมุทรสาคร : การพัฒนาเครื่องเบญจรงค์ดอนไก่

ประมาณ พ.ศ. 2559 รัฐบาลมีนโยบายให้พลังระดับพื้นที่ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน จัดตั้งเป็นบริษัทประชารัฐรักสามัคคี ดำเนินการในรูปแบบของรัฐวิสาหกิจเพื่อสังคม

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

จดทะเบียนเป็นบริษัทจำกัด มีเครือข่ายเดียวกันทั่วประเทศ เพื่อพัฒนาสินค้าและเศรษฐกิจของเมือง ในจังหวัดสมุทรสาครก็มีการก่อตั้งบริษัทประชารักสามัคคี จังหวัดสมุทรสาคร เกิดคณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากประชารัฐจากหลายหน่วยงาน เช่น หอการค้าจังหวัด สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด ท้องถิ่น และมีหลายกลุ่ม มีกรมพัฒนาชุมชนเป็นเลขาธิการ ดูแลเรื่องเศรษฐกิจเป็นหลัก ซึ่งกลุ่ม YEC ในนามของหอการค้าเป็นคณะกรรมการของบริษัทด้วย

บริษัทประชารัฐสามัคคี จังหวัดสมุทรสาคร คณะกรรมการได้เลือกพัฒนาเครื่องเบญจรงค์ดอนไก่ดี ซึ่งเป็นกลุ่มที่วาดเครื่องเบญรงค์ที่มีลวดลายสวยงาม เป็นจุดเด่นของจังหวัดสมุทรสาคร แต่ในระยะหลังเครื่องเบญรงค์มักถูกใช้เป็นเครื่องประดับ ทำให้สินค้าขายได้ยากมากขึ้น ทางบริษัทประชารัฐ จึงเข้าไปพัฒนาร่วมกับหมู่บ้านเบญรงค์ดอนไก่ดี ร่วมกันพัฒนาเครื่องเบญรงค์ให้สามารถใช้งานได้ในครัวเรือน เช่น เป็นจาน ถ้วย ชาม แก้ว ยังคงลวดลายแบบเบญรงค์ มีทั้งลายใหม่ๆ และลายเดิม ตั้งชื่อว่า เครื่องเบญรงค์มีชีวิตสีสันฤดูร้อน ก็ทำให้เครื่องเบญรงค์สามารถขายได้มากขึ้น การพัฒนาเครื่องเบญรงค์นี้อยู่ภายใต้กลไกบริษัทประชารัฐ (ชาธิป ตั้งกุลไพศาล, 2563)

3) การส่งเสริมการขายสินค้าเกษตรของจังหวัด : การเพิ่มรายได้ให้เกษตรกรค้ากุ้ง

พ.ศ. 2561 ภาพรวมผลผลิตกุ้งทะเล (กุ้งขาวแวนนาไม และกุ้งกุลาดำ) ของจังหวัดสมุทรสาคร จากการเพาะเลี้ยงแบบพัฒนามีผลผลิตรวม 11,976 ตัน ประกอบด้วยกุ้งขาวแวนนาไม 10,080 ตัน และกุ้งกุลาดำ 1,896 ตัน มีราคาตกต่ำมาก ประธานหอการค้าจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งทำธุรกิจโรงงานกุ้งแช่แข็ง และประธานกลุ่ม YEC รุ่นที่ 2 ในฐานะรองประธานหอการค้าจังหวัดได้เข้าหารือ ระดมความคิดเห็นกับราชการส่วนจังหวัด จึงจัด งานเทศกาลกินกุ้ง เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกร สร้างรายได้ให้กลุ่มเกษตรกร ผู้เพาะเลี้ยงกุ้งภายในจังหวัดสมุทรสาคร ยกระดับอาหารไทยโดยมีกุ้งเป็นวัตถุดิบ และส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดสมุทรสาครเมื่อสำนักงานส่วนจังหวัดอนุมัติโครงการ หอการค้าจังหวัดจึงประสานความร่วมมือกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานสมุทรสงคราม (ดูแลพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดสมุทรสาคร) ประมงจังหวัดสมุทรสาคร พาณิชย์จังหวัดสมุทรสาคร เกษตรจังหวัดสมุทรสาคร พัฒนาชุมชนจังหวัดสมุทรสาคร และสภาอุตสาหกรรมจังหวัดสมุทรสาคร เพื่อสร้างความร่วมมือในการจัดงาน

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

งบประมาณการจัดงานเทศกาลกินกุ้ง เป็นงบประมาณของภาครัฐเป็นหลัก ใน พ.ศ. 2561 เทศกาลกินกุ้งครั้งที่ 1 และ 2 ใช้งบประมาณของสำนักงานจังหวัด จำนวน 5 แสนบาท แม้ว่าจะไม่ได้ตั้งงบประมาณเทศกาลกินกุ้งไว้ล่วงหน้า คาดว่าน่าจะงบประมาณที่เหลือของภาครัฐ (ภูมิกร มงคลมณีผล,2563) ทำให้สามารถจัดงานได้ทันที เพราะภาครัฐในจังหวัดสมุทรสาคร ไว้ใจและเชื่อมั่นในศักยภาพของหอการค้าจังหวัดในการจัดโครงการใหญ่ๆ เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจจังหวัด จึงจัดสรรงบประมาณให้ได้ ส่วนในเทศกาลกินกุ้ง ในพ.ศ. 2563 มีการตั้งงบประมาณของกระทรวงพาณิชย์ประมาณ 2 ล้านบาท ในการสนับสนุนงานดังกล่าว ทำให้หอการค้าจังหวัด หรือกลุ่ม YEC ในฐานะภาคเอกชนไม่จำเป็นต้องสนับสนุนงบประมาณในเทศกาลดังกล่าว

ภายในงาน "เทศกาลกินกุ้งสมุทรสาคร จะมีร้านอาหารในจังหวัดสมุทรสาครมาร่วมออกร้านจำนวนมาก และปรุงอาหารด้วยกุ้งเป็นวัตถุดิบหลักมากกว่า 40 เมนู ซึ่งมีราคาที่ย่อมเยา อีกทั้งยังจะมีกุ้งสด กุ้งแห้ง ผลิตภัณฑ์จากกุ้ง และผลิตภัณฑ์จากอาหารทะเลสดให้เลือกซื้อเพื่อนำกลับไปบริโภคหรือเป็นของฝากในราคาที่ถูกกว่าท้องตลาด ซึ่งผลตอบรับจากการจัดงานในครั้งนั้นประสบผลสำเร็จเป็นอย่างสูง มีนักท่องเที่ยวให้ความสนใจมาเที่ยวงานเป็นจำนวนมาก กลายเป็นงานอีเว้นท์ขนาดใหญ่ของเมืองที่ต้องมีเป็นประจำทุกปี (กิตติกร นาคทอง,2562)

การพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดสมุทรสาคร

การปรับปรุงศูนย์เพาะพันธ์สัตว์น้ำ

ในด้านการท่องเที่ยว กลุ่ม YEC ดำเนินโครงการรูปธรรมหลายอย่าง เริ่มตั้งแต่การปรับปรุงศูนย์เพาะพันธุ์สัตว์น้ำ (อควาเรียม) ตำบลโคกขาม มีการประชุมร่วมกับผู้เกี่ยวข้อง ระดมกำลังเขียนโครงการเพื่อของบประมาณกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ จำนวน 60 ล้านบาท เพื่อมาดำเนินการเพิ่มพื้นที่ ปรับปรุงภูมิทัศน์ ซื้อพันธุ์ปลามาเพิ่ม สร้างบ่อเต่า ศูนย์เรียนรู้ และพัฒนาให้เป็นแหล่งออกกำลังกายด้วย ศูนย์เพาะพันธุ์สัตว์น้ำแห่งนี้เป็นของท้องถิ่น แต่ไม่มีงบประมาณเข้ามาดูแล กำลังจะถูกปิดตัวลง จึงถูกส่งมอบคืนให้กับกรมประมง ขณะนี้อยู่ในระหว่างการดำเนินงาน (ชาธิป ตั้งกุลไพศาล, 2563)

การพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน

หอการค้าไทยมีนโยบาย ให้หอการค้าจังหวัดทั่วประเทศ ดำเนินโครงการ “ 1 หอการค้า 1 ท่องเที่ยวชุมชน” เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน สำนักงานเกษตรจังหวัดแต่งตั้งให้นายชาธิป ตั้ง

กุลไพศาส เป็นประธานคณะกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนของจังหวัดสมุทรสาคร ร่วมกับหัวหน้าส่วนที่เกี่ยวข้อง เป็นคณะกรรมการชุดใหญ่ และจัดตั้งคณะกรรมการการท่องเที่ยวชุมชนทุกอำเภอในจังหวัดสมุทรสาครทุกอำเภอร่วมกับท้องถิ่น มอบหมายให้นายอำเภอเป็นประธาน เป็นคณะย่อยการทำงาน โดยกลุ่ม YEC จังหวัดสมุทรสาคร เป็นคณะกรรมการและร่วมดำเนินงานในทุกอำเภอ คณะกรรมการชุดใหญ่มีภารกิจในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดสมุทรสาคร ให้คณะย่อยแต่ละอำเภอ ค้นหาแหล่งท่องเที่ยวของตนเอง พัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางเลือก เชื่อมโยงเมืองหลักสู่เมืองรอง ให้ชุมชนให้มีจุดขาย เข้าถึงสะดวก มีกิจกรรม รองรับนักท่องเที่ยว มีสิ่งอำนวยความสะดวก มีคนบริหารจัดการ เป็นต้น ขณะนี้คณะกรรมการย่อยได้แต่งตั้งครบทุกอำเภอแล้ว และเริ่มดำเนินการที่อำเภอบ้านแพ้ว เป็นอำเภอแรก แถลงข่าวร่วมกัน และมีการประชุมไปบางส่วนแล้ว ในส่วนของการขับเคลื่อนนอกจากเหนือการเป็นคณะกรรมการในแต่ละพื้นที่แล้ว กลุ่ม YEC ยังเชื่อมกิจกรรมสานสัมพันธ์ภายในของกลุ่มกับการท่องเที่ยวชุมชนด้วย เช่น กิจกรรมสานสัมพันธ์ของ YEC จะมีการให้ทำ CSR ที่อำเภอบ้านแพ้ว รวมถึงกิจกรรมที่จะคิดขึ้นมาใหม่ต้องเชื่อมกับอำเภอบ้านแพ้ว เพื่อส่งเสริมการขับเคลื่อนงานไปในตัว (ภูมิกร มงคลมณีผล, 2563)

การพัฒนาการท่องเที่ยวด้วยรถไฟ

กลุ่ม YEC จังหวัดสมุทรสาคร มีโครงการพัฒนาแนวทางเชื่อมโยงการท่องเที่ยว ในโครงการ “เที่ยวตาม Train @ สมุทรสาคร” ร่วมกับภาคส่วนต่างๆ จัดขึ้นเพื่อให้เกิดการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจในจังหวัด ที่ประชุมมีแนวคิดในการนำนักท่องเที่ยว ซึ่งเดินทางด้วยรถไฟจากกรุงเทพฯมายังตลาดมหาชัย ได้นั่งเรือเที่ยวชมบรรยากาศของแม่น้ำท่าจีน และไหว้สักการะพระวัดดัง อาทิ หลวงพ่อปู่ วัดโกรกกราก หลวงปู่แก้ว วัดช่องลม ศาลเสด็จเตี่ย วัดกำพร้า และเที่ยวชมวิถีชีวิตชุมชนตำบลท่าฉลอม เป็นตำบลเก่าแก่ที่ชาวจีนโพ้นทะเลได้เข้ามาอยู่อาศัย ที่ผ่านมาผู้คนมีการสัญจรทางรถไฟน้อยลง เดินทางด้วยรถยนต์ แต่ก็ประสบปัญหารถติด เส้นทางรถไฟจากวงเวียนใหญ่ – แม่กลอง มีอยู่แล้ว จึงพัฒนาเป็นเส้นทางแนะนำการท่องเที่ยวแบบใหม่ ที่ผ่านมามีการทำกิจกรรมโปรโมทแล้ว หอการค้าจังหวัดสมุทรสาครในฐานะผู้นำ ได้พากลุ่ม YEC ท้องถิ่น นักการเมืองท้องถิ่น ร่วมกับผู้สื่อข่าว เดินสายทักทาย โปรโมทตลาดแม่กลอง กลุ่มพ่อค้าแม่ค้าให้ความร่วมมืออย่างดีและเปิดให้ชิมฟรีเกือบทุกร้าน (ชาธิป ตั้งกุลไพศาล,2563)

การพัฒนาเศรษฐกิจระดับภูมิภาค : กลุ่มเพชรสมุทรคีรี

หลังจากรัฐบาลมีการอนุมัติงบประมาณสำหรับกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ อันที่จริงงบประมาณที่อนุมัติมานั้นมีจำนวนมาก แต่กลุ่มจังหวัดที่อื่นๆ ไม่สามารถขอได้ทัน เนื่องจากต้อง

ระดมเขียนโครงการอย่างรวดเร็ว และต้องมีแนวคิดหรือไอเดียพัฒนาไว้อยู่แล้ว ทำให้พลาดงบประมาณไปหลายจังหวัด แต่ที่จังหวัดสมุทรสาคร หอการค้าจังหวัดสมุทรสาคร และกลุ่ม YEC ร่วมกับ จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดสมุทรสงคราม หรือที่เรียกกันว่า กลุ่มเพชรสมุทรคีรี เป็นกลุ่มจังหวัดที่มีพื้นที่ติดกัน และเป็นกลุ่มจังหวัดท่องเที่ยว ได้ระดมเขียนโครงการเพื่อมาพัฒนาจังหวัดร่วมกัน ซึ่งในโครงการที่เขียนนั้น มีทั้งการเขียนขอโครงการพัฒนาเฉพาะของแต่ละจังหวัด สำหรับจังหวัดสมุทรสาคร ได้มีการของบประมาณมาสร้างโรงล้างเกลือให้กับกลุ่มสหกรณ์ 2 โรง เพราะที่ผ่านมาชาวบ้านตากเกลือ ไม่มีโรงล้างเกลือ กับโครงการที่พัฒนาร่วมกันทั้ง 4 จังหวัด คือ การทำเรื่อง Application การท่องเที่ยว ได้งบประมาณมากว่า 100 ล้านบาท หวังว่าในอนาคตจะพัฒนานวัตกรรมร่วมกันระดับภูมิภาคได้สำเร็จ (ชาธิป ตั้งกุลไพศาล,2563)

การพัฒนาเมือง : บริษัทพัฒนาเมือง

กระแสการจัดตั้งบริษัทพัฒนาเมืองในขอนแก่น ภูเก็ต และมีหลายจังหวัด ทำให้ภาคเอกชนในนามหอการค้าจังหวัดสมุทรสาครและสภาอุตสากรรมจังหวัดสมุทรสาคร ตื่นตัวในการรวมกลุ่มสร้างความร่วมมือในการพัฒนาจังหวัด ส่วนหนึ่งเป็นการยกระดับบทบาทของเอกชนในการพัฒนาเมือง และเบ่งเบาภาระของภาครัฐที่ต้องทำหน้าที่จัดหาบริการด้านพื้นฐานให้กับประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร ภาคเอกชนจึงขอมีบทบาทนำในการพัฒนาเมือง เมืองที่เจริญแล้ว ก็เกิดจากความร่วมมือของภาคเอกชน (ธนชัย เรืองชัยสิทธิ์,2562) ด้วยเหตุนี้ ใน พ.ศ. 2561 ภาคเอกชนในจังหวัดรวมทั้งสมาชิกของหอการค้าจังหวัดสมุทรสาคร กลุ่ม YEC จึงได้จัดตั้ง บริษัท สมุทรสาครพัฒนาเมือง จำกัด ทุนของบริษัทมาจากการบริจาคเงินของนักธุรกิจ 27 คน เริ่มต้นด้วยทุนจดทะเบียน 27 ล้านบาท ทำให้มีทุนจดทะเบียนครบถ้วนที่ผู้ก่อตั้งตั้งใจ จึงจดทะเบียนจัดตั้งเป็นบริษัทฯ แต่งตั้งบุคคลทั้งจากกลุ่ม YEC และคนนอกที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเข้ามาร่วมงานในบริษัท สมาชิกกลุ่ม YEC ในนามหอการค้าจังหวัด ได้ทำหน้าที่เป็น ผู้จัดการทั่วไป (General Manager) ในการบริหารและพัฒนางานบริษัท (พี)

หอการค้าและสภาอุตสาหกรรมจังหวัดสมุทรสาคร จัดตั้งบริษัท สมุทรสาครพัฒนาเมือง จำกัดขึ้น เพื่อเป็นกลไกหลักในการปรับปรุงฟื้นฟูเมืองและสร้างความสมดุลให้กับโครงสร้างพื้นฐาน ได้กำหนดกรอบแนวคิดและภารกิจเป็นการเบื้องต้น ดังนี้ (Smart Growth Thailand, 2560)

1) การศึกษาเพื่อจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจจังหวัดสมุทรสาครเป็นการเร่งด่วน

2) การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมและขนส่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ระบบขนส่งมวลชนในพื้นที่เขตเมือง และวางแผนการใช้ประโยชน์โครงข่ายขนส่งทางรางที่มีอยู่ให้สนับสนุนการเติบโตทางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว

3) การร่วมมือกับภาครัฐในการจัดตั้งศูนย์กลางการคมนาคมและขนส่งจังหวัดสมุทรสาคร (Multimodal Transportation Center) กำหนดเป้าหมายการเชื่อมต่อระบบการเดินทางทั้งทางถนน ทางราง และทางน้ำเข้าด้วยกัน เพื่อสร้างประสิทธิภาพในการเดินทาง สร้างความปลอดภัยและสร้างความสะดวกสบายให้ประชาชนและผู้เยี่ยมเยือน

4) การกระตุ้นและการร่วมมือกับภาคเอกชนในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหารทะเลและศูนย์เศรษฐกิจโลจิสติกส์ เพื่อกระจายสินค้าและผลิตภัณฑ์อาหารทะเลออกสู่ตลาดโลก

5) การเชื่อมต่อระบบขนส่งทางรางเข้ากับโครงข่ายรถไฟสายใต้และสายตะวันตกเพื่อเปิดช่องทางการระบายสินค้าและวัตถุดิบไปยังพื้นที่ประเทศเพื่อนบ้าน

6) การกระตุ้นให้ภาครัฐลงทุนโครงสร้างพื้นฐานการส่งออกสินค้าทางทะเลตรงไปยังต่างประเทศ เพื่อลดต้นทุนการขนส่งและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคอุตสาหกรรมโดยรวม

7) การเพิ่มศักยภาพของตลาดทะเลไทยด้วยการพัฒนาศูนย์กระจายสินค้าการประมงและการเกษตร

8) การร่วมมือกับภาครัฐและภาคประชาสังคม ปรับปรุงฟื้นฟูย่านการค้าท่าฉลอมให้เป็นย่านการเดินและย่านการท่องเที่ยววิถีชีวิตที่สำคัญของจังหวัด

9) การพัฒนาพื้นที่นันทนาการริมน้ำ (waterfront) ให้เป็นสถานที่สาธารณะ (public spaces) ที่มีคุณภาพของจังหวัด

10) การก่อตั้งและปรับปรุงฟื้นฟูศูนย์เศรษฐกิจสำคัญๆ ของจังหวัดเพื่อให้เป็นย่านพาณิชยกรรม ที่อยู่อาศัย และอุตสาหกรรมซึ่งเป็นแหล่งสร้างงานและจ้างงานที่มีคุณภาพ

อย่างไรก็ตามโครงการขนาดใหญ่ดังกล่าวข้างต้น ต้องใช้งบประมาณมหาศาลในการดำเนินงาน บริษัท สมุทรสาครพัฒนาเมือง จำกัด เพียงบริษัทเดียวไม่สามารถขับเคลื่อนโครงการได้โดยง่าย ต้องอาศัยความร่วมมือกับอีกหลายภาคส่วน โดยเฉพาะภาครัฐ นอกจากนี้ โครงการขนาดใหญ่ยังติดระเบียบ กฎหมาย หลายอย่าง ซึ่งยังเป็นอุปสรรคในการทำงานของพื้นที่ โครงการจึงยังไม่คืบหน้าเท่าที่ควร (ธนชัย เรืองชัยสิทธิ์,2562) ทั้งนี้ บริษัท สมุทรสาครพัฒนาเมือง จำกัด ยังคงมีภารกิจดำเนินการเพื่อพัฒนาสังคม และพัฒนาเศรษฐกิจเมือง เป็นประจำ เป็นระยะๆ เช่น การสร้างมัคคุเทศก์ดิจิทัลที่ชุมชนท่าฉลอม ร่วมกับ สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล หรือ (DEPA) กลุ่มพลัง

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

สตรีท่าฉลอม กลุ่มอาสาพัฒนาเมืองสมุทรสาคร นักเรียนจากสถานศึกษา เพื่อจัดทำดิจิทัลคอนเทนต์บอกเล่าประวัติเรื่องราวที่มีเสน่ห์และน่าสนใจของสถานที่ท่องเที่ยว 25 แห่งในท่าฉลอม อีกทั้งยังร่วมกับวิทยาลัยนานาชาติ ม.มหิดล สาขาการจัดการการท่องเที่ยวและการบริการ จัดโครงการท่องเที่ยวนำร่องชุมชน-ประวัติศาสตร์ท่าฉลอม จำนวน 35 คน ร่วมเรียนรู้การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยววิถีชีวิตของชุมชน เป็นต้น

5.3 กลุ่ม YEC จังหวัดสระบุรี

วิสัยทัศน์และแนวคิดของผู้นำกลุ่มสระบุรี

วิสัยทัศน์และแนวคิดของผู้นำกลุ่ม YEC สมุทรสาคร เป็นวิสัยทัศน์ของนางวรรณภา ชินชูศักดิ์ อดีตประธาน YEC สระบุรี รุ่นที่ 2 ผู้ร่วมก่อตั้ง การขยายสมาชิก มีบทบาทโดดเด่น และสร้างผลงานให้กลุ่ม YEC เป็นกลุ่มที่ขับเคลื่อนงานพัฒนาเศรษฐกิจที่โดดเด่นในจังหวัดสระบุรี และทำหน้าที่ที่ปรึกษากลุ่ม YEC อย่างต่อเนื่อง วางแนวคิดในการทำงาน คือ ต้องการให้ภาคเอกชนรวมตัวกันและพัฒนาบุคลากรภายใน YEC ให้มีศักยภาพและใช้ศักยภาพของตนให้เป็นประโยชน์ต่อองค์กรของตนเองและต่อจังหวัด ต้องการให้กลุ่ม YEC ภายใต้หอการค้าจังหวัด เป็นเสาหลักในการเชื่อมโยง ภาคเอกชน เข้ามาช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของจังหวัดตนเอง ไม่จำเป็นต้องพึ่งนโยบายการกระจายรายได้จากภาครัฐ ให้ภาคเอกชนเป็นปากเสียงให้กับสังคมในการช่วยร่างนโยบายและงบประมาณท้องถิ่น เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ และลดความเหลื่อมล้ำ (วรรณภา ชินชูศักดิ์, 2563)

บทบาทของกลุ่ม YEC สระบุรี ในการพัฒนาจังหวัด

1) การส่งเสริมการท่องเที่ยว : สร้างทูตส่งเสริมการท่องเที่ยวประจำจังหวัดสระบุรี มาสคอต “น้องโควอี้ มอรี”

หอการค้าจังหวัดสระบุรีและกลุ่ม YEC ได้ร่วมกับภาครัฐ วางแผนพัฒนาเศรษฐกิจเชิงท่องเที่ยวจังหวัดสระบุรี หรือ "สระบุรี โมเดล" เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจชุมชนวิสาหกิจของจังหวัดสระบุรี ได้สร้างคาแรกเตอร์ "COE MORY" (โคอี้ มอรี่) มาสคอตรูปวัว เพื่อส่งเสริมกิจกรรมวิสาหกิจเพื่อสังคม (Social Enterprise) ด้านต่างๆ และยังให้เป็นทูตส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อนำมาใช้ในการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ ประจำจังหวัดสระบุรี ไปพร้อมกันด้วย (โพสต์ทูเดย์, 2563)

แรงบันดาลใจของมาสคอตโคอี้ฯ ได้มาจากหมีคุมะมง ทูตส่งเสริมเศรษฐิจการท่องเที่ยวของจังหวัดคูมาโมโตะ ประเทศญี่ปุ่น ซึ่งจังหวัดสระบุรีเองก็มองเห็นโอกาสการพัฒนาเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวจังหวัดที่กำลังจะเติบโต เพื่อไม่ให้สระบุรีเป็นเมืองทางผ่าน ใน พ.ศ. 2562 "โคอี้ มอรี่" ได้ร่วมส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนในกิจกรรมต่างๆ เช่น ร่วมกับ 7 หน่วยงานจังหวัดสระบุรี ลงพื้นที่ออกแบบเส้นทางท่องเที่ยวร่วมกับชุมชนวัดถ้ำพระโพธิสัตว์ ร่วมทริปรถไฟเพื่อโปรโมทสถานที่ท่องเที่ยวสระบุรี ร่วมงานแถลงข่าวการจัดงานเทศกาล World of Gifts ณ Iconsiam กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นความร่วมมือกันระหว่างหอการค้าจังหวัดสระบุรี พัฒนาชุมชนจังหวัดสระบุรี และสมาคมของขวัญ (วรรณภา ชินชูศักดิ์, 2563)

2) การพัฒนาเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวจังหวัด : การใช้แนวคิดกีฬาการท่องเที่ยวมวกเหล็ดฮาล์ฟมาราธอน

กลุ่ม YEC ในนามหอการค้าจังหวัดสระบุรี เห็นว่า ในภาพการรับรู้ของคนทั่วไปสระบุรีเป็นเมืองทางผ่านของภาคอีกสาน กอปรกับเป็นเมืองอุตสาหกรรม คนมักมองข้ามไปเขาใหญ่แทน ซึ่งจังหวัดสระบุรีมีวัฒนธรรมและจุดเด่นของจังหวัดหลายอย่าง ที่ไม่ควรเป็นเพียงแค่จังหวัดทางผ่าน ไม่ว่าจะเป็นจังหวัดที่มีโอโซนติดอันดับต้นๆ มีสถานที่ท่องเที่ยวสวยงามอย่างน้ำตกเจ็ดสาวน้อยที่ได้รับการโปรโมทให้เป็นวนอุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติ ร. 10 แห่งแรก อำเภอมวกเหล็กเป็นที่ให้กำเนิดนม UHT กล่องแรกของประเทศไทย ประกอบการกระแสกิจกรรมวิ่งที่กำลังเป็นที่นิยม จึงเป็นที่มาของไอเดียที่สมาชิก YEC หอการค้าสระบุรี จัดการแข่งขันกีฬาวิ่ง “มวกเหล็ก อินเตอร์เนชั่นแนล ชาเลนจ์ ฮาล์ฟ มาราธอน 2018” 3 ปีติดต่อกัน ตั้งแต่ พ.ศ. 2560 – 2562 เพื่อหวังกระตุ้นให้คนต่างจังหวัดท่องเที่ยว ด้วยการนำกีฬามาสร้างการท่องเที่ยว และสนับสนุนสินค้าอัตลักษณ์ของจังหวัด จึงนำอัตลักษณ์ของจังหวัดขึ้นมาเป็นธีมของงาน อีกทั้งตอกย้ำถึงความเป็นเมืองแห่งวัวนมของจังหวัด

กลุ่ม YEC สระบุรี ในฐานะผู้บริหารและประสานงานหลักของโครงการ ได้สร้างความร่วมมือกับภาคส่วนต่างๆ ในจังหวัดสระบุรีจำนวนมาก โดยเฉพาะภาครัฐที่มีสายสัมพันธ์ที่ดีระหว่างหอการค้าจังหวัดสระบุรีมาอย่างยาวนาน ผ่านการทำโครงการและประชุมร่วมกันเป็นประจำ ทำให้สามารถมีช่องทางที่จะดึงความร่วมมือได้ง่าย ความร่วมมือกับภาครัฐเป็นหลักอยู่ที่ราชการส่วนจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัดจัดตั้งคณะกรรมการทำงานจากหน่วยงานภาครัฐหลายหน่วยขึ้นเพื่อช่วยสนับสนุนการจัดงาน เพราะเห็นถึงความตั้งใจในการกระตุ้นเศรษฐกิจของคณะทำงานหอการค้าจังหวัดสระบุรี (วรรณภา ชินชูศักดิ์, 2563) มีการจัดประชุมระดับจังหวัดหลายครั้ง มีรอง

ผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรีทำหน้าที่ประธานในการประชุม ซึ่งคณะทำงานระดับจังหวัดนี้ช่วยดึงการมีส่วนร่วมของหน่วยงานต่างๆ ได้ง่ายมากขึ้น เพราะเป็นการขอความร่วมมือจากส่วนราชการจังหวัด โดยมีกลุ่ม YEC เป็นผู้ประสานงานหลัก

ไม่เพียงแค่ส่วนราชการจังหวัด กลุ่ม YEC ได้แบ่งหน้าที่ระหว่างสมาชิกกลุ่มกระจายดึงการมีส่วนร่วมจากภาครัฐอื่นๆ ด้วย เช่น กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา เทศบาลเมืองสระบุรี ที่สนับสนุนรถห้องน้ำ อุทยานแห่งชาติให้สถานที่จัดงานและรถห้องน้ำเพิ่มเติม สถานีตำรวจมวกเหล็ก ดูแลรักษาความปลอดภัยในงาน หน่วยงานกู้ภัยเตรียมพร้อมดูแลเหตุร้าย โรงพยาบาลมวกเหล็ก เตรียมหน่วยพยาบาลภาคสนาม โรงเรียนเทคนิคสระบุรี ที่สนับสนุนกำลังจากนักเรียนในการช่วยในวันงาน นอกจากนี้ยังดึงการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชนในพื้นที่ เช่น องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย (นมไทย-เดนมาร์ก) สนับสนุนสถานที่จัดงาน และบริษัทเอกชนในจังหวัดสระบุรี ที่สนับสนุนเงินและสิ่งของ

ในส่วนการระดมทุนจัดโครงการนั้น สมาชิกกลุ่ม YEC บางส่วนได้สนับสนุนโครงการ เช่น นางวรรณภา ชินชูศักดิ์สนับสนุน 30,000 บาท อรอุษา จึงยิ่งเรืองรุ่ง สนับสนุนประมาณ 50,000 บาท เฮียเลี้ยงสนับสนุน 50,000 บาท และสมาชิกบางคนใช้สายสัมพันธ์ส่วนตัวระดมทุนได้ประมาณ 100,000 บาท เป็นต้น ในแต่ละปียอดรวมงบประมาณการบริจาคมีไม่เท่ากัน ในพ.ศ. 2560 ยอดรวมอยู่ที่ประมาณ 900,000 บาท พ.ศ. 2561 ยอดรวมอยู่ที่ประมาณ 600,000 บาท ในการจัดงาน (ณัฐพล เทียมชัยบุญทวี,2563)

ผลตอบรับของการจัดงานประสบความสำเร็จเกินคาดตั้งแต่ปีแรกที่จัด นักท่องเที่ยวหรือนักวิ่งสนใจจำนวนมาก บัตรขายหมดภายใน 3 สัปดาห์ของการออกขาย ที่พักและร้านอาหารในจังหวัดสระบุรีถูกจองเต็มแน่น ในระหว่างการวิ่ง นักวิ่งกว่า 4,000 คน ได้วิ่งผ่านเส้นทางน้ำตกที่สวยงามของอุทยานแห่งชาติน้ำตกเจ็ดสาวน้อย แหล่งโอโซนติดอันดับ 7 ของโลกและเยี่ยมชมนิทรรศการอาชีพโคนมพระราชทาน สายสัมพันธ์มิรู้ลืม ไทย-เดนมาร์ค ผักปลอดสารพิษ สินค้าชุมชน เงินรายได้หลังหักค่าใช้จ่ายจะมอบเพื่อจัดซื้ออุปกรณ์ทางการแพทย์ให้แก่โรงพยาบาลมวกเหล็ก ทำให้งานวิ่งมวกเหล็ก ได้จัดต่อเนื่องและกลายเป็นอีเว้นท์หลักของจังหวัดที่ทุกภาคส่วนเข้ามาช่วยกันทำงาน และส่งผลดีการกระตุ้นรายได้ให้เกิดกับภาคธุรกิจอีกด้วย (วรรณภา ชินชูศักดิ์, 2563)

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

รูปที่ 5.3 โปสเตอร์งานมวกเหล็ก ฮาฟ มาราธอน

ที่มา : ผู้วิจัย, 2563

รูปที่ 5.4 การระดมสมองเพื่อจัดงานมวกเหล็ก ฮาฟ มาราธอน

ที่มา : ผู้วิจัย, 2563

3) การพัฒนาชุมชน : บทบาทการสอนผู้นำ ครัวเรือนชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว

จากนโยบายของรัฐบาล “OTOP นวัตวิถี” เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจท้องถิ่น ชุมชน ใช้วิถีชีวิต ภูมิปัญญา ของดีของท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นสินค้าทางเศรษฐกิจ กลุ่ม YEC จังหวัดสระบุรีมี

โอกาสเข้าร่วมประชุมและเป็นพันธมิตรส่วนหนึ่งร่วมกับหน่วยงานราชการ มหาวิทยาลัย และตัวแทนชุมชนทั้งหมด 42 ชุมชน ใน 12 อำเภอ จังหวัดสระบุรี หากจะพัฒนาสินค้าชุมชนในเชิงธุรกิจได้ จึงต้องเริ่มจากการสอนชุมชนในเรื่องธุรกิจก่อน โครงการนี้ไม่ได้เป็นโครงการที่ริเริ่มโดยภาคเอกชน เป็นโครงการที่ริเริ่มและรับผิดชอบหลักโดยภาครัฐ ของภาครัฐ ทำให้มีงบประมาณในสนับสนุน งบประมาณหมู่บ้านละ 200,000 บาท ส่วน YEC เข้าไปมีบทบาทส่วนหนึ่งของโครงการและเป็นโครงการที่ได้รับค่าตอบแทน

ด้วยเหตุนี้ กลุ่ม YEC ในฐานะเป็นนักธุรกิจรุ่นใหม่ จึงร่วมกับกรมพัฒนาชุมชนจังหวัดสระบุรี และมหาวิทยาลัยศิลปากรที่เข้ามามีบทบาทสอนกลุ่ม YEC ให้มีหลักคิดที่ชัดเจนรวมกับประสบการณ์ในการทำธุรกิจ ให้สามารถสอนชุมชนได้ หากใช้อาจารย์มหาวิทยาลัยสอนจะมีบุคลากรไม่เพียงพอต่อชุมชน (ณัฐพล เทียมชัยบุญทวี, 2563) กลุ่ม YEC ได้กระจายตัวลงพื้นที่เป็นวิทยากรให้ความรู้เรื่องการทำ Business Model Canvas จึงเป็นเครื่องมือที่ช่วยออกแบบโมเดลธุรกิจผ่านปัจจัยทั้ง 9 ด้านที่ถูกมองว่าครอบคลุมส่วนสำคัญๆ ต่อธุรกิจทุกประเภท เพื่อให้มุมมองในการทำธุรกิจท่องเที่ยวชุมชนแก่ชาวบ้าน สมาชิกกลุ่ม YEC 1 คนจะต้องรับผิดชอบสอนหลายชุมชนเพื่อให้ครอบคลุมชุมชนทั้ง 13 อำเภอในจังหวัดสระบุรี 1 ชุมชนลงพื้นที่ประมาณ 2 ครั้ง ซึ่งทำให้สมาชิกกลุ่ม YEC ได้สัมผัสชุมชนและทำงานเพื่อสังคม ช่วยเป็นบันดาลใจการทำธุรกิจให้กับชุมชนเชื่อมโยงการทำงานร่วมกันระหว่างหอการค้าและพัฒนาชุมชน การสอนความรู้ทางธุรกิจเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรให้ความรู้การสร้างการท่องเที่ยวชุมชนที่ต้องพัฒนาจุดแสดงสินค้า จุดเช็คอินสินค้า ผู้ขาย ช่องทางการขาย เพื่อหวังจะเกิดเป็นรายได้ให้กับชุมชนในอนาคต เสียงสะท้อนจากสมาชิก YEC ที่เข้าร่วมกิจกรรมเกินคาด รู้สึกว่าสิ่งที่พวกเขาเกิดความรู้สึก “มาเป็น YEC ทำไม” ได้ทำงานเชิงพื้นที่ ทำให้สมาชิก YEC นักธุรกิจรุ่นใหม่ของจังหวัดสระบุรี เกิดความเข้าใจความเป็นจิตอาสา และบทบาทที่แท้จริงของ YEC (ณัฐพล เทียมชัยบุญทวี, 2563)

4) การพัฒนาและยกระดับสินค้าชุมชน : ผ่านกลไกบริษัท ประชารัฐรักสามัคคีสระบุรี จำกัด

บริษัท ประชารัฐรักสามัคคีสระบุรี(วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด เป็นอีกหนึ่งนโยบายของรัฐบาล เพื่อการขับเคลื่อนงานพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก ซึ่งเป็นนโยบายที่พัฒนามาจากกลไกคณะกรรมการประสานและขับเคลื่อนนโยบายสานพลังประชารัฐประจำจังหวัด (คสป.) แต่คณะกรรมการดังกล่าวมีภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมน้อย ส่วนใหญ่เป็นคณะกรรมการที่มาจากภาครัฐ ที่เป็นตัวแทนหลายหน่วยงาน ซึ่งต่อมาคณะกรรมการประสานและขับเคลื่อนนโยบายสาน

พลังประชารัฐประจำจังหวัด ได้ทำหน้าที่สนับสนุนให้จังหวัดมีการจัดตั้งบริษัทประชารัฐ ต้องมีการตั้งกรรมการบริษัท 5-10 คน ที่มาจากภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ภาครัฐทำหน้าที่สนับสนุนภาควิชาการและการประสานงาน ภาคเอกชนบริหารและขับเคลื่อนงาน และภาคประชาชนเป็นผู้ผลิตสินค้า (จิรพรรณ สุขชาญไชย, 2563)

ปลาย พ.ศ. 2559 ประธานบริษัทคนเก่าลาออก ประธานหอการค้าจังหวัดสระบุรี ได้มอบหมายให้นางวรรณภา ชินชูศักดิ์ ประธาน YEC สระบุรี เข้ามาช่วยบริหารงานบริษัทประชารัฐรักสามัคคีสระบุรี ในตำแหน่งรองประธานบริษัท ช่วยระดมทุนผ่านผ่านสมาชิกหอการค้า และสมาชิกกลุ่ม YEC ในนามหอการค้าจังหวัดสระบุรี และผู้ถือหุ้นกลุ่มอื่นๆ รองผู้ว่าราชการจังหวัดได้ช่วยระดมจากกลุ่มทุนในจังหวัดมาร่วมลงทุนด้วย (วรรณภา ชินชูศักดิ์,2563) ทำให้คณะกรรมการบริษัทประกอบด้วยหลายภาคส่วน ทั้งหอการค้าจังหวัด สมาคมการท่องเที่ยวจังหวัดสระบุรี บริษัทปูนซีเมนต์ไทยจังหวัดสระบุรี บริษัท ทีพีไอ โพลีน สาขาสระบุรี บริษัท เบตเตอร์ เวิลด์ กรีน (BWG) สภาอุตสาหกรรมจังหวัด ส่วนภาครัฐ กรมพัฒนาชุมชน ได้ประสานงานร่วมกับกองทุนหมู่บ้านของชุมชนให้เข้ามามีถือหุ้นในบริษัทด้วย (จิรพรรณ สุขชาญไชย, 2563)

การบริหารงานบริษัท ประชารัฐรักสามัคคีสระบุรี โดยนางวรรณภา ชินชูศักดิ์ ขับเคลื่อนไปได้ดี ใช้วิธีทำงานร่วมกับกรรมการผู้จัดการ (MD) ของบริษัท นางวรรณภาทำหน้าที่คอยให้คำปรึกษาและแนวทางในการบริหารงาน ให้กรรมผู้จัดการเป็นผู้ขับเคลื่อนหลัก เพราะเป็นหน้าที่และมีเงินเดือน (จิรพรรณ สุขชาญไชย, 2563)

ประชารัฐรักสามัคคีสระบุรี ถือว่าเป็นจังหวัดที่สำเร็จของรัฐบาล เป็นจังหวัดแรกๆ ที่เห็นว่ามีรายได้ ดำเนินโครงการพัฒนาสินค้าชุมชน และช่วยเหลือสินค้าเกษตรของชุมชนหลายอย่าง เช่น สินค้าหมอน ผลิตขึ้นจากกลุ่มทอผ้าพื้นเมืองของอำเภอเสาไห้ โครงการเปิดพื้นที่ให้สินค้าอัตลักษณ์ได้จำหน่าย เข้าร่วมจำหน่ายร่วม 100 ร้าน ไม่ว่าจะเป็นร้านค้าจาก “อัตลักษณ์อำเภอ” (13 อำเภอในจังหวัดสระบุรี) อาหารสดพร้อมทาน อาหารแห้ง เครื่องดื่ม ผักผลไม้ สินค้าเกษตร สินค้าแปรรูป วิสาหกิจชุมชน รวมถึงเสื้อผ้า เครื่องประดับ ของที่ระลึก และผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทย ในยามวิกฤตเชื่อมโยงและกระจายผลผลิต “เผือกหอมบ้านหมอ” ของจังหวัดสระบุรี เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกเผือกที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-19 ไปจำหน่าย ณ ท็อปส์ มาร์เก็ต ฟิวเจอร์พาร์ค เป็นต้น

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

5) การพัฒนาเมือง : บริษัท สระบุรีพัฒนาเมือง จำกัด

กลุ่ม YEC สระบุรี ได้เข้าร่วมเป็นผู้ก่อตั้งและบริหารงาน บริษัท สระบุรีพัฒนาเมือง จำกัด (Saraburi City Development : SBCD) ร่วมกับภาคเอกชนอื่นๆ ในเมืองสระบุรี ใช้ต้นแบบจากจังหวัดนครสวรรค์ ที่กลุ่ม YEC เป็นหัวหอกในการจัดตั้งบริษัทพัฒนาเมือง ระดมทุนหุ้นละ 20,000 บาท (วรรณภา ชินชูศักดิ์,2563) สำหรับบริษัท สระบุรีพัฒนาเมืองมีหมุดหมายสำคัญเพื่อการพัฒนาเมืองสระบุรีให้น่าอยู่ขึ้น ภารกิจหน้าที่ คือ ฟังความเห็น รับรู้ปัญหา รับทราบความต้องการของคนสระบุรี ประสานงาน เชื่อมโยงทุกภาคส่วน ทั้งรัฐ เอกชน และประชาชน เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาและการสร้างโอกาสพื้นฐานให้ทุกคนสามารถเข้าถึงและใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเองได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน

บริษัท สระบุรีพัฒนาเมือง จำกัด จึงพยายามเดินหน้ารวบรวมข้อมูล สร้างเครือข่ายความร่วมมืออย่างต่อเนื่อง เพื่อร่วมวางแผนและกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองที่ชัดเจนให้เกิดสิ่งที่เป็นประโยชน์สูงสุดแก่คนสระบุรีในระยะยาว สมาชิก YEC สระบุรี (ณัฐพล เทียมชัยบุญทวี,2563) ได้เน้นย้ำให้เห็นถึงบริษัท สระบุรีพัฒนาเมือง มีแผนจัดทำยุทธศาสตร์การเมืองที่ชัดเจน เพื่อแก้ไขปัญหาผู้ว่าราชการจังหวัดโยกย้ายบ่อยครั้ง ไม่ว่าจะมีผู้ว่าราชการจังหวัดคนใดมายังจังหวัดสระบุรี จะต้องยึดยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองดังกล่าวเป็นหมุดหมายในการทำงาน และหวังว่าแผนการหรือโครงการพัฒนาเมืองสระบุรี จะได้รับความร่วมมือจากงบประมาณและการขับเคลื่อนของภาครัฐ โครงการพัฒนาเมืองของสระบุรีในอนาคต (หอการค้าจังหวัดสระบุรี, 2562) มีดังนี้

5.1) โครงการ Smart Bus (อยู่ระหว่างการทดสอบเส้นทางในเขต อ.เมืองสระบุรี)

5.2) โครงการพัฒนาพื้นที่รอบสถานีรถไฟความเร็วสูงสระบุรี และการเชื่อมต่อระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคกลางตอนบน (Central Economic Corridor : CEC สำหรับการดำเนินโครงการเพื่อพัฒนาด้านต่างๆ ในพื้นที่บริเวณโดยรอบรถไฟความเร็วสูงต้องรอความชัดเจนเกี่ยวกับการประกาศผังเมืองรวมจังหวัดสระบุรี และผังเมืองรวมเมืองสระบุรี ซึ่งหอการค้าจังหวัดสระบุรี รวมถึงสภาพอุตสาหกรรมจังหวัดสระบุรี จะเสนอให้มีการปรับปรุงสีผังเมืองบริเวณโดยรอบสถานีรถไฟความเร็วสูง

5.3) โครงการพัฒนาศูนย์เศรษฐกิจเพื่อการท่องเที่ยวรถไฟแก่งคอย (การจัดกิจกรรมถนนคนเดิน เพื่อให้ผู้ประกอบการในพื้นที่ได้จำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ รวมึงประชาสัมพันธ์ท่องเที่ยวในพื้นที่ อ.แก่งคอย

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

5.4)โครงการยกระดับรถไฟรางคู่ บริเวณพหลโยธิน ตัดผ่านเมืองสระบุรี (กรมทางหลวงได้มีการเสนอขอตั้งงบประมาณ ปี พ.ศ. 2563 เพื่อดำเนินการศึกษาและออกแบบโครงการ

5.5)โครงการก่อสร้างสวนสาธารณะในพื้นที่เขตเมืองสระบุรี (ในเบื้องต้นได้มีการเสนอพื้นที่ก่อสร้าง 2 แห่ง ได้แก่ บริเวณศูนย์ราชการจังหวัดสระบุรี และบริเวณกองพันทหารม้าที่ 11 กรมทหารม้าที่ 4 รักษาพระองค์ อ.เมืองสระบุรี

5.6) การตั้งเป้าให้จังหวัดสระบุรีเป็นศูนย์กลางนวัตกรรมอาหาร ผลิตภัณฑ์นม และเมืองไมซ์อัจฉริยะ Saraburi Mice And Milk 2025

การดำเนินของบริษัท สระบุรีพัฒนาเมือง มีการประชุมทำแผนโครงการพัฒนาเมืองดังกล่าวข้างต้น อย่างไรก็ตาม ภาคเอกชนไม่มีงบประมาณเพียงพอที่จะลงทุนทุกโครงการได้ บางโครงการที่ไม่มีผลตอบแทนและเป็นการพัฒนาเพื่อสาธารณะให้ประชาชน ต้องใช้งบประมาณและการลงทุนจากภาครัฐ เช่น โครงการสร้างสวนสาธารณะกลางเมือง ซึ่งเสนอโดยบริษัทสระบุรีพัฒนาเมือง ฝ่ายภาครัฐโดยผู้ว่าราชการจังหวัดตอบรับและให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรีดำเนินการศึกษาต่อ หากผลการศึกษามีความเป็นไปได้ ผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรีจะดำเนินโครงการขอสนับสนุนงบประมาณจากกรม กระทรวงต่างๆ หรือกระทรวงท่องเที่ยว พ.ศ. 2563อยู่ในขั้นตอนของการศึกษาโดยมีบริษัทสระบุรีพัฒนาเมือง ดำเนินการศึกษาร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี ดังนั้น ความคืบหน้าหรือผลงานรูปธรรมของบริษัทสระบุรีพัฒนาเมืองนั้น ต้องได้รับการนำไปทำต่อโดยภาครัฐ หากยังไม่ได้การเห็นชอบหรือผลักดันต่อแผนการพัฒนาเมืองอาจเป็นเพียงโครงการที่เป็นเพียงแค่ความคิดเท่านั้น (อลงกต มีแก้ว, 2563)

6) การฟื้นแหล่งเศรษฐกิจของเมือง : โครงการ 100 ปี ปากเพียว

กลุ่ม YEC ในฐานะหนึ่งในคณะกรรมการบริษัท สระบุรีพัฒนาเมือง จำกัด ร่วมกับหอการค้าจังหวัด ได้มีการจัดทำโครงการเพื่อพัฒนาเมืองสระบุรีด้าน ต่างๆ และโครงการ 100 ปี ปากเพรียว เป็นหนึ่งในโครงการนั้น คือ การพัฒนาและฟื้นฟูตลาดหรือแหล่งเศรษฐกิจเก่าที่กำลังซบเทราลงในพื้นที่ จากการวิเคราะห์พบว่าตลาดและแหล่งเศรษฐกิจเก่าเหล่านี้หากไม่มีการปรับปรุงหรือพัฒนาจะซบเซาและค่อยๆ หายไปจากพื้นที่ จึงได้หารือร่วมกับภาคส่วนต่างๆ และเห็นว่าควรจะพัฒนาพื้นที่ซึ่งเป็นตลาดที่ใหญ่ที่สุดของจังหวัดสระบุรีคือตลาดสุขุมาล ซึ่งอยู่คู่กับจังหวัดสระบุรีมาเป็นระยะเวลานานกว่า 100 ปี จากการเก็บข้อมูลเบื้องต้นพบว่าเศรษฐกิจในพื้นที่ไม่ดี แต่ผู้ประกอบการ ในพื้นที่ไม่เดือดร้อน เนื่องจากมีการดำเนินธุรกิจมาเป็นระยะเวลานานมีเงินเก็บ

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

จำนวนมาก แต่สิ่งที่ผู้ประกอบการในพื้นที่กังวลคือเมื่อคนรุ่นเก่าในพื้นที่จากไปตลาดนี้จะเป็นอย่างไรเนื่องจาก คนรุ่นลูกรุ่นหลานไปทำงานต่างพื้นที่และไม่กลับมาทำงานในพื้นที่

ดังนั้น หากจะฟื้นฟูตลาดให้กลับมาดำเนินการได้ต้องเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยว ด้วยจุดแข็งของจังหวัดสระบุรีคือการเป็นทางผ่านเพื่อไปยังภูมิภาคต่างๆ มีรถผ่านจังหวัดสระบุรีวันละ ประมาณ 1 แสนคัน ต้องหาวิธีการเพื่อให้รถที่ผ่านจังหวัดสระบุรีเหล่านี้แวะจอดเพื่อจับจ่ายใช้สอยในพื้นที่ ซึ่งจากการสำรวจข้อมูลพบว่าตลาดสุขุมาล เป็นตลาดที่มีอาหารและขนมที่อร่อย เนื่องจากเป็นอาหารและขนมที่ทำสดใหม่และสืบทอดกันมาเป็นระยะเวลายาวนาน นอกจากอาหารอร่อยแล้วสิ่งที่จะเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวอีกส่วนหนึ่งคือ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ในพื้นที่ ได้แก่พระ แก้วมรกตจำลอง ที่วัดศรีบุรีรัตนาราม หลังจากได้มีการศึกษารายละเอียดดังกล่าวแล้วได้มีการสอบถามชาวตลาดว่ามีความสนใจ หรือไม่ และได้มีการประชุมกับผู้ประกอบการในตลาด และได้ดำเนินการตั้งกลุ่มพัฒนาตลาด พร้อมทั้งได้หารือกับท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสระบุรี นายกเทศมนตรีเมืองสระบุรี ได้มีการทดลองจัดกิจกรรม One Day Trip เที่ยวตลาด ซึ่งได้รับการต้อนรับจากผู้ประกอบการชาวตลาดเป็นอย่างดี ในระยะยาวหากโครงการนี้ดำเนินการสำเร็จ จะสามารถขยายผลการดำเนินการไปยังพื้นที่ของ อำเภออื่นๆ ในจังหวัดสระบุรี เพื่อสร้างเสน่ห์ ให้กับพื้นที่และดึงคนรุ่นใหม่กลับมาทำงาน เพื่อพัฒนาพื้นที่จังหวัดสระบุรี ในพ.ศ. 2563 อยู่ระหว่างการศึกษาออกแบบร่วมกับคณะสถาปัตย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (สำนักงานจังหวัดสระบุรี, 2562)

5.4 กลุ่ม YEC จังหวัดชลบุรี

วิสัยทัศน์และแนวคิดของผู้นำกลุ่ม YEC ชลบุรี

วิสัยทัศน์และแนวคิดของผู้นำกลุ่ม YEC ชลบุรี เป็นวิสัยทัศน์ของนายธีรินทร์ ธัญญวัฒนกุล อดีตประธาน YEC ชลบุรี รุ่นที่ 1 ผู้ก่อตั้ง YEC จังหวัดชลบุรี ขยายฐานสมาชิกและคิดกิจกรรมจำนวนมากเพื่อให้กลุ่ม YEC เป็นที่รู้จักในหมู่นักธุรกิจในจังหวัดชลบุรี วางระบบและการจัดการของกลุ่ม และทำหน้าที่ที่ปรึกษากลุ่ม YEC อย่างต่อเนื่อง วางแนวคิดในการทำงาน คือ ให้กลุ่ม YEC และหอการค้าจังหวัดชลบุรีสู่ยุคดิจิทัล ก้าวไปเป็นองค์กรหลักในการขับเคลื่อนพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม นวัตกรรมและดิจิทัลภายในจังหวัด ส่งเสริมนวัตกรรมดิจิทัลให้เข้าถึงชุมชนมากขึ้นทั้งภาคการผลิต การขายและการจัดการมาช่วยให้ผู้ประกอบการให้สามารถแข่งขันได้ในโลกปัจจุบัน โดยเฉพาะกลุ่ม SMEs ที่มีคู่แข่งมากขึ้นทั้งในและต่างประเทศซึ่งมีเงินทุนมหาศาล เข้ามากับเทคโนโลยีที่ล้ำสมัย (Praornpit Katchwattana, 2562) กลุ่ม YEC ในตัวแทนของภาคเอกชนจึงมี

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

ความมุ่งมั่นที่จะเข้าไปช่วยเหลือชุมชนให้มีการนำนวัตกรรมต่างๆมาใช้และต่อยอดธุรกิจของพวกเขาให้สามารถอยู่ได้อย่างยั่งยืน

บทบาทของกลุ่ม YEC ชลบุรีในการพัฒนาจังหวัด

1) การส่งเสริมและสนับสนุนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับภาคธุรกิจอุตสาหกรรม

หอการค้าจังหวัดชลบุรี มองว่าโลกยุคนี้เป็นยุคที่เทคโนโลยีและนวัตกรรมมีบทบาทสำคัญในการดำเนินธุรกิจ มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในธุรกิจดั้งเดิมมากขึ้น และสามารถช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจท้องถิ่น ในยุค Digital นี้จึงควรนำ Digital Technology มาปรับใช้กับทุกส่วนของธุรกิจ นับตั้งแต่รากฐานกระบวนการทำงาน การสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ การตลาด วัฒนธรรมขององค์กร เพื่อให้ธุรกิจปรับตัวได้อย่างรวดเร็ว

หอการค้าจังหวัดชลบุรี และกลุ่ม YEC ซึ่งเป็นหนึ่งในทีมงาน ได้เข้าร่วมทำโครงการส่งเสริมและสนับสนุนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับภาคธุรกิจอุตสาหกรรมร่วมกับ สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (DEPA) สนับสนุนให้ผู้ประกอบการมีความเข้มแข็งและสามารถแข่งขันได้ ด้วยการปรับเปลี่ยนกระบวนการและวิธีการดำเนินธุรกิจให้สอดคล้องกับนโยบาย Thailand 4.0 การเพิ่มช่องทางการเข้าถึงระบบดิจิทัล ต่างๆ เช่นการใช้ Software ช่วยในการบริหารจัดการระบบบัญชี งานบุคคล และสามารถ Transform ธุรกิจไปสู่ระบบดิจิทัลได้ มีแผนการให้บริการ ให้คำปรึกษาด้านการประยุกต์ใช้ เทคโนโลยีดิจิทัลแก่ผู้ประกอบการภาคธุรกิจอุตสาหกรรม ผ่าน ผู้เชี่ยวชาญและผู้ให้บริการด้านดิจิทัล (Digital Providers) ที่มีความเชี่ยวชาญที่ตรงกับความต้องการของ ผู้ประกอบการรายนั้น ตลอดจนการให้คำปรึกษาแนะนำผู้ประกอบให้มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมมาปรับใช้กับธุรกิจของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล, 2562)

โครงการนี้ตั้งเป้าว่าจะมีจำนวนผู้ประกอบการภาคอุตสาหกรรมจำนวนและผู้ประกอบการSMEs ที่มีขนาดธุรกิจS,M เข้าร่วมโครงการจำนวนไม่น้อยกว่า 6 ราย เมื่อเข้าร่วมแล้วจะสร้างผลกระทบเชิงเศรษฐกิจและสังคม ประสิทธิภาพกระบวนการ เช่น การลดต้นทุน เพิ่มผลประกอบการ เพิ่มการลงทุน ยกระดับผลิตภัณฑ์และบริการ เพิ่มผลิตภาพ หรือสร้างมูลค่าเพิ่ม (สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล, 2562)

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

งบประมาณหลักในการสนับสนุนผู้ประกอบการ SMEs ได้รับการสนับสนุนจากDEPAรวมทั้งสิ้น 6,000,000 บาท สนับสนุนสูงสุดร้อยละ 60 ของค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริง และเป็นจำนวนเงินสูงสุดไม่เกิน 1,000,000บาทต่อราย และอีกร้อยละ 40 เป็นการระดมทุนจากผู้ประกอบการเอง หรือการสนับสนุนจากแหล่งเงินทุนอื่นๆ

กลุ่ม YEC ในฐานะส่วนหนึ่งของการขับเคลื่อน ดึงสถานประกอบการ บริษัทให้เข้าร่วม ด้วยการนำงบประมาณของ Depa ที่สนับสนุนคูปองดิจิทัลเพื่อการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัล (Depa Mini Transformation Voucher EEC) จำนวน 700 ทุน ทุนละ 10,000 บาท เพื่อให้ผู้ประกอบการใช้ software กลุ่ม YEC มีการขับเคลื่อนจัดอบรมหลายครั้ง พร้อมเป็นวิทยากรให้กับบุคคลภายนอก เพื่อเชิญชวนผู้ที่สนใจใช้ Software ให้ผู้ประกอบการรายเล็กและรายกลางเอาไปพัฒนาธุรกิจของตัวเอง หอการค้าและกลุ่ม YEC ยังทำหน้าที่คัดเลือก Software ที่เหมาะกับผู้ประกอบการ เนื่องจากมีบริษัท Software จำนวนมากที่ผลิต Software ใหม่ๆ หลายตัว ซึ่งบางบริษัทที่พัฒนาแล้วมีคนใช้ Software นี้จำนวนมาก สามารถให้ใช้ฟรีไม่มีค่าใช้จ่ายได้ แต่หลายบริษัทราคาโปรแกรมจะอยู่ที่ 10,000 บาท ซึ่งเพียงพอต่อเพดานคูปองของ DEPA ก็สามารถดึงมาให้ผู้ประกอบการได้ หรือบาง Software เป็นรูปแบบเช่า Depa ก็สามารถสนับสนุนได้ ความหลากหลายรูปแบบของ Software จึงจำเป็นต้องมีตัวกลางในการบริหารจัดการอย่างหอการค้าจังหวัดและกลุ่ม YEC ที่อยู่ภาคเอกชนที่มีความรู้เรื่องดิจิทัลเป็นอย่างดี (มนต์ศักดิ์ โซ่เจริญธรรม, 2563)

หอการค้าจังหวัดชลบุรีและกลุ่ม YEC ใช้เวลาเพียง 1 ปี สามารถแจกคูปอง 700 คูปองได้ครบ แจกในสามจังหวัด ชลบุรี ฉะเชิงเทรา และระยอง แม้ว่าจะเป็นทุนที่ให้ฟรี แต่ในความเป็นจริงของการขับเคลื่อนไม่ได้แจกได้ง่าย เนื่องจากมีกระบวนการขอเอกสารของสถานประกอบการหรือบริษัทในการยื่นขอการสนับสนุน ซึ่งสถานประกอบการบางแห่งมองว่ายุ่งยากจึงไม่สนใจที่จะเข้าร่วม เมื่อสามารถแจกคูปองได้ครบ ทำให้ Depa มองว่ากลุ่มหอการค้าจังหวัดและกลุ่ม YEC ทำงานสำเร็จและมีศักยภาพที่จะเข้าถึงผู้ประกอบการในจังหวัดได้ดีกว่า Depa ใน พ.ศ. 2563 อยู่ในกระบวนการขับเคลื่อนคัดเลือกผู้ประกอบการที่มีความพร้อมและเหมาะสมในการได้รับการสนับสนุนจาก Depa จำนวน 1 ล้านบาท สนับสนุนทั้งหมด 6 สถานประกอบการ (นน อัครประเสริฐกุล,2563)

2) การพัฒนาบุคลากร จัดการเรียนรู้และการพัฒนาความรู้สู่ท้องถิ่นและชุมชน

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

กลุ่ม YEC ในนามหอการค้าจังหวัดชลบุรี ได้สนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาความรู้สู่ท้องถิ่นและชุมชน ร่วมกับคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี มหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ของจังหวัดชลบุรี เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกันระหว่างภาคการศึกษา และภาคธุรกิจ กลุ่ม YEC ในฐานะภาคเอกชนที่มีประสบการณ์ทำธุรกิจ ได้ทำหน้าที่ให้คำปรึกษา ร่วมออกแบบหลักสูตรพัฒนาบุคลากรของมหาวิทยาลัยบูรพา ซึ่งภารกิจของกลุ่ม YEC มีรายละเอียด (ธีรินทร์ ธัญญวัฒนกุล, 2562) ดังนี้

2.1) ให้คำปรึกษาและบริการทางวิชาการ ทางการวิจัย การพัฒนาผลิตภัณฑ์ ด้วยวิชาการทางวิทยาศาสตร์ การใช้เครื่องมือวิทยาศาสตร์เพื่อการวิเคราะห์ผลการวิจัย และกิจกรรมอื่นๆ ตามหัวข้อต่างๆ ที่มีความสนใจร่วมกัน

2.2) ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะในการจัดทำหลักสูตรฝึกอบรม รวมทั้งสนับสนุนวิทยากรในการฝึกอบรมสมาชิกของหอการค้าจังหวัดชลบุรี รวมทั้งเครือข่ายหอการค้าจังหวัดภาคตะวันออก และบุคลากรของมหาวิทยาลัยบูรพา

2.3) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมทางวิชาการและกิจกรรมอื่น เพื่อการพัฒนาผู้ประกอบการและสมาชิกของหอการค้าจังหวัดชลบุรี รวมทั้งเครือข่ายหอการค้าจังหวัดภาคตะวันออก และบุคลากรของมหาวิทยาลัยบูรพา

2.4) สมาชิกของหอการค้าจังหวัดชลบุรี รวมทั้งเครือข่ายหอการค้าจังหวัดภาคตะวันออกสามารถใช้บริการห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ได้ในอัตราที่กำหนด และที่ได้ตกลงกันในเพิ่มเติมภายหลัง โดยความเห็นชอบของทั้งสองฝ่าย

2.5) สนับสนุนการฝึกงานสำหรับนิสิตของมหาวิทยาลัยบูรพา จากบริษัทเอกชนในเครือหอการค้าจังหวัดชลบุรี รวมทั้งเครือข่ายหอการค้าจังหวัดตะวันออก

2.6) ร่วมกับสนับสนุนทางการศึกษาและฝึกอบรมให้กับบุคลากรของหอการค้าจังหวัดชลบุรี รวมทั้งเครือข่ายหอการค้าจังหวัดภาคตะวันออก และบุคลากรของมหาวิทยาลัยบูรพา ตามที่ได้รับความเห็นชอบจากทั้งสองฝ่าย

กลุ่ม YEC และคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา สองฝ่ายจัดให้มีประชุมร่วมกันต่อเนื่องทุกเดือน เกิดความเข้าใจร่วมกันระหว่างนักลงทุนและมหาวิทยาลัย จนเป็นที่มาของโครงการมากมาย หนึ่งในนั้น คือ การสร้างโจทย์การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ 7 ผลิตภัณฑ์ จาก 7 องค์กรของสมาชิก YEC หอการค้าจังหวัดชลบุรี เพื่อให้ภาคการศึกษาของมหาวิทยาลัยบูรพาดำเนินงานวิจัยพัฒนา จึงออกมาเป็นผลิตภัณฑ์ 7 นวัตกรรม (เอกรัฐ ศรีสุข, 2563) ซึ่งบทบาทของกลุ่ม YEC เป็นเสมือนคนเชื่อมประสานให้มหาวิทยาลัยและนักลงทุนทำงานร่วมกัน

3) การพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศระดับเมือง

บทบาทของกลุ่ม YEC ชลบุรี แตกต่างจากกลุ่ม YEC จังหวัดอื่นๆ ที่เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดและงานการพัฒนาสังคม กลุ่ม YEC ชลบุรี ได้ดำเนินบทบาททางด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศด้วย เนื่องจากนายไกรสร ฉัตรเลขวณิชย์ ประธานกลุ่ม YEC ชลบุรี รุ่นที่ 2 ได้ผ่านการใช้ชีวิตในต่างประเทศมานาน จึงมีความสามารถโดดเด่นเรื่องภาษา โดยเฉพาะภาษาจีน ดังนั้น กลุ่ม YEC จึงทำหน้าที่ช่วยหอการค้าจังหวัดชลบุรีและช่วยเหลืองานหอการค้าไทยในฐานะล่าม และเป็นกรรมการคณะทำงานความสัมพันธ์ไทย – จีน ด้วย

กลุ่ม YEC ได้ดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศระดับเมืองชลบุรี และเมืองรื่อจ้าว มณฑลซานตง สาธารณประชาชนจีน รับหน้าที่ร่วมกับสำนักงานจังหวัดชลบุรี ต้อนรับคณะรองนายรัฐมนตรีเมืองรื่อจ้าว และวางเป้าหมายที่จะความร่วมมือระหว่างเมืองชลบุรี และเมื่อรื่อจ้าว สามารถพัฒนาความร่วมมือได้ 5 ด้าน (ไกรสร ฉัตรเลขวณิชย์, 2562)

1) ด้านการค้า มีสินค้าที่เป็นแร่ธาตุ เช่น ทองคำ ทองแดง และอุตสาหกรรมเหล็ก สิ่งทอ และปิโตรเคมี การนำเข้าสินค้าจากไทย คือ มันสำปะหลัง ไม้ และปูน

2) ด้านเกษตร มีสินค้าเกษตรที่ขึ้นชื่อของเมือง คือ ชาเขียว ที่มีพื้นที่เพาะปลูกประมาณ 5000ไร่ และสินค้าเกษตรอื่นๆ เช่น กุ้งฝอย ถั่วเหลือง ถ่าน เครื่องปั้นดินเผา และแร่ธรรมชาติ

3) ด้าน Logistics มีท่าเรือที่มีการขนถ่ายสินค้า 438 ล้านตัน/ปี มีการเดินเรือรื่อจ้าว-กรุงเทพฯ - แหลมฉบัง ณ ปัจจุบัน 72 เที่ยว มีสนามบินที่สามารถพัฒนาเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเป็นสายการบินตรง รื่อจ้าว- อู่ตะเภา

4) ด้านการศึกษา เมื่อรื่อจ้าว มีการศึกษาที่เน้นด้านอาชีวะ ติดอันดับต้นของประเทศมี มี 13 แห่ง และมีมหาวิทยาลัย 8 แห่งด้วย สามารถเชื่อมและแลกเปลี่ยนกับอาชีวะในจังหวัดชลบุรี

นอกจากการพัฒนาความสัมพันธ์กับประเทศจีนแล้ว กลุ่ม YEC ในนามหอการค้าจังหวัด ยังได้พัฒนาความสัมพันธ์กับประเทศในทวีปยุโรปด้วย ร่วมต้อนรับ Mr.Uffe Wolffhechel เอกราชทูตประเทศเดนมาร์ก และคณะจากสถานทูตเดนมาร์ก เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลกับทางคณะ YEC ชลบุรี เพื่อความสัมพันธ์ที่ดีและความร่วมมือในด้านเศรษฐกิจในอนาคต

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

4) การมีส่วนร่วมและสนับสนุนงานจังหวัด

บทบาทของกลุ่ม YEC ชลบุรี ได้ทำหน้าที่ทั้งในนามของกลุ่ม YEC และในนามของกลุ่มหอการค้าจังหวัด ได้ทำหน้าที่สนับสนุนงานของจังหวัดในฐานะภาคเอกชน ภาคีหนึ่งของจังหวัด การมีส่วนร่วมในการวางยุทธศาสตร์จังหวัดที่มีโครงการจำนวนมาก กลุ่ม YEC ได้กระจายสมาชิกเข้าร่วมประชุมและให้ความเห็นเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการทำงานของราชการจังหวัด รวมทั้งร่วมเป็นคณะกรรมการโครงการพัฒนาจังหวัดชลบุรีจำนวนมาก สามารถแบ่งงานที่กลุ่ม YEC มีส่วนร่วมและสนับสนุนงานภาครัฐ (ธีรินทร์ ธัญญวัฒนกุล,2562) ดังนี้

4.1) การพัฒนาสังคม กลุ่ม YEC ได้เข้าร่วมเป็นคณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการประจำจังหวัดชลบุรี ร่วมกับ ชมรมผู้ปกครองคนพิการทางสติปัญญาจังหวัดชลบุรี และ ชมรมผู้ปกครองบุคคลออทิสติกจังหวัดชลบุรีติดตามผลการดำเนินงานโครงการของสมาคมคนหูหนวกจังหวัดชลบุรีและจัดทำแผนโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามแนวคิดการดำรงชีวิตอิสระของคนพิการ ประจำปี 2562 10 กิจกรรม ในงบประมาณ 1,480,400 เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้พิการ

4.2) การส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน กลุ่ม YEC เป็น คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด ผลักดันและส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนของจังหวัดชลบุรี จัดให้มีการประชาสัมพันธ์แนะนำแหล่งท่องเที่ยว เสนอเส้นทางการท่องเที่ยวบริเวณโดยรอบ กลุ่มแปลงใหญ่ขนุนหนองเหียง พนัสนิคม วัดหลวงพี่แซม และโฮมสเตย์บ้านตม กลุ่ม YEC ได้นำเสนอให้มีการจัดทำสื่อโปรโมทเพิ่มเติม เช่น การจัดทำคลิปวีดิโอเพื่อนำเสนอเชิญชวน ซึ่งอยู่ในงบประมาณ 4-5 หมื่น เพื่อเน้นเป็นการท่องเที่ยวนวัตวิถี และพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดชลบุรี

4.3) การพัฒนาเศรษฐกิจกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก กลุ่ม YEC ได้ร่วมพิจารณาและประชุมปฏิบัติการแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดตะวันออก 1 (ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง) พ.ศ. 2562-2565)

4.4) การพัฒนาเศรษฐกิจจังหวัด กลุ่ม YEC ร่วมทำยุทธศาสตร์ไผ่จังหวัดชลบุรี เพื่อเพิ่มศักยภาพการจัดการเทคโนโลยีและธุรกิจไผ่อนาคต (ในสภาวการณ์ฟื้นฟูเศรษฐกิจภาคเกษตรหลังวิกฤต COVID-19) มีผู้รับผิดชอบหลักคือเกษตรและสหกรณ์จังหวัดชลบุรี ร่วมกับมูลนิธิคลังสมองสหกรณ์ไทยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางพระ เพื่อระดมความคิดเบื้องต้นเพื่อจัดทำเป็นแผนยุทธศาสตร์ โดย ม.เกษตรฯ บางพระ เป็นศูนย์ในการรวบรวมองค์ความรู้ และเพื่อให้เกิดเป็น “ไผ่ศาสตร์” เพื่อต่อยอดและพัฒนาองค์ความรู้ เน้นให้มีการพัฒนาแบบ “No Contact Farming” เพื่อสร้างองค์ความรู้ที่สามารถเข้าถึงได้และเกิดขึ้นจริง สู่การพัฒนาเศรษฐกิจฯ แบบ “Bamboo for Business to Business”

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

4.5) การพัฒนาด้านสาธารณสุข กลุ่ม YEC ในนามหอการค้าจังหวัดได้ร่วมสนับสนุนและผลักดัน ต่อเนื่องถึงโครงการ Smart Hospital ที่ต้องการให้บุคคลากรทางการแพทย์มีเพียงพอต่อประชาชน และการบริการจัดการต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

5) การทำสาธารณกุศลในจังหวัดชลบุรี

กลุ่ม YEC มีบทบาทการทำงานเพื่อสังคม โดยเฉพาะด้านสาธารณกุศล เริ่มจากการทำกิจกรรมระหว่างเพื่อนสมาชิกระดับง่าย รวมตัวกันบริจาคเลือด พัฒนาระดับงานการกุศลที่ใหญ่ขึ้น เช่น การจัดงาน GALA DINNER WITH JENNIFER KIM เพื่อระดมทุนนำรายได้ส่วนหนึ่งไปสมทบทุนซื้อเครื่องช่วยหายใจเพื่อรักษาพยาบาลแก่ผู้ป่วยเด็กให้โรงพยาบาลชลบุรี และรายได้อีกส่วนหนึ่งยังได้มาปรับปรุงสำนักงานหอการค้าจังหวัดชลบุรี

กลุ่ม YEC นำแปรงสีฟัน ยาสีฟัน ผลิตภัณฑ์สำหรับเด็ก มามอบให้ภาคบริการโลหิตแห่งชาติที่ 3 จังหวัดชลบุรี ในโครงการ “บอกบุญ ปันโลหิตให้น้อง” เพื่อส่งมอบให้กับผู้ป่วยเด็กโรคเลือดและน้องๆในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้า ในสถานการณ์โควิด 19 กลุ่ม YEC ร่วมกับหอการค้าไทย และกลุ่มเอกชนอื่นๆ ส่งมอบห้องตรวจเชื้อความดันลบ-บวก จำนวน 1 ห้อง และหน้ากากอนามัย 10,000 ชิ้น มูลค่า 440,000 บาท ให้กับโรงพยาบาลชลบุรี ซึ่งโรงพยาบาลชลบุรี เป็นโรงพยาบาล ที่เตรียมไว้รองรับผู้ป่วยจาก State Quarantine และยังได้มอบเงินบริจาค 32,500 บาท เพื่อช่วยเหลือพี่น้องในจังหวัดชลบุรีด้วย (ธีรินทร์ ธัญญวัฒนกุล,2562)

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

5.5 การวิเคราะห์และสรุป รูปแบบความร่วมมือของกลุ่ม YEC กับภาครัฐ

การวิเคราะห์รูปแบบความร่วมมือของกลุ่ม YEC กับภาครัฐ ใช้แนวคิดการมีส่วนร่วมและการจัดการปกครองแบบประสานความร่วมมือ (Collaborative governance: CG) ในการวิเคราะห์ โดยใช้รูปแบบความร่วมมือทั้ง 3 แบบ คือ การประสานงานระหว่างหน่วยงาน การร่วมมือในการปฏิบัติ การร่วมมือกันดำเนินภารกิจ ซึ่งกลุ่ม YEC มีรูปแบบการทำงานร่วมกับภาครัฐทุกแบบที่กล่าวมา ไม่จำกัดรูปแบบความร่วมมือให้รูปแบบเดียว ทั้งนี้รูปแบบหลากหลายที่เกิดขึ้นเป็นไปตามความเหมาะสมของการทำงานนโยบายสาธารณะที่มีความแตกต่างกัน ยืดหยุ่น และปรับตัวเปลี่ยนแปลงได้ง่าย มีรายละเอียด ดังนี้

1) การประสานงานระหว่างหน่วยงาน (Co-Ordination)

การประสานงานระหว่างหน่วยงาน (Co-Ordination) เป็นรูปแบบการจัดการปกครองแบบร่วมมือกันในระดับที่ต่ำที่สุด ที่ภาครัฐและกลุ่ม YEC ทำงานร่วมกัน รูปแบบความสัมพันธ์มีลักษณะเป็นเครือข่ายประสานความร่วมมือ ไม่ได้มีการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน ไม่มีการแบ่งปันทรัพยากรในการดำเนินภารกิจร่วมกัน และไม่มีการปฏิบัติร่วมกันระหว่างบุคลากรของหน่วยงานภาคี เช่น มีการร่วมประชุมหารือ การแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน และการสื่อสารระหว่างหน่วยงาน เท่านั้น ส่วนใหญ่จะเป็นโครงการที่ภาครัฐต้องการขอความคิดเห็นจากกลุ่มที่เกี่ยวข้องอย่างภาคเอกชน เพื่อดำเนินโครงการให้บรรลุผลของภาครัฐ (สุฤกษ์ ศิลปอนันต์, 2562) หรือเป็นกลุ่มที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับกับการดำเนินภารกิจของหน่วยงานภาครัฐ การประสานความร่วมมือเช่นนี้ สามารถทำได้เพราะในจังหวัด ภาครัฐและภาคเอกชนเป็นภาคีเครือข่าย (Unincorporated Association) กันแล้วในระดับหนึ่ง เช่น การจัดประชุมการพัฒนาพื้นที่ในเมืองแม่ฮ่องสอน ที่มีนายประยุทธ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีเข้าร่วม ซึ่งเป็นจัดงานโดยภาครัฐ ได้เชิญให้ประธาน YEC มาให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะการพัฒนาเศรษฐกิจจังหวัดในมุมมองของภาคเอกชนซึ่งทีม YEC ก็เข้าร่วมประชุมต่างๆ ในนามหอการค้าจังหวัด หรือบางครั้งเข้าร่วมในนามกลุ่ม YEC เอง

กล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่ารูปแบบนี้เป็นเพียงแค่การประสานงานตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน โดยใช้วิธีการประสานงานอย่างเป็นทางการที่มีอยู่แล้ว อีกทั้งมักจะเป็นความร่วมมือที่เอื้อประโยชน์ต่อการขับเคลื่อนภารกิจของหน่วยงานภาคีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นหลัก หรืออาจจะได้รับประโยชน์ทั้งสองฝ่าย ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างภาคีจะแสดงออกในลักษณะที่หน่วยงานฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ขอความร่วมมือ และอีกฝ่ายหนึ่งเป็นหน่วยงานผู้ให้การสนับสนุนความร่วมมือในการดำเนินภารกิจบางอย่างร่วมกัน

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

2) การร่วมมือในการปฏิบัติงาน (Co-Operation)

การร่วมมือในการปฏิบัติงาน (Co-Operation) เป็นรูปแบบการจัดการปกครองแบบร่วมมือกันในระดับที่สูงกว่าการประสานงานระหว่างหน่วยงาน (Co-Ordination) ทั้งกลุ่ม YEC และภาครัฐได้เข้ามาแสดงบทบาทในการดำเนินกิจกรรมบางอย่างร่วมกัน มีเป้าหมายในการบูรณาการกลไกการทำงานร่วมกันเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนภารกิจของหน่วยงานร่วมกัน ส่วนใหญ่อยู่รูปแบบขององค์กรความร่วมมือที่ไม่มีสถานะนิติบุคคล (Joint Committee) ในแต่ละจังหวัดที่มีโครงการพัฒนาจังหวัด คณะกรรมการแต่ละโครงการจะมีตัวแทนของภาครัฐและภาคเอกชนเข้าร่วม หนึ่งในภาคเอกชนคือ ตัวแทนกลุ่ม YEC ซึ่งภาคเอกชนเป็นกรรมการแทรกอยู่ในคณะกรรมการของจังหวัดเยอะหลายๆ ชุดคณะกรรมการ ซึ่งคนก็จะกลุ่มเดียวกัน 1 คนถือหมวกหลายใบ เช่น ในจังหวัด

สมุทรสาคร การตั้งคณะกรรมการยุทธศาสตร์จังหวัดวาระพิเศษเฉพาะ มอบให้หอการค้าจังหวัดเป็นประธานคณะกรรมการ ผู้ว่าเป็นประธานที่ปรึกษา และทำงานร่วมกับหัวหน้าส่วนต่างๆ ในจังหวัด หรือบันทึกข้อตกลง (MOU) คณะกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนของจังหวัดสมุทรสาครคณะใหญ่ มอบหมายให้นายอำเภอเป็นประธาน เป็นคณะย่อยการทำงาน กลุ่ม YEC จังหวัดสมุทรสาคร เป็นคณะกรรมการและร่วมดำเนินงานในทุกอำเภอ เป็นต้น

นอกจากนี้ ความร่วมมือในการปฏิบัติ ยังออกมาในรูปแบบการสนับสนุนซึ่งกันและกัน เช่น ในแม่ฮ่องสอน กลุ่ม YEC ทำกิจกรรม Street Art ได้ขอความร่วมมือวาดกำแพงจากภาครัฐ หรือในงานวิ่งมาราธอนของจังหวัด ภาครัฐก็ให้ความช่วยเหลือเรื่องสถานที่ เรื่องการอำนวยความสะดวกของงาน เป็นต้น การประสานงานการปฏิบัติงานเป็นความร่วมมือที่ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนจะได้รับประโยชน์ร่วมกัน ถึงแม้จะมีการปฏิบัติภารกิจร่วมกันและมีการจัดสรรทรัพยากรทางการบริหารร่วมกัน แต่การดำเนินกิจกรรมร่วมกันที่เกิดขึ้นนั้นเป็นเพียงการปฏิบัติตามความรับผิดชอบของแต่ละฝ่ายตามปกติ ไม่ใช่ภารกิจที่เกิดจากการริเริ่มจากภาคีความร่วมมือกัน

3) การร่วมมือกันดำเนินภารกิจ (Collaboration)

การร่วมมือกันดำเนินภารกิจ (Collaboration) เป็นรูปแบบการจัดการปกครองแบบร่วมมือกันในระดับสูงสุด เพราะภาคีแต่ละฝ่ายเข้าร่วมกันริเริ่มภารกิจหรือกิจกรรมการทำงานรูปแบบใหม่ด้วยเป้าหมายที่ภาคีความร่วมมือกำหนดขึ้น ภาคีทุกฝ่ายได้มีการแบ่งปันทรัพยากรทางการบริหาร เช่น งบประมาณ บุคลากร เป็นต้น เพื่อร่วมขับเคลื่อนภารกิจเป้าหมายดังกล่าว มีการจัดโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างเป็นทางการ ซึ่งมาจากการพัฒนากลไกการทำงานร่วมกันใหม่ มิใช่มาจากรูปแบบการทำงานปกติ ความร่วมมือในระดับนี้ปกติเกิดขึ้นได้ยากโดยเฉพาะระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน เพราะความคิดและแนวทางการทำงานแตกต่างกัน เมื่อมีนโยบายบริษัทประชารัฐสามัคคีในแต่ละจังหวัด ทำให้เกิดกลไกความร่วมมือรูปแบบใหม่ของภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งประกอบด้วยหอการค้าจังหวัดและกลุ่ม YEC เข้าร่วมก่อตั้งบริษัทเพื่อพัฒนาชุมชน เป็นภาคีหุ้นส่วนในรูปของบริษัท (Partnership as Companies) ดำเนินการได้ดีในจังหวัดสมุทรสาคร ที่พัฒนาสินค้าเครื่องเบญจรงค์คอนไก่ดี ให้สามารถใช้ในครัวเรือนมากกว่าเครื่องประดับ เพิ่มยอดขายได้จำนวนมาก และในจังหวัดสระบุรี บริษัทประชารัฐรักสามัคคีสระบุรี (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด ได้สนับสนุนหมอนฝันดี ผลิตขึ้นจากกลุ่มทอผ้าพื้นเมืองของอำเภอเสาไห้ จ.สระบุรี ให้มีลวดลายที่สวยงามและส่งเสริมช่องทางการขาย กระตุ้นยอดสินค้า ซึ่งเป็นการพัฒนาและยกระดับสินค้าของชุมชน ด้วยความร่วมมือของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาควิชาการ

การรวมตัวเป็นบริษัทนั้น ถือเป็นความร่วมมือระดับสูงสุดที่ทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนต่างแบ่งปันทรัพยากรที่ตัวเอง มาทำงานร่วมกันในรูปแบบที่เป็นทางการ มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefit) มีความร่วมในการประเมินผล ถือเป็นการรวมตัวที่ก้าวข้ามอุปสรรคในการบริหารภารกิจของภาครัฐแบบเดิมและเพื่อดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์สาธารณะ แม้ว่าจะเป็นกลไกที่เปิดช่องมาจากส่วนกลาง แต่ในหลายจังหวัดก็เป็นในทิศทางบวกที่ทำให้ภาครัฐและกลุ่ม YEC มีโอกาสทำงานและร่วมมือกันมากขึ้น

ตารางที่ 5.1 เปรียบเทียบรูปแบบความร่วมมือระหว่างกลุ่ม YEC และภาครัฐ ทั้ง 4 จังหวัด

รูปแบบความร่วมมือ	**โครงสร้างภาคีหุ้นส่วน**	**จังหวัด**			
		กลุ่ม YEC แม่ฮ่องสอน	**กลุ่ม YEC สระบุรี**	**กลุ่ม YEC สมุทรสาคร**	**กลุ่ม YEC ชลบุรี**
1.การประสานงานระหว่างหน่วยงาน (co-ordination)	**ภาครัฐและภาคเอกชนเป็นภาคีเครือข่าย (Un incorporated Association)**	สนับสนุนงานของฝ่ายราชการ โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมการวางยุทธศาสตร์ และวางงบประมาณจังหวัด การเข้าร่วมประชุม และเป็นคณะกรรมการหลายโครงการ	สนับสนุนงานของฝ่ายราชการ การเข้าร่วมประชุมและเป็นคณะกรรมการหลายโครงการ	สนับสนุนงานของฝ่ายราชการโดยเฉพาะการมีส่วนร่วมการวางยุทธศาสตร์และวางงบประมาณจังหวัด การเข้าร่วมประชุมและเป็นคณะกรรมการหลายโครงการ	สนับสนุนงานของจังหวัดในฐานะภาคีภาคเอกชน การมีส่วนร่วมในการวางยุทธศาสตร์จังหวัด กระจายสมาชิกเข้าร่วมประชุมและให้ความเห็นแก่ภาครัฐ

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

ตารางที่ 5.1 เปรียบเทียบรูปแบบความร่วมมือระหว่างกลุ่ม YEC และภาครัฐ ทั้ง 4 จังหวัด (ต่อ)

รูปแบบความร่วมมือ	โครงสร้างภาคีหุ้นส่วน	จังหวัด			
		กลุ่ม YEC แม่ฮ่องสอน	กลุ่ม YEC สระบุรี	กลุ่ม YEC สมุทรสาคร	กลุ่ม YEC ชลบุรี
2.การร่วมมือในการปฏิบัติงาน (co-operation)	**ภาครัฐและภาคเอกชนเป็นองค์กรความร่วมมือที่ไม่มีสถานะนิติบุคคล (Joint Committee)**	กลุ่มคณะทำงานร่วมมือกับบริษัทไปรษณีย์ ไทย ททท. แม่ฮ่องสอน หอการค้าจังหวัดแม่ฮ่องสอน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) สำนักงานจังหวัด เทศบาลแม่ฮ่องสอน สถานีตำรวจในการพัฒนาพื้นที่สาธารณะและมหกรรมการวิ่งเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ	กลุ่มคณะทำงานร่วมกับสำนักงานจังหวัด ททท. สระบุรี เทศบาลเมืองสระบุรี อุทยานแห่งชาติ โรงพยาบาลมวกเหล็ก มหาวิทยาลัยศิลปากร พัฒนาชุมชนจังหวัดสระบุรี ในการพัฒนาเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวและการพัฒนาชุมชนในจังหวัด	กลุ่มคณะทำงานร่วมกับสำนักงานจังหวัดพาณิชย์ จังหวัดเกษตร จังหวัด วิทยาลัยชุมชน สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด ในการพัฒนาสินค้าเกษตรและการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	ร่วมมือกับสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (DEPA) ในการส่งเสริมและสนับสนุนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับภาคธุรกิจอุตสาหกรรม และร่วมกับคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา พัฒนาบุคลากร จัดการเรียนรู้และการพัฒนาความรู้สู่ท้องถิ่นและชุมชน

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

ตารางที่ 5.1 เปรียบเทียบรูปแบบความร่วมมือระหว่างกลุ่ม YEC และภาครัฐ ทั้ง 4 จังหวัด (ต่อ)

รูปแบบความร่วมมือ	โครงสร้างภาคีหุ้นส่วน	จังหวัด			
		กลุ่ม YEC แม่ฮ่องสอน	กลุ่ม YEC สระบุรี	กลุ่ม YEC สมุทรสาคร	กลุ่ม YEC ชลบุรี
3.การร่วมมือกันดำเนินภารกิจ (collaboration)	**ภาครัฐและภาค เอกชน เป็นภาคีหุ้นส่วนในรูปของบริษัท (Partnership as Companies)**		- บริษัท สระบุรี พัฒนาเมือง จำกัด - บริษัท สระบุรี ประชารัฐ สามัคคี	- บริษัท สมุทร สาคร พัฒนาเมือง จำกัด - บริษัท สมุทร สาคร ประชารัฐ สามัคคี	

ที่มา : ผู้วิจัย, 2563

ความร่วมมือระดับจังหวัด : เอกชนนำ รัฐสนับสนุน ประชาชนได้ประโยชน์

จากความร่วมมือระหว่างกลุ่ม YEC และภาครัฐในกรณีศึกษาทั้ง 4 จังหวัดนั้น สรุปได้ว่า โครงการพัฒนาจังหวัด ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจหรือการพัฒนาทางสังคม หากมีการริเริ่มไม่ว่าจะเป็นจากภาครัฐหรือภาคเอกชนก็ตาม หากภาคเอกชนเป็นผู้นำ และภาครัฐในการสนับสนุนให้ทรัพยากรที่ภาคเอกชนไม่สามารถทำได้ อำนวยความสะดวกตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง ทำให้หนุนเสริมการทำงานซึ่งกันและกันได้เป็นอย่างดี ซึ่งทำให้เกิดหุ้นส่วนการบริหารกิจการบ้านเมืองแบบร่วมมือกัน (Collaborative Governance) เป็นโมเดลรูปแบบใหม่ของการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น (Co-Management of Development) คือ เป็นรูปแบบ “เอกชนนำ รัฐสนับสนุน ประชาชนได้ประโยชน์” ความร่วมมือนี้เกิดจากการปรับตัว การเข้าใจลักษณะการทำงานขององค์กรต่างๆ ที่มีค่านิยม กฎเกณฑ์ที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะการปรับตัวทำงานร่วมกับข้าราชการของไทย และสถานะของภาคส่วนต่างๆ เป็น ลักษณะของความเท่าเทียมกัน ในฐานะของ“หุ้นส่วน” ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ในแนวราบ ที่เท่าเทียมกัน แทนความสัมพันธ์ในแนวดิ่ง ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนต้องวางสถานะ

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

ของตนเองเทียบเท่ากัน มิใช่การวางตัวเป็นเจ้านายเหนือซึ่งกันและกัน ทำให้การพัฒนาเศรษฐกิจจังหวัดขับเคลื่อนไปได้ดี ทั้งในด้านการยกระดับสินค้าชุมชน การพัฒนาการท่องเที่ยว การพัฒนาผู้ประกอบการทั้งในระดับนักธุรกิจและในระดับชุมชน

ความร่วมมือของกลุ่ม YEC และภาครัฐ สะท้อนให้เห็นว่ากลุ่ม YEC ในฐานะประชาสังคมทำงานร่วมกับรัฐได้ ไม่จำเป็นอยู่บนความขัดแย้ง หากแต่เป็นการประสานร่วมมือ ดังนั้น การเคลื่อนไหวของกลุ่ม YEC ต้องไม่เน้นการทำงานผ่านรัฐเพียงแค่เพื่อลดภาระหน้าที่ของรัฐ แต่กลุ่ม YEC ต้องเข้ามาช่วยนำ และการทำนโยบายจากรัฐให้มากขึ้น

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

บทที่ 6

ปัจจัยความสำเร็จ และความท้าทายของกลุ่ม YEC ในการร่วมมือกับภาครัฐ

ในบทนี้ นำเสนอปัจจัยความสำเร็จและความท้าทายของกลุ่ม YEC ในการทำงานร่วมมือกับภาครัฐ และการทำงานเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจจังหวัดตนเอง โดยใช้แนวคิดในการวิเคราะห์คือการจัดการปกครองแบบประสานความร่วมมือ (Collaborative Governance) ที่วิเคราะห์ถึงตัวขับเคลื่อน (Driver) เป็นกรอบในการอธิบายปัจจัยที่ทำให้กลุ่ม YEC ในฐานะภาคเอกชน ร่วมมือกับภาครัฐ ทำโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ อันเป็นประโยชน์ของท้องถิ่น รวมถึงความท้าทายที่จะเป็นอุปสรรคในความร่วมมือกัน โดยแบ่งหัวข้อในการเขียน 2 หัวข้อใหญ่ คือ

1) ปัจจัยความสำเร็จของกลุ่ม YEC ในการพัฒนาเศรษฐกิจจังหวัด
2) ความท้าทายของกลุ่ม YEC ในการพัฒนาเศรษฐกิจจังหวัด

6.1 ปัจจัยความสำเร็จของกลุ่ม YEC ในการพัฒนาเศรษฐกิจจังหวัด

จากการเก็บข้อมูลกลุ่ม YEC ทั้ง 4 จังหวัด คือ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดชลบุรี จังหวัดสระบุรี และจังหวัดสมุทรสาคร พบว่า การที่กลุ่ม YEC สามารถดำเนินโครงการพัฒนาเศรษฐกิจจังหวัด และพัฒนาความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ โดยเฉพาะกับภาครัฐได้นั้น มีประเด็นจุดร่วมอันเป็นปัจจัยที่ทำให้กลุ่ม YEC มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ และสามารถทำงานกับภาคส่วนอื่นๆ ได้ โดยปัจจัยที่เอื้อให้เกิดผลดี หรือปัจจัยความสำเร็จของกลุ่ม YEC ในการพัฒนาเศรษฐกิจจังหวัดมีทั้งหมด 11 ปัจจัย รายละเอียดดังนี้

6.1.1 ความต้องการทำเพื่อบ้านเมือง

ในการพัฒนาท้องถิ่น พัฒนาเมือง พัฒนาจังหวัดของตนเอง ที่นำโดยภาคส่วนอื่นๆ นอกเหนือจากการนำของภาครัฐ ซึ่งมีบทบาทโดยตรงในการพัฒนาพื้นที่อยู่แล้ว จะเห็นได้ว่า ภาคส่วนอื่นๆ เช่น ภาคเอกชน ภาคชุมชนที่มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาเมือง ล้วนแล้วแต่คือผู้ที่รักบ้านรักเมือง เป็นชาวเมืองที่ค่อยๆ มีสำนึกว่าตนเองเป็นชาวเมือง เป็นเจ้าของเมือง หวงแหนเมือง รักเมือง อยากเห็นสิ่งดีๆ เกิดขึ้นในบ้านเมืองของตนเอง กลุ่ม YEC ทั้ง 4 จังหวัดล้วนสะท้อน

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

ให้เห็นถึงความตั้งใจจริง และความพยายามทำเพื่อสังคม เพื่อจังหวัดของตนเองตามกลไกที่เปิดช่อง และความสามารถที่พวกเขามีได้

ยกตัวอย่าง กลุ่ม YEC สมุทรสาคร ประธานและสมาชิกกลุ่ม YEC ต่างทุ่มเทให้กับการทำงานสังคมอย่างเต็มที่ ทุกคนต้องการการเปลี่ยนแปลง ในช่วงที่มีโครงการหรือกิจกรรมสมาชิกจะประชุมร่วมกันเกือบทุกวัน ใช้เวลาวันละหลายชั่วโมงในการเตรียมงาน แม้ว่าจะมีธุรกิจส่วนตัวที่ต้องจัดการก็ตาม ซึ่งการเสียสละการทุ่มเทนี้ทำให้งานก้าวหน้าไปได้ (ธนชัย เรืองชัยสิทธิ์,2563) หรือกลุ่ม YEC แม่ฮ่องสอน เชื่อว่าการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการส่งเสริมการท่องเที่ยว ส่งเสริมสินค้าในจังหวัดจะทำให้บ้านเมืองของตนเองดีขึ้น ซึ่งในระยะหลังแม่ฮ่องสอน เป็นจังหวัดที่ขึ้นชื่อว่ายากจนที่สุดในประเทศไทย ได้ขยับอันดับขึ้นมาหกอันดับ แม้ว่าจะไม่ใช่อันดับที่สูง แต่ดีขึ้นกว่าในอดีตมาก ด้วยความปรารถนาดีต่อบ้านเมืองและตั้งใจจริง ในการทำงานของกลุ่ม YEC แม่ฮ่องสอน แม้เผชิญกับอุปสรรคของพื้นที่ ทั้งถนนโค้ง น้ำป่าตามฤดูกาล การเดินทางไปพัฒนาหมู่บ้านชนกลุ่มน้อย และการประชุมตามสถานที่ต่างๆ เป็นไปอย่างลำบาก แต่กลุ่ม YEC พยายามให้เป็นแรงผลักดันและไม่ย่อท้อ (ชนเขต บุญญขันธ์, 2562) อีกทั้งกลุ่ม YEC แม่ฮ่องสอน ไม่ใช่กลุ่มที่เน้นการประชาสัมพันธ์ตนเอง ในหลายงานพวกเขาเป็นเพียงเบื้องหลังความสำเร็จ ทำทุกอย่างด้วยตนเอง จ้างหน่วยงานอื่นๆ ให้น้อยที่สุด ทุกคนทำตามโดยไม่ได้ผลตอบแทนใดๆ งานหลายงานที่เข้าร่วม แม้จะเป็นความสำเร็จของกลุ่ม แต่สมาชิกส่วนใหญ่ไม่ได้ต้องการเครดิตใดๆ ไม่ค่อยมีการแสดงรูปบน Social Media ในลักษณะของการโฆษณากลุ่ม ในแง่หนึ่งพวกเขาเชื่อว่า ความตั้งใจและจุดหมายที่ต้องการทำเพื่อส่วนรวม จะทำให้ผู้คนเห็นความสำคัญและรับรู้ได้อย่างแน่นอน แม้ว่าจะเหนื่อยกายมากมายเพียงใด แต่กลุ่ม YEC จะเดินหน้าทำงานต่อไป เพื่อให้เกิดผลต่อท้องถิ่นอย่างยั่งยืน และหวังว่ากลุ่ม YEC จะเป็นตัวอย่างของกลุ่มภาคเอกชน ในการทำงานเพื่อจังหวัดต่อไป (บัญชา เสมาเพชร, 2563)

ในมุมมองของภาครัฐเอง เชื่อว่า กลุ่ม YEC เป็นเสมือนคนรักบ้านเกิด มีจิตอาสา เพราะจังหวัดคือบ้านของพวกเขา แม้ว่ากลุ่ม YEC จะมีธุรกิจส่วนตัวก็ตาม แต่พวกเขาได้เสียสละมาช่วย บางคนมีความพร้อมมากจึงสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้มาก บางคนมีความพร้อมน้อยกว่าได้พยายามเข้ามาเท่าที่ความพร้อมเอื้ออำนวย ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่ดีต่อบ้านเมืองอย่างยิ่ง (จิรพรรณ สุขชาญไชย, 2562) ซึ่งแรงปรารถนาที่ดีของกลุ่ม YEC เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้กลุ่ม YEC กลายเป็นกลุ่มนอกภาคทางการที่สำคัญ และจะกลายเป็นอีกหนึ่งกำลังหลักในการปฏิรูปบ้านเมืองของตนเอง

6.1.2 ความสามารถของผู้นำกลุ่ม

กลุ่ม YEC เกิดขึ้นทุกจังหวัดในประเทศ แต่ผลงานและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจจังหวัดนั้นมีไม่เท่ากัน ปัจจัยสำคัญ คือ ผู้นำ หากจังหวัดใดมีผู้นำกลุ่มมีสนใจและจริงจังกับการทำงานสาธารณะ ก็จะทำให้กลุ่ม YEC จังหวัดนั้นมีบทบาทในจังหวัดค่อนข้างมาก ในกรณีศึกษาทั้ง 4 จังหวัด เป็นที่ประจักษ์ชัดแจ้งว่า ปัจจัยด้านความสามารถและความเสียสละของผู้นำกลุ่มมีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารจัดการกลุ่ม การนำทางความคิดและทางปฏิบัติ และการนำในการทำโครงการต่างๆ ในบรรลุผลของกลุ่มและสังคมได้เป็นอย่างดี ซึ่งทั้ง 4 จังหวัด ประธานกลุ่ม YEC มักจะได้รับเลือกให้เป็นประธานหอการค้าจังหวัด ด้วยผลงานที่ยอดเยี่ยมในสมัยการเป็นประธานกลุ่ม YEC และทุกที่มีผู้นำที่แม้จะไม่ได้ดำรงตำแหน่งอย่างเป็นทางการแล้ว ยังคงทำหน้าที่คอยให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ สมาชิกกลุ่มในรุ่นต่อมาอย่างต่อเนื่อง

กลุ่ม YEC จังหวัดสมุทรสาคร ผู้นำคนสำคัญ คือ ชาธิป ตั้งกุลไพศาลอดีตประธานกลุ่ม YEC สมุทรสาครรุ่นที่ 2 (ในพ.ศ. 2563 ดำรงตำแหน่งเป็นรองประธานหอการค้าจังหวัด และกำลังก้าวขึ้นเป็นประธานหอการค้าจังหวัดสมุทรสาคร) เป็นผู้ที่มีความประนีประนอมกับหลายฝ่ายได้ดี อีกทั้งมีคุณวุฒิ และวัยวุฒิที่เหมาะสม มีความจริงจัง ให้เวลากับงานสาธารณะเต็มที่ ทำให้สามารถสวมหมวกหลายใบ ทั้งประธานนิคมอุตสาหกรรมสินสาคร รองประธานหอการค้าจังหวัด และประธาน YEC

กลุ่ม YEC จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผู้นำคนสำคัญ คือ ชนเขต บุญญขันธ์ อดีตประธานกลุ่ม YEC แม่ฮ่องสอนในรุ่นที่ 1 (ในพ.ศ. 2563 ดำรงตำแหน่งเป็นประธานหอการค้าจังหวัดแม่ฮ่องสอน) ผู้นำหญิงที่ทุ่มเทและเสียสละเวลาส่วนตัวในการดูแลครอบครัวและธุรกิจ ในการเข้ามาทำงานพัฒนาเศรษฐกิจจังหวัดแม่ฮ่องสอน ชนเขต บุญญขันธ์ ก่อตั้งกลุ่ม YEC อย่างไม่ได้ตั้งใจและไม่ได้มีต้นทุนสายเลือดจากกลุ่มหอการค้าจังหวัด เธอจัดตั้งจากกลุ่มเพื่อนที่สนิทสนมกันในจังหวัด โดยที่ไม่เน้นสมาชิกจำนวนมาก สมาชิกกลุ่ม YEC จังหวัดแม่ฮ่องสอน ล้วนแต่ให้คำสัมภาษณ์กล่าวชื่นชมในตัวของผู้นำกลุ่ม และเชื่อว่าปัจจัยหนึ่งของความสำเร็จกลุ่ม YEC แม่ฮ่องสอน มาจากผู้นำ ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

> "องค์กรจะเติบโตได้ต้องมีผู้นำที่ดี พอพี่ปอย (ชนเขต บุญญขันธ์) บอกว่าจะไปซ้ายทุกคนก็พร้อมจะไปซ้าย เพราะเราเชื่อว่าพี่เขาคิดมาดีแล้ว" (บัญชา เสมาเพชร, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 พฤษภาคม 2563)

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

"เห็นด้วยที่ประธานกลุ่ม YEC ขึ้นไปเป็นประธานหอการค้าจังหวัดแม่ฮ่องสอน เพราะเราเชื่อใจคนคนนี้ได้สามารถไว้ใจได้ เขาแบ่งงานแล้วทุกคนก็ฟังเขา เรื่องอายุไม่ใช่ปัญหา เขาก็ต้องมีประสบการณ์ในการทำงาน เขาถึงทำงานขนาดนี้ได้ เพราะฉะนั้น ถ้ามองในเรื่องของประสบการณ์ เขาก็ต้องโอเคในระดับนึง จะบอกว่าเขาไม่มีภาระก็ไม่ได้ เขามีแม่มีลูกที่เขาต้องดูแลลูก สำหรับพี่ปอย (ชนเขต บุญญขันธ์) เป็นคนที่น่านับถือ เป็นคนที่น่าชื่นชมสามารถเอามาเป็นแบบอย่าง หลายๆอย่างเราก็ได้แรงบันดาลใจมาจากตัวเขา แต่เราก็ไม่รู้ว่าตัวแก เอาแรงบันดาลใจมาจากไหน" (ประภาพรรณ กองเพิ่มพูล, การสื่อสารสารส่วนบุคคล, 23 พฤษภาคม 2563)

กลุ่ม YEC จังหวัดสระบุรี ผู้นำคนสำคัญ คือ คุณวรรณภา ชินชูศักดิ์ อดีตประธานกลุ่ม YEC จังหวัดสระบุรี รุ่นที่ 2 (ในพ.ศ. 2563 ดำรงตำแหน่งเป็นเลขาธิการหอการค้าจังหวัดสระบุรี) เป็นผู้นำที่มีความสามารถ ทุ่มเทแรงกาย แรงใจ มีเครือข่ายในจังหวัดที่ดี มีความรวดเร็วในการตัดสินใจและการผลักดันโครงการต่างๆ มีความตั้งใจและเป็นผู้นำที่สมาชิกในความเคารพ ในหลายงานสมาชิกกลุ่มเชื่อว่า หากไม่มีวรรณภา โครงการไม่สามารถเกิดขึ้นได้ เพราะสมาชิกยังไม่มีแรงบันดาลใจและแรงขับเคลื่อนเท่านางวรรณภา (กริชณัช มณีแย้ม, 2563) และในมุมมองของภาครัฐในจังหวัดสระบุรี แม้ว่ากลุ่ม YEC จะร่วมทำงานกับกลุ่มหอการค้าจังหวัดสระบุรีเสมอ แต่บทบาทยังไม่ชัดเจนและโดดเด่น หลายครั้งขาดการเข้าร่วม ขาดการประชุม บทบาทของกลุ่ม YEC มีชัดเจนขึ้นในในสมัยการนำโดยวรรณภา ทำให้กลุ่ม YEC จังหวัดสระบุรี เป็นเสมือนตัวแทนของหอการค้าจังหวัดสระบุรี ทำให้กลุ่ม YEC จังหวัดสระบุรีดูเหมือนนำหน้าหอการค้าจังหวัดสระบุรีด้วยซ้ำ แม้ว่าช่วงแรกกลุ่ม YEC จะเข้ามาทำงานด้วยจิตอาสา แต่ปัจจุบันนับว่ากลุ่ม YEC กลายเป็นกลุ่มหลักในการทำงานร่วมกับภาครัฐแล้ว (จิรพรรณ สุขชาญไชย, 2562)

กลุ่ม YEC จังหวัดชลบุรี ผู้นำคนสำคัญ คือธีวินทร์ ธัญญวัฒนกุล อดีตประธานกลุ่ม YEC ชลบุรีในรุ่นที่ 1 (พ.ศ. 2563 ดำรงตำแหน่งเป็นประธานหอการค้าจังหวัดชลบุรี) ในสมัยที่เป็นประธานกลุ่ม YEC รุ่นที่ 1 เรียกได้ว่า นายธีวินทร์ เป็นทำงานหลักของกลุ่ม YEC เพียงคนเดียวร่วมกับภรรยา ไม่สามารถหาสมาชิกที่ขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่องได้ แต่ด้วยทัศนคติที่ไม่กดดันตนเอง ตั้งใจทำงาน ไม่ยอมแพ้ และการเป็นลูกหลานของประธานหอการค้าจังหวัดชลบุรี จึงพยายามขับเคลื่อนงานของกลุ่ม YEC เท่าที่ทำได้ ทั้งการหาสมาชิก ทำสาธารณะกุศล พัฒนากลุ่มนักธุรกิจรุ่นใหม่ในจังหวัด ทำให้สามารถส่งต่องบประมาณและโครงการที่ทำไว้ให้กับประธานกลุ่ม YEC รุ่นที่ 2 ได้ นายธีวินทร์ เป็นคนที่ทำให้การเปลี่ยนผ่านของหอการค้าจังหวัดจากประธานที่มีอายุมากเป็น

ประธานที่มีอายุน้อย ได้อย่างราบรื่น ไร้ปัญหาทางการแย่งอำนาจ เพราะมีความเข้าใจทั้งผู้ใหญ่และเด็ก สร้างการประนีประนอม มีความโปร่งใส มีความยุติธรรม และๆให้เกียรติกับทุกคน สามารถผูกใจและซื้อใจผู้คนได้ (ธีรพงษ์ ภาคภพ, 2562) ซึ่งผู้นำเช่นนี้ ทำให้กลุ่ม YEC จังหวัดชลบุรี มีสมาชิกใหม่ๆ เข้าร่วมมากขึ้นจำนวนมาก

6.1.3 ความสามารถและความสัมพันธ์ที่ดีของสมาชิกกลุ่มและเครือข่ายอื่นๆ

กลุ่ม YEC เป็นกลุ่มคนรุ่นใหม่ ที่บางจังหวัดเกิดจากกลุ่มเพื่อน หรือกลุ่มคนที่มีอายุใกล้เคียงกัน การทำงานที่ไหลลื่น เป็นเพราะความสัมพันธ์ที่ไม่เป็นทางการ มีความสนิทสนทระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ทำให้การทำงานเต็มไปด้วยความสนุก และการช่วยเหลือในหมู่เพื่อนฝูง คนรุ่นเดียวกัน ไม่แตกต่างทางอายุมากนัก ปัจจัยความสัมพันธ์ที่ดีของสมาชิก เห็นได้ประจักษ์ชัดในกลุ่ม YEC แม่ฮ่องสอน ความสำเร็จของกลุ่มส่วนหนึ่งเป็นเพราะคุณภาพของสมาชิกกลุ่ม ที่รวมตัวจำนวนไม่มาก แต่เต็มไปด้วยสมาชิกที่ปฏิบัติเพื่อจุดมุ่งหมายอย่างเดียวกัน โดยมีสมาชิกกลุ่มเพียง 7-8 คน แต่เป็นกลุ่มเพื่อนที่สนิทสนมกัน (บัญชา เสมาเพชร, 2563) บางปีไม่ได้รับสมาชิกใหม่ เพราะเชื่อว่าคุณภาพของสมาชิกสำคัญกว่าปริมาณสมาชิก การแบ่งงานจึงแบ่งตามความสามารถและธรรมชาติของแต่ละคน สมาชิกกลุ่มพยายามทำทุกอย่างด้วยตนเอง เช่น งานวิ่งมาราธอน พวกเขาไม่จัดจ้างมืออาชีพ ทำเองทุกขั้นตอน ไม่ว่าจะเป็นการจัดหาอาหาร สถานที่ การตัดต่อวิดีโอ การถ่ายภาพต่างๆ เป็นต้น ในหลายครั้งพวกเขามีปัญหาในการทำงาน มีการทะเลาะเบาะแว้ง แต่ก็สามารถจบปัญหาและสนิทสนมกันเช่นเดิมได้ ไม่ปล่อยให้ความบาดหมางค้างเป็นเวลานานให้สมาชิกแตกแยกกัน เช่นเดียวกับคำสัมภาษณ์ของสมาชิกกลุ่ม YEC สระบุรี ที่เห็นว่า การทำงานที่ต่อเนื่องของกลุ่ม เป็นเพราะความสัมพันธ์และมิตรภาพของกลุ่มสมาชิก YEC ที่สนิทสนมกันทั้ง 2 รุ่น คล้ายกับเพื่อนเรียนมหาวิทยาลัยเดียวกัน ทำภารกิจด้วยกัน ทำให้เกิดความสนุกสนานเวลาทำงาน (ณัฐพล เทียมชัยบุญทวี, 2562)

การมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเครือข่ายภายนอกกลุ่มตนเอง เป็นปัจจัยสำคัญในการทำงานขับเคลื่อนเศรษฐกิจจังหวัดอย่างยิ่ง กลุ่ม YEC ชลบุรี ได้พยายามเชื่อมเครือข่ายกับกลุ่มนักธุรกิจในจังหวัดหลายกลุ่ม เช่น กลุ่มไทยออยล์ กลุ่มอมตะนคร เป็นต้น มีความพยายามพบผู้บริหาร การไปงานเลี้ยงสังสรรค์ เพื่อหวังได้รับความร่วมมือและขับเคลื่อนโครงการขนาดใหญ่ได้ เพราะการทำงานพัฒนาเศรษฐกิจจังหวัด ต้องได้รับความร่วมมือในหลายกลุ่ม ซึ่งกลุ่มธุรกิจในจังหวัดชลบุรีให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี บางคนได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่ม YEC หรือสมาชิกหอการค้าจังหวัด

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

ชลบุรี (ธีรินทร์ ธัญญวัฒนกุล,2563) ส่วนกลุ่ม YEC จังหวัดสมุทรสาครเอง เป็นกลุ่มที่มีเครือข่ายกับกลุ่มต่างๆ ในจังหวัด โดยเฉพาะความสัมพันธ์ที่ดีกับเครือข่ายสื่อท้องถิ่น ในการขับเคลื่อนงานมักจะมีการใช้สื่อท้องถิ่น กลุ่มชมรมผู้สื่อข่าวในจังหวัดสมุทรสาคร ให้มีส่วนร่วมเสมอ เพราะเป็นประชาสัมพันธ์การทำงานของภาครัฐและภาคเอกชนให้กับสังคมได้รับรู้ เป็นที่รู้จัก รวมถึงความคืบหน้าของโครงการต่างๆ แต่ละโครงการที่ทำนั้น มีปัญหาหลายอย่าง และเกี่ยวข้องกับกลุ่มผลประโยชน์หลายกลุ่ม ส่งให้มีการขัดขวางการทำงาน หรือทำให้งานเดินได้ช้า หากเกิดปัญหาและทำให้งานล่าช้า ต้องประสานงานผู้สื่อข่าวท้องถิ่นสามารถเขียนข่าวให้สังคมรับรู้ เพื่อกดดันกลุ่มคนที่ขัดขวางการทำงาน การตีแผ่ปัญหาต่างๆ ก็ช่วยให้หลายปัญหาจบลงได้ ก็ทำให้งานโครงการต่างๆ สามารถดำเนินหน้าได้ (ชาธิป ตั้งกุลไพศาล, 2563)

6.1.4 การบริหารจัดการภายในกลุ่ม YEC

กลุ่ม YEC เป็นกลุ่มการรวมตัวของนักธุรกิจกลไกใหม่ในจังหวัด ความเป็นสถาบันขององค์กรยังมีน้อย ทำให้บางจังหวัดมีเพียงชื่อของกลุ่ม YEC แต่ไม่มีการขับเคลื่อนหรือทำงานแต่อย่างใด ในขณะที่หลายจังหวัด รวมถึงกรณีศึกษาของงานวิจัยทั้งแม่ฮ่องสอน ชลบุรี สระบุรี สมุทรสาคร ต่างเป็นกลุ่ม YEC ที่มีการเคลื่อนไหวของกลุ่มตลอด ปัจจัยหนึ่งคือ การให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการภายในกลุ่ม เนื่องด้วยสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้แนวคิดในการบริหารจัดการกลุ่มเองก็เปลี่ยนไป ทั้ง 4 กรณีศึกษานั้น ใช้วิธีการบริหารจัดการตามธรรมชาติและบริบทของตนเอง ทำให้การทำงานเป็นไปตามธรรมชาติของสมาชิกกลุ่ม แต่ไม่มีการบริหารที่เป็นสากลใช้ได้กับทุกที่ โดยมีจุดเด่นการบริหารจัดการที่แตกต่างกัน

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

กลุ่ม YEC แม่ฮ่องสอน ใช้วิธีการบริหารที่เป็นธรรมชาติ มีการจัดตั้งหรือบริหารกลุ่มอย่างเป็นทางการน้อยมาก ทางกลุ่มมีแกนทำงานหลักเพียงแค่ 4-5 คน มากที่สุด 7-8 คน จากนั้นค่อยดึงสมาชิกที่เหลือที่สามารถเสียสละเวลาและสนใจแต่ละกิจกรรมเข้าร่วมทำงาน ให้แต่ละคนอาสาและรับผิดชอบฝ่ายที่ตนเองถนัด ขยายความคิดจากการประชุมให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น ซึ่งแนวการบริหารเช่นนี้ ทำให้ผู้นำกลุ่มไม่สนใจจำนวนสมาชิก ส่งผลเมื่อชนเขตก้าวขึ้นเป็นประธานหอการค้าจังหวัดแม่ฮ่องสอน เธอจึงดำเนินการตัดชื่อสมาชิกหอการค้าที่ไม่ได้เข้าร่วมมาเป็นเวลาหนึ่ง ไม่ได้ต่ออายุสมาชิก หรือเสียชีวิตออกไปแล้วจากทะเบียนสมาชิก คงเหลือสมาชิกเพียง 100 คน จาก 300 กว่าคน เท่านั้น

กลุ่ม YEC จังหวัดสระบุรี มีโครงสร้างของคณะกรรมการแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจน ฝ่ายกิจกรรม ฝ่ายสมาชิกสัมพันธ์ ฝ่ายท่องเที่ยว ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ฝ่ายสารสนเทศ ฝ่ายเศรษฐกิจ มีประธาน รองประธานแต่ละฝ่าย การบริหารจัดการเวลาทำโครงการ แต่ละฝ่ายมีหน้าที่ของตนเอง ฝ่ายนั้นๆ จะตั้งทีมของตนเอง ซึ่งผู้ที่เป็นทีมงานเป็นสมาชิก YEC หรืออาจะดึงคนนอกเข้ามาร่วมทีมได้ ไม่มีการปิดกั้นคนนอก เมื่อรวมทีมได้แล้ว จะมีการตั้งกลุ่มทีมงานใน Application Line เพื่อทำความเข้าใจกำหนดการ หน้าที่ และดำเนินการตามที่ได้ประชุมงานของฝ่ายนั้น

กลุ่ม YEC จังหวัดชลบุรี ใช้วิธีการบริหารแบบมืออาชีพ คือ มีการจ้างผู้จัดการกลุ่ม เพื่อบริหารจัดการงานเอกสาร จัดการเรื่องทะเบียนสมาชิก จัดการทั่วไป ในช่วงแรกใช้พนักงานจากบริษัทของธีรินทร์แต่ในช่วงหลังเปลี่ยนมาจ้างผู้จัดการมืออาชีพ เพื่อความยั่งยืน ไม่พึ่งพิงประธาน มีการจ่ายเงินเดือนผู้จัดการ โดยใช้งบประมาณของกลุ่ม YEC เอง การจ้างผู้จัดการกลุ่ม เพื่อให้คณะกรรมการและสมาชิกกลุ่ม YEC ได้มีเวลาในการนำเสนอความคิดสร้างสรรค์ สามารถทำงานได้มากขึ้น สามารถดึงศักยภาพของสมาชิกออกมาได้อย่างเต็มที่

กลุ่ม YEC สมุทรสาคร มีการวางโครงสร้างและหลักเกณฑ์ ระเบียบต่างๆ ของกลุ่มให้ชัดเจน โครงสร้างคณะกรรมการในกลุ่ม YEC หอการค้าจังหวัดสมุทรสาคร ประกอบด้วย ประธานและรองประธาน 5 คน มีการรับสมัครสมาชิกอย่างทางการมากขึ้น มีการเขียนใบสมัคร ส่วนวิธีการทำงานใช้วิธีการประชุมแบบเห็นหน้าและประชุมออนไลน์ และมีแกนนำรับผิดชอบโครงการต่างๆ โดยแกนนำหาทีมสมาชิกของตนเอง

จากการบริหารจัดการของกลุ่ม YEC ทั้ง 4 จังหวัดสะท้อนให้เห็นว่า การจัดการของกลุ่มสมัยใหม่ไม่ยึดติดกับแนวทางปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งเพียงอย่างเดียว แต่ต้องให้มีความยืดหยุ่นในการปฏิบัติงาน สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา เพื่อให้สอดคล้องกับธรรมชาติของสมาชิก สถานการณ์ที่แตกต่างกันไป อีกทั้งเป็นกลุ่มที่สมาชิกด้วยความสมัครใจ จึงมีอิสระในการทำงาน โดยกลุ่ม YEC มีลักษณะกลุ่มที่อายุยังน้อย มีความสัมพันธ์เชิงราบ จะพยายามให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการออกความคิดเห็น มีการปรึกษาหารือ และทำให้ด้วยความรักและความสนุกสนานมากกว่าองค์กรอื่นๆ

6.1.5 การแบ่งเวลาระหว่างธุรกิจส่วนตัวและการทำเพื่อสังคม

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

ภาคเอกชนมีข้อแตกต่างกับภาครัฐ คือ มีธุรกิจส่วนตัวที่ต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการทำเพื่อสังคม ทำให้ภาคเอกชนมีข้อจำกัด ดังนั้น การทำงานสาธารณะให้ดี ต้องรู้จักแบ่งเวลา สำหรับกลุ่ม YEC สมุทรสาครชาธิป ตั้งกุลไพศาล ผู้นำกลุ่มเมื่อสมัยเป็นประธาน YEC ให้เวลากับการทำงานสังคมถึง 70 เปอร์เซ็นต์ เวลาสำหรับธุรกิจส่วนตัว 30 เปอร์เซ็นต์เท่านั้น มีการปรับเปลี่ยนการทำงานส่วนตัวเพื่อให้สามารถทำงานสังคมได้ดี เช่น ประชุมกับลูกน้องช่วงเย็นเท่านั้น จากที่เคยประชุมสัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง ต้องเปลี่ยนมาเป็นประชุมสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ลดเวลาการประชุมจากประชุมครั้งละ 3-4 ชม. เหลือเพียง 1 ชม. เป็นต้น ผู้นำกลุ่ม YEC แม่ฮ่องสอน เองก็แบ่งเวลาในการดูแลธุรกิจส่วนตัว ให้สามารถดำเนินการโดยที่ไม่จำเป็นต้องมีตนเองคุมตลอดเวลา ก็สามารถดำเนินการไปได้ อีกทั้งยังสามารถขยายธุรกิจใหม่ให้แก่ครอบครัวได้อีก สมาชิกในกลุ่มเองทุกคนมีธุรกิจ เป็นเจ้าของบริษัท ต้องแบ่งออกเวลาคุยงานให้เช้าขึ้น เช่น 8.00 -8.30 น. จากนั้นจะใช้เวลาในการทำงานเพื่อสังคม (ประภาพรรณ กองเพิ่มพูล, 2563) ทั้งหมดนี้ขึ้นอยู่กับการบริหารเวลาและการเสียสละของแต่ละคน ต้องปรับให้สมดุล ฉะนั้น การเป็นประธาน YEC ไม่ควรเป็นวาระนาน เนื่องจากมีธุรกิจส่วนตัวด้วย จึงควรดำรงตำแหน่งสักระยะหนึ่ง เพื่อให้มีคนใหม่ๆ สามารถเข้ามาทำต่อ เพื่อให้ตัวเองได้หันมามีเวลาทำธุรกิจส่วนตัวได้

6.1.6 สภาพสังคมและเศรษฐกิจของพื้นที่เกื้อหนุนการทำงาน

ปัจจัยที่มีผลทางอ้อมอย่างหนึ่งในการช่วยกลุ่ม YEC ทำงานร่วมกับภาครัฐได้ดี คือ สภาพสังคมและเศรษฐกิจของจังหวัดตนเอง ที่แสดงถึงความสัมพันธ์ของกลุ่มต่างๆ และเป็นผลลักษณะการรวมกลุ่ม ลักษณะโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่ม YEC ในการทำงานกับภาครัฐ ในการพัฒนาเศรษฐกิจจังหวัดเป็นไปตามลักษณะของพื้นที่ด้วย

ลักษณะสังคมและเศรษฐกิจของเมืองชลบุรี เป็นเมืองอุตสาหกรรมใหญ่ของประเทศ ลักษณะธุรกิจจึงเป็นธุรกิจขนาดใหญ่มีนักธุรกิจในจังหวัดจำนวนมาก ลักษณะการรวมตัวของกลุ่ม YEC เต็มไปด้วยนักธุรกิจบริษัทขนาดใหญ่ ความสัมพันธ์กับภาคส่วนราชการค่อนข้างเป็นไปในทางที่ดี ภาคเอกชนมีอิทธิพลในจังหวัด รวมถึงมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเจ้าพ่อการเมืองท้องถิ่นในจังหวัด กิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ของกลุ่ม YEC เป็นไปในลักษณะการสนับสนุน ส่งเสริมเครือข่ายผู้ประกอบการในจังหวัดให้เข้มแข็ง เช่น งานสัมมนา งาน Diner Talk โครงการระดมทุนต่างๆ และสามารถร่วมมือกับมหาวิทยาลัยบูรพา ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ซึ่งเป็นไปเพื่อ

พัฒนาผู้ประกอบการที่มีนวัตกรรมสร้างสรรค์ ซึ่งไม่เน้นโครงการพัฒนาการท่องเที่ยว เนื่องจากจังหวัดชลบุรี เป็นที่ขึ้นชื่อในการท่องเที่ยวมากเป็นทุนเดิม

ลักษณะสังคมและเศรษฐกิจของเมืองสระบุรี เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ไม่กว้างมากนัก มี 13 อำเภอ ที่มีอุตสาหกรรมหลัก คือโรงงานผลิตสินค้าที่ใช้ในธุรกิจก่อสร้าง เช่น โรงงานกระเบื้อง และยังมีการทำเหมืองหินปูน (Limestone) และเหมืองปูนขาว เยอะที่สุดในประเทศไทย ซึ่งเหมืองเหล่านี้ถูกมองว่าเป็นธุรกิจที่ทำลายสิ่งแวดล้อม ธุรกิจขนาดใหญ่นี้สำนักงานใหญ่อยู่ที่กรุงเทพฯ สมาชิก YEC ส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจขนาดกลางถึงเล็ก (SME) เช่น ร้านซื้อมาขายไปในจังหวัด ขายวัสดุก่อสร้าง ดีลเลอร์รถยนต์ ทำปศุสัตว์ ฟาร์มสัตว์บ้าง ในกลุ่มสมาชิก YEC สระบุรีการทำงานเจ้าของสามารถปล่อยได้ยังน้อย เน้นค้าขายแบบดั้งเดิม มีพ่อ แม่คอยควบคุม สมาชิกยังเป็นลักษณะต้องเฝ้าหน้าร้าน การขายสินค้ายังต้องให้ลูกค้าเห็นหน้า ที่ทำธุรกิจ SME ผู้นำกลุ่ม YEC มีสักประมาณ 10% ที่ออกมาทำงานเพื่อสังคมได้ เพราะธุรกิจพัฒนาในระดับหนึ่งแล้ว บางครั้งตนเองเป็นผู้วางระบบไว้ ส่วนอุตสาหกรรมอื่นๆ ในจังหวัดอย่างการท่องเที่ยวจะกระจุกในอำเภอมวกเหล็ก ซึ่งพื้นที่นี้ห่างไกลจากสมาชิก YEC ส่วนมากอยู่บริเวณแถวอำเภอเมืองสระบุรี การเดินทางมากจากมวกเหล็กค่อนข้างไกล ขับรถ 45 นาที จึงไม่มีสมาชิกจากพื้นที่นี้มาร่วม

ลักษณะสังคมและเศรษฐกิจของเมืองสมุทรสาคร เป็นจังหวัดขนาดเล็ก ที่มีนิคมอุตสาหกรรม คือ นิคมอุตสาหกรรมสมุทรสาคร และนิคมอุตสาหกรรมสินสาคร เป็นธุรกิจขนาดกลางขึ้นไป ทำให้มีนักธุรกิจจำนวนไม่น้อยในจังหวัด เป็นเครือข่ายกัน ทำให้สมาชิกในกลุ่ม YEC จึงมีจำนวนมาก และที่สำคัญในจังหวัดสมุทรสาครไม่มีเจ้าพ่อ ไม่มีตระกูลขนาดใหญ่ ที่ครอบงำภาครัฐและครอบงำการพัฒนาของจังหวัดนักธุรกิจเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ประธานหอการค้าจังหวัด หรือประธานกลุ่ม YEC เองก็เป็นนักธุรกิจที่มาจากธุรกิจใหม่ในจังหวัด ทำให้โครงการของกลุ่ม YEC สามารถดำเนินการประสานร่วมกับภาครัฐได้ดี อีกทั้งเป็นจังหวัดขนาดเล็ก มีเพียง 3 อำเภอ ทำให้โครงการสามารถครอบคลุมพื้นที่หลายอำเภอได้

ลักษณะสังคมและเศรษฐกิจของเมืองแม่ฮ่องสอน เป็นจังหวัดที่พื้นที่ใหญ่ แต่ตัวเมืองมีขนาดเล็ก ประชากรแค่ 270,000 คน มี 7 อำเภอ แต่ละอำเภอห่างกัน 3 ชั่วโมง ทำให้นักธุรกิจในเมืองภาคส่วนจังหวัด ท้องถิ่น และภาคชุมชนรู้จักกัน แม้จะไม่รู้จักกันแต่ก็สามารถจำหน้าได้ นักธุรกิจคนรุ่นใหม่ ส่วนใหญ่รู้จักกัน และเป็นเพื่อนกัน อีกทั้งแหล่งท่องเที่ยวทำกิจกรรมต่างๆ ในวันหยุดคล้ายเมืองใหญ่มีไม่มากนัก ทำให้การเข้ากลุ่ม YEC เป็นอีกหนึ่งทางเลือกการเข้าสังคมได้ดี ในส่วนของ

ความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน รู้จักสนิทสนมกันดี ไม่จำเป็นต้องทำหนังสือ แค่แจ้งก็สามารถเข้าพบ และทำโครงการได้ ทำให้งานทำได้ง่ายและรวดเร็วมากขึ้น อีกทั้ง กลุ่มการเมืองไม่มีอิทธิพลในจังหวัดมากนัก มี สส. 1 คน สว. 1 คน เท่านั้น ทำให้ไม่ส่งผลกระทบหรือการแย่งชิงอำนาจของกลุ่ม YEC มากนัก รวมถึงความห่างไกล การมีชนกลุ่มน้อย และทรัพยากรทางธรรมชาติ ทำให้โครงการส่วนใหญ่ทำเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจการท่องเที่ยว และพัฒนาหมู่บ้านบนเขาในพื้นที่ห่างไกลในจังหวัด

6.1.7 ความคล่องตัวของภาคเอกชน

การทำงานของกลุ่ม YEC ทำให้เห็นถึงปัจจัยความแตกต่างระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนได้ชัดเจนยิ่งขึ้น องค์กรภาครัฐในอนาคตจะต้องมีความคล่องตัว มีความยืดหยุ่น และมีความสามารถในการปรับตัวสูง องค์กรที่ประสบความสำเร็จต้องสามารถจัดโครงสร้างองค์กรให้สามารถจัดสรรทรัพยากรได้อย่างรวดเร็ว สามารถจัดรูปแบบและคณะทำงานขึ้นมาเพื่อตอบสนองความท้าทายได้อย่างรวดเร็ว ภาครัฐเป็นองค์กรที่ต้องทำงานภายใต้กฎระเบียบอย่างเคร่งครัด การทำงานนอกกฎระเบียบอาจเป็นเหตุให้ถูกตรวจสอบและลงโทษ ในขณะที่ภาคเอกชนจะทำงานโดยมุ่งเป้าประสงค์ขององค์การมากกว่า โดยไม่ได้คำนึงถึง วิธีปฏิบัติ จึงสามารถยืดหยุ่นปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วได้ และทำได้หลากหลายโครงการ (สุฤกษ์ ศิลปอนันต์, 2563) แต่ในขณะที่ภาคเอกชนสามารถเดินหน้าตามสถานการณ์ได้ทันที เช่น การนัดประชุม การขอใช้สถานที่ การจัดซื้อจัดจ้างต่างๆ (ประภาพรรณ กองเพิ่มพูล, 2563) ในขณะที่ภาครัฐต้องมีหนังสือมีระเบียบต่างๆ คอยกำกับ แม้กระทั่งภาครัฐเองก็ยอมรับปัจจัยความคล่องตัวของภาคเอกชนว่ามีผลทำให้งานเดินหน้าได้ดี

> "กลุ่ม YEC มันรวดเร็ว จากที่ราชการทำมันก็จะติดกับกฎระเบียบต่างๆ เอกชนทำมันคล่องตัวสะดวกรวดเร็ว มีไอเดียต่างๆ เพราะเป็นคนรุ่นใหม่ รุ่นอายุยังน้อย แตกต่างจากหอการค้าที่อายุค่อนข้างมาก การประสานงานของหน่วยงานราชการกับหอการค้า จะเป็นรูปแบบที่เป็นทางการมากกว่า.... "
>
> .....บางหอการค้า เป็นผู้ใหญ่มากๆ คนเกรงใจ มีบารมี ออกคำสั่ง เวลาคิดอะไรทำอะไร ทำคนเดียว เนื่องจากว่าเขาเป็นเอกชนที่มีอายุมากแล้ว ความเป็นอัตตาตัวตนก็มีสูง ซึ่งมันช้า ผมว่ามันหมดยุคแล้วสมัยนี้" (ชาญชัย ดารารัตติกาล, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 พฤษภาคม 2563)

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

6.1.8 การมีอำนาจหน้าที่ ทรัพยากร และศักยภาพที่แตกต่างกันของภาครัฐและภาคเอกชน

ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ผลักดันให้ตัวแสดงภาครัฐและภาคส่วนต่างๆ ในสังคม หันหน้าเข้ามาร่วมกันสร้างความร่วมมือ คือ ต่างฝ่ายต่างตระหนักและยอมรับในศักยภาพและขีดความสามารถในการแสดงบทบาทของกันและกัน ยอมรับว่าอีกฝ่ายมีข้อเด่น ข้อจำกัดและความสามารถที่แตกต่างกัน ทำให้ส่งเสริมและเกื้อหนุนการทำงานให้มีประสิทธิภาพได้ดียิ่งขึ้น ทำให้ภาครัฐสนใจทำงานร่วมกับกลุ่ม YEC ซึ่งภาครัฐได้ยอมรับศักยภาพของภาคเอกชนที่ได้เข้ามาเติมเต็มข้อจำกัดของภาครัฐ ดังนี้

ข้อจำกัดด้านงบประมาณ เมื่อการพัฒนาจังหวัดต้องพึ่งงบประมาณภาครัฐเพียงหน่วยงานเดียว คงไม่เพียงพอในการแก้ไขปัญหา รวมถึงรูปแบบการจัดสรรงบประมาณที่มอบให้หน่วยงานต่างๆ ของภาครัฐเป็นผู้รับผิดชอบ มีกฎ ระเบียบ ระเบียบปฏิบัติที่ทำให้การจัดสรรงบประมาณมีความล้าช้าต่อการแก้ไขปัญหา ในขณะที่กลุ่ม YEC เป็นนักธุรกิจรุ่นใหม่ ที่มีต้นทุนที่ดีทางเศรษฐกิจและมีความสามารถในการจัดหางบประมาณได้รวดเร็วกว่าภาครัฐ สามารถระดมทุนเข้ากลุ่มและระดมทุนในการทำโครงการได้อย่างหลากหลายรูปแบบ เช่น การจัดงานกาล่าดินเนอร์ การจัดโต๊ะจีน การจัดงานสัมมนา การขายสินค้าที่ระลึก ค่าสมาชิก งบพัฒนาจังหวัดของรัฐบาลที่เปิดให้เขียนโครงการขอทุน เป็นต้น ไม่ติดขัดระเบียบใดๆ ซึ่งแตกต่างกับภาครัฐที่มีระเบียบในการเบิกจ่ายและระดมทุน

ความต้องการทักษะและความรู้ในการแก้ไขปัญหา ความคาดหวังในการหาแนวทางใหม่ๆ ในการพัฒนาพื้นที่มีมากขึ้น ภาครัฐไม่สามารถพัฒนาทักษะของราชการและพนักงานราชการเหล่านี้ได้ทัน ทำให้บ่อยครั้งข้าราชการไม่มีความรู้ ความชำนาญ ความเท่าทันโลกที่เปลี่ยนแปลงเร็ว ขาดความรู้เฉพาะทางและความรู้เชิงพื้นที่ รวมถึงความรู้ในทางสร้างสรรค์นวัตกรรมหรือวิธีการทำงานในแบบใหม่ในการแก้ไขปัญหา จึงจำเป็นต้องอาศัยคนในพื้นที่และประสบการณ์จากภาคเอกชน (ธีรพัฒน์ คัชมาตย์, 2563) ซึ่งมีเครือข่ายทางธุรกิจ มีเทคนิคความรู้ ย่อมทำให้เกิดนวัตกรรมในการจัดการปัญหาต่างๆ ได้ การมีร่วมมือระหว่าง YEC กับภาครัฐทำให้มันกว้างขวางขึ้น ทีมงานก็เก่งมากขึ้นจะมีผู้ที่กลั่นกรองรายละเอียดมากขึ้น จะมีผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ เนื้องานก็อาจจะมีความแปลกไป ก็ไม่ใช่เรื่องแปลกของทีมงานที่ประกอบด้วยคนหลายคน ทำงานร่วมกันก็จะได้แนวความคิดที่ดีที่สุด ซึ่งกลุ่ม YEC ทั้ง 4 จังหวัด เป็นกลุ่มที่มีความคิดและแนวทางใหม่ มี

นวัตกรรมสร้างสรรค์ ทำให้เติมเต็มความต้องการของภาครัฐ และกลายเป็นโครงการใหม่ๆ ได้ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้นำและสมาชิกกลุ่ม YEC

"...การนำเสนอสายการบินนกแอร์ ผลักดันให้บินตรงจากกรุงเทพ มาแม่ฮ่องสอน ได้นำเสนอต่อนายก ตอนที่เค้าให้พูดในส่วนของภาคเอกชน มีเคยพูดนอกรอบด้วย ข้อมูลพวกนี้บางทีในจังหวัดส่วนงานราชการเองก็ไม่รู้..

....ถ้าเอกชนทำอะไรก็ดูดี ทำง่ายๆ ก็ดูดีกว่าหน่วยงานภาครัฐลงไปทำ ความมีหัวธุรกิจทำได้ดี ซึ่งภาครัฐเองหลายๆอย่างก็ทำไม่ได้ ขณะเดียวกันหน่วยงานภาคเอกชนก็จะต้องอธิบายกับคนอื่นๆ ว่า บางอย่างภาครัฐทำไม่ได้ ไม่ใช่ไม่ได้ทำแต่ทำมันยาก บางทีข้าราชการ ตี 1 ยังไม่ออกจากออฟฟิศเลย เราก็งงว่า...ข้าราชการทำไมต้องอยู่ถึง 1:00 น 2:00 น..." (ชนเขต บุญญขันธ์, การสื่อสารสวนบุคคล, 26 พฤษภาคม 2563)

"....ถ้าไม่มี YEC สระบุรี เราก็ทำงานตามหน้าที่ของเรา อย่างปีนี้ก็จะไม่ได้มีงานวิ่ง มีงานอื่นๆ แล้วก็จบ แต่เมื่อมี YEC มาจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยการออกกำลังกาย โดยจัดวิ่งมาราธอนก็จะเป็นส่วนที่เติมเต็มให้กับจังหวัด แล้วก็ภาคเอกชนสามารถจัดงานได้ดียิ่งกว่าจังหวัด ยิ่งใหญ่กว่าจังหวัดซะด้วยซ้ำไป เพราะสามารถหาสปอนเซอร์ เรื่องการจำหน่ายบัตร เรื่องการทำงานเกี่ยวกับรายรับรายจ่าย.....

....ภาครัฐจะเก่งแบบนี้ ก็แทบจะไม่ใช่ เพราะบางคนที่มาใหม่ก็มาสานต่องานคนเก่า ถ้าคนเก่าไปผิดทางก็แทบจะผิดทางไปด้วย แล้วอีกอย่างมาแป๊บเดียว เดี๋ยวก็ไป และในส่วนของราชการก็มีเงื่อนไขของงบประมาณ เงื่อนไขของเวลา การที่ข้าราชการอยู่เกาะติดพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งนั้นนานๆ ก็ไม่ใช่ โดยขณะที่ YEC อยู่ที่นั่นลงหลักปักฐานที่นั่น YEC กลุ่มคน เป็นคนทั้งชีวิตอยู่ที่นั่น.... (สุฤกษ์ ศิลปอนันต์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 26 พฤษภาคม 2563)

".....กลุ่ม YEC ก็จะเข้ามานำเสนอโครงการใหม่ๆ ก็จะมีกรอบแนวคิดใหม่ๆ เข้ามายกตัวอย่างเช่น งานที่เด่นๆ ก็จะมีงานวิ่งมินิมาราธอนในเขตมวกเหล็กก็จะเป็นหอการค้า สมาคมท่องเที่ยวร่วมกัน แต่จริงๆ YEC ก็จะเป็นหลักในการนำเสนอเพราะเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวแล้วก็จะเป็นกลุ่ม YEC ที่เข้ามาร่วมกิจกรรมด้วย งานนี้ YEC ก็จะเด่นขึ้นมา (สุฤกษ์ ศิลปอนันต์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 26 พฤษภาคม 2562)

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

"...ถามว่ามีความเปลี่ยนแปลงระหว่างก่อนมี YEC และหลังมี YEC ไหม ก็มีนะ เพราะหน่วยงานหลายๆ หน่วยก็ชอบคนรุ่นใหม่ ความคิดสร้างสรรค์ เร็วทำแล้วเห็นผล ภาพลักษณ์ดีขึ้น เขาก็แฮปปี้ ผู้ว่าก็แฮปปี้ เขาชอบเห็นคนรุ่นใหม่..." (ธีรินทร์ ธัญญวัฒนกุล, การสื่อสารส่วนบุคคล, 26 พฤษภาคม 2562)

6.1.9 การอยู่ภายใต้หอการค้าจังหวัดของกลุ่ม YEC

หอการค้าไทย ก่อตั้งกลุ่ม YEC ให้เป็นส่วนหนึ่งของหอการค้าจังหวัด แต่ในหลายครั้งคนส่วนใหญ่มักเข้าใจว่า YEC คือ กลุ่มที่แยกจากหอการค้า เป็นเพียงเครือข่ายร่วมกัน แต่แท้ที่จริงแล้ว กลุ่ม YEC คือกลุ่มเดียวกับหอการค้าจังหวัด มีความแตกต่างกัน คือ หอการค้าจังหวัดอยู่ในสถานะนิติบุคคล แต่กลุ่ม YEC ไม่ได้เป็นนิติบุคคล เป็นเพียงกลุ่มที่จัดตั้งขึ้น และมีช่วงอายุที่แตกต่างจากกลุ่มหอการค้าจังหวัด โครงการที่กลุ่ม YEC เข้าร่วมกับภาครัฐ บางครั้งไปในนามหอการค้าจังหวัด บางครั้งไปในนามกลุ่ม YEC ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และผู้ที่ได้รับมอบหมายไป

"...หอการค้า กับ YEC ทำงานร่วมกัน ตอนนี้หอการค้าและ YEC รวมเป็นองค์กรเดียวกัน ประธาน YEC ภารกิจหลักก็เหมือนหอการค้า คือ เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับภาคเอกชน สร้างงานสร้างอาชีพดูแลชุมชน ช่วยทำให้บ้านเราดีขึ้น.." (บัญชา เสมาเพชร, การสื่อสารส่วนบุคคล, 26 พฤษภาคม 2563)

ด้วยการเป็นองค์กรเดียวกัน ทำให้คนหนึ่งคน สามารถมีบทบาทในหลายตำแหน่ง คล้ายสวมหมวกหลายใบ เช่น กลุ่ม YEC สมุทรสาคร กิตติพงษ์ เจริญคงธรรม เป็นรองประธานหอการค้าจังหวัด ได้รับมอบหมายให้จัดตั้งกลุ่ม YEC ทำให้ต้องดำรงตำแหน่งประธานกลุ่ม YEC สมุทรสาคร ในคราวเดียวกันเช่น นายชาธิป ตั้งกุลไพศาล เริ่มจากการเป็นรองประธานหอการค้าจังหวัด ได้รับแต่งตั้งเป็นประธานกลุ่ม YEC ด้วย ทำให้กลุ่ม YEC สามารถเข้าถึงภาครัฐ เป็นที่รู้จักและทำงานร่วมกัน คณะกรรมการพัฒนาจังหวัดชุดต่างๆ ของจังหวัดสมุทรสาคร ส่วนใหญ่คณะทำงานจะมีประธานหอการค้าและประธาน yec ร่วมกันเสมอ มีการดึงประธาน YEC เข้าร่วมคู่กับประธานหอการค้าจังหวัด ซึ่งบางครั้งประธานหอการค้าจังหวัดได้มอบหมายให้ประธานกลุ่ม YEC ดำเนินการเข้าร่วมประชุมแทนทั้งในฐานะรองประธานหอการค้าหรือประธานกลุ่ม YEC

กลุ่ม YEC ชลบุรี นายธีวินทร์ ซึ่งดำรงตำแหน่งประธานกลุ่ม YEC ก็ดำรงตำแหน่งรองประธานหอการค้าจังหวัดชลบุรี โดยมีนายสุนทร ธัญญวัฒนกุล บิดาเป็นประธานหอการค้าจังหวัดชลบุรีมากกว่า 20 ปี กลุ่ม YEC แม่ฮ่องสอนนายบัญชา เสมาเพชร ประธาน YEC รุ่นที่ 2 ทำหน้าที่คล้ายมือขวาของประธานหอการค้าจังหวัด ซึ่งคือนางสาวชนเขต อดีตประธาน YEC รุ่นที่ 1 คอยสนับสนุนและส่งเสริมทำงานร่วมกัน อีกทั้งผลักดันในชนเขต ได้เข้าเป็นส่วนหนึ่งของคณะกรรมการหอการไทยด้วย ประภาพรรณ กองเพิ่มพูล สมาชิกท่านหนึ่งของกลุ่ม YEC แม่ฮ่องสอน ได้ดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการหอการค้าจังหวัดด้วย ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน การมีหลายบทบาท ทำให้กลุ่ม YEC สามารถมีงบประมาณบางส่วนในการทำงาน เนื่องจากหอการค้าจังหวัดเป็นนิติบุคคล มีรายได้ของตนเอง และสามารถระดมทุนได้ง่าย (ชนเขต บุญญขันธ์,2562) ขณะนี้ประธานกลุ่ม YEC หลายจังหวัดทั่วประเทศ ได้เป็นคณะกรรมหอการค้าจังหวัดจำนวนมาก และบางจังหวัดเป็นประธานหอการค้าจังหวัดแล้ว (ชาธิป ตั้งกุลไพศาล, 2563)

การเป็นหนึ่งเดียวกับหอการค้าจังหวัดนั้นเป็นข้อดีที่ทำให้กลุ่ม YEC เสมือนทำงานในนามหอการค้าจังหวัด มีความเป็นหนึ่งเดียวกัน เป็นภาพรวมที่ไม่ได้มีความขัดแย้งของภาคเอกชน ไม่ต่างคนต่างทำงาน ร่วมมือกันทำงาน กลุ่ม YEC เองก็มองว่า หากแบ่งแยกกลุ่ม YEC ออกจากกลุ่มหอการค้าจังหวัดมากไป ก็จะทำให้คนเกิดความสับสน มีหลายเสียง แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบางจังหวัดที่ผู้ว่าราชการจังหวัด ต้องการประชุมร่วมทั้งหอการค้าจังหวัดและกลุ่ม YEC ก็สามารถแยกกันได้ แต่ในช่วงหลังกลุ่ม YEC พยายามแยกตัวจากหอการค้าจังหวัด ไม่เป็นหนึ่งเดียวกันหลายจังหวัด (ธีรินทร์ ธัญญวัฒนกุล,2562) นอกจากนี้ การเป็นหนึ่งเดียวกับหอการค้าจังหวัด คณะกรรมการที่มีอายุมาก มีประสบการณ์การทำงาน สามารถให้คำแนะนำ สอนงาน ลดแรงเสียดทานระหว่างกลุ่ม YEC ซึ่งยังไม่มีประสบการณ์ กับภาคราชการได้ด้วย (ภูมิกร มงคลมณีผล, 2563)

> “.....ในชลบุรี พอพี่กอล์ฟเป็นประธานหอการค้า ก็มีสมาชิก YEC เข้ามานั่งกรรมการหอการค้าเยอะขึ้น เราทำงานด้วยกันไม่ได้แบ่งว่างาน YEC หรือ หอการค้า YEC ก็คือหอการค้า จึงไม่ได้มีปัญหาเหมือนจังหวัดอื่นๆ ด้วย จะเริ่มดึง YEC เข้ามาประชุมตลอด ขอ Section ให้ YEC พรีเซนต์ว่าทำงานอะไรให้หอการค้าบ้าง จะจัดตำแหน่ง YEC ล้อกับหอการค้า อย่างท่องเที่ยว เกษตร เวลาไปก็จะไปคู่กัน เวลาทำอะไรก็ขึ้นโลโก้ด้วยกันเลย…”
>
> “....หากแยกกัน ต่อไป YEC ก็ไม่ต้องคุยอะไรกับหอการค้าแล้วก็แยกกันชัดเจน มันก็จะเกิดความแตกแยก ต่อไปหอการค้าก็ไม่ต้องมารับรองอะไร YEC ถือว่า เข้ามาเป็น

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

กรรมการในหอการค้าคุณเป็นเสียงของคนรุ่นใหม่ คุณต้องกล้าที่จะพูด คุณก็คือหนึ่งในกรรมการคุณก็ต้องกล้าพูดกล้าเสนอในสิ่งที่สร้างสรรค์ คุณมีสิทธิ์ที่จะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้ พี่ว่าต้องใช้บทบาทตรงนี้ให้หนัก คือเสนอในที่ประชุม...

"...รุ่นแรกๆ มันเป็นรุ่นใหญ่มันใกล้กับหอการค้าความเป็น YEC กับหอการค้ามันจะไม่แตกเหมือนรุ่นหลังๆนี้ ผู้ใหญ่กับเด็กมันจะเป็นกลุ่มเป็นก้อนมาก ตอนนี้คนนอกมองว่า YEC เป็นอีกกลุ่มนึงในหลายๆ พื้นที่ ซึ่งในความเป็นจริงมันก็เข้มแข็งขึ้นจริงๆ..." (ธีรินทร์ ธัญญวัฒนกุล, การสื่อสารส่วนบุคคล, 1 มิถุนายน 2563)

".....YEC กับหอการค้าก็ทำงานด้วยกันอยู่แล้ว แต่ใช้บัญชีแยกกันต้องทำความเข้าใจกับสมาชิกทุกคนว่า ทุกวันนี้ YEC คือหอการค้าไม่ใช่องค์กรที่แยกกันไม่อย่างนั้นความสามัคคีมันจะไม่เกิด คือทุกวันนี้การทำงานของ YEC และการทำงานของหอการค้าแทบจะแยกกันไม่ออก เวลาตั้งคณะทำงานก็ไม่ได้แยก..." (ธีรพงษ์ ภาคภพ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 1 มิถุนายน 2563)

".....ถ้าผู้ใหญ่กับเด็กทำงานร่วมกันได้จะเป็นเรื่องดี ผู้ใหญ่ก็จะคอยไกด์ไลน์ให้เด็กๆ ผู้ใหญ่ก็ใกล้ๆเกษียณแล้ว เขาออกหน้าให้เราเพื่อลดแรงเสียดทาน เราก็มองว่าเราต้องรวมกับหอการค้าให้ได้ เราเห็นหลายๆที่ที่มีปัญหากันมันก็ไม่ดี ทุกคนที่เข้ามาทำก็ไม่ได้สนใจเรื่องการออกหน้า ให้ผู้ใหญ่เทคเครดิตก็ได้ไม่ได้สนใจเท่าไหร่...." (ภูมิกร มงคลมณีผล, การสื่อสารส่วนบุคคล, 1 มิถุนายน 2563)

ในมุมมองภาครัฐเอง มองว่าการเป็นหนึ่งเดียวกับหอการค้าจังหวัดเป็นผลดีต่อกลุ่ม YEC เอง เพราะได้รับการยอมรับง่ายขึ้นจากภาครัฐ การทำหนังสือเชิญประชุมจึงเชิญในองค์กรเดียว ซึ่งขึ้นอยู่กับหอการค้าจังหวัดจะให้กลุ่ม YEC เข้าร่วมด้วยหรือไม่ ซึ่งทุกครั้งหอการค้าจังหวัด จะเข้าร่วมพร้อมประธานกลุ่ม YEC ทุกครั้ง (อลงกต มีแก้ว, 2563)

ความเป็นหนึ่งเดียวกับหอการค้าจังหวัด เป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญที่ทำให้กลุ่ม YEC ทำงานร่วมกับภาครัฐได้ดี เพราะหอการค้าจังหวัดเป็นองค์กรที่มีการยอมรับ มีสถานะชัดเจน และเป็นที่น่าเชื่อถือของคนในจังหวัด กลุ่ม YEC เมื่อปฏิบัติภารกิจจึงเข้าร่วมในนามหอการค้าจังหวัด ประสานงานในนามหอการค้าจังหวัด หากต้องการแยกผลงานและบทบาทให้ชัดเจน กลุ่ม YEC อาจ

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

ได้มีโอกาสทำงานโครงการเล็กๆ เพราะยังไม่มีสถานะทางการรองรับ หากจังหวัดใดมีการแยกการทำงานชัดเจน อาจเป็นไปได้ว่ามีความขัดแย้งระหว่างสองกลุ่มก็เป็นได้

อย่างไรก็ตามการทำงานพัฒนาระดับจังหวัด โครงการที่ได้รับมาจากส่วนกลาง กลุ่มหอการค้าจังหวัดมีบทบาทชัดเจนที่ต้องร่วมกับภาครัฐในการปฏิบัติภารกิจ แต่มีส่วนร่วมมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความเต็มที่และเอาใจใส่ในแต่ละจังหวัด ฉะนั้น กลุ่ม YEC ที่เกิดขึ้นมานั้น ไม่ได้แยกว่าตัวเองคือ YEC และแยกออกจากหอการค้าจังหวัด ไม่แยกบทบาทกันอย่างชัดเจน ทั้งสองกลุ่มจะต้องทำงานตามพันธกิจที่ได้รับมา มีเป้าหมายเดียวกัน งานนั้นขึ้นอยู่กับว่าจะมอบหมายให้กลุ่มใดเป็นคนดำเนินการหลัก หากหอการค้าจังหวัดไม่สนใจรับงานปฏิบัติตามนโยบาย จะเป็นผลทำให้กลุ่ม YEC ขับเคลื่อนงานไม่ได้ด้วยเช่นกัน

6.1.10 ภาครัฐมีความเชื่อมั่นและไว้ใจต่อกลุ่ม YEC

ในหลายจังหวัด ภาครัฐกับภาคเอกชนไม่สามารถร่วมงานกันได้ ส่วนหนึ่งมาจากความไม่เข้าใจกัน และการไม่เชื่อมั่นในความสามารถของอีกฝ่าย กลุ่ม YEC ในหลายจังหวัดเผชิญกับปัญหาการยังไม่เป็นที่ยอมรับจากภาครัฐ เนื่องจากประสบการณ์และวัยวุฒิที่ยังน้อย แต่สำหรับกลุ่ม YEC ที่สามารถขับเคลื่อนงานพัฒนาและร่วมมือกับภาครัฐได้ ปัจจัยหนึ่งคือ ภาครัฐมีความเชื่อมั่นและไว้ใจกลุ่ม YEC เป็นอย่างยิ่ง ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน เดิมภาครัฐกับกลุ่ม YEC ยังไม่เชื่อมั่นมากนัก แต่ด้วยผลงานรูปธรรม และความตั้งใจจริงในการทำงานเพื่อสังคมมากว่าเพื่อวัตถุประสงค์ส่วนตัว ทำให้ภาครัฐเริ่มยอมรับในความคิดและแนวทางต่างๆ ที่กลุ่ม YEC เสนอ ปัจจุบันกลุ่ม YEC แม่ฮ่องสอนกลายเป็นเครือข่ายสำคัญของภาคราชการในพื้นที่ ไม่ว่าจะมีโครงการใด ต้องให้กลุ่ม YEC มีส่วนร่วมเสมอ เพราะผลงานสร้างชื่อเสียงให้กับจังหวัดมากมาย โดยเฉพาะงานวิ่งที่รวมคนทั้งจังหวัดได้ (บัญชา เสมาเพชร, 2563) รวมถึงผู้นำกลุ่ม YEC ได้นำเสนอแนวทางการพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอนต่อนายประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี มีความมั่นใจ มีความคิดใหม่ ยิ่งหลังจากผู้นำ YEC ได้ก้าวไปเป็นผู้นำหอการค้าจังหวัด ยิ่งมีความต่อเนื่องในการร่วมงานกัน หลังจากนั้นทุกเวทีหน่วยงานภาครัฐก็จะเรียกภาคเอกชนเข้าไปมีส่วนร่วมในนามของประธานหอการค้า (ชาญชัย ดารารัตติกาล, 2563)

"....พอเราทำงานให้เป็นที่ยอมรับในจังหวัด หน่วยงานราชการเห็น ต่อไปหน่วยงานราชการก็ขาดเราไม่ได้ แม้กระทั่งท่านปลัดกระทรวงมหาดไทยมาแม่ฮ่องสอน

เมื่อปีที่แล้ว ท่านก็ยังพูดว่าภาคเอกชนที่นี่ดี ไม่ได้ทำอะไรเพื่อตัวเอง ทำเพื่อจังหวัด พี่ปอย (ชนเขต บุญญขันธ์) เองก็ช่วยแก้ปัญหาหลายส่วนให้กับจังหวัด…" (บัญชา เสมาเพชร, การสื่อสารส่วนบุคคล, 1 มิถุนายน 2563)

".....ผู้ว่าราชการจังหวัดทั้งคนเก่าคนใหม่ ก็เห็นความสามารถ ท่านก็ชื่นชมภาคเอกชนแม่ฮ่องสอน เพราะภาคเอกชนที่นี่ ไม่ได้ทำเรื่องของธุรกิจของตัวเอง แต่ทำเพื่อจังหวัด หรือแม้กระทั่งระดับรองปลัดกระทรวงที่ไม่ได้มาคลุกคลีจังหวัดแม่ฮ่องสอนยังเห็นภาพและยังชื่นชม" (ชาญชัย ดารารัตติกาล, การสื่อสารส่วนบุคคล, 1 มิถุนายน 2563)

เช่นเดียวกับในจังหวัดสมุทรสาคร ในช่วงเริ่มต้น กลุ่ม YEC จังหวัดสมุทรสาครเองก็ไม่ได้รับการยอมรับหรือเป็นที่รู้จักมากนัก แต่เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำงานในนามหอการค้าจังหวัดสามารถทำได้ดี จนได้รับความไว้วางใจมากขึ้น ผลงานรูปธรรมที่ทำให้คนยอมรับและเป็นที่รู้จักมากขึ้น คือ โครงการ 1 หอการค้า 1 สหกรณ์ ที่พัฒนาเกลือสปาขึ้นมา ทำให้คนในอำเภอเมืองรู้จักภาครัฐอย่างกรมพัฒนาชุมชน เกษตรจังหวัด รู้จักมากขึ้น ผู้ว่าราชการจังหวัดให้ความสำคัญมากขึ้น (เลอพงษ์ จั่นทอง, 2563) เมื่อทำผลงานเป็นรูปธรรม ผู้คนเชื่อถือ ทำให้การทำงานโครงการต่างๆ เป็นไปได้ดียิ่งขึ้น จนวันนี้ไม่มีส่วนราชการใดไม่รู้จักกลุ่ม YEC สมุทรสาคร ไม่ว่าจะเปลี่ยนผู้ว่าราชการจังหวัดกี่คน ทุกคนจะต้องเรียกกลุ่ม YEC เข้าร่วมประชุมเกือบทุกโครงการ

6.1.11 หน้าที่ของรัฐพยายามสนับสนุนเอกชนให้ร่วม

ข้อบังคับทางกฎหมาย ระเบียบ หรือแนวนโยบายที่เกี่ยวข้องเป็นปัจจัยหนึ่งที่นำไปสู่การรวมตัวเป็นเครือข่ายในการทำงาน นโยบายหรือกฎระเบียบทางราชการอาจกำหนดรูปแบบการทำงานในลักษณะเครือข่าย เป็นวิธีการในการดำเนินกิจกรรมสาธารณะของหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง นโยบายขอภาครัฐในยุคนี้ล้วนแต่กระตุ้นให้เกิดการทำงานกับภาคส่วนอื่นๆ เสมอ กอรปกับความใกล้ชิดในเชิงพื้นที่ระหว่างองค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ อาจนำไปสู่ความร่วมมือระหว่างองค์กรเหล่านี้ ทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างภาครัฐและกลุ่ม YEC เช่น บริษัทประชารัฐสามัคคี เป็นโครงการที่รัฐมุ่งหวังให้ภาคเอกชน ภาคการศึกษา และภาครัฐ ได้ร่วมมือกันเป็นกลไกใหม่ที่ช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจท้องถิ่น ทำให้เกิดบริษัทประชารัฐ ใน 4 กรณีศึกษา อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จของโครงการดังกล่าว ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของแต่ละพื้นที่

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

แม้ว่าบางกลไกที่เป็นการรวมกลุ่มของภาคเอกชนเกิดขึ้นเฉพาะบางจังหวัด ไม่มีในทุกจังหวัด จังหวัดที่ขาดกลไกนั้น ภาครัฐได้พยายามเข้าร่วมกับกลไกในจังหวัดอื่น เช่น สภาอุตสาหกรรมไม่มีในจังหวัดแม่ฮ่องสอน แต่มีในจังหวัดเชียงใหม่ แต่นายกเทศมนตรีเมืองแม่ฮ่องสอนได้เข้าร่วมกับจังหวัดเชียงใหม่ และกลายเป็นรองประธานอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงใหม่ เพราะส่วนหนึ่งมีธุรกิจเป็นตัวเอง โดยมักมอบหมายให้เลขา ซึ่งสังกัดสมาชิกกลุ่ม YEC เป็นตัวแทนเข้าร่วมประชุมเสมอ และในจังหวัดแม่ฮ่องสอน สมุทรสาคร ผู้ว่าราชการจังหวัดมักเรียกกลุ่ม YEC เข้าร่วมเสมอ เพราะทุกโครงการของภาครัฐไม่จำกัดเฉพาะหน่วยงานราชการเท่านั้น (ชาญชัย ดารารัตติกาล,2563)

6.2 ความท้าทายของกลุ่ม YEC

เมื่อมีปัจจัยความสำเร็จ ย่อมมีปัจจัยที่ไม่เอื้อให้เกิดการทำงาน หรือเป็นอุปสรรคการทำงาน อันเป็นตัวท้าทายของกลุ่ม YEC ในการพัฒนาเศรษฐกิจจังหวัด ความท้าทายมีทั้งหมด 4 ประเด็น คือ 1.การแย่งชิงอำนาจระหว่างกลุ่ม YEC และกลุ่มหอการค้าจังหวัด 2. ปัญหาภายในกลุ่ม YEC : สมาชิกทำงานไม่ต่อเนื่อง 3.ความท้าทายจากรูปแบบการทำงานของภาคราชการ 4. ความเข้าใจที่แตกต่างกันระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน ทั้ง 4 ประเด็นความท้าทายนี้ มีรายละเอียดของแต่ละเรื่อง ดังนี้

6.2.1 การแย่งชิงอำนาจระหว่างกลุ่ม YEC และ กลุ่มหอการค้าจังหวัด

วัตถุประสงค์ในการก่อตั้งกลุ่ม YEC ขอหอการค้าไทย คือ การสร้างคนรุ่นใหม่ ให้มีประสบการณ์ในการทำงานเพื่อก้าวไปทดแทนคณะกรรมการหอการค้าจังหวัด การเกิดกลุ่ม YEC ขึ้นทั่วประเทศ ในแง่หนึ่งย่อมสั่นคลอนตำแหน่งและอำนาจของคณะกรรมการหอการค้าจังหวัดชุดเดิม ที่บางแห่งผูกขาดอำนาจมานาน ทำให้กลุ่ม YEC หลายจังหวัดกำลังเผชิญความท้าทายในการเป็นส่วนหนึ่งของหอการค้าจังหวัด และยากที่หลีกเลี่ยงการเมืองในหมู่นักธุรกิจที่เข้ามาทำงานเพื่อสังคม

เรื่องที่ต้องเผชิญทุกจังหวัด คือ ความแตกต่างของช่วงวัย (Generation Gap) ซึ่งมีส่วนผสมของช่วงอายุแตกต่างกันระหว่างคณะกรรมการหอการค้าจังหวัด ที่มีอายุอย่างน้อย 50 ปีขึ้นไป และกลุ่ม YEC ที่มีอายุในราว 25-35 ปี มีการอบรมเลี้ยงดูและเติบโตในสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

การเมือง สังคม เทคโนโลยีและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง ส่งผลความคิด ทัศนคติ รูปแบบการทำงาน วิธีการสื่อสารแตกต่างกันอย่างชัดเจน ก่อให้เกิดปัญหาในการประสานงานและความขัดแย้งในการทำงาน เช่น กลุ่ม YEC ชลบุรี แม้ไม่ได้มีปัญหากันอย่างจริงจัง แต่มีความขัดแย้งระหว่าง 2 ขั้วปรากฏขึ้นเช่นกัน ในมุมมองของผู้ใหญ่ กลุ่ม YEC ต้องไม่แสดงท่าที่และความคิดไม่เห็นที่เคารพต่อผู้ใหญ่ หลายครั้งต้องนิ่งเพื่อรับฟังผู้ใหญ่ ห้ามมีการประสานผู้มีอิทธิพลกลุ่มอื่นๆ โดยไม่ได้รับการเห็นชอบ เป็นต้น ซึ่งในขณะเดียวกันกลุ่ม YEC เองก็มีความมั่นใจในตนเองสูง ทำให้หลายครั้งแสดงท่าทีที่ไม่เหมาะสมออกไป (ธีรพงษ์ ภาคภพ, 2562)

อย่างไรก็ตาม ปัญหาเหล่านี้น้อยลง เนื่องจาก ทั้งกลุ่มผู้ใหญ่และกลุ่ม YEC มีการปรับตัวเข้าหากัน โดยเฉพาะการปรับความคิด กลุ่มผู้ใหญ่ให้โอกาสกลุ่มเด็กมากขึ้น ปรับการทำงาน จากที่ไม่เคยมีการส่งรายงานการประชุม ก็เขียนรายงานส่งมากขึ้น ส่วนกลุ่ม YEC เอง ปรับความคิดว่ากลุ่มผู้ใหญ่บริหารมากว่าหลายสิบปี ผ่านประสบการณ์หลายอย่าง หากมีการหักหาญน้ำใจหรือเปลี่ยนแปลงฉับพลัน ก็กระทบต่อผู้ใหญ่ได้ ซึ่ง YEC เติบโตได้เพราะการเป็นส่วนหนึ่งของหอการค้าจังหวัด จึงไม่ควรที่จะรื้อทิ้งทุกอย่างที่หอการค้าสร้างมา กลุ่ม YEC ต้องพิสูจนตัวเองให้ผลงานมีรูปธรรม ให้เกิดการยอมรับให้ได้ ทั้งสองกลุ่มต้องหาจุดกึ่งกลางและสมดุลให้ได้ (ธีรินทร์ ธัญญวัฒนกุล, 2562)

ส่วนกลุ่ม YEC แม่ฮ่องสอนเผชิญปัญหาความแตกต่างของช่วงวัยอย่างจริงจัง กลุ่ม YEC มีปัญหาการทำงานกับคณะกรรมการหอการค้าจังหวัดเป็นประจำ บางครั้งมีความกดดัน การต่อว่าตักเตือนของผู้ใหญ่อย่างมาก ถึงขั้นทำให้สมาชิก YEC บางคนร้องไห้ออกจากห้องประชุม (ชนเขต บุญญขันธ์, 2562) ด้วยในช่วงเริ่มต้นของกลุ่ม YEC แม่ฮ่องสอนสมัยนั้น เกิดรอยแยกระหว่างหอการค้าและ YEC อย่างชัดเจน ประธานหอการค้าจังหวัดมองว่า กลุ่ม YEC เป็นภัยคุกคาม (Threat) ของกลุ่มหอการค้าจังหวัด เพราะกลุ่ม YEC ทำโครงการไม่ปรึกษา เป็นการข้ามหน้าข้ามตา (ชนเขต บุญญขันธ์,2562) แต่ปัจจุบันปัญหาเหล่านี้เริ่มหมดไปในกลุ่มหอการค้าจังหวัดแม่ฮ่องสอน เนื่องจากกลุ่ม YEC ได้ก้าวขึ้นมาเป็นประธานและคณะกรรมการเอง รวมถึงความเข้าใจของผู้ใหญ่เป็นในทิศทางที่ดีขึ้น เพราะทั้ง 2 กลุ่ม อาจมีวิธีการทำงานแตกต่างกัน แต่เป้าหมายสุดท้ายคือ การพัฒนาเศรษฐกิจจังหวัดให้ดีขึ้นเหมือนกัน

ผลสืบเนื่องจากความไม่เข้าใจ และปรับตัวเข้าหากัน ทำให้ความขัดแย้งที่ซ่อนไว้ แสดงผลออกมาในรูปแบบของความไม่ราบรื่นในการทำงาน มีการจับจ้องและจับผิดการทำงานกัน ซึ่งทำให้

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

เกิดความรำคาญใจ และส่งผลให้เกิดการหักหาญน้ำใจซึ่งกันและกัน เช่น ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน กลุ่ม YEC มีข้อคำถามเกี่ยวกับงบประมาณของหอการค้าจังหวัด ที่ระดมทุนหลายครั้ง แต่ยังไม่มีเพียงพอในการทำงาน อีกทั้งไม่เห็นด้วยที่หอการค้าจังหวัดนำงบประมาณไปซื้อตึกเก่าเพื่อทำสำนักงาน โดยราคาน่าจะมีมูลค่าที่แพงกว่าที่ประเมินไว้ตลาดทั่วไป เมื่อกลุ่ม YEC ได้เข้ามามีอำนาจและบริหารเงิน สามารถใช้เบิกจ่ายให้กับสมาชิก และคนนอกที่ต้องการขอการสนับสนุนได้มากขึ้น ซึ่งในมุมมองของฝั่งตรงข้าม เป็นไปได้ว่าอาจมีการบริหารเงินที่ไม่โปร่งใส ถึงขั้นส่งทนายมาข่มขู่และขอตรวจสอบการบริหารเงิน ในขณะที่กลุ่ม YEC จัดงานวิ่งมาราธอนประจำปี กลุ่มหอการค้าจังหวัดต้องการทราบว่าจำนวนเงินที่ระดมทุนได้ เมื่อไม่ได้คำตอบมีการส่งคนมาสืบจำนวนเงิน ซึ่งกลุ่ม YEC ไม่สามารถใช้ชื่อหอการค้าระดมทุน เนื่องจากต้องการให้เป็นการระดมทุนสาธารณะ ไม่ต้องการระดมทุนเข้าหอการค้าจังหวัด เพื่อให้คนเข้ามาบริจาคได้มากขึ้น ซึ่งเงินที่ระดมทุนมาได้นั้น ต้องใช้เพื่อการสาธารณกุศลเท่านั้น (ประภาพรรณ กองเพิ่มพูล, 2563)

ในแม่ฮ่องสอน การไม่ลงรอยกันของ 2 กลุ่ม เกิดรอยร้าวและแย่งชิงอำนาจกันโดยตรง กลุ่ม YEC ต้องการเข้าไปบริหารหอการค้าจังหวัดอย่างเต็มตัว เพราะมองเห็นถึงความไม่มีประสิทธิภาพของคณะทำงานเดิม ในวันเลือกตั้งประธานหอการค้าจังหวัด ซึ่งมีผู้เข้าแข่งขัน คือ ประธานกลุ่ม YEC แม่ฮ่องสอน และนักธุรกิจท่านหนึ่งที่มีชื่อเสียงในจังหวัด ซึ่งพยายามที่จะเสนอแรงจูงใจให้กลุ่ม YEC ถอยตัวจากตำแหน่ง แต่ไม่สำเร็จ ซึ่งผลการเลือกตั้ง ประธานกลุ่ม YEC ได้ขึ้นมาดำรงตำแหน่งประธานหอการค้าจังหวัดแม่ฮ่องสอน ทำให้เกิดความไม่พอใจอย่างยิ่งแก่ฝ่ายนักธุรกิจท่านนั้น ถึงขั้นปรามาสในห้องว่า “เจริญเจริญเถอะ เอาเด็กเมื่อวานซืนมาเป็นประธานหอการค้า” หลังจากพูดจบจึงเดินออกจากห้องประชุมไปทันที (ชนเขต บุญญขันต์,2563)

ทั้งหมดนี้สะท้อนให้เห็นว่า การก้าวเข้ามาทำงานสาธารณะของกลุ่ม YEC ยังต้องเผชิญกับความท้าทายในปัญหาความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ความขัดแย้ง อยู่ไม่น้อย บางแห่งสามารถทำความเข้าใจระหว่างกันได้ ก็สามารถเป็นหนึ่งเดียวกัน ทำงานด้วยความเข้าใจ หากบางแห่งมีความไม่เข้าใจมองว่าต่างฝ่ายคือศัตรู และกลัวว่าจะมีการแย่งชิงอำนาจระหว่างกัน ก็ย่อมส่งผลกระทบต่อการทำงานได้ แม้ว่าบางจังหวัดกลุ่ม YEC จะสามารถก้าวขึ้นมาบริหารหอการค้าจังหวัดได้เต็มตัว แต่ในอนาคตเองก็ต้องเผชิญกับปัญหาในการปรับตัวเข้ากับเด็กรุ่นใหม่ที่เต็มไปด้วยความมั่นใจและการผู้นำทางด้านธุรกิจในจังหวัดเข้ามาเช่นกัน

6.2.2 ปัญหาภายในกลุ่ม YEC : สมาชิกทำงานไม่ต่อเนื่อง

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

ความท้าทายใหญ่ของกลุ่ม YEC คือ ความต่อเนื่องของสมาชิกในการทำงานระยะยาว กลุ่ม YEC เผชิญกับปัญหาภายในของสมาชิกกลุ่มเอง มีสมาชิกเพียงแค่บางกลุ่มที่ยังคงทำอย่างต่อเนื่อง แต่สมาชิกโดยมากที่การสลับเข้าออกอยู่เป็นประจำ ซึ่งหลายแห่งประสบปัญหาไม่มีคนทำงาน ทำงานระยะสั้น ซึ่งการที่สมาชิกเข้ามาและออกอย่างรวดเร็ว มีหลายเหตุผล ซึ่งจากคำสัมภาษณ์ของสมาชิก YEC ยุติบทบาท ทำให้เห็นภาพรวมความท้าทายภายในของกลุ่ม YEC เช่น

คุณค่าหลักที่ยึดมั่นไม่ชัดเจน (Core Value) สมาชิกหลายคนเข้ากลุ่ม YEC ด้วยการไม่ทราบถึงวัตถุประสงค์หลักของการจัดตั้งกลุ่ม ความเป็นมาและเป้าหมายหลักของกลุ่มคืออะไร บางคนเข้าใจว่าเป็นกลุ่มนักธุรกิจที่เข้ามาสานสัมพันธ์เป็นเครือข่ายกัน แต่เมื่อทำกิจกรรมเพื่อสังคมจำนวนมาก จึงรู้สึกผิดหวัง บางคนเข้าใจว่าเป้าประสงค์เพื่อสังคม แต่หลายกิจกรรมมุ่งเน้นการสานสัมพันธ์กันเอง เมื่อเข้ามาแล้ว ทำให้คาดหวังในทิศทางของตนเอง และเมื่อไม่เป็นเช่นนั้น ก็เกิดความผิดหวังและต้องลาออกจากสมาชิก เพราะมองว่าหากเข้าร่วมต่อก็ไม่สามารถทำให้เกิดประโยชน์ใดๆ ทั้งกับตัวเองหรือสังคม จึงหวังว่ากลุ่ม YEC จะตั้งคุณค่าหลักและเป้าหมายของกลุ่มให้ชัดเจน

".....พอทำมาสักพัก งานของหอการค้าจังหวัด ก็พยายามจะทำให้สอดคล้องกับ หอการค้าไทยซึ่งบางอย่างเราก็ไม่เห็นด้วย และเราก็ไม่อยากทำ แม้เราไม่เห็นด้วยแต่เราเป็นคนหนึ่งในองค์กร องค์กรอยากทำอะไรเราก็ช่วยพี่ช่วยน้องของเรา เราก็สนับสนุน แต่มาวันหนึ่งเรามองว่ามันไม่ใช่แล้ว ไม่ใช่ไม่ได้รู้สึกว่าเสียเวลาเยอะ แต่รู้สึกว่าไม่ได้อะไรทำไปแล้วไม่รู้สึกว่าได้อะไร ....

.....หอการค้าไทยเขียนชัดเจนว่า ต้องทำอะไร มีหน้าที่อย่างไร พันธกิจอะไร แต่หอการค้าจังหวัดก็ต้องมาตีความเอาว่า หอการค้าจังหวัดสระบุรีมองว่าไปทางช่วยเหลือสังคมซึ่งก็ไม่ได้ผิด แต่ว่าการที่แต่ละคนจะช่วยเหลือสังคม แต่ละคนก็มีความยินดีในการช่วยไม่เท่ากัน...." (ณัฐพล เทียมชัยบุญทวี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 2563)

"...เท่าที่คุยกับน้องก็มีหลายคนที่ไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ไม่ได้เห็นภาพแล้วหอการค้า เค้าทำอะไรแค่มาหาเพื่อน หากลุ่มธุรกิจใหม่ๆ หาคอนเน็คชั่นส์ " (กริชณัช มณีแย้ม, การสื่อสารส่วนบุคคล, 2563)

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

ปัญหาการทำงานไม่ราบรื่นในระหว่างการทำโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ซึ่งแม้จะเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นธรรมชาติของการทำงาน แต่ก็ทำให้สมาชิกบางคนไม่อยากเข้าร่วมกิจกรรมอื่นๆ ต่อ เช่น ใน YEC สระบุรี ในระหว่างการทำงานวิ่งมาราธอน มีปัญหาในการทำงาน หัวหน้าฝ่ายไม่เข้าใจการทำงาน และทิ้งงานกลางคัน ทำให้ทีมงานหลักเหลือเพียง 3-4 คน ซึ่งแบกรับงานขนาดใหญ่ บางครั้งหลายคนไม่ตอบสนองการนำเสนอของเพื่อนสมาชิก มีข้อครหาในเรื่องผลประโยชน์ ทำให้หลังจบงานวิ่งมาราธอน ทำให้สมาชิกบางคนมีความเสียใจ และผิดหวัง มีความคิดอยากลาออก เกิดการทบทวนตัวเองของสมาชิกกลุ่มว่าจะยังคงร่วมกลุ่ม YEC ต่อไปหรือไม่ ซึ่งผลของการทบทวนมีทั้งคนที่ยังเข้าร่วมต่อและบางส่วนออกจากกลุ่มไป (ศุภฤกษ์ โชคปัญญาพงษ์, 2562)

ปัญหาการทำงานไม่ราบรื่น ยังหมายรวมไปถึง ปัญหาการรับฟังความเห็นซึ่งกันและกัน กลุ่ม YEC สมุทรสาครมีความท้าทายในเรื่องดังกล่าว สมาชิกบางคนที่มีความตั้งใจจริง แต่ในระดับประธานและคณะกรรมการกลุ่ม YEC ไม่ได้รับฟังเท่าที่ควร ทำให้สมาชิกต้องดำเนินโครงการเพียงลำพัง อย่างใน YEC สมุทรสาคร สมาชิกท่านหนึ่งทำโครงการไปแข่งขัน YEC Pitching เกี่ยวกับให้หอการค้าเป็นตัวกลางระหว่างกลุ่มทุน กับกลุ่มที่มีไอเดีย Start Up ในจังหวัด ให้สองกลุ่มมาเจอกัน ซึ่งโครงการนี้ภายหลังชนะรางวัลอันดับ 2 ของหอการค้าไทย แต่ระหว่างที่ดำเนินโครงการ ผู้รับผิดชอบดำเนินการเพียงลำพัง นำเสนอประธานกลุ่ม YEC แต่ก็ไม่ได้รับความสนใจมากนัก เพราะไม่ได้คิดว่าจะได้รับรางวัล จนเมื่อได้รับรางวัลถึงมีการนำเสนอให้กลุ่ม YEC ฟัง ทำให้ผู้ทำโครงการเกิดความท้อแท้ เพราะกลุ่มยังขาดการรับฟังและการสนับสนุน ทำให้ไม่มีแรงจูงใจในการเข้ากลุ่มต่อ (ธนชัย เรืองชัยสิทธิ์, 2563)

ความท้าทายของการจัดสมดุลระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและสังคม ซึ่งกลุ่ม YEC เป็นการรวมตัวของนักธุรกิจภายในจังหวัด ปฏิเสธไม่ได้ว่าสมาชิกส่วนใหญ่ประสงค์เข้ากลุ่มนั้นมาเพื่อหาเครือข่ายทางธุรกิจเพื่อเสริมและต่อยอดธุรกิจของตนเอง โดยที่ไม่ต้องการทำกิจกรรมเพื่อสังคมมากมายนัก คนกลุ่มนี้ มักดำเนินกิจกรรมหรือโครงการเพื่อเป้าหมายของตนเอง ซึ่งจะทำให้กลุ่ม YEC เสื่อมศรัทธาในสายตาคนอื่นได้ง่าย ในขณะเดียวกลุ่มคนที่หวังเข้ามาหาเครือข่าย เมื่อเป้าหมายกิจกรรมไม่ได้มีผลต่อธุรกิจส่วนตัวของตนโดยตรงก็ไม่สามารถเป็นสมาชิกอยู่ได้นาน การเติบโตแบบเดี่ยวทำให้เป้าหมายธุรกิจสำเร็จได้เร็วกว่าการเป็นสมาชิกกลุ่ม YEC เช่น สมาชิกบางคนพยายามมุ่งเน้นโครงการเพื่อการท่องเที่ยว การทำโครงสร้างพื้นฐานและการอำนวยความสะดวกการท่องเที่ยว เพื่อหวังเสริมธุรกิจตนเอง เป็นต้น รวมถึงการบริหารองค์กรที่เป็นองค์กรที่ไม่แสวงหา

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

กำไรและไม่มีรายได้ประจำ ทำให้ต้องทำกิจกรรมเพื่อหารายได้ ซึ่งเมื่อต้องทำงานหารายได้เข้าองค์กรซึ่งไม่ใช่บริษัทของสมาชิก ทำให้ผู้คนไม่อยากเข้าร่วม (ประภาพรรณ กองเพิ่มพูล, 2563)

ที่สำคัญ กลุ่ม YEC ไม่ว่าจะเป็นประธานหรือสมาชิกกลุ่ม ย่อมเผชิญคำครหาทั้งจากสมาชิกภายในกลุ่มเอง และจากสังคมในการทำงาน ว่ามีผลประโยชน์ส่วนตนแอบแฝงหรือไม่ ซึ่งประธานกลุ่มบางคน มีข้อครหาดังกล่าวก็ทำให้สมาชิกไม่อยากเข้าร่วมกลุ่ม หรือเข้าร่วมแล้วรู้สึกไม่สบายใจจึงลาออกไป (ธนชัย เรืองชัยสิทธิ์, 2563) บางจังหวัดมีการจัดกิจกรรมใหญ่ สมาชิกบางคนได้รับมอบเป็นคนที่จัดการอีเว้นท์ ดูแลทุกอย่างภายในงาน (Organizer) ซึ่งแม้จะไม่ใช่การจ้างในตัวเลขที่สูง แต่ก็ทำให้เกิดข้อครหาได้ (ณัฐพล เทียมชัยบุญทวี, 2563) เพราะสมาชิกบางคนเห็นว่ามีคนได้ผลประโยชน์จากโครงการต่างๆ สิ่งเหล่านี้เป็นความท้าทายของกลุ่ม YEC ในการบริหารผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์เพื่อกลุ่มและสาธารณะด้วย เพราะเป็นการกีดกันผู้คนให้เข้าร่วม ในขณะเดียวกันก็ทำให้สมาชิกอึดอัดใจและลาออกจากกลุ่มด้วย

ประการสุดท้าย ความท้าทายประการสำคัญที่ YEC ทุกจังหวัดต้องเผชิญ คือ การจัดสรรเวลาการทำให้กับกลุ่ม และการบริหารธุรกิจส่วนตัว ทำให้สมาชิกหลายคนต้องออกจากกลุ่มเพื่อมาบริหารธุรกิจเต็มตัว และสมาชิกบางคนก็ไม่สามารถช่วยงานได้อย่างเต็มที่ ทำให้กลุ่มของ YEC มีสมาชิกเข้าออกประจำ อาจส่งผลต่อเนื่องของกิจกรรมและโครงการที่กลุ่มดำเนินการ ไม่สามารถดำเนินการอย่างเต็มที่ หรือการไปเข้าร่วมกิจกรรมในต่างจังหวัดเป็นเวลาติดกันหลายคน ทำให้ไม่สามารถไปได้ ทำให้สมาชิกเพียงกลุ่มเดียวต้องดำเนินงานอยู่หลายปี ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

> “.....หากจะไปต่างจังหวัดต้องดู...เพราะเราทำงานบริการที่บ้าน บางทีแขกมา เขาอยากจะมาเจอเรา มันเป็นเรื่องของความประทับใจ ไปไหน พอไปได้ มันก็ขึ้นอยู่กับกิจการด้วย อย่างน้องคนนึง ก็ทำค้าขายเครื่องสำอางออนไลน์ เขาก็ต้องคอยตามลูกค้า ที่แม่ฮ่องสอนส่วนใหญ่ไม่สามารถฝากคนอื่นดำเนินงานตามระบบได้...” (ประภาพรรณ กองเพิ่มพูล, การสื่อสารส่วนบุคคล, 20 พฤษภาคม 2563)

> “....สมาชิกใน YEC ในด้านการร่วมมือกันทำงาน ต่างคนต่างมีงานในธุรกิจของตนเอง จึงไม่จริงจังในการช่วยงานวิ่ง อาจจะยังไม่เห็นประโยชน์ของงาน คนที่ทำงานยังคงเป็นคนทำงานกลุ่มเดิมในหลายปี...” (กริชณัช มณีแย้ม, การสื่อสารส่วนบุคคล, 20 พฤษภาคม 2563)

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

"…..ธุรกิจที่บ้านแย่มาก รู้สึกแย่กับตัวเอง จนไม่รู้ว่าจะเอายังไงต่อ จะมาทำธุรกิจที่บ้านหรือจะออกไปทำธุรกิจข้างนอกดี ตอนนั้นเองก็ไม่ได้สนใจ YEC อะไร ก็เลยออก….." (กริชณัช มณีแย้ม, การสื่อสารส่วนบุคคล, 20 พฤษภาคม 2563)

"….. อยากทำที่บ้านมากกว่า อยากพาธุรกิจที่บ้านไปต่างประเทศ ผมอยากทำธุรกิจที่บ้านให้แข็งแรงก่อน คือ ตอนที่ผมลาออกผมก็ลาออกไปเรียนที่ประเทศจีน แล้วผมก็กลับมา..."

....ตอนที่ทำ YEC ผมใช้ทุนของพ่อแม่สิ่งที่สำคัญก็คือผมยังไม่ได้มีอะไรเป็นของผม มันมีเครือข่ายซึ่งผมก็ไม่ได้อยากเป็นล็อบบี้ยีสต์ ตอนนี้ผมมีคอนเนคชั่นของผมพอแค่นี้แล้ว เพราะฉะนั้นมันก็ควรจะหันกลับมามองที่ธุรกิจของตัวเองก่อน แล้วอีกอย่างตอนนี้ผมอายุ 27 แล้ว ต่อไปผมก็ต้องมีครอบครัว...." (ธนชัย เรืองชัยสิทธิ์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 20 พฤษภาคม 2563)

6.2.3 ความท้าทายจากรูปแบบการทำงานของภาคราชการ

ความท้าทายในการสร้างการมีส่วนร่วมกับภาคส่วนอื่นๆ ของภาครัฐ โดยเฉพาะกับภาคเอกชนนั้น ยังคงมีความท้าทาย และยังคงประสบปัญหาความร่วมมือกัน อันเนื่องมาจากความไม่เข้าใจกัน ความร่วมมือกับกลุ่ม YEC ก็เช่นเดียวกัน ก็ยังคงมีปัญหาอยู่ โดยเฉพาะรูปแบบการทำงานเฉพาะของภาครัฐ ที่ส่งผลให้เกิดความท้าทายในความร่วมมือ มีเรื่องหลักๆ เช่น

การโยกย้ายของข้าราชการประจำ เป็นปัจจัยความท้าทายแรกที่กลุ่ม YEC มองว่าทำให้ความร่วมมือกันในการทำประโยชน์สาธารณะเป็นอันต้องสะดุดลง เพราะการทำงานร่วมกันของภาคส่วนที่มีวิธีคิดและรูปแบบที่แตกต่างกัน กว่าจะทำความเข้าใจและปรับตัวซึ่งกันและกัน ดำเนินโครงการหลายอย่างมาด้วยกัน ใช้เวลานาน แต่หลายครั้ง โดยเฉพาะผู้ว่าราชการจังหวัดโยกย้ายบ่อย ซึ่งเป็นผู้นำอันดับ 1 ของจังหวัด แต่ประจำอยู่ได้ประมาณโดยเฉลี่ย 1 ปีเท่านั้น รวมถึงหน่วยงานที่ประสานงาน ข้าราชการระดับปฏิบัติการผู้ที่รับผิดชอบมีเหตุต้องโยกย้ายไปจังหวัดอื่น ซึ่งต้องเปลี่ยนผู้รับผิดชอบคนใหม่ ทำให้มีต้นทุนในการทำความเข้าใจกันใหม่ บางจังหวัด เช่น แม่ฮ่องสอน มีการเปลี่ยนแปลงข้าราชการบ่อยมาก เพราะทัศนคติของภาครัฐยังมองแม่ฮ่องสอนเป็นจังหวัดยากจน ผู้ที่ได้รับการย้ายมาคือผู้ที่โดนลงโทษ ทำให้โครงการระดับจังหวัดขาดเสถียรภาพการทำงาน อย่างไรก็ตาม กลุ่ม YEC แม่ฮ่องสอนได้เปลี่ยนวิกฤตให้เป็นโอกาส คือ แม้ว่าภาครัฐจะ

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

ปรับเปลี่ยนเป็นประจำ แต่ภาคเอกชน ซึ่งเป็นคนในพื้นที่ส่วนใหญ่จะต้องเป็นกลุ่มหลักที่ไม่เปลี่ยนแปลง เป็นคนที่รู้การพัฒนาจังหวัดมากที่สุด เพื่อให้ภาครัฐที่ย้ายเข้ามาใหม่นั้น จะต้องรับฟังเสียงของภาคเอกชน

การโยกย้ายเป็นประจำของข้าราชการภาครัฐนั้นเอง ก็ได้ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของภาคชุมชนด้วย เพราะได้เปรียบเทียบการทำงานของกลุ่ม YEC ที่เข้ามาพัฒนาชุมชน (พ่อหลวงหน่อง ,2563) ซึ่งทำโครงการได้อย่างต่อเนื่อง ต่างจากภาครัฐที่มีหน่วยงานเข้ามาทำโครงการหลากหลายหน่วยงาน แต่เมื่อดำเนินการไปสักระยะก็จะหายไป เปลี่ยนหน่วยงานใหม่เข้ามา ซึ่งก็ทำให้โครงการพัฒนาหลายอย่างไม่ต่อเนื่อง ทำเป็นเฉพาะโครงการ ไม่เห็นภาพรวมได้

ความท้าทายต่อมา คือ วิธีการทำโครงการแบบ TOP DOWN ซึ่งเป็นแนวคิดและโครงการจากรัฐบาลส่วนกลาง โดยที่หน่วยงานรัฐในจังหวัดขานรับนโยบายเพื่อดำเนินการต่อในจังหวัดเอง โดยที่โครงการส่วนใหญ่ ได้พยายามสร้างความร่วมมือกับภาคอื่นๆ ในจังหวัด โดยมีระเบียบและหลักเกณฑ์ที่เหมือนกัน ซึ่งในหลายจังหวัดไม่สามารถดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพได้ การมีส่วนร่วมก็เป็นเพียงพิธีกรรมให้เกิดขึ้นเท่านั้น เช่น ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน บริษัทประชารัฐรักสามัคคี ไม่ประสบความสำเร็จ แม้จะมีการลงเงินจากภาคเอกชน มีการตั้งคณะกรรมการร่วมกัน 3 ฝ่ายทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน และภาควิชาการ แต่ยังไม่ได้สามารถสร้างผลิตภัณฑ์หรือขับเคลื่อนยกระดับสินค้าชุมชนขึ้นมาได้ ซึ่งงบประมาณที่กลุ่ม YEC ได้ลงทุนไปนั้นก็ยังคงอยู่ในบริษัท ไม่สามารถถอนเงินออกมาได้ แต่กลุ่ม YEC ได้ถอนตัวออกมา เพราะมองว่าการทำโครงการที่ไม่เป็นธรรมชาติจากพื้นที่ คิดจากส่วนกลาง ไม่สามารถประสบความสำเร็จในแม่ฮ่องสอนได้ (ชนเขต บุญญขันธ์, 2562) หลายจังหวัดก็ประสบปัญหา เพราะไม่มีผู้บริหารจัดการต่อ หลายจังหวัดภาคเอกชนก็เข้าไปบริหารเนื่องจากลงทุนไปแล้ว อย่างไรก็ตาม บริษัทประชารัฐสามัคคี ดำเนินกิจการไปได้ดีร่วมกับกลุ่ม YEC เช่น จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดสระบุรี ที่ขับเคลื่อนและยกระดับสินค้าชุมชนอย่างเป็นรูปธรรมได้

ประการสุดท้าย ความท้าทายในเรื่องความคิดสร้างสรรค์ และระเบียบการใช้งบประมาณของภาครัฐ เป็นอีกหนึ่งความท้าทายความร่วมมือที่ทำให้การทำงานของกลุ่ม YEC เป็นไปได้ยาก ในส่วนของภาครัฐเองยอมรับว่าหน่วยงานภาครัฐเองขาดความคิดสร้างสรรค์ ไม่สามารถนำเสนอแนวทางใหม่ๆ ได้ดี เพราะภาครัฐไม่ได้ระบบการทำงานที่เอื้อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ การคิดนอกกรอบอาจทำให้ผิดระเบียบ นอกจากนี้ กฎระเบียบและขั้นตอนในการใช้งบประมาณก็ยังเป็น

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

ปัญหาเรื่อยมา แม้ว่าจะคิดโครงการได้มากมาย แต่ทำสำเร็จสัก 1-2 โครงการก็ถือว่าดีมากแล้ว เมื่อเทียบกับงบประมาณที่มีจำกัดมาก และข้อจำกัดในการใช้งบประมาณ เช่น การไม่สามารถขอรับการสนับสนุนจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ ไม่สามารถเก็บค่าบัตรชมงาน การจ่ายค่าวิทยากรได้เพียงแค่ชั่วโมงละ 1,200 บาทเท่านั้น (บัญชา เสมาเพชร, 2563) เป็นต้น นอกจากนี้การใช้งบประมาณของภาครัฐยังติดขัดกันเองระหว่างหน่วยงานด้วย ทำให้ไม่สามารถทำโครงการได้ เช่น ที่หมู่บ้านห้วยปูแกง จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีโครงการพัฒนาหมู่บ้าน งบประมาณ 1 ล้านบาท แต่สุดท้ายทำโครงการไม่ได้ เนื่องจากหมู่บ้านอยู่ในเขตป่าไม้ ทำให้โครงการยุติไป (พ่อหลวงหน่อง,2563) เมื่อมีข้อจำกัดทางงบประมาณเช่นนี้ ทำให้ความร่วมมือระหว่างกลุ่ม YEC และภาครัฐติดขัด เพราะบางโครงการภาครัฐเซ็นอนุมัติ แต่ภาคเอกชนต้องจัดหาระดมทุนด้วยตนเอง ไม่มีงบประมาณจากภาครัฐให้ทำโครงการ ทำให้ภาพของการทำงานร่วมกัน เป็นภาพที่หอการค้าจังหวัดมีงบประมาณให้แก่ภาครัฐเหล่านี้เต็มไปความท้าทายและอุปสรรคติดขัดมาก (ชาญชัย ดารารัตติกาล, 2563)

6.2.4 ความเข้าใจที่แตกต่างกันระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน

ความท้าทายประการสำคัญในความร่วมมือของภาครัฐและภาคเอกชน คือ ความไม่เข้าใจซึ่งกันและกัน เป็นผลมาจากวิธีและรูปแบบการทำงานที่แตกต่างกันมาก โดยเฉพาะภาคเอกชนที่มักตั้งคำถามกับการทำงานที่ล้าช้าและเต็มไปด้วยข้อจำกัดทางกฎระเบียบ ทำให้หลายครั้งการประสานงานทำได้ยาก โครงการบางโครงการทำให้แต่ละภาคส่วนไม่ได้ทำตามบทบาทและความถนัดของตนเอง ซึ่งสุดท้ายมักจะเป็นภาคเอกชนที่คุมงานทั้งหมด ซึ่งสามารถแบ่งงานตามความสามารถได้ แม้การประชุมระหว่างภาครัฐและเอกชนก็จะมีร่วมกันตลอด แต่โครงการไม่ได้ออกมาเป็นการเชื่อมโยง ส่วนหนึ่งก็เป็นที่ภาครัฐไม่ได้มีความชัดเจนในการทำโครงการ แล้วภาคเอกชนไม่สามารถรู้ได้ว่าโครงการของตนเองเชื่อมกับภาครัฐอย่างไร ทำให้โครงการกลายเป็นโครงการเป็นท่อน ไม่ได้เชื่อมโยงกัน ยกตัวอย่าง เรื่องของท่องเที่ยว ภาคเอกชนอยากจัดงานคอนเสริต งานกีฬา โดยที่กิจกรรมไปรวมกันภายใน 1 เดือน โดยที่บางเดือนไม่มีกิจกรรมใดๆ หากภาครัฐต้องการให้มีกิจกรรมทั้งปี ควรทำความเข้าใจกับภาคเอกชนให้ปรับเปลี่ยนเวลาได้ แต่ความไม่เข้าใจและไม่เชื่อมโยงกัน ทำให้การทำงานไม่บูรณาการกัน

> "....โครงการที่จะออกมา บางทีก็จะออกมาเป็นกิจกรรมเป้าหมายของภาคเอกชนเอง แต่ก็ยังไม่ได้ตอบโจทย์ของจังหวัด การทำงานก็ไม่ค่อยเป็นทางการมากนัก การที่ทำให้เอกชนเข้าใจเป้าหมายของยุทธศาสตร์จังหวัด เอกชนก็จะไม่ค่อยเห็นภาพชัดเจน ก็จะ

เน้นในส่วนที่ตัวเองต้องการ เป้าหมายยังไม่ได้เกิดขึ้นร่วมกันระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน ภาคเอกชนก็ยังเลือกที่จะทำในจุดที่ตัวเองมอง ยังไม่ได้เป็นการวางเป้าหมายร่วมกัน..."

"....ด้วยธรรมชาติของภาคเอกชนที่มีความคล่องตัวค่อนข้างสูง อยากเอกชนอาจจะชี้ว่าต้องทำตรงนี้ภายใน 3 เดือน แต่พอเวลารัฐทำจริง จะต้องใช้เวลาเป็นปี เนื่องจากภาครัฐก็จะมีการเคลื่อนตัวที่ช้ากว่าภาคเอกชน..." (อลงกต มีแก้ว, การสื่อสารส่วนบุคคล, 20 พฤษภาคม 2563)

ด้วยความไม่เข้าใจดังกล่าว ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนต้องทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน ภาคเอกชนก็ต้องทำความเข้าใจกับแผนงานโครงการยุทธศาสตร์ของจังหวัดในเบื้องต้น เพราะกิจกรรมบางตัวของเอกชนก็ไม่ได้ตอบโจทย์วิสัยทัศน์ เมื่อไม่ตอบโจทย์ เวลาขอสนับสนุนก็จะไม่ได้ เพราะมันจะหลุดไปจากแผน อย่างเวลาที่ชี้เป้าแล้วหลุดออกไปจากแผนก็จะทำให้การทำงานยาก การเสนอโครงการวันนี้อาจจะได้อีก 2 ปีข้างหน้า ดังนั้น ถ้าปรับความคิดใหม่ว่าจะเสนอวันนี้จะได้ในอีก 2 ปีข้างหน้า ก็จะมีความเข้าใจมากขึ้น ในขณะเดียวกัน ภาครัฐเองต้องปรับตัวเองให้ทำงานรวดเร็วยิ่งขึ้น ตั้งเป้าการพัฒนาและสามารถบูรณาการงบประมาณได้ ภาครัฐต้องทำความเข้าใจเรื่องโครงสร้างงบประมาณให้กับภาคเอกชนฟัง เพื่อให้ภาคเอกชนสามารถเข้าใจรูปแบบการจัดสรรงบประมาณได้ เพื่อให้เอกชนเชื่อมกิจกรรมผลประโยชน์ทำได้ง่ายขึ้น

บทสรุปท้ายบท จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่ขับเคลื่อนให้กลุ่ม YEC ดำเนินการโครงการต่างๆ ได้ดี และปัจจัยที่ทำงานกับภาครัฐได้ สามารถได้ว่า กลุ่ม YEC มีจุดร่วมของปัจจัยขับเคลื่อน คือ การเป็นองค์กรที่รวมตัวของคนรุ่นใหม่ ที่ส่วนใหญ่สืบสานการทำธุรกิจจากครอบครัว และการดำเนินธุรกิจด้วยตนเอง กลุ่มคนเหล่านี้ มีความก้าวหน้า มีไอเดียและความคิดใหม่ๆ อยู่เสมอ เป็นนักบริหารจัดการที่ดี จากประสบการณ์การทำธุรกิจ สามารถเข้าใจความเปลี่ยนแปลงของสังคมและปรับใช้เทคโนโลยีการในดำเนินงานทางธุรกิจและสังคม และปัจจัยของ ความเป็นผู้นำ (Leadership) มีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะกับกลุ่ม YEC ทั้ง 4 จังหวัดนี้ ผู้นำเป็นคนขับเคลื่อนงาน เป็นเสมือนแม่ทัพของกลุ่มที่ทำให้กลุ่มมีพลังและทำงานในกิจกรรมใหม่ๆ ตลอดเวลา และหัวใจสำคัญของทุกกลุ่มที่เป็นเสมือนปรัชญา ค่านิยมที่ยึดถือ คือ ความรักและความต้องการทำสิ่งดีๆ เพื่อพัฒนาจังหวัดตนเอง

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

อย่างไรก็ตาม กลุ่ม YEC ก็เผชิญความท้าทายไม่น้อย กลุ่ม YEC ไม่ใช่การรวมกลุ่มเป็นองค์กรที่เป็นทางการ ไม่ได้มีสถานะเป็นนิติบุคคล มีการจัดโครงสร้างกลุ่มแบบหลวมๆ เป็นองค์กรที่ไม่เป็นทางการ สมาชิกกลุ่มมีธุรกิจส่วนตัวที่ต้องดำเนินการ ไม่สามารถให้เวลากับกลุ่มได้อย่างเต็มที่ ต้องแบ่งเวลา ซึ่งโครงการที่ทำหลายโครงการจึงยังเป็นเพียงการกิจกรรมระยะสั้น ยังขาดความต่อเนื่องในการทำงาน ซึ่งความท้าทายนี้อาจเกิดขึ้นอยู่ตลอดในการทำงาน เพราะกลุ่มขับเคลื่อนโดยแรงสมัครใจ จึงเป็นสิ่งที่ต้องเผชิญและจัดการให้ได้ นอกจากนี้ ความเข้าใจระหว่างกลุ่ม YEC และหอการค้าจังหวัดกลุ่มเดิม ซึ่งเป็นผู้ใหญ่ ยังคงเผชิญความขัดแย้งในบางจังหวัด การแย่งชิงอำนาจ ซึ่งในความท้าทายนี้ ต้องใช้ความเข้าใจ และความพยายามของทั้งสองกลุ่มทีต้องร่วมมือกัน เพราะทั้งสองกลุ่ม เป็นกลุ่มที่สนับสนุนการทำงานของกันและกันได้ดีมาก กลุ่มผู้ใหญ่มีประสบการณ์และคอยสนับสนุน ช่วยเหลือการทำงานของคนรุ่นใหม่ได้ ในขณะที่คนรุ่นใหม่กับความคล่องแคล่ว มีความคิดสร้างสรรค์ ก็สามารถช่วยงานกลุ่มผู้ใหญ่ได้ ซึ่งก็จะยิ่งช่วยให้บทบาทและประสิทธิภาพของกลุ่มภาคเอกชนในจังหวัดทำงานได้ดียิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

บทที่ 7

บทสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

หอการค้าไทยตระหนักถึงความสำคัญในการการขับเคลื่อนเศรษฐกิจท้องถิ่น จึงก่อเกิดนโยบายส่งเสริมการจัดตั้งผู้ประกอบการรุ่นใหม่หอการค้าไทย หรือ Young Entrepreneur Chamber of Commerce หรือที่เรียกโดยย่อว่า YEC โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเตรียมความพร้อมกลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่ทั่วประเทศให้มีโอกาสทำงานร่วมกับหอการค้าจังหวัด และยังเป็นช่องทางในการรวมพลังเพื่อเสนอแนวคิดใหม่ ๆ สานพลังร่วมกับหอการค้าไทย

จากการทำวิจัย เรื่อง ความร่วมมือของภาครัฐและกลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (YEC) ในการพัฒนาเศรษฐกิจจังหวัด ในพื้นที่ 4 จังหวัด จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดสระบุรี และจังหวัดชลบุรี พบว่า กลุ่ม YEC เป็นกลุ่มที่มีศักยภาพในทางความคิดและการบริหารจัดการกลุ่ม สามารถเชื่อมโยงภาครัฐ ภาคการศึกษา และภาคชุมชน เกิดความร่วมมือกัน เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจของท้องถิ่นให้ดียิ่งขึ้น ด้วยเหตุนี้ ในบทนี้จะทำการสรุปผลการศึกษา อภิปรายผลการศึกษาที่ค้นพบ พร้อมให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาบทบาทของกลุ่ม YEC และภาครัฐ เพื่อให้เกิดการต่อยอดทั้งความรู้และความร่วมมือต่อไปในอนาคต ดังต่อไปนี้

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

7.1 ข้อค้นพบงานวิจัย

7.1.1 แรงขับเคลื่อนในการรวมตัวกลุ่ม YEC

จุดเริ่มต้นในการรวมกลุ่มของกลุ่ม YEC เกิดจาก แรงขับเคลื่อนที่มาจากนโยบายจากหอการค้าไทย (Policy Frameworks) ใน พ.ศ. 2556 ได้ประกาศนโยบายในการจัดตั้งกลุ่มคนรุ่นใหม่ขึ้นทั่วประเทศ ทายาทนักธุรกิจที่มีไฟ มีความคิดใหม่ๆ ได้เข้ามามีส่วนช่วยในการขับเคลื่อนและเป็นส่วนหนึ่งของหอการค้าจังหวัด เมื่อมีพื้นที่และกลไกเกิดขึ้น สมาชิกที่เข้าร่วมในกลุ่ม YEC นั้นสมาชิกส่วนใหญ่นั้นมีแรงจูงใจในการร่วมด้วยความต้องการบรรลุเป้าหมายส่วนตัวและการสร้างเครือข่ายในจังหวัด (Consequential Incentives) เพราะองค์กรหอการค้ามีเครือข่ายหนาแน่นทั้งในระดับจังหวัดและระดับประเทศ รวมถึงเครือข่ายสายสัมพันธ์กับกลุ่มการเมือง ทำให้แรงจูงใจสำคัญ

ของสมาชิก YEC คือการบรรลุเป้าหมายทางธุรกิจส่วนตัว จึงเข้ามารวมกลุ่มกันอย่างมากมาย สมาชิกบางส่วนที่เข้ามาเพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเอง มองว่า YEC เป็นกลไกที่สามารถฝึกฝนและพัฒนาให้ทักษะต่างๆ ของตนเองดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ บางจังหวัดเช่น หอการค้าจังหวัดชลบุรี แรงขับเคลื่อนหรือจุดเริ่มต้นของการรวมกลุ่มมาจากการสืบทอดอำนาจของครอบครัว (Inheritance) ประธานหรือคณะกรรมการหอการค้าจังหวัด ซึ่งโดยส่วนใหญ่กลุ่มหอการค้าจังหวัดต้องการให้บุตรหรือเครือญาติตนเองที่มีความสนใจเป็นนักธุรกิจ และต้องการให้ทายาทเข้ามาสานต่ออุดมการณ์ของตนเองที่ได้วางแผนเมือง ทายาทซึ่งมีความใกล้ชิด เองได้รับการปลูกฝังและพัฒนามาในแนวทางเดียวกัน จะรับแนวทางและการปรับตัวได้ง่ายกว่า

7.1.2 รูปแบบความร่วมมือกับภาครัฐ

จากการศึกษากลุ่ม YEC กรณีศึกษา 4 จังหวัด ในโครงการหรือกิจกรรมสาธารณะที่ขับเคลื่อนนั้น เมื่อนำมาการวิเคราะห์ รูปแบบการจัดโครงสร้างภาคีหุ้นส่วนการจัดการปกครองแบบประสานความร่วมมือ (Collaborative Governance) ของวสันต์ เหลืองประภัสร์ (2557) ที่ได้สรุปไว้ในบทที่ 2 พบว่า รูปแบบหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างกลุ่ม YEC และภาครัฐมีรูปแบบความร่วมมือหลากหลายรูปแบบ ไม่จำกัดรูปแบบความร่วมมือให้รูปแบบเดียว ทั้งนี้รูปแบบหลากหลายที่เกิดขึ้นเป็นไปตามความเหมาะสมของการทำงานนโยบายสาธารณะที่มีความแตกต่างกัน ยืดหยุ่น และปรับตัวเปลี่ยนแปลงได้ง่าย โดยรูปแบบความร่วมมือที่พบกลุ่ม YEC และภาครัฐในการขับเคลื่อนพัฒนาเศรษฐกิจจังหวัดนั้นมี 3 รูปแบบ ในระดับที่ต่ำที่สุด คือ การประสานงานระหว่างหน่วยงาน (Co-Ordination) รูปแบบความสัมพันธ์มีลักษณะเป็นเครือข่ายประสานความร่วมมือ โดยส่วนใหญ่จะเป็นโครงการที่ภาครัฐต้องการขอความคิดเห็นจากกลุ่มที่เกี่ยวข้องอย่างภาคเอกชน เพื่อดำเนินโครงการให้บรรลุผลของภาครัฐ การประสานความร่วมมือเช่นนี้ สามารถทำได้เพราะในจังหวัดภาครัฐและภาคเอกชนเป็นภาคีเครือข่าย (Unincorporated Association) กันแล้วในระดับหนึ่ง รูปแบบนี้เป็นเพียงแค่การประสานงานตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน โดยใช้วิธีการประสานงานอย่างเป็นทางการที่มีอยู่แล้ว อีกทั้งมักจะเป็นความร่วมมือที่เอื้อประโยชน์ต่อการขับเคลื่อนภารกิจของหน่วยงานภาคีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นหลัก

รูปแบบความร่วมมือในระดับปานกลาง คือ การร่วมมือในการปฏิบัติงาน (Co-Operation) ทั้งกลุ่ม YEC และภาครัฐได้เข้ามาแสดงบทบาทในการดำเนินกิจกรรมบางอย่าง ส่วนใหญ่อยู่รูปแบบขององค์กรความร่วมมือที่ไม่มีสถานะนิติบุคคล (Joint Committee) เช่น คณะทำงานต่างๆ

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

ความร่วมมือในการปฏิบัติ ยังออกมาในรูปแบบการสนับสนุนซึ่งกันและกัน ถึงแม้จะมีการปฏิบัติภารกิจร่วมกันและมีการจัดสรรทรัพยากรทางการบริหารร่วมกัน แต่การดำเนินกิจกรรมร่วมกันที่เกิดขึ้นนั้นเป็นเพียงการปฏิบัติตามความรับผิดชอบของแต่ละฝ่ายตามปกติ โดยไม่ใช่ภารกิจที่เกิดจากการริเริ่มจากภาคีความร่วมมือกัน

รูปแบบความร่วมมือในระดับสูงสุด คือ การร่วมมือกันดำเนินภารกิจ (Collaboration) การร่วมมือกันดำเนินภารกิจ (Collaboration) เป็นรูปแบบการจัดการปกครองแบบร่วมมือกันในระดับสูงสุด เพราะภาคีแต่ละฝ่ายเข้าร่วมกันริเริ่มภารกิจหรือกิจกรรมการทำงานรูปแบบใหม่ มีการจัดโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างเป็นทางการ เป็นภาคีหุ้นส่วนในรูปของบริษัท (Partnership as Companies) คือ บริษัทประชารัฐสามัคคี ซึ่งมีหลายจังหวัดทั่วประเทศ เช่น บริษัท สมุทรสาครประชารัฐสามัคคี บริษัทสระบุรีประชารัฐสามัคคี เป็นต้น ซึ่งมีตัวแทนกลุ่ม YEC เป็นผู้ลงทุนในหุ้นของบริษัทและเป็นคณะกรรมการบริษัทร่วมกับภาครัฐ และภาควิชาการ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนพัฒนาสินค้าท้องถิ่น การรวมตัวเป็นบริษัทนั้น ถือเป็นความร่วมมือระดับสูงสุดที่ทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนต่างแบ่งปันทรัพยากรที่ตัวเอง มาทำงานร่วมกันในรูปแบบที่เป็นทางการ มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefit) มีความร่วมในการประเมินผลด้วย

7.1.3 ปัจจัยความสำเร็จของกลุ่ม YEC ในการร่วมมือกับภาครัฐ

ปัจจัยความสำเร็จของกลุ่ม YEC ในการร่วมมือกับภาครัฐนั้นมีหลายปัจจัย ปัจจัยสำคัญคือแรงปรารถนาในการทำเพื่อบ้านเมือง เป็นกลุ่มคนที่ล้วนแล้วแต่คือผู้ที่รักบ้านรักเมือง อยากเห็นสิ่งดีๆ เกิดขึ้นในบ้านเมืองของตนเอง มีความตั้งใจและความเป็นผู้นำของกลุ่ม YEC ซึ่งทั้ง 4 จังหวัดมีผู้นำที่เก่งและจริงจังในการทำงาน เป็นปัจจัยหลักในการสร้างความพยายามที่จะร่วมมือกับภาครัฐ ภาคเอกชนมีความคล่องตัว มีความคิดใหม่ๆ ไม่ติดกรอบ สามารถยืดหยุ่นปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วได้ ซึ่งเป็นศักยภาพที่แตกต่างจากภาครัฐ ความแตกต่างกันระหว่างสองภาคส่วนนี้เป็นปัจจัยผลักดันให้ภาครัฐและภาคเอกชนหันหน้าเข้ามาสร้างความร่วมมือ โดยสามารถก้าวข้ามข้อจำกัดทางงบประมาณ และความต้องการทักษะและความรู้ในการแก้ไขปัญหา ที่ภาคราชการไม่สามารถพัฒนาบุคลากรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากภาคเอกชน

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

ผลงานอันเป็นที่ประจักษ์ของกลุ่ม YEC ที่สะสมมาหลายโครงการ ทำให้ภาครัฐเกิดการยอมรับและไว้ใจให้กลุ่ม YEC เข้าร่วมในการทำงานโครงการใหญ่ๆ เมื่อภาครัฐมีความไว้ใจ เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้งานดำเนินการไปได้ง่าย นอกจากนี้ ปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่ง ที่ทำให้กลุ่ม YEC ทำงานกับภาครัฐได้ คือ กลุ่ม YEC เป็นกลุ่มที่อยู่ภายใต้หอการค้าจังหวัด เพราะหอการค้าจังหวัดเป็นองค์กรที่มีการยอมรับ มีสถานะชัดเจน และเป็นที่น่าเชื่อถือของคนในจังหวัด กลุ่ม YEC เมื่อปฏิบัติภารกิจจึงเข้าร่วมในนามหอการค้าจังหวัด ประสานงานในนามหอการค้าจังหวัด หากกลุ่ม YEC เป็นกลุ่มเดี่ยว ไม่สังกัดกลุ่มใด กลุ่ม YEC อาจได้มีโอกาสทำงานโครงการเล็กๆ เพราะยังไม่มีสถานะทางการรองรับ

7.2 การอภิปรายผลการศึกษา

จากผลการศึกษา ผู้วิจัยขออภิปรายผลทางวิชาการ โดยการเปรียบเทียบกับแนวคิดที่ได้ทบทวนวรรณกรรมในบทที่ 2 และงานวิจัยของนักวิชาการอื่นๆ ในประเด็นเดียวกัน ถึงความเหมือนและความแตกต่างและการต่อยอดทางวิชาการ นำเสนอเป็นแนวคิดใหม่ โดยมีรายละเอียดในการอภิปรายผลดังนี้

7.2.1 กลุ่ม YEC : กลุ่มประชาสังคมแบบเสรีนิยม ที่มีจุดหมายส่วนตัวและจุดมุ่งหมายเพื่อส่วนรวม

จากข้อมูลเชิงลึกของกรณีศึกษา กลุ่ม YEC 4 จังหวัด (แม่ฮ่องสอน สระบุรี ชลบุรี สมุทรสาคร) ในจุดเริ่มต้น การบริหารจัดการกลุ่ม การสานสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม และนอกกลุ่ม ภายใต้การดูแลของหอการค้าจังหวัด สามารถอธิบายได้ว่า ลักษณะการรวมตัวของกลุ่ม YEC เป็นกลุ่มประชาสังคมในจังหวัดกลุ่มหนึ่ง กลุ่ม YEC เป็นภาคประชาสังคมที่มีพื้นที่ของตนเอง โดยไม่ตกอยู่ใต้พื้นที่การเมืองของรัฐ (Political Society) เป็นอิสระจากการควบคุม การจัดการของภาครัฐ มีกฎระเบียบและโครงสร้างการบริหารงานเป็นของตนเอง มีเครือข่ายการทำงานเป็นของตนเอง สามารถดำเนินภารกิจภายในกลุ่มด้วยศักยภาพของกลุ่มเอง เนื่องจากมีสถานทางเศรษฐกิจที่ดี

กลุ่ม YEC เป็นประชาสังคมที่เป็นอิสระจากการควบคุมของรัฐก็จริง แต่ก็ต่างจากประชาสังคมแบบตะวันตกตามความเห็นของ Diamond (2537) กลุ่ม YEC ไม่ได้รวมตัวเพราะบริบทที่

ต้องการปฏิเสธรัฐ ต้องการให้รัฐมีขนาดเล็กลงแบบสังคมตะวันตก แต่เกิดจากความเข้มแข็งของกลุ่มโดยธรรมชาติเอง และหวังจะเข้ามาทำงานใกล้ชิดกับภาครัฐ กลุ่ม YEC เป็นประชาสังคมคล้ายกับประชาสังคมในความเห็นของ เอนก เหล่าธรรมทัศน์ (2558) เป็นกลุ่มที่เชื่อมระหว่างรัฐกับปัจเจกชน ยอมรับความช่วยเหลือจากรัฐและทำงานร่วมกับรัฐได้

Diamond ยังมองว่าประชาสังคมในตะวันตกมีลักษณะของการเกี่ยวพัน จุดมุ่งหมายสาธารณะ (Public) มากกว่าจุดมุ่งหมายส่วนบุคคล (Private) ซึ่งจากการศึกษากลุ่ม YEC ทั้ง 4 จังหวัด อาจยังไม่สามารถกล่าวได้ว่ากลุ่ม YEC สนใจจุดมุ่งหมายทางสาธารณะมากกว่าจุดมุ่งหมายส่วนตัว เพราะกลุ่ม YEC เป็นกลุ่มนักธุรกิจรุ่นใหม่ระดับพื้นที่มีความพร้อมทางเศรษฐกิจที่จะร่วมมือ และต้องการหาเครือข่ายในพื้นที่ สมาชิกเข้าร่วมด้วยจุดมุ่งหมายส่วน บุคคล (Private) รวมตัวกันเพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มพวกเขาเพื่อหาเครือข่ายทางธุรกิจ แต่ในขณะเดียวกันกลุ่ม YEC เป็นประชาสังคมมีความเกี่ยวพันกับจุดมุ่งหมายสาธารณะ (Public) คือมีแรงปรารถนาที่มีจุดร่วมเดียวกัน แนวคิดคล้ายกัน มีแสวงหาพันธมิตรหรือเครือข่ายความเชื่อมโยงกับกลุ่มอื่นๆ ในจังหวัด มีการทำงานเพื่อสังคมและการพัฒนาเศรษฐกิจจังหวัดด้วย กล่าวแบบสรุปได้ว่า กลุ่ม YEC เป็นประชาสังคมที่มีจุดหมายส่วนตัวและจุดมุ่งหมายเพื่อส่วนรวม จัดได้ว่าเป็นประชาสังคมแบบเสรีนิยม ที่ให้ความสำคัญกับพลังของชนชั้นกลาง ที่อยากให้รัฐทำหน้าที่สนับสนุนเพียงเท่านั้น

แม้ว่ากลุ่ม YEC จะสามารถร่วมมือทำงานกับภาครัฐได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตาม กลุ่ม YEC ในฐานะคนรุ่นใหม่ก็เผชิญกับปัญหาและข้อจำกัดในด้านงบประมาณของภาครัฐที่จำกัด กฎระเบียบที่เคร่งครัด ทำให้บางโครงการเดินหน้าได้ช้า อีกทั้งหน่วยงานมีวาระการผลักดันที่แตกต่างกัน ทำให้ความร่วมมือต้องอาศัยการพูดคุยและทำความเข้าใจสูง นอกจากนี้ ยังเผชิญกับปัญหาการแย่งชิงอำนาจที่ต้องปะทะกับผู้ใหญ่ที่ดำรงตำแหน่งของหอการค้าจังหวัด ทั้งนี้ ด้วยผลงานของกลุ่ม YEC ทำให้ได้รับการยอมรับหลายฝ่ายมากขึ้น

7.3 ความร่วมมือของกลุ่ม YEC และภาครัฐในรูปแบบ “เอกชนนำ รัฐสนับสนุน ประชาชนได้ประโยชน์”

จากความร่วมมือระหว่างกลุ่ม YEC และภาครัฐในกรณีศึกษาทั้ง 4 จังหวัดนั้น เกิดข้อค้นพบความร่วมมือหลากหลายรูปแบบ ทั้งรูปแบบร่วมมือแค่การขอความเห็น การประชุมร่วมกัน หรือรูปแบบการทำงานร่วมกัน แบ่งปันทรัพยากรร่วมกัน รวมไปถึงความร่วมมือระดับสูงสุด ที่

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

ภาครัฐและกลุ่ม YEC สามารถรวมกลุ่มในกลไกใหม่ๆ เช่น บริษัทพัฒนาเมือง จำกัด บริษัทประชารัฐสามัคคี เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวของจังหวัด ความร่วมมือดังกล่าวมีความยืดหยุ่นขึ้นอยู่กับบริบทและประเด็นที่ต้องการทำ ซึ่งถือว่าเป็นความสำเร็จของความร่วมมือของสองภาคส่วนที่มีลักษณะและความแตกต่างกันอย่างชัดเจน

ปัจจัยความสำเร็จของความร่วมมือระหว่างกลุ่ม YEC และภาครัฐนั้น ที่พบในงานวิจัยชิ้นนี้นั้น แกนปัจจัยสำคัญที่สำเร็จนั้น ให้น้ำหนักที่ ภาวะผู้นำ และความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกลุ่มต่างๆ เช่น ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างหอการค้าและกลุ่ม YEC เอง เพราะกลุ่ม YEC เป็นสายเลือดหรือกลุ่มลูกหลานของหอการค้า ซึ่งก็ช่วยสนับสนุนและผลักดัน พร้อมแนะนำผู้นำภาครัฐระดับสูงให้ทำงานร่วมกันได้ รวมถึงความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างภาครัฐและกลุ่ม YEC ความเป็นเครือข่ายซึ่งกันและกันก็สามารถทำให้งานที่ควรจะยาก เมื่อมีความสัมพันธ์ที่ดี ทำให้ลดเวลาและความซับซ้อนไปได้มาก ปัจจัยความสำเร็จในลักษณะที่เน้นความสัมพันธ์แบบไม่ทางการเช่นนี้เอง ซึ่งในแง่หนึ่งอาจเป็นระบบอุปภัมภ์ที่มักถูกโจมตีจากตะวันตกสายเสรีนิยม แต่ต้องยอมรับว่าเป็นลักษณะเฉพาะของผู้คนทางตะวันออก และเป็นลักษณะเฉพาะของคนไทย จึงอาจกล่าวได้ว่า ลักษณะความร่วมมือของภาครัฐและกลุ่ม YEC นั้นเป็นลักษณะเฉพาะของไทย (Thai Characteristics) ซึ่งแตกต่างจากผลการศึกษาปัจจัยความสำเร็จความร่วมมือของภาครัฐและภาคเอกชนของงานทางตะวันตก เช่น งานของ Kang (1991) หรืองาน Waddock (1985) แม้จะสรุปว่าปัจจัยความสำเร็จของความร่วมมือมีภาวะผู้นำ แต่จะพบว่า การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบซึ่งเป็นพื้นฐานที่ดีของบริบทตะวันตก เป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่ง เช่น การจัดการ การลดภาษี ค่าเช่าราคาถูก และการมีองค์กรนายหน้า เป็นต้น ซึ่งลักษณะเฉพาะความร่วมมือของกลุ่ม YEC และภาครัฐนี้ เป็นความสัมพันธ์ในลักษณะระบบอุปภัมภ์ของตะวันออก ซึ่งสามารถต่อยอดที่จะศึกษาทางวิชาการ และอธิบายอย่างเป็นระบบได้ รวมถึงนำไปมาใช้ในทางที่ดี เพื่อสร้างประโยชน์ให้กับสังคมได้ เพราะหากกลุ่ม YEC มัวรอคอยระบบที่ดีในเรื่องต่างๆ ความร่วมมือการทำงานในท้องถิ่นแบบนี้ คงเกิดขึ้นได้ยาก

นอกจากนี้ ยังสามารถอภิปรายผลการศึกษา จากความร่วมมือการทำงานของภาครัฐและกลุ่ม YEC ได้ว่า เป็นรูปแบบ “เอกชนนำ รัฐสนับสนุน ประชาชนได้ประโยชน์” เกิดเป็นหุ้นส่วนการบริหารกิจการบ้านเมืองแบบร่วมมือกัน (Collaborative Governance) เป็นโมเดลรูปแบบใหม่ของการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น (Co-Management of Development) ดังแผนภาพที่ 1 รูปแบบนี้มีความคล้ายและความต่างกับรูปแบบตามแนวคิดการจัดการปกครองแบบร่วมมือกัน (Collaborative Governance) ที่ได้ทบทวนได้นั้น ทั้งงานของ Carlson (2007), Ansell & Gash (2008) รวมถึงงาน

ของวสันต์ เหลือประภัสร์ (2557) จะเป็นลักษณะที่ภาครัฐได้เปิดโอกาสและสร้างการมีส่วนร่วมกับภาคส่วนอื่นๆ ในการแก้ไขปัญหาสาธารณะ เข้ามามีส่วนในกระบวนการตัดสินใจแบบร่วมกัน ซึ่งตัวหลักจะอยู่ที่การจัดการของภาครัฐที่ทำหน้าที่จัดระบบและโครงสร้างให้เกิดการมีส่วนร่วมให้มากที่สุด ซึ่งก็เป็นความร่วมมือที่เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมของกลุ่ม YEC และภาครัฐ ที่มีทั้งการให้ความคิดเห็น การวางแผนงบประมาณและยุทธศาสตร์ของเมือง ทั้งนี้ ความต่างกับแนวคิดการจัดการปกครองแบบร่วมกันของงานวิจัยชิ้นนี้ คือ งานชิ้นนี้เสนอรูปแบบ ให้ “ภาคเอกชนมีบทบาทนำรัฐได้” ไม่จำเป็นที่ภาคส่วนอื่นๆ ต้องรอคอยให้ภาครัฐมาสร้างการมีส่วนร่วม แต่กลุ่ม YEC สามารถคิดโครงการพัฒนาเศรษฐกิจด้วยตัวของพวกเขาเอง ซึ่งทำจากความคิดเล็กๆ และขยายเป็นโครงการขนาดใหญ่ ที่เห็นได้ชัดว่าผู้นำในการจัดการ คือ กลุ่ม YEC โดยที่ภาครัฐนั้นทำหน้าที่เป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือเท่านั้น ซึ่ง รูปแบบภาคเอกชนมีบทบาทนำรัฐในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ควรได้รับการศึกษาต่อเพิ่มเติมในประเทศไทยให้มากขึ้น เพราะนอกจากกลุ่ม YEC แล้วยังมีกลุ่มภาคเอกชนอื่นๆ ที่สามารถพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมได้ดีกว่าภาครัฐแล้ว

อย่างไรก็ตาม โครงการพัฒนาจังหวัด ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจหรือการพัฒนาทางสังคม หากมีการริเริ่มไม่ว่าจะเป็นจากภาครัฐหรือภาคเอกชนก็ตาม หากภาคเอกชนเป็นผู้นำ และภาครัฐในการสนับสนุนให้ทรัพยากรที่ภาคเอกชนไม่สามารถทำได้ อำนวยความสะดวกตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง ทำให้หนุนเสริมการทำงานซึ่งกันและกันได้เป็นอย่างดี ความร่วมมือทั้งภาครัฐและกลุ่ม YEC นี้จะช่วยทำให้เกิดการเรียนรู้ (Learning) ระหว่างกันและกันสองภาคส่วนได้ อีกทั้งเกิดการเปลี่ยนแปลงจากความคิดว่าทุกอย่างมีทางออกและเป็นไปได้ จากเดิมที่รัฐมักประสบปัญหาการพัฒนาชุมชน และสังคม ว่า “ไม่มีทางแก้อื่นแล้ว” การประสานความร่วมมือจะช่วยเปิดมุมมองในการคิดแก้ปัญหาแบบใหม่ได้

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

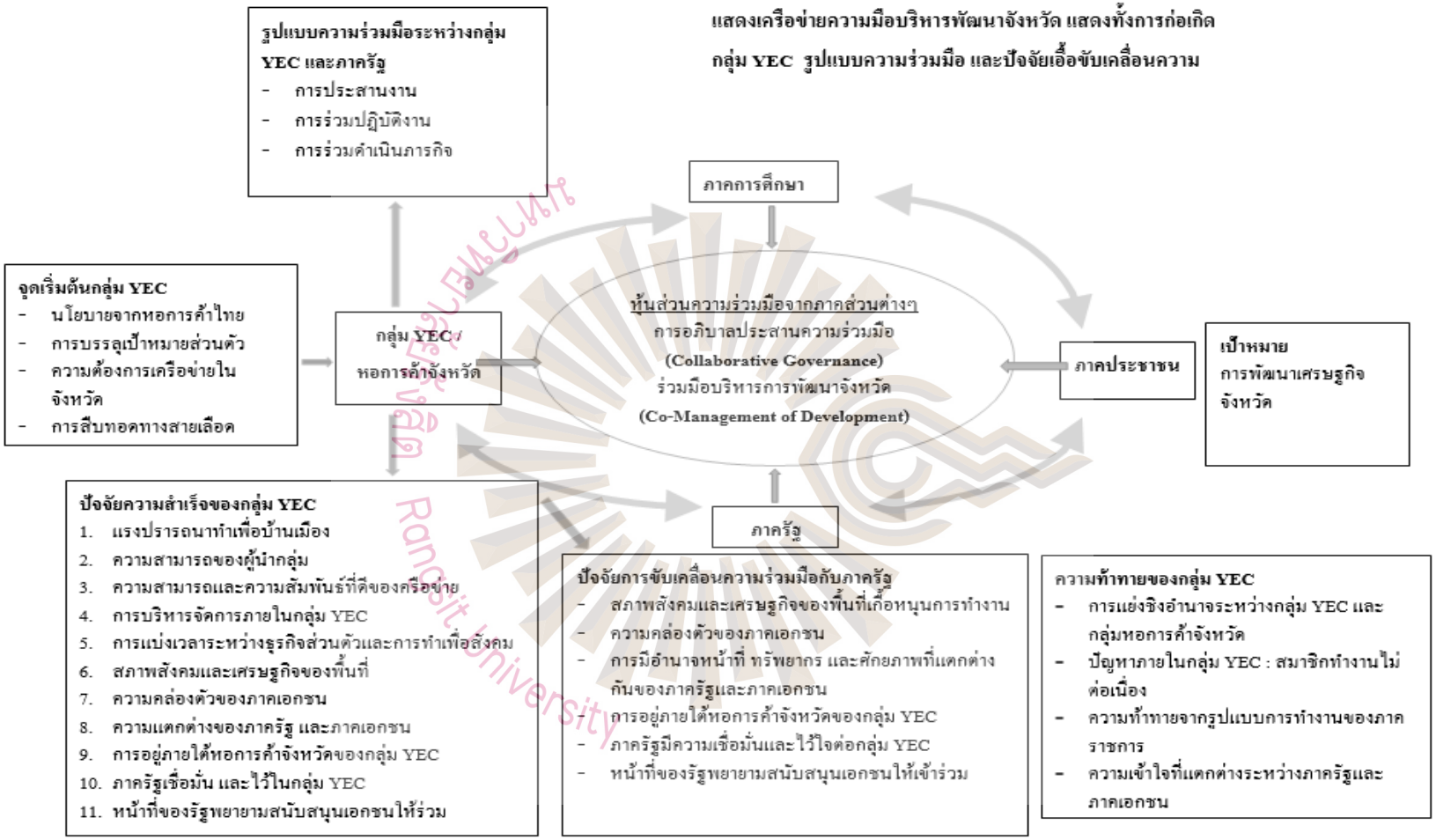

รูปที่ 7.1 เครือข่ายความร่วมมือพัฒนาจังหวัด

ที่มา : ผู้วิจัย, 2563

ในอีกประเด็นหนึ่ง เมื่อ พ.ศ. 2563 เป็นที่เห็นชัดว่า กรรมการหอการค้าจังหวัดหลายท่านเริ่มแก่ชรา เมื่อมีกลุ่ม YEC ขึ้นสามารถเข้าไปช่วยงานและรับช่วงงานหลายอย่างจากกรรการหอการค้าได้เป็นอย่างดี ทำให้คณะกรรมการหอการค้าจังหวัดมีแนวโน้มอายุเฉลี่ยลดลง การต่อตั้งกลุ่ม YEC ขึ้นเป็นเสมือน นวัตกรรมทางสังคม และนวัตกรรมการเปลี่ยนแปลงทางกลไก ของหอการค้าไทยและหอการค้าจังหวัด ซึ่งเป็นสถาบันเอกชนที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการค้า การบริการ การประกอบวิชาชีพอิสระอุตสาหกรรม เกษตรกรรม การเงินหรือเศรษฐกิจโดยไม่แสวงหาผลกำไร แต่ที่ผ่านมามีช่วงที่รุ่งโรจน์และช่วงที่ผลงานไม่เป็นที่ประจักษ์ การมีคนรุ่นใหม่เข้ามาทำงานย่อมเป็นผลดีต่อองค์กรหอการค้าจังหวัด และหอการค้าไทยในอนาคต

กลุ่ม YEC เป็นตัวแทนของผู้ประกอบการรุ่นใหม่ที่มีความรู้ และมีความพร้อมทั้งด้านความสามารถ เวลา และต้นทุนชีวิตที่สามารถช่วยสร้างการเปลี่ยนแปลงให้กับผู้ประกอบธุรกิจรายย่อยในจังหวัด ซึ่งกลุ่ม YECถือเป็นตัวกลางที่ดีที่สุดอย่างหนึ่งที่มีความเป็นตัวแทนคนพื้นที่และเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติที่จะเป็นตัวนำการเปลี่ยนแปลง ซึ่งมีผลงานที่ประจักษ์ชัดออกมาเป็นการกระตุ้นให้เกิดรายได้ให้คนในพื้นที่ เป็นสิ่งที่แสดงถึงความเข้มแข็งของกลุ่ม YEC ในจังหวัดนั้นที่มีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการทำเพื่อจังหวัดทำเพื่อส่วนรวมอีกด้วย ดังนั้น สาระสำคัญหรือเป้าหมายที่แท้จริงของ YEC เป็นสถานที่บ่มเพาะอนุบาลให้แก่ผู้ประกอบการโดยมีเป้าหมายหลักในการพัฒนาในการพัฒนาผู้ประกอบการในแต่ละจังหวัดให้แข็งแกร่ง เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศที่ยังยืน และเป็นกลไกที่สามารถนำเสนอความคิดต่างๆ และพื้นที่ทำสิ่งดีๆ ให้กับสังคม

7.4 แนวโน้มของกลุ่ม YEC ในอนาคตและข้อเสนอแนะในการพัฒนาบทบาทของกลุ่ม YEC และภาครัฐ

7.4.1 แนวโน้มอนาคตของกลุ่ม YEC

หน้าที่หลักของ YEC ทั่วประเทศ คือ การสนับสนุนภารกิจ และกิจกรรมต่างๆ ของหอการค้าจังหวัด ดังนั้น อนาคตการเติบโตของ YEC (Career Path) คือ การเข้าร่วมเป็นกรรมการหอการค้าจังหวัด ช่วยเหลืองานเป็นหนึ่งเดียวกับหอการค้าจังหวัดมากยิ่งขึ้น หรือมีการทำงานภายใต้ร่มใหญ่ของหอการค้าจังหวัด ไม่สามารถแยกกันได้ เพราะถือเป็นองค์กรเดียวกัน สนับสนุนซึ่งกันและกันมาตลอด (ชนเขต บุญญขันธ์, 2562) ในบางจังหวัด YEC มีการแยกกับหอการค้าจังหวัด ผลงานมักจะไม่โดดเด่น หอการค้าจังหวัดเป็นนิติบุคคล แต่สถานะของ YEC ตามโครงสร้างในแนว

ปฏิบัติว่าด้วยผู้ประกอบการรุ่นใหม่ เป็นเพียงคณะกรรมการหนึ่งของหอการค้าจังหวัด ดังนั้นกลุ่ม YEC อย่างเดียวไม่มีโครงสร้างการทำงานร่วมกับภาครัฐ เป็นธรรมดาที่ภาครัฐจะไม่รู้จักถ้าไม่ได้เดินมาคู่กัน

ในส่วนของหอการค้าไทยเอง ได้วางเส้นทางความก้าวหน้า (Career Path) ของกลุ่ม YEC ว่าสมาชิก YEC ที่มุ่งทำงานเพื่อจังหวัดอย่างต่อเนื่อง มีผลงานรูปธรรม และสั่งสมประสบการณ์มากพอ จะก้าวเข้าสู่การทำงานในนามหอการค้าจังหวัด กลุ่ม YEC บางคนอาจจะเริ่มต้นจากการเป็นทั้งสมาชิกกลุ่มและคณะกรรมการหอการค้าจังหวัด หรือบางคนอยู่ในกลุ่ม YEC เมื่อมีผลงานชัดแจ้งก็จะได้เลื่อนมาเป็นคณะกรรมการหอการค้าจังหวัด จากนั้น เมื่อสมาชิกกลุ่ม YEC ก้าวเข้าสู่องค์กรของหอการค้าจังหวัดแล้ว การเติบโตต่อไปก็จะเหมือนกับ หอการค้าจังหวัดในปัจจุบัน คือ หากมีประสบการณ์หรือชั่วโมงบินในหอการค้าจังหวัดมาแล้ว จะได้ดำรงตำแหน่งที่สำคัญอย่างประธานหอการค้าจังหวัด อาจจะได้รับการคัดเลือกให้มาทำงานในระดับกลุ่มจังหวัด ระดับหอการค้าภาค และก้าวสู่การทำงานในองค์กรของหอการค้าไทย ปัจจุบัน กรณีศึกษาที่ยกมาทั้ง 4 จังหวัด เหล่าบรรดาผู้นำ YEC อยู่ในขั้นตอนการทำงานในระดับหอการค้าจังหวัด ซึ่งในมุมมองของหอการค้าไทยก็ถือว่าเร็วมาแล้ว ใช้เวลาเพียง 4-5 ปี ก็ก้าวเข้าสู่การดำรงตำแหน่งที่สำคัญในหอการค้าจังหวัด หรือบางท่านได้รับเลือกเป็นประธานหอการค้าจังหวัดแล้ว ซึ่งในอดีตก่อนที่จะมีการจัดตั้งกลุ่ม YEC คณะกรรมการหอการค้าจังหวัดรุ่นเก่าใช้เวลานานกว่านี้มาก (ปริม จิตจรุงพร, 2563)

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

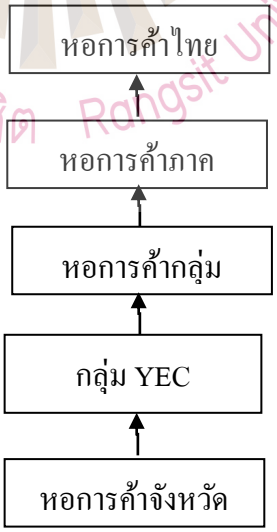

รูปที่ 7.2 เส้นทางความก้าวหน้าของกลุ่ม YEC

ที่มา : ปริม จิตจรุงพร, 2563

ในส่วนของแนวโน้มอายุของกลุ่ม YEC มีแนวโน้มที่จะมีอายุน้อยมากขึ้นเรื่อยๆ อีกทั้งมีแนวโน้มทั้งเติบโตและถดถอยลง ขึ้นอยู่กับแต่ละจังหวัด เพราะหากคนในจังหวัดยอมรับและเปิดโอกาสให้บทบาทของกลุ่ม YEC กลุ่มสมาชิกหอการค้าจังหวัด กลุ่มนักธุรกิจในจังหวัด ย่อมต้องการให้ลูกหลานของตัวเองเข้าร่วมกลุ่ม YEC ทั้งสิ้น เพราะกลุ่ม YEC เป็นกลไกเดียวที่มีสำหรับนักธุรกิจรุ่นใหม่ในการทำงานเพื่อสังคม และเป็นเครือข่ายเดียวในระดับจังหวัดที่รวมกลุ่มนักธุรกิจเหล่านี้ อีกทั้งได้เชื่อมกันทั้งประเทศด้วย แต่หากจังหวัดใดไม่เห็นความสำคัญ ลดบทบาท กลุ่ม YEC จังหวัดนั้นย่อมหดตัวอย่างแน่นอน

ทุกวันนี้ YEC ให้ความสำคัญกับการสร้างเครือข่าย กลุ่มผู้นำ YEC จะรู้จักกันหมดผ่านความช่วยเหลือจากหอการค้าไทย ตั้งแต่ยุคก่อตั้ง YEC ไม่ว่าจะเป็นการจัดประชุมใดๆ ที่เป็นทางการจะมีการให้สิทธิประธานหอการค้าจังหวัด มาคู่กับประธาน YEC จังหวัดเสมอๆ ไม่ว่าจะเป็นการประชุมระดับภาค 5 ภาค หรือระดับประเทศทั่วประเทศ นอกจากนี้ หอการค้าไทยยังมีการจัดทำโครงการต่างๆ สำหรับ YEC หอการค้าจังหวัด ด้วย เช่น การจัดทำโครงการอบรมหลักสูตรผู้นำรุ่นใหม่หัวใจพอเพียง (SEED) ที่ทำต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2557 ถึงปี 2562 เป็นการจัดอบรมรุ่นที่ 5 แล้ว โครงการอบรม YEC President สำหรับประธาน YEC ทั่วประเทศเพื่อให้บริหารจัดการกลุ่ม YEC หอการค้าจังหวัดทุกจังหวัดเป็นไปในทิศทางเดียวกัน YEC President เริ่มจัดในปี 2561 หอการค้าไทยจะดำเนินการจัดต่อไปเรื่อยๆ

ทั้งนี้ผู้นำ YEC แต่ละจังหวัดที่เป็นนำมาเป็นกรณีศึกษา ชลบุรี สระบุรี แม่ฮ่องสอน และสมุทรสาคร หรือ จังหวัดอื่นๆ ในรุ่นก่อตั้ง อาจจะไม่ค่อยได้ติดต่อสื่อสารกันเป็นประจำ แต่เมื่อเข้าสู่หอการค้าจังหวัด แล้ว สามารถปรึกษาหารือกันได้เสมอเมื่อมีปัญหาในการทำงาน เครือข่าย YEC หอการค้าจังหวัดเองก็เช่นกัน ประธาน YEC ของทั้ง 4 จังหวัดในปัจจุบัน อย่างน้อยมีการรวมตัวกันในกลุ่มจังหวัดของตนเอง เช่น แม่ฮ่องสอนอยู่ในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน สระบุรีอยู่ในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน สมุทรสาครอยู่ในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง ชลบุรีอยู่ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก ตามการแบ่งกลุ่มจังหวัดของหอการค้าไทย ทำให้เครือข่ายของกลุ่ม YEC มีความเข้มแข็งแบบพื้นที่มากขึ้น อนาคตหากกลุ่มนี้ขึ้นไปเป็นกรรมการหอการค้า หรือดำรงตำแหน่งที่สำคัญอย่างเช่น ประธานหอการค้าจังหวัด หรือเลขาธิการหอการค้าจังหวัด ก็สามารถขับเคลื่อนนโยการการพัฒนาเชิงพื้นที่ (Area Base) ได้มากขึ้น

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

7.4.2 แนวโน้มอนาคตความร่วมมือระหว่างภาครัฐและกลุ่ม YEC

แนวโน้มความร่วมมือระหว่างภาครัฐและกลุ่ม YEC ซึ่งเป็นตัวแทนของภาคเอกชน นักธุรกิจรุ่นใหม่ในจังหวัด มีแนวโน้มที่จะสร้างความร่วมมือกันมากขึ้น ส่วนหนึ่งเพราะแนวคิดการบริหารจัดการในยุคสมัยใหม่ เป็นแนวคิดที่มีแนวโน้มการจัดการแบบเครือข่าย การจัดการปกครองแบบร่วมมือกันซึ่งเป็นแนวโน้มการบริหารจัดการบ้านเมืองของทั่วโลก ในส่วนของประเทศไทยภายใต้ยุคสมัยของนายประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีไทย มุ่งเน้นแนวทาง "ประชารัฐ" เป็นยุทธศาสตร์ในการวางเศรษฐกิจฐานรากอย่างเป็นทางการ ซึ่งมีกระบวนการการรวมพลังทุกภาคส่วนไม่ว่าจะอยู่ในภาคประชาชน ภาคธุรกิจ หรือภาครัฐ โดยรัฐบาลจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกสนับสนุน เปิดช่องทางให้เอกชน ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมตามกระบวนการประชาธิปไตย ซึ่งถือว่าประชารัฐเป็นแนวทางการบริหารราชการแผ่นดิน และการบริหารงานในระดับจังหวัดของไทย

ปัจจุบัน ภาคเอกชนนั้นมีเสียงที่ดังในจังหวัด เป็นกลุ่มที่มีอำนาจเพิ่มมากขึ้น ภาครัฐเองก็ยอมรับในความสามารถและต้องการดึงภาคเอกชนมาเป็นส่วนหนึ่งในการทำงาน อคติที่มีต่อภาคเอกชนลดน้อยหายลงไปมาก ทุกโครงการแทบจะมีภาคเอกชนเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งตลอด เพราะภาครัฐเองก็ได้ตระหนักแล้วว่า การทำงานเพียงองค์กรเดียว ไม่ประสานความร่วมมือกับภาคส่วนอื่นๆ ต่างคนต่างเดิม ไม่เป็นผลดีต่อการทำงานพัฒนาในภาพรวมของจังหวัด ความร่วมมือต่อภาคเอกชนก็เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้นอย่างแน่นอน

แม้ในมุมมองของภาคเอกชน ภาครัฐจะมีข้อจำกัดและข้อบกพร่องมากมาย แต่ก็ปฏิเสธไม่ได้ว่า ภาครัฐมีระเบียบทางกฎหมายที่จะช่วยเปิดทางให้ภาคเอกชนได้มีโอกาสทำงานพัฒนาจังหวัดมากขึ้น ในส่วนของภาครัฐเอง ก็พร้อมที่จะร่วมมือกับกลุ่ม YEC ต่อไป เพราะภาคเอกชนมีความคิดสร้างสรรค์ มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ โดยที่ภาครัฐจะเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนมีบทบาทมากขึ้น โดยที่ภาครัฐเป็นเพียงผู้สนับสนุน เช่น ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน งานวิ่งมาราธอนระดับจังหวัด ภาครัฐเปิดโอกาสให้กลุ่ม YEC ทำงานอย่างเต็มที่ เพราะเป็นคนในพื้นที่ มีความใส่ใจในรายละเอียด จะสามารถทำให้ผู้เข้าร่วมงานประทับใจทั้งเรื่องอาหารการกิน การต้อนรับ เส้นทางวิ่ง ซึ่งผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นเป็นในทิศทางที่ดีอย่างยิ่ง ซึ่งสามารถต่อยอดในอนาคต ยิ่งในแผนพัฒนาจังหวัดในส่วนของพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมก็จะควรเคียงบ่าเคียงไหล่ไปกับภาครัฐต่อไป อีกทั้งโครงการพัฒนาเมืองอื่นๆ ยิ่งต้องให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม เช่น เรื่องขนส่งสาธารณะ รถไฟ

ความเร็วสูง เรื่องผังเมือง ซึ่งการเสนอผ่านบริษัทพัฒนาเมือง ซึ่งเป็นอีกหนึ่งกลไกที่ให้ภาครัฐและภาคเอกชนมีส่วนร่วมด้วยกัน เปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเป็นพี่เลี้ยงแก่ภาครัฐได้

7.5 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ภาครัฐ และหอการค้าจังหวัดควรเปิดโอกาสให้กลุ่ม YEC ทุกจังหวัดได้มีโอกาสทำงานร่วมกันกับภาคีฝ่ายอื่น ๆ เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นมากขึ้น ก้าวผ่านบทบาทที่การทำหน้าที่เป็นเพียงการเสนอแนะให้คำปรึกษา ไม่มีผลต่อการตัดสินใจกำหนดทิศทาง เช่น การแต่งตั้ง YEC เป็นคณะกรรมการดำเนินงาน หากมีศักยภาพเปิดโอกาสให้เป็นประธานในการบริหารงาน การได้เข้าไปร่วมเสนอนโยบายในการจัดทำงบประมาณ เพราะเป็นกลุ่มที่มีศักยภาพที่จะสานต่องานของภาครัฐในพื้นที่ สร้างการกระตุ้นเศรษฐกิจในแบบใหม่ๆ จะได้มุมมองใหม่ๆ ซึ่งภาครัฐควรมีความเชื่อมั่นและไว้วางใจเอกชน เพื่อเป็นการลดบทบาทภาครัฐที่ติดกรอบระเบียบ โดยภาครัฐเน้นกำกับดูแลเท่านั้น

2) ควรมีการจัดตั้งกลไกพัฒนาศักยภาพกลุ่ม YEC อย่างจริงจัง เป็นกลไกกลางเพิ่มเติมจากกลไกหอการค้าไทย คล้ายกับสถาบันพระปกเกล้าที่มีการเสริมสร้างพัฒนาศักยภาพท้องถิ่น และสร้างเครือข่ายท้องถิ่นทั่วประเทศ เพื่อให้รูปแบบความสัมพันธ์มีลักษณะเป็นเครือข่ายประสานความร่วมมือ การสร้างความสัมพันธ์ในเชิงภาคีหุ้นส่วน เพื่อขับเคลื่อนนโยบายจากภภาครัฐบรรลุเป้าหมายมีประสิทธิภาพมากขึ้น กลุ่ม YEC ได้ทั้งประโยชน์เชิงปัจเจก ประโยชน์เชิงธุรกิจ และเพื่อประโยชน์ส่วนร่วมไปพร้อมๆ กัน

3) ควรสร้างกลไกใหม่ คือ กลุ่ม Think Tank ของจังหวัด จุดรวมการคิดยุทธศาสตร์เรื่องการพัฒนาของจังหวัด และดึงเครือข่ายภาคเอกชนอย่างกลุ่มหอการค้าจังหวัดและกลุ่ม YEC และข้าราชการรุ่นใหม่ๆ มาทำงานร่วมกัน ให้ภาคเอกชนเสนอความคิด ภาครัฐให้ข้อมูลเรื่องกฎระเบียบ การเสนอยุทธศาสตร์ใหม่ๆ ควรเสนอเป็น Agenda Base ของจังหวัด โดยเสนอยุทธศาสตร์ภาพรวมของจังหวัดเท่านั้น ไม่ควรเสนอทำแต่กิจกรรม เป็นอีกหนึ่งกลไกก็จะทำให้ภาครัฐกับภาคเอกชนทำงานร่วมกันได้

4) เปิดโอกาสให้กลุ่ม YEC รวมกลุ่มในระดับกลุ่มจังหวัด คล้ายหอการค้ากลุ่มจังหวัด รองรับการประสานร่วมมือกันทำงานเพื่อพัฒนาการเชื่อมโยงในระดับภูมิภาค หรือระดับกลุ่ม

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

จังหวัดได้ เป็นการสร้างความเข้มแข็งระดับกลุ่มจังหวัด เป็นการสร้างความกว้างขวาง ขยายงานและยกดับกลุ่ม YEC แต่ที่ผ่านมายังไม่สามารถทำได้อย่างชัดเจน เนื่องจากประเด็นทางการเมือง ความโดดเด่นมากเกินไปของกลุ่ม YEC ซึ่งเสี่ยงกับฐานอำนาจของหอการค้าจังหวัด

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

บรรณานุกรม

กฤษฎา บุญชัย. (2541). แนวคิดและทฤษฎีในการศึกษาชุมชนและประชาสังคม. *วารสารร่มพฤกษ์, 17*(1), 26-28.

กลุ่ม YEC หอการค้าจังหวัดชลบุรี. (2563). *YEC Chonburi*. สืบค้น 20 มีนาคม 2563, จาก, https://www.facebook.com/yecchonburi/

กลุ่ม YEC หอการค้าจังหวัดแม่ฮ่องสอน. (2563). *YEC Maehongson*. สืบค้น 20 มีนาคม 2563, จาก, https://www.facebook.com/yecmaehongson/

กลุ่ม YEC หอการค้าจังหวัดสมุทรสาคร. (2563). *YEC Samutsakhon*. สืบค้น 20 มีนาคม 2563, จาก, https://www.facebook.com/YECSakhon/

กลุ่ม YEC หอการค้าจังหวัดสระบุรี. (2563). *YEC Saraburi*. สืบค้น 20 มีนาคม 2563, จาก, https://www.facebook.com/YECSaraburi/

กิตติกร นาคทอง. (2562). *จุรินทร์" เปิดงาน "เทศกาลกินกุ้งสมุทรสาคร" ครั้งที่ 2*. สืบค้น 21 มีนาคม 2563, จาก, https://www.77kaoded.com/news/kittikorn/790835

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2543). *การจัดการเครือข่าย : กลยุทธ์สำคัญสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร : บริษัทซัคเซสมีเดีย จำกัด.

คอรี การีจิ. (2016). *การจัดการปกครองแบบร่วมมือกัน (Collaborative Governance) ในโครงการอุตสาหกรรมเพื่อการสร้างงานที่ยั่งยืนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้* (Unpublished Master's thesis). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.

ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2540). *ไตรลักษณ์รัฐกับการเมืองไทย*. กรุงเทพฯ: สุขุมและบุตร.

ชูชัย ศุภวงศ์. (2541). *แนวคิดและข้อพิจารณาเกี่ยวกับประชาสังคมไทย*.กรุงเทพ : สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา.

ณัฐฐ์วัฒน์ สุทธิโยธิน. (2556). *แนวคิดพื้นฐานที่สำคัญเกี่ยวกับประชาสังคม (Civil Society) คิดถึง.. การเคลื่อนไหวของ อ.ศศิน เฉลิมลาภ*. สืบค้น 20 พฤษภาคม 2562, จาก, http://nattawatt.blogspot.com/2013/10/blog-post_3228.html

ถวิลวดี บุรีกุล. (2548). *การมีส่วนร่วมแนวคิดทฤษฎีและกระบวนการ*. กรุงเทพฯ: บริษัทพาณิชพระนครจำกัด.

ทศพล สมพงษ์. (2556). *พัฒนาการและพัฒนาประชาสังคม*. กรุงเทพฯ : สำนักงานสภาพัฒนาการเมือง.

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

บรรณานุกรม (ต่อ)

ธีรพัฒน์ อังศุชวาล. (2557). *ประชาสังคม (Civil Society) ในมุมมองใหม่: บทสำรวจหน้าตาและตำแหน่งแห่งที่ของประชาสังคมในมุมมอง Civil Society Diamond* (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.

ธีรพัฒน์ อังศุวาล. (2558). ประชาสังคม (Civil Society) ในมุมมองใหม่ : บทสำรวจหน้าตาและตำแหน่งแห่งที่ของประชาสังคมในมุมมองของ Civil Society Diamond. *วารสารการเมืองการปกครอง.*, ปีที่ 8 ฉบับที่ 1, 139 – 67.

ธีรภัทร์ ลอยวิรัตน์. (2550). *บทบาททางการเมืองของหอการค้าจังหวัดนครศรีธรรมราชต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะ* (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

นฤมล นิราทร. (2543). *การสร้างเครือข่ายการทำงาน : ข้อควรพิจารณาบางประการ.* กรุงเทพมหานคร: คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ประชาชาติธุรกิจ. (2560ก). *"ชาธิป" เน้นทำโปรเจ็กต์ยั่งยืน หัวหอกนักธุรกิจรุ่นใหม่สมุทรสาคร.* สืบค้น 21 มีนาคม 2563, จาก, https://www.prachachat.net/facebook-instant-article/news-71762

ประชาชาติธุรกิจ. (2560ข). *"ปริม" แม่ทัพ YEC หอการค้าไทย ปั้นนักธุรกิจรุ่นใหม่... ผงาดเวทีโลก.* สืบค้น 6 สิงหาคม 2562, จาก, https://www.prachachat.net/facebook-instant-article/news-30662

ประภาส ปิ่นตบแต่ง. (2552). *การเมืองภาคประชาชน ขบวนการประชาสังคมในสังคมไทย และบทบาทต่อสังคมการเมืองไทย* . กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

โพสต์ทูเดย์. (2563). *'สระบุรี โมเดล' ปั้นมาสคอต 'โคอี้ มอรี่' ทูตส่งเสริมการท่องเที่ยวประจำจังหวัด.* สืบค้น 3 เมษายน 2563, จาก, https://www.posttoday.com/economy/news/610687

ไพรัตน์ เตชะรินทร์. (2527). *นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์ การพัฒนาปัจจุบันของประเทศไทย ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา.* กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภาการพิมพ์.

โยธิน ยาประจันทร์. (2561) *.แม่ฮ่องสอน รุก สปอร์ตทัวริสซึ่ม จัดวิ่ง ครอสคันทรี่ฯ ครั้งแรก คึกคัก หอการค้า แม่ฮ่องสอน จับมือ ททท. – YEC – ทุกภาคส่วนต่อยอด เศรษฐกิจชุมชนขยาย กลุ่มกระเหรี่ยงคอยาว - ชาวไทยภูเขา มีส่วนร่วม.* สืบค้น 15 มีนาคม 2563, จาก, https://www.ryt9.com/s/prg/2894444#google_vignette

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

บรรณานุกรม (ต่อ)

วสันต์ เหลืองประภัสร์ และคณะ. (2557). *การศึกษาและรวบรวมตัวอย่างการบริหาร จัดการบ้านเมืองแบบร่วมมือกัน (Collaborative Governance) ระหว่าง ภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคธุรกิจเอกชน ภาคประชาสังคมและ ชุมชน*. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงาน ก.พ.ร.) ภายใต้การสนับสนุนจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการ สร้างสุขภาพ (สสส.) และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ : กรุงเทพฯ.

วันชัย วัฒนศัพท์. (2549). *ระบบทวิภาคีกับการแก้ไขปัญหาแรงงานในรัฐวิสาหกิจ ศูนย์สันติวิธีและธรรมาภิบาล สถาบันพระปกเกล้า*. กรุงเทพฯ : กองรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ กรม.

วิรัช พึ่งสุนทร. (2524). *หนังสือพิธีเปิดสมาคมพ่อค้าไทย*. กรุงเทพฯ : สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย.

วิรุญา แก้วสมบูรณ์. (2556). *บทบาทของภาคประชาสังคมกับการมีส่วนร่วมในการจัดการน้ำท่วม พ.ศ. 2554 ในพื้นที่เทศบาลนครปากเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี* (Unpublished Master's thesis). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

วิษณุ หยกจินดา. (2557). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกร่าง ต้าบลทับไทร อ้าเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี* (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

วีระศักดิ์ เครือเทพ. (2550). *เครือข่าย : นวัตกรรมการทำงานขององค์กรปกครองท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

สยามรัฐออนไลน์. (2562). *ททท.จัดกิจกรรม"แหล่จอมกั๋น"ส่งเสริมการท่องเที่ยวต้อนรับปีใหม่ 2563*. สืบค้น 15 มีนาคม 2563, จาก, https://siamrath.co.th/n/124153.

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2509). *พระราชบัญญัติหอการค้า พ.ศ. 2509*. กรุงเทพฯ.

สำนักงานจังหวัดสระบุรี. (2562). *รายงานการประชุมคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจจังหวัดสระบุรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ครั้งที่ 4/2562*. สระบุรี.

สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล. (2562) .*ข้อเสนอโครงการสำหรับTransformation Fund โครงการส่งเสริมและสนับสนุนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับภาคธุรกิจอุตสาหกรรมของหอการค้าจังหวัดชลบุรี*. กรุงเทพฯ : หอการค้าจังหวัดชลบุรี.

หอการค้าจังหวัดสมุทรสาคร. (2563). *เอกสารเกี่ยวกับกลุ่ม YEC*. สมุทรสาคร

หอการค้าจังหวัดสระบุรี. (2562). *เอกสารเกี่ยวกับกลุ่ม YEC และกิจกรรมที่ทำ 2562*. สระบุรี

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

บรรณานุกรม (ต่อ)

หอการค้าไทยและสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย. (2562). สืบค้น 12 มีนาคม 2562, จาก, https://www.thaichamber.org/th/about.

อรอนงค์ นิธิภาคย์. (2561). *การสร้างเศรษฐกิจ ด้วยแนวคิดการผูกขาดของธรรมชาติ (Monopoly by Nature)*. กรุงเทพฯ : ศูนย์ศึกษานครและเมือง มหาวิทยาลัยรังสิต.

อัจฉรีย์ เทพประเสริฐวังศา. (2544). *หอการค้าไทย : ในกระบวนการทางการเมืองของไทย.* กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2557). *มองเศรษฐกิจการเมืองไทย ผ่านการเคลื่อนไหวของสมาคมธุรกิจ*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คบไฟ.

เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2558). *ลดอำนาจรัฐ เพิ่มอำนาจประชาชน: อ่านและสอนที่ จอห์นส์ ฮอปกินส์*.นนทบุรี : มูลนิธิสถาบันสร้างสรรค์ปัญญาสาธารณะ.

Alter, C. and Hage, J. (1993). *Organization Working Together*. California : Newbury Park, CA: Sage.

Ansell, C., & Gash, A. (2008). Collaborative governance in theory and practice. *Journal of Public Administration Research and Theory*, *18*(4), 543–571.

Boissevain, J. (1974). *Friends of Friends: Network, Manipulators and Coalitions*. Oxford: Basil Blackwell

Bryson, J. M., Crosby, B. C., & Stone, M. M. (2006). The Design and Implementation of Cross-Sector Collaborations: Propositions from the Literature. *Public Administration Review*, *66*, 44–55.

Carlson, C. (2007). *A Practical Guide to Collaborative Governance*. Policy Consensus Initiative.

Diamond, L. (2537). ประชาสังคมกับประชาธิปไตย. *วารสารสังคมศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 29*(1), 3-6.

Emerson, K., & Nabatchi, T. (2015). *Collaborative Governance Regimes*. Washington, DC: Georgetown University Press.

Holloway, R. (2001) .*Assessing the Health of Civil Society: A Handbook for using the CIVICUS Index on Civil Society as a Self-Assessment Tool*. Canada: CIVICUS.

Kilduff, M. and Tsai, W. (2003). *Social Networks and Organizations*. London : SAGE Publication Ltd., pp.4-8.

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

บรรณานุกรม (ต่อ)

Thomson, A. M., & Perry, J. L. (2006). Collaboration processes: Inside the black box. *Public Administration Review*, *66*(s1), 20–32.

World Bank. (2020). *World Bank national accounts data, and OECD National Accounts data files*. Retrieved from https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD

Katchwattana, P. (2562). *เปิดวิสัยทัศน์ ประธานหอการค้าชลบุรีคนใหม่ ธีรินทร์ ธัญญวัฒนกุล กับภารกิจแรก พลิกโฉม SMEs ในอีอีซีให้แกร่ง ยืนหนึ่งในยุคดิจิทัล*. สืบค้น 3 เมษายน 2562, จาก, https://www.salika.co/2019/06/07/new-president-chamber-commerce-chonburi/

Smart Growth Thailand. (2560). *บริษัท สมุทรสาครพัฒนาเมือง จำกัด ความหวังของชาวสมุทรสาครและความหวังของการพัฒนาเศรษฐกิจอุตสาหกรรมอาหารทะเลของประเทศไทย*. สืบค้น 15 มีนาคม 2563, จาก, http://www.smartgrowththailand.org/samutsakhon-develop-city/

YEC Update. (2560). ชาธิป ตั้งกุลไพศาล ประธาน YEC สมุทรสาคร ผู้นำเวอร์ชั่นใหม่จิตใจสาธารณะ. *Thailand Economics & Business Review, 13*(3),59-61.

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	กิติมา แถลงกิจ
วัน เดือน ปีเกิด	26 ตุลาคม 2527
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย
ประวัติการศึกษา	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
	ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต
	สาขาวิชาเทคโนโลยีทางอาหาร, 2549
	University of Southampton, England
	Master of Science in the Social (Risk Management), 2551
	มหาวิทยาลัยรังสิต
	ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
	สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, 2563
ที่อยู่ปัจจุบัน	178/33-34 ถนนจักรเพชร แขวงวังบูรพาภิรมย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
ตำแหน่งปัจจุบัน	รองประธาน YEC จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University